

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΡΑΚΗΣ

ΣΧΟΛΗ ΚΛΑΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΘΝΟΛΟΓΙΑΣ

4^ο

ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΤΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΣΤΩΝ ΒΑΛΚΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ

«Ελληνισμός και Βαλκάνια – αμφίδρομες σχέσεις:
γλώσσα, ιστορία, λογοτεχνία, πολιτισμός (1453 – 2019)»

22-24 Νοεμβρίου 2019

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΩΝ

ΔΗΜΟΣ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ

Ευρωπαϊκή Εταιρεία Νεοελληνικών Σπουδών
European Society of Modern Greek Studies

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ
ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΡΑΚΗΣ
Α.Φ.Μ. 09119620

Τόμος περιλήψεων των ανακοινώσεων του
4ου Συνεδρίου των Νεοελληνιστών των Βαλκανικών Χωρών
Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης
Σχολή Κλασικών και Ανθρωπιστικών Σπουδών
Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας
Κομοτηνή, 22-24 Νοεμβρίου 2019

Φιλολογική επιμέλεια και σχεδιασμός:
Ευαγγελία Αφρούδα - Στέφανος Καρακίτσος
Κομοτηνή, Μάιος 2019

Οι περιλήψεις των ανακοινώσεων και τα βιογραφικά των συνέδρων ακολουθούν τα κείμενα που έστειλαν οι ίδιοι οι σύνεδροι.

4th Balkan Congress of Modern Greek Studies

**Democritus University of Thrace
School of Classics & Humanities
Department of History & Ethnology**

Abstracts

4th Balkan Congress of Modern Greek Studies

*Hellenism and the Balkans: two-way relationships:
language, history, literature, culture (1453-2019)*

under the auspices of the European Society of Modern Greek Studies

Komotini, 22-24 November 2019

**Edited by
Thanasis Kougkoulos - Manolis Varvounis**

**Komotini
2019**

4ο Συνέδριο των Νεοελληνιστών των Βαλκανικών Χωρών

**Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης
Σχολή Κλασικών και Ανθρωπιστικών Σπουδών
Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας**

Περιλήψεις Ανακοινώσεων 4ου Συνεδρίου των Νεοελληνιστών των Βαλκανικών Χωρών

*Ελληνισμός και Βαλκάνια - αμφίδρομες σχέσεις:
γλώσσα, ιστορία, λογοτεχνία, πολιτισμός (1453-2019)*

υπό την αιγίδα της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Νεοελληνικών Σπουδών

Κομοτηνή, 22-24 Νοεμβρίου 2019

Επιμέλεια:

Θανάσης Β. Κούγκουλος - Μανόλης Γ. Βαρβούνης

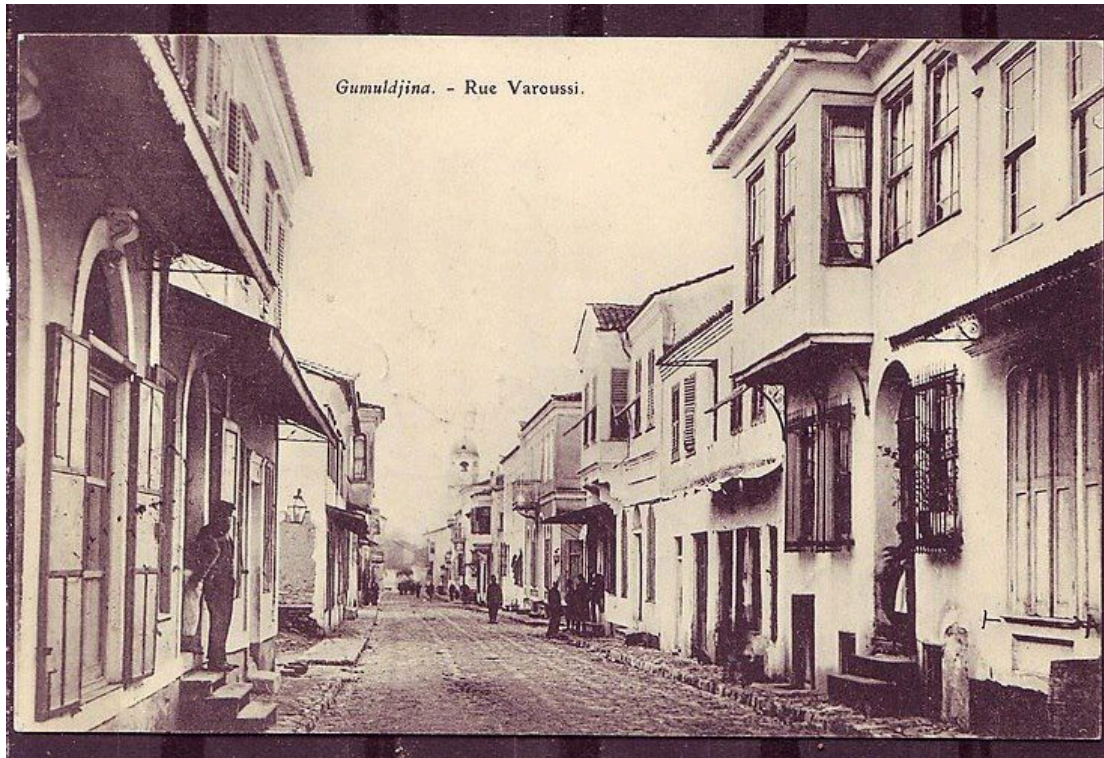
**Κομοτηνή
2019**

Поздравъ отъ Гюмюрджина (Gumurdjina).

Gumuldjina. - Rue Varoussi.

Οργανωτική Επιτροπή:

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	ΘΕΣΗ
Μ. Γ. Βαρβούνης	Καθηγητής Λαογραφίας	Πρόεδρος Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας Δ.Π.Θ. και Πρόεδρος Οργανωτικής Επιτροπής
Μαρία Δημάση	Καθηγήτρια Διδακτικής της γλώσσας και της λογοτεχνίας στην Ελλάδα και στον παρευξείνιο χώρο	Πρόεδρος Τμήματος Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού Παρευξεινίων Χωρών Δ.Π.Θ και Αντιπρόεδρος Οργανωτικής Επιτροπής
Βασιλική Κοντογιάννη	Καθηγήτρια Νεοελληνικής Λογοτεχνίας	Μέλος Δ.Ε.Π. Τμήματος Ελληνικής Φιλολογίας Δ.Π.Θ. και Αντιπρόεδρος Οργανωτικής Επιτροπής
Μαρία Τζιάτζη	Καθηγήτρια Βυζαντινής Φιλολογίας	Πρόεδρος Τμήματος Ελληνικής Φιλολογίας Δ.Π.Θ. και Αντιπρόεδρος Οργανωτικής Επιτροπής
Θανάσης Β. Κούγκουλος	Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό με αντικείμενο: Αναπαραστάσεις της τοπικής ιστορίας και του λαϊκού πολιτισμού στη λογοτεχνία	Μέλος Ε.ΔΙ.Π. Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας Δ.Π.Θ. και Γραμματέας Οργανωτικής Επιτροπής
Ελπίδα Βόγλη	Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Νεότερης και Σύγχρονης Ελληνικής Ιστορίας	Μέλος Δ.Ε.Π. Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας Δ.Π.Θ. και Μέλος Οργανωτικής Επιτροπής
Αικατερίνη Μάρκου	Επίκουρη Καθηγήτρια Κοινωνικής και ιστορικής ανθρωπολογίας του βαλκανικού χώρου	Μέλος Δ.Ε.Π. Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας Δ.Π.Θ. και Μέλος Οργανωτικής Επιτροπής
Νικόλαος Μαυρέλος	Αναπληρωτής Καθηγητής Νεοελληνικής Φιλολογίας	Μέλος Δ.Ε.Π. Τμήματος Ελληνικής Φιλολογίας Δ.Π.Θ. και Μέλος Οργανωτικής

Νάντια Μαχά-Μπιζούμη	Επίκουρος Καθηγήτρια Λαογραφίας	Επιτροπής Μέλος Δ.Ε.Π. Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας Δ.Π.Θ. και Μέλος Οργανωτικής Επιτροπής
Marco Miotto	Επίκουρος Καθηγητής Ιστορίας του Ισλαμικού Κόσμου	Μέλος Δ.Ε.Π. Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας Δ.Π.Θ. και Μέλος Οργανωτικής Επιτροπής
Ιωάννης Μπακιρτζής	Επίκουρος Καθηγητής Ιστορίας της Ύστερης Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και του Σύγχρονου Τουρκικού Καράτους	Μέλος Δ.Ε.Π. Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας Δ.Π.Θ. και Μέλος Οργανωτικής Επιτροπής
Κυριάκος Σγουρόπουλος	Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό με αντικείμενο: Πληροφορική	Μέλος Ε.ΔΙ.Π. Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας Δ.Π.Θ. και Μέλος Οργανωτικής Επιτροπής
Δημοσθένης Στρατηγόπουλος	Επίκουρος Καθηγητής Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Γραμματείας	Μέλος Δ.Ε.Π. Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας Δ.Π.Θ. και Μέλος Οργανωτικής Επιτροπής
Παναγιώτα Τζιβάρα	Επίκουρη Καθηγήτρια Ιστορίας του Νέου Ελληνισμού	Μέλος Δ.Ε.Π. Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας Δ.Π.Θ. και Μέλος Οργανωτικής Επιτροπής
Γεώργιος Τσιγάρας	Αναπληρωτής Καθηγητής Ιστορίας της Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Τέχνης	Μέλος Δ.Ε.Π. Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας Δ.Π.Θ. και Μέλος Οργανωτικής Επιτροπής
Στέλλα Χελιδώνη	Επίκουρη Καθηγήτρια Νεοελληνικής Φιλολογίας	Μέλος Δ.Ε.Π. Τμήματος Ελληνικής Φιλολογίας Δ.Π.Θ. και Μέλος Οργανωτικής Επιτροπής

Επιστημονική Επιτροπή

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	ΘΕΣΗ
Ζωή Γαβριηλίδου	Καθηγήτρια Γλωσσολογίας Δ.Π.Θ.	Πρόεδρος Επιστημονικής Επιτροπής
Μηνάς Αλ. Αλεξιάδης	Ομότιμος Καθηγητής Λαογραφίας Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών	Μέλος
Μ. Γ. Βαρβούνης	Καθηγητής Λαογραφίας Δ.Π.Θ.	Μέλος
Λάμπρος Βαρελάς	Αναπληρωτής Καθηγητής Νεοελληνικής Φιλολογίας Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης	Μέλος
Ευαγγελία Γεωργιτσογιάννη	Καθηγήτρια Ιστορίας της Τέχνης και του Πολιτισμού Χαροκοπείου Πανεπιστημίου	Μέλος
Δημήτρης Καργιώτης	Αναπληρωτής Καθηγητής Συγκριτικής Φιλολογίας Πανεπιστημίου Ιωαννίνων	Μέλος
Όλγα Κατσιαρδή-Hering	Ομότιμη Καθηγήτρια Ιστορίας του Νέου Ελληνισμού Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών	Μέλος
Θανάσης Β. Κούγκουλος	Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό Δ.Π.Θ. με αντικείμενο: Αναπαραστάσεις της τοπικής ιστορίας και του λαϊκού πολιτισμού στη λογοτεχνία	Γραμματέας Επιστημονικής Επιτροπής
Κατερίνα Κωστίου	Καθηγήτρια Νεοελληνικής Φιλολογίας Πανεπιστημίου Πατρών	Μέλος
Τριαντάφυλλος Κωτόπουλος	Αναπληρωτής Καθηγητής Δημιουργικής Γραφής και Νεοελληνικής	Μέλος

Ελεονώρα Ναξίδου	Λογοτεχνίας Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας	Μέλος
Πασχάλης Νικολάου	Επίκουρη Καθηγήτρια Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας της Νοτιοανατολικής Ευρώπης Δ.Π.Θ.	Μέλος
Κώστας Ντίνας	Επίκουρος Καθηγητής Λογοτεχνικής Μετάφρασης Ιονίου Πανεπιστημίου	Μέλος
Έλια Πετρίδου	Καθηγητής Γλωσσολογίας (Ελληνική Γλώσσα και Διδακτική της) Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας	Μέλος
Δημήτρης Σταματόπουλος	Επίκουρη Καθηγήτρια Κοινωνικής Ανθρωπολογίας Πανεπιστημίου Αιγαίου	Μέλος
Χριστόφορος Χαραλαμπάκης	Καθηγητής Βαλκανικής και Ύστερης Οθωμανικής Ιστορίας Πανεπιστημίου Μακεδονίας	Μέλος
Έλια Χατζηπαναγιώτη- Sangmeister	Ομότιμος Καθηγητής Γλωσσολογίας Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών	Μέλος
Damla Demirözü	Καθηγήτρια Νεοελληνικών Σπουδών Πανεπιστημίου İstanbul, Τουρκία	Μέλος
Tudor Dinu	Καθηγητής Νεοελληνικών Σπουδών Πανεπιστημίου Βουκουρεστίου, Ρουμανία	Μέλος
Predrag Mutavdžić	Αναπληρωτής Καθηγητής Νεοελληνικών Σπουδών Πανεπιστημίου Βελιγραδίου, Σερβία	Μέλος

Dragomira Valtcheva

Αναπληρώτρια
Καθηγήτρια
Νεοελληνικών Σπουδών
Πανεπιστημίου της
Σόφιας «Άγιος Κλήμης
Αχρίδας»

Μέλος

ΟΝΟΜΑ: Emiliya

ΕΠΩΝΥΜΟ: Avginova-Nikolova

ΧΩΡΑ: Βουλγαρία

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Senior Lecturer, PhD Νεοελληνικής γλώσσας

ΙΔΡΥΜΑ: University of Veliko Turnovo St. Cyril and St. Methodius (Πανεπιστήμιο της πόλης Βελίκο Τύρνοβο «Αγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου»)

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Το «ψωμί» στη γλώσσα – σημασιολογικά μοντέλα. Φρασεολογισμοί με κύριο συστατικό το «ψωμί» στην ελληνική και βουλγαρική γλώσσα

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Η φρασεολογία ορίζεται στη γενική γλωσσολογία ως μία αυτόνομη επιστήμη ή ένας κλάδος επιστήμης που ασχολείται με τη μελέτη των στερεότυπων ή ιδιοματικών εκφράσεων ή όπως αποκαλούνται φρασεολογισμών ή φρασεολογικών μονάδων, δηλαδή των σταθερών συνδυασμών λέξεων με συγκεκριμένη σημασία. Στην εργασία αυτή υιοθετείται και χρησιμοποιείται η έννοια που έχει ο όρος στην γενική γλωσσολογία (αν και στην ελληνική γλώσσα, όταν χρησιμοποιούμε τον όρο φρασεολογία αναφερόμαστε στις φράσεις που επιλέγει κανείς για να εκφραστεί ή στον τρόπο με τον οποίο εκφράζεται (π.χ. άσεμνη, υβριστική, άσχημη κ.ά.).

Η μελέτη αυτή σχετίζεται με το ψωμί. Το ψωμί διακρίνεται για την ευρεία χρήση του, η οποία είναι αποτέλεσμα πολλών χαρακτηριστικών του και λειτουργιών που εκτελεί στον πολιτισμό ενός λαού. Η παρούσα εργασία είναι μια προσπάθεια να περιγραφούν τα διαθέσιμα εμπειρικά δεδομένα σχετικά με την έννοια του ψωμιού, να καθοριστεί η αντίληψη της έννοιας αυτής (του concept του ψωμιού) στους Βουλγάρους και στους Έλληνες εν βάσει των φρασεολογισμών με κύριο συστατικό το «ψωμί» στις δύο γλώσσες που μελετώνται εδώ – βουλγαρική και ελληνική. Τα παραδείγματα που παρατίθενται, είναι από διάφορες πηγές, που αναφέρονται στο τέλος της εργασίας.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Σπούδασα στο Πανεπιστήμιο της πόλης Βελίκο Τύρνοβο «Αγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου» Βουλγαρίας και το 1997 αποφοίτησα από το Τμήμα Φιλολογίας με Μάστερ στα Ρωσικά και Ελληνικά της ειδικότητας Εφαρμοσμένης Γλωσσολογίας. Από το 2004 μόνιμα διδάσκω την ελληνική γλώσσα στο ίδιο το Πανεπιστήμιο. Από το 2016 μέχρι τώρα είμαι Senior Lecturer, PhD Νεοελληνικής γλώσσας. Διδάσκω: Νεοελληνική γλώσσα – γραμματική, Μετάφραση εξειδικευμένων κειμένων στα ελληνικά και βουλγαρικά, Μετάφραση δημοσιογραφικών κειμένων στα ελληνικά και βουλγαρικά, Μεθοδολογία της διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας (πρακτικά μαθήματα) - Παιδαγωγική πρακτική. Τα ενδιαφέροντά μου είναι στον τομέα της μετάφρασης λογοτεχνικών κειμένων και στον τομέα της φρασεολογίας, που είναι και οι περισσότερές μου επιστημονικές δημοσιεύσεις σχετικά με τη συμμετοχή μου σε διάφορα επιστημονικά συνέδρια. Δημοσιεύω και μεταφράσεις λογοτεχνικών κειμένων από τα ελληνικά (ποίηση και πεζογραφία).

ΟΝΟΜΑ: Olga
ΕΠΩΝΥΜΟ: Bakuleva
ΧΩΡΑ: Ρωσία
ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Καθηγήτρια Νεοελληνικής Γλώσσας
ΙΔΡΥΜΑ: Σύλλογος Ελλήνων Μόσχας

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Τα έθιμα της γέννησης και της βάπτισης στον λαϊκό πολιτισμό της Ελλάδας και της Κύπρου ως μέρους του βαλκανικού χώρου

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Στην ανακοίνωση θα γίνει ανάλυση της δομής των εθίμων της γέννησης και της βάπτισης στα παραδοσιακά χωριά της Κύπρου και της Ελλάδας, των χαρακτηριστικών προσώπων που παίρνουν μέρος σε αυτά και των λειτουργιών τους στην παραδοσιακή κοινωνία και θα γίνει σύγκριση με τα ίδια έθιμα των σλαβικών λαών των Βαλκανίων. Περισσότερα στοιχεία που αναλύονται σ' αυτήν την ανακοίνωση μαζεύτηκαν κατά τη διάρκεια των επιτόπιων ερευνών, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν από την ομάδα του Τμήματος Βυζαντινής και Νεοελληνικής Φιλολογίας του Κρατικού Πανεπιστημίου Λομονόσοφ της Μόσχας σε μερικά παραδοσιακά χωριά της Ελλάδας και της κεντρικής Κύπρου. Παρουσιάζονται τα τρία βασικά στάδια: η εγκυμοσύνη, η γέννα με τη μεταγεννητική περίοδο και η βάπτιση με τα έθιμα, τις παραδόσεις, τα πρόσωπα και τις απαγορεύσεις τους.

Για το πρώτο στάδιο (την εγκυμοσύνη) είναι χαρακτηριστικές οι πράξεις, με τις οποίες προσπαθούσαν να μαντέψουν το φύλο του μωρού. Το δεύτερο (η γέννα και η μεταγεννητική περίοδος 40 ημερών) έχει πολλές παραδόσεις, μεταξύ των οποίων οι κοινές για όλα τα Βαλκάνια, όπως το *αλάτισμα* του νεογέννητου μωρού, οι κοινές για τον ελληνικό χώρο, όπως το λεγόμενο «*πιθάρι*» (το οποίο ζέσταιναν και έβαζαν μέσα τη λεχώνα), και οι τοπικές παραδόσεις – όπως τα *κούμουλλα* (παξιμάδια που χρησιμοποιούνταν από τη μία πλευρά ως κέρασμα της γέννας και από την άλλη ως πρόσκληση στα βαφτίσια) ή το *σκουλί* (ένα σημάδι που έβαζαν στην πόρτα για να δείξουν ότι μέσα υπάρχει μια λεχώνα) στην Άλωνα, το παραδοσιακό χωριό της κεντρικής Κύπρου, κ.α. Μετά το τρίτο στάδιο (τη βάπτιση) το μωρό πλέον γινόταν μέλος της παραδοσιακής κοινωνίας.

Αναλύονται και άλλα ενδιαφέροντα έθιμα: το *φκιασ'ιέλημα* του μωρού, η *μούγια* (το τελετουργικό «ψήσιμο» του μωρού). Επίσης γίνεται αναφορά στις παραδόσεις της ονοματοδοσίας και το φαινόμενο "των *καλαδεφών*" και τις σχετικές απαγορεύσεις. Πολλά από τα παραπάνω έθιμα συναντιούνται σε όλα τα Βαλκάνια είτε στην ίδια μορφή, είτε σε παραλλαγές. Παράλληλα καταγράφεται και αναλύεται το σχετικό θεματικό λεξιλόγιο, στο οποίο ξεχωρίζονται πανελλήνιες λέξεις, διαλεκτικές τους παραλλαγές, λέξεις των τοπικών διαλέκτων και κοινές ελληνικές λέξεις στη διαλεκτολογική σημασία.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Είμαι απόφοιτος του Τμήματος Βυζαντινής και Νεοελληνικής Φιλολογίας του Κρατικού Πανεπιστημίου Λομονόσοφ της Μόσχας. Ασχολούμαι με τη λαογραφία, ιδιαίτερα με ενδιαφέρουν οι παραδόσεις και τα έθιμα της γέννας και της βάπτισης και παίρνω μέρος στις επιτόπιες έρευνες, οι οποίοι οργανώνονται από το Τμήμα Βυζαντινής και Νεοελληνικής Φιλολογίας του ΚΠΜ στα παραδοσιακά χωριά της

Ελλάδας και της Κύπρου. Εργάζομαι ως καθηγήτρια ελληνικών στον Σύλλογο Ελλήνων της Μόσχας.

ΟΝΟΜΑ: Gordana

ΕΠΩΝΥΜΟ: Blagojević

ΧΩΡΑ: Σερβία

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Εθνολόγος-Ανθρωπολόγος

ΙΔΡΥΜΑ: Εθνογραφικό Ινστιτούτο της Σερβικής Ακαδημίας Επιστημών και Τεχνών, Βελιγράδι

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Σύγχρονοι Έλληνες μετανάστες στη Σερβία –
Ζητήματα εθνικής και πολιτισμικής ταυτότητας*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Διαχρονικά το μεταναστευτικό ρεύμα Ελλήνων προς τη Σερβία σχετίζεται με διάφορους ιστορικούς και κοινωνικο-οικονομικούς παράγοντες. Ανατρέχοντας στο παρελθόν θα δούμε ότι την ιδιαίτερη σφραγίδα τους έχουν αφήσει διάφορες φημισμένες οικογένειες εμπόρων. Με την πάροδο των αιώνων, πέραν των εμπορικών σχέσεων, αναπτύχθηκαν δεσμοί φιλίας και αλληλοεπίδρασης μεταξύ των ντόπιων πληθυσμών και των Ελλήνων μεταναστών. Στο επίκεντρο αυτής της έρευνας βρίσκεται η μετανάστευση Ελλήνων προς τη Σερβία που έλαβε χώρα τις τελευταίες δεκαετίες. Στο άρθρο γίνεται αναφορά σε ζητήματα εθνικής και πολιτισμικής ταυτότητας, ενσωμάτωσης στη σύγχρονη σερβική κοινωνία, ανάδειξης της εθνικής τους ταυτότητας στη δημόσια σφαίρα, των μεταξύ τους κοινωνικών συναναστροφών, της σχέσης που διατηρούν με την Ελλάδα κ.λπ.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Η Gordana Blagojević (Γκόρντανα Μπλάγκογιεβιτς) γεννήθηκε στο Βελιγράδι (Σερβία) το 1975. Είναι πτυχιούχος Εθνολόγος-Ανθρωπολόγος (1999), με Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης (ΜΑ, 2002) και Διδακτορικό (PhD, 2007) από το Τμήμα Εθνολογίας και Ανθρωπολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου του Βελιγραδίου. Το δεύτερο διδακτορικό της τίτλο απέκτησε το 2017 από το Τμήμα Μουσικών Σπουδών της Φιλοσοφικής σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Διετέλεσε υπότροφος του Κοινοφελούς Ιδρύματος «Αλέξανδρος Σ. Ωνάσης» (2003-04) και του ελληνικού Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών (2004-05). Εργάζεται στο Εθνογραφικό Ινστιτούτο της Σερβικής Ακαδημίας Επιστημών και Τεχνών (www.etno-institut.co.rs) ως ερευνήτρια (Principal Researcher). Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα εστιάζονται σε πολλά ερευνητικά προγράμματα για διάφορες πλευρές της σερβικής πολιτισμικής ταυτότητας και για θέματα που αφορούν τις κοινωνικο-πολιτισμικές σχέσεις μεταξύ Ελλάδας και Σερβίας, τις τελετουργικές και θρησκευτικές δραστηριότητες και την ανθρωπολογία του χορού και της μουσικής.

ΟΝΟΜΑ: Michał

ΕΠΩΝΥΜΟ: Bzinkowski

ΧΩΡΑ: Πολωνία

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Αναπληρωτής Καθηγητής

ΙΔΡΥΜΑ: Πανεπιστήμιο Γιαγκελόνσκι (Uniwersytet Jagielloński) της Κρακοβίας (Πολωνία), Τμήμα Κλασικών Σπουδών (Instytut Filologii Klasycznej)

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Στιγμιότυπα από τα Βαλκάνια στο έργο του Νίκου Καζαντζάκη

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Ο Νίκος Καζαντζάκης, ως ανταποκριτής διάφορων περιοδικών και εφημερίδων (π.χ. *Ακρόπολις*, *Ελεύθερος Λόγος*, *Ελεύθερος Τύπος*, *Καθημερινή*), ταξίδεψε στη ζωή του σε όλο τον κόσμο. Τις ταξιδιωτικές του εμπειρίες τις περιέλαβε όχι μόνο στα ταξιδιωτικά κείμενά του που αποτελούν τη σειρά *Ταξιδεύοντας*, αλλά και στις *Επιστολές προς τη Γαλάτεια* (α΄ έκδοση 1958) καθώς και στα *Τετρακόσια Γράμματα του Καζαντζάκη στον Πρεβελάκη* (α΄ έκδοση 1965).

Ο Καζαντζάκης επισκέπτεται αρκετές φορές τα Βαλκάνια κατά τα ταξίδια του στην Ευρώπη. Αν και το κέντρο της προσοχής του συγγραφέα δεν εστιάζεται στις βαλκανικές χώρες και ο συγγραφέας δεν αφιερώνει κανένα από τα ταξιδιωτικά του έργα συγκεκριμένα σε αυτό το μέρος, σε διάφορα κείμενά του μπορούμε να βρούμε αναφορές, μεταξύ άλλων, στη Σερβία, στη Βουλγαρία και στη Ρουμανία.

Στην παρούσα ανακοίνωση, βασιζόμενος στα ταξιδιωτικά κείμενα, στις προαναφερθείσες επιστολές του Καζαντζάκη, καθώς και στα μυθιστορήματά του, θα προσπαθήσω να σχεδιάσω τις εικόνες των Βαλκανίων οι οποίες εμφανίζονται κατά το προσεκτικό διάβασμα μερικών αποσπασμάτων από το τεράστιο έργο του Κρητικού συγγραφέα.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Ο Michał Bzinkowski γεννήθηκε στην Κρακοβία το 1975.

Αναπληρωτής καθηγητής Κλασικής και Νεοελληνικής Φιλολογίας στο Πανεπιστήμιο Γιαγκελόνσκι (Uniwersytet Jagielloński) της Κρακοβίας (Πολωνία), Τμήμα Κλασικών Σπουδών (Instytut Filologii Klasycznej).

Ασχολείται με τα δημοτικά τραγούδια, στα οποία αφιέρωσε το τελευταίο βιβλίο του *Masks of Charos in Modern Greek Demotic Songs: Sources, Representations and Context* (2017), καθώς και με την ελληνική ποίηση του εικοστού αιώνα, ιδιαίτερα του Γιώργου Σεφέρη, στο έργο του οποίου αφιέρωσε τη διδακτορική του διατριβή (2003) και για το οποίο έχει δημοσιεύσει πλήθος άρθρων σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά. Έχει μεταφράσει στα πολωνικά τα ποιήματα του Γιώργου Σεφέρη, του Γιάννη Ρίτσου, του Κυριάκου Χαραλαμπίδη, του Παντελή Μπουκάλα, αποσπάσματα από τα ταξιδιωτικά έργα του Νίκου Καζαντζάκη, καθώς και τα μυθιστορήματα του Κώστα Ακρίβου *Πανδαιμόνιο* (2016) και του Μάκη Τσίτα *Μάρτυς μου ο Θεός* (2018).

ΟΝΟΜΑ: Iuliana
ΕΠΩΝΥΜΟ: Costea
ΧΩΡΑ: Ρουμανία
ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Υποψήφια διδάκτωρ
ΙΔΡΥΜΑ: Πανεπιστήμιο Βουκουρεστίου

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Συγκριτική προσέγγιση ρουμανικών και ελληνικών ιδιωματισμών.
Η περίπτωση του ζωολογικού στοιχείου στους μύθους του Αισώπου*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Στόχος της παρούσας εργασίας είναι η ανάχνευση, από τους μύθους του Αισώπου, των ιδιωματισμών που φέρουν στο περιεχόμενο τους ονόματα ζώων (λ.χ. από τον μύθο "Η αλεπού και τα σταφύλια" έχει μείνει έως τις μέρες μας η έκφραση «Όσα δεν φθάνει η αλεπού τα κάνει κρεμαστάρια»), η οποία υπάρχει και στην ρουμανική γλώσσα με την ίδια σημασιολογική έννοια εκφράζοντας το ίδιο ηθικό δίδαγμα). Λαμβάνοντας υπ' όψιν το αδιαμφισβήτητο γεγονός πως οι εκφράσεις δεν συμπίπτουν πάντοτε εννοιολογικά, εφόσον τίθενται ως συγκρινόμενες διαστάσεις δύο γλώσσες, ξένες μεν η μία από την άλλη, με αρκετά δε κοινά ιστορικά, κοινωνικά και πολιτισμικά στοιχεία, ήθη και έθιμα, θα γίνει αναφορά και στην μεταφρασσιμότητα τους, από την γλώσσα πηγή στην γλώσσα στόχο. Μέσα από την αναζήτηση διάφορων εννοιών όπως *λαογραφία, μύθος, ιδιωματισμός* θα παρατηρήσουμε και τον σημαντικό ρόλο που διαδραμάτισε ο βαλκανισμός ως ενωτικός κρίκος μεταξύ των δύο αυτών λαών.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Απόφοιτη προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φιλολογικών σπουδών και υποψήφια διδάκτωρ της Σχολής Ξένων Γλωσσών και Λογοτεχνιών του Πανεπιστημίου Βουκουρεστίου. Καθηγήτρια ελληνικής και ισπανικής φιλολογίας και επίσημη μεταφράστρια των δύο προαναφερθέντων γλωσσών από ή προς τα ρουμανικά.

ΟΝΟΜΑ: Asli
ΕΠΩΝΥΜΟ: Çete
ΧΩΡΑ: Τουρκία
ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Βοηθός στο Τμήμα Νεοελληνικών Σπουδών του İstanbul Üniversitesi
ΙΔΡΥΜΑ: Πανεπιστήμιο Κων/πολης

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Η Κωνσταντινούπολη και η Κόκκινη Μηλιά ως ιδανικοί χώροι
των ελληνικών και τούρκικων εθνικών αφηγημάτων*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Το ζεύγος «Κωνσταντινούπολη-Αγία Σοφία» αποτελεί τη λυδία λίθο της Μεγάλης Ιδέας στο ελληνικό εθνικό αφήγημα. Στο πλαίσιο αυτό, παίζουν σημαντικό ρόλο οι μύθοι που βρίσκονται στη συλλογική μνήμη του ελληνόφωνου Ορθόδοξου-Χριστιανικού πληθυσμού της Οθωμανικής αυτοκρατορίας από το 1453. Αντίθετα με το ζεύγος «Κωνσταντινούπολη-Αγία Σοφία», το οποίο είναι ένας πραγματικός χώρος,

και τη Μεγάλη Ιδέα, η «Κόκκινη Μηλιά», με τη οποία ασχολήθηκε για λίγο καιρό η τούρκικη διανοήση, είναι εντελώς ουτοπικός χώρος. Η εισήγηση αυτή εστιάζει στα ιδεολογήματα της Μεγάλης Ιδέας και του Παντουρκισμού ή Παντουρανισμού, που και τα δύο παύουν να υφίστανται στη δεκαετία του 1920, και στους σχετικούς μύθους με την Κωνσταντινούπολη και την Κόκκινη Μηλιά, οι οποίοι καλλιεργήθηκαν από την ελληνική και τούρκικη διανοήση κατά τη διάρκεια του μακρού 19^{ου} αιώνα.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Γεννήθηκα στο Κορδελιό της Σμύρνης το 1982. Το 2007 αποφοίτησα από το Τμήμα Νεοελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας του Παν/μίου της Αγκυρας. Το 2012 πήρα το μεταπτυχιακό μου δίπλωμα από το Τμήμα Φιλολογίας του Α.Π.Θ. Μετά από ένα έτος, το 2013, διορίστηκα ως βοηθός έρευνας στο Τμήμα Νεοελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας του Παν/μίου της Κων/πολης, στο οποίο κάνω διδακτορικό με θέμα: «Κατασκευή της γυναίκας και της εθνικής ταυτότητας». Στο πλαίσιο αυτό μελετώ τους εξής συγγραφείς της γενιάς του 1880: Γεώργιο Βιζυηνό, Αλέξανδρο Παπαδιαμάντη, Ανδρέα Καρκαβίτσα, Γιάννη Ψυχάρη, Χρήστο Χρηστοβασίλη.

ΟΝΟΜΑ: Ana

ΕΠΩΝΥΜΟ: Chikovani

ΧΩΡΑ: Γεωργία

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

ΙΔΡΥΜΑ: Κρατικό Πανεπιστήμιο της Τιφλίδας Ivane Javakhishvili

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Τα ήθη και τα έθιμα στα έργα του Στρατή Μυριβήλη

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Οι λαϊκές παραδόσεις αποκτούν ιδιαίτερη σημασία στο έργο του Στρατή Μυριβήλη. Τα ήθη και τα έθιμα που περιγράφονται στα λογοτεχνικά έργα, όπως και ο συγκρητισμός του Χριστιανισμού μ' όλες τις επιβιώσεις από την αρχαία ειδωλολατρία παρουσιάζουν ενδιαφέροντα στοιχεία. Τα έθιμα, οι λαογραφικές μαρτυρίες, που αποτυπώθηκαν στο έργο του Στρατή Μυριβήλη, μπορούν να βοηθήσουν στη μελέτη των διαχρονικών διαστάσεων του ελληνισμού.

Ο σκοπός της έρευνάς μας είναι όχι μόνο η αποδελτίωση του πλούσιου λαογραφικού υλικού που ο Στρατής Μυριβήλης έχει καταγράψει και αξιοποιήσει λογοτεχνικά, αλλά επίσης η μελέτη της λειτουργίας αυτών των παραδοσιακών στοιχείων μέσα στο λογοτεχνικό κείμενο. Στην εισήγησή μας θα αξιολογηθεί η λειτουργική ενσωμάτωση των λαογραφικών, τελετουργικών, μυθολογικών και θρησκευτικών στοιχείων μέσα στο πεζογραφικό έργο του συγγραφέα.

Οι μέθοδοι που θα χρησιμοποιηθούν θα είναι οι δομικές, κοινωνιολογικές και συγκριτικές προσεγγίσεις. Στην εργασία μας αναλύονται τα ήθη και τα λαϊκά έθιμα που αναφέρει ο συγγραφέας στα έργα του που γράφτηκαν ως αποτέλεσμα της συμμετοχής του στους Βαλκανικούς Πολέμους και στο Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Αποφοίτησε από το κρατικό πανεπιστήμιο της Τιφλίδας Ivane Javakhishvili, με διδακτορικό (PhD) στην Νεοελληνική Φιλολογία. Από το 1997 είναι λέκτορας

νεοελληνικών σπουδών και από το 2008 είναι αναπληρώτρια Καθηγήτρια στο Ινστιτούτο Κλασικών, Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών του ίδιου Πανεπιστημίου, όπου τακτικά συμμετέχει στη διοργάνωση διάφορων διεθνών επιστημονικών συνεδρίων και πολιτιστικών εκδηλώσεων.

Επικεντρώνει την έρευνά της στη νεοελληνική λογοτεχνία και στην επίδραση του ελληνισμού στον γεωργιανό πολιτισμό. Έχει μεταφράσει ποίηση και πεζογραφία από την ελληνική στην γεωργιανή και από την γεωργιανή στην ελληνική γλώσσα, έχει δημοσιεύσει μελέτες στα αγγλικά, ελληνικά και γεωργιανά σε διάφορα επιστημονικά περιοδικά. Είναι μια από τους συντάκτες του Μεγάλου Ελληνο-Γεωργιανού Λεξικού (2009, 2017) και του Γεωργιανο-Ελληνικού Λεξικού (2012). Μελετά τα ζητήματα της πολιτιστικής ταυτότητας, τα τελετουργικά στοιχεία, τα ήθη, τα έθιμα και τη λειτουργία τους σε επιλεγμένα έργα της σύγχρονης ελληνικής και γεωργιανής λογοτεχνίας.

ΟΝΟΜΑ: Damla

ΕΠΩΝΥΜΟ: Demirözü

ΧΩΡΑ: Τουρκία

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Καθηγήτρια Νεοελληνικών Σπουδών

ΙΔΡΥΜΑ: İstanbul Üniversitesi

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Τα συμπτώματα του εθνικισμού στη μυθοπλασία της Ανταλλαγής των Πληθυσμών:
Η Θεσσαλονίκη με το Μοβ Καφτάνι του Yılmaz Karakoyunlu*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Η Μικρασιατική Καταστροφή και η μετέπειτα Ανταλλαγή των Πληθυσμών γίνονται αίτια για τον ξεριζωμό των Ρωμιών από τη Μικρασία (περίπου 1.500.000 άτομα) και των Μουσουλμάνων από την Ελλάδα (450.000 άτομα). Αυτή η εμπειρία λειτουργεί διαφορετικά στην ελληνική και στην τουρκική λογοτεχνία. Στην ελληνική περίπτωση τα πρώτα βιβλία με θέμα η ζωή στην Μικρασία, τον πόλεμο και τον ξεριζωμό κυκλοφορούν αμέσως μετά την Καταστροφή. Στην τουρκική περίπτωση, ελάχιστοι συγγραφείς γράφουν για αυτήν την εμπειρία. Οι Τούρκοι, όμως, διαβάζουν από τις μεταφράσεις το βίωμα των Ελλήνων για αυτήν την περίοδο. Πολλοί συγγραφείς της γενιάς του '30 και έργα Ελλήνων συγγραφέων με θέμα τη Μικρασία, τη συνύπαρξη Ελλήνων και Τούρκων και τον ξεριζωμό μεταφράζονται στα τουρκικά.

Αν και πολύ πιο αργά, σε σύγκριση με την ελληνική λογοτεχνία, και οι Τούρκοι γράφουν μυθοπλασίες για τη συγκεκριμένη περίοδο. Ένα τμήμα της τουρκικής κοινωνίας, μέσα από τις μεταφράσεις, τα μυθιστορήματα και τα διηγήματα, νιώθει τον πόνο της προσφυγιάς ανεξαρτήτως από την εθνική ταυτότητα των προσφύγων. Η επιλογή αυτής της θεματολογίας ίσως δεν είναι τυχαία. Μεταφραστές, εκδοτικοί οίκοι και συγγραφείς στην Τουρκία, γράφοντας και μεταφράζοντας για την κοινή ζωή που τερματίστηκε με το 1922, αντιδρούν στη στερεοτυπική εικόνα του «Άλλου», όπως κατασκευάζεται από την επίσημη αφήγηση και τον εθνικισμό και οραματίζονται ένα διαφορετικό παρελθόν και παρόν.

Η δημοτικότητα του θέματος, όμως, εμπνέει και συγγραφείς πιο συντηρητικούς που ασπάζονται το ενθικιστικό αφήγημα. Ο Yılmaz Karakoyunlu το 2012 γράφει το μυθιστόρημα *Η Θεσσαλονίκη με το Μοβ Καφτάνι*. Πρόκειται για ένα

μυθιστόρημα που εστιάζει στην εποχή που κλείνει με τον ξεριζωμό. Στο έργο απεικονίζονται και οι ιστορικοί ηγέτες της εποχής μαζί με τον απλό λαό. Η μυθοπλασία του αναπαράγει τα στερεότυπα και τις εθνικές αφηγήσεις. Στην εισήγησή μου θα επικεντρωθώ στην ανάλυση της εθνικής προσέγγισης του συγγραφέα και στο μήνυμα που θέλει να δώσει.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Καθηγήτρια Νεοελληνικών Σπουδών στο Τμήμα Νεοελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας στο Πανεπιστήμιο İstanbul της Τουρκίας. Σπούδασε Αρχαία και Νέα Ελληνική Φιλολογία στα Πανεπιστήμια της Άγκυρας και της Αθήνας. Είναι διδάκτωρ της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών με θέμα διατριβής: «Η Εικόνα του Τούρκου στην Πεζογραφία της Γενιάς του '30». Έχει διδάξει στο Πανεπιστήμιο της Άγκυρας. Μετέφρασε Νέα Ελληνική Λογοτεχνία στα τουρκικά, επιμελήθηκε ειδική σειρά εγχειριδίων για την εκμάθηση της νέας ελληνικής γλώσσας για τουρκόφωνους και συνέγραψε σειρά μονογραφιών, άρθρων και μελετών για την εικόνα του Τούρκου στην Νέα Ελληνική Λογοτεχνία και για τη σχέση Ιστορίας και Λογοτεχνίας.

ΟΝΟΜΑ: Georgi

ΕΠΩΝΥΜΟ: Dikin

ΧΩΡΑ: Βουλγαρία

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Υποψήφιος διδάκτορας

ΙΔΡΥΜΑ: Ινστιτούτο Βαλκανικών Σπουδών - Κέντρο Θρακολογίας - Βουλγαρική Ακαδημία Επιστημών

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Προσφυγικά θέματα στην δεκαετία του 1920

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Το προσφυγικό ζήτημα στην δεκαετία του 1920, οι πρόσφυγες - πολιτιστικές και κοινωνικές διαστάσεις, μερικά Έλληνο-βουλγαρικά παραδείγματα

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Ο Georgi Dikin είναι υποψήφιος διδάκτορας στο Ινστιτούτο Βαλκανικών Σπουδών - Κέντρο Θρακολογίας της Βουλγαρικής Ακαδημίας Επιστημών στη Σόφια της Βουλγαρίας (Ιανουάριος 2018).

Σπούδασε Βαλκανολογία στο Πανεπιστήμιο του Plovdiv της Βουλγαρίας (Οκτώβριος 2011 - Οκτώβριος 2016).

Επίσης με το πρόγραμμα Erasmus+ φοίτησε στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, (Φεβρουάριος 2015 - Ιούνιος 2015). Επίσης παρακολούθησε το πρόγραμμα Θ.Υ.Ε.Σ.Π.Α. του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (Ιούνιος και Ιούλιος 2014).

ΟΝΟΜΑ: Tudor
ΕΠΩΝΥΜΟ: Dinu
ΧΩΡΑ: Ρουμανία
ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Καθηγητής Νεοελληνικών Σπουδών
ΙΔΡΥΜΑ: Πανεπιστήμιο Βουκουρεστίου

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Το Βουκουρέστι των Φαναριωτών - ένα σχέδιο μελέτης
του βαλκανικού αστικού πολιτισμού κατά την εποχή του Διαφωτισμού*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Σε μεγάλο βαθμό η έρευνα του Διαφωτισμού στον οθωμανοκρατούμενο κόσμο ισοδυναμούσε μέχρι πρότινος με τη μελέτη των κειμένων ή των ιδεών της εποχής, ενώ η εντύπωση στον πολιτισμό και στον καθημερινό βίο αμελείτο συχνά. Προκειμένου να συμπληρώσουμε αυτό το κενό, ξεκινήσαμε το 2012 μια μεγάλη έρευνα, η οποία επιδιώκει να αναπαραστήσει την κάθε πτυχή του ρουμανο-ελληνο-ανατολίτικου πολιτισμού που αναπτύχθηκε στο Βουκουρέστι κατά την περίοδο 1716-1821 όταν η Βλαχία εκυβερνήτο από Φαναριώτες ηγεμόνες. Βασιζόμενοι πάντα σε πρωτογενείς πηγές (στα ρουμανικά, ελληνικά κτλ.), αλλά και στα δεδομένα της αρχαιολογίας και στην εξέταση όλων των διαθέσιμων (υλικών ή άυλων) αγαθών που φυλάσσονται από την εν λόγω εποχή, εκπονούμε προς το παρόν μια ογκώδη τρίτομη εργασία (άνω των 2.000 σελίδων), η οποία περιλαμβάνει τα εξής κεφάλαια:

1. Γεωγραφικό πλαίσιο του Βουκουρεστίου
2. Τοπογραφία και πληθυσμός
3. Κοσμική αρχιτεκτονική (η Ηγεμονική Αυλή, άλλες έδρες των βοεβόδων, αρχοντικά των βογιάρων, σπίτια των αστών, χάνια, χαμάμ, κιόσκια, τσεσμέδες κτλ.)
4. Θρησκευτική αρχιτεκτονική (ορθόδοξες εκκλησίες – αρχιτεκτονική, γλυπτός διάκοσμος, ζωγραφική – άλλοι λατρευτικοί χώροι)
5. Πολιτικές και θρησκευτικές τελετές (η υποδοχή και ενθρόνιση του ηγεμόνα και της δόμνας, η αναγόρευση των αξιωματούχων, η διαπίστευση των δυτικών προξένων, η υποδοχή Οθωμανών αξιωματούχων και εκπροσώπων των μεγάλων δυνάμεων, οι τελετές οργανωμένες με την ευκαιρία των χριστιανικών και ισλαμικών εορτών, ο εορτασμός των νικών της Υψηλής Πύλης, σημαντικά γεγονότα στη ζωή της ηγεμονικής οικογένειας κτλ.)
6. Πόλεμοι, επιδρομές και εξεγέρσεις
7. Θεομηνίες (σεισμοί, πυρκαγιές, πλημμύρες, ανομβρίες, επιδρομές ακριδών, βαρυχειμωνιές, επιδημίες πανούκλας κτλ.)
8. Η διοίκηση της πόλης [εξασφάλιση της τάξης και καταπολέμηση της εγκληματικότητας, πολεοδομική πολιτική, δημόσια έργα (κατασκευή και συντήρηση των δρόμων), διευθέτηση της κυκλοφορίας, δημόσιος φωτισμός, καταπολέμηση των πυρκαγιών, τροφοδοσία με πόσιμο νερό κτλ.]
9. Κοινωνική πρόνοια (ο προϋπολογισμός των κοινωνικών ασφαλίσεων, το ορφανοτροφείο, η δημόσια και ιδιωτική κοινωνική ασφάλεια) και ιατρική περίθαλψη στο Βουκουρέστι (ιατροί, χειρουργοί και μαίες της πολιτείας, τα διάφορα νοσοκομεία, η ιδιωτική ιατρική περίθαλψη, τα φαρμακεία κτλ.)
10. Οικονομική ζωή (ανάπτυξη των διάφορων επαγγελματιών, οι βιοτεχνίες και τα πρώτα εργοστάσια, το εμπόριο – αγορές και παζάρια, τα διαθέσιμα προϊόντα, τα νομίσματα σε χρήση, οι διάφορες κατηγορίες εμπόρων κτλ.)
11. Ο καθημερινός βίος (ενδυμασία, διατροφή κτλ.)

12. Κοσμικός βίος - ψυχαγωγία (καφενεία, πανηγύρια, μέρη για περίπατο, κτλ.)
13. Πολιτιστικός βίος (η ελληνόφωνη, σλαβόφωνη και ρουμανόφωνη εκπαίδευση, τα τυπογραφεία και το βιβλίο, οι δημόσιες και ιδιωτικές βιβλιοθήκες, το θέατρο σε διάφορες γλώσσες, οι πολιτιστικές εταιρείες)
14. Διάφορες παροικίες (Αρμένιοι, Εβραίοι, Βούλγαροι, Ρώσοι, Γερμανοί, Αθίγγανοι κτλ.)

Πέρα από την παρουσίαση της δικής μας έρευνας, στην παρούσα διάλεξη θα διερωτηθούμε σχετικά με τις δυνατότητες πραγματοποίησης παρόμοιων ερευνών σχετικά με τον πολιτισμό των μεγάλων αστικών κέντρων της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας στα Βαλκάνια (Θεσσαλονίκη, Ιωάννινα, Αδριανούπολη, Σαράγεβο κτλ.) κατά τον προεπαναστατικό αιώνα.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Ο Tudor Dinu (γέννηση 1978) είναι Τακτικός Καθηγητής Νεοελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Βουκουρεστίου και Επίτιμος Διδάκτορας του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης. Έχει δώσει διαλέξεις και έχει διδάξει μαθήματα ως προσκεκλημένος καθηγητής στα Πανεπιστήμια Αθηνών, Θράκης, Κύπρου, Βερολίνου, Αμβούργου, Λουντ, Κιέβου, Μπρνό, Σόφιας και Φιλιππούπολης, καθώς και σε επιστημονικές εταιρείες στην Ελλάδα. Τα τελευταία χρόνια συμμετείχε σε σημαντικά διεθνή συνέδρια νεοελληνικών σπουδών (Γρανάδα, 2010, Λευκωσία, 2012, Τιφλίδα, 2012, Αθήνα, 2012, Παρίσι, 2013, Θεσσαλονίκη, 2014, Κομοτηνή, 2015, Βουκουρέστι, 2015, Βελίκο Τύρνοβο, 2016, Αθήνα, 2017, Χίος, 2017, Κομοτηνή, 2018, Χανιά, 2018, Λουντ 2018). Το 2014 εξελέγη και το 2018 επανεξελέγη γενικός γραμματέας της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Νεοελληνικών Σπουδών. Τα συγγράμματα του είναι αφιερωμένα σε θέματα Βυζαντινής και Νεοελληνικής Φιλολογίας, ιστορίας και πολιτισμού, καθώς και στον ελληνισμό των Παραδουνάβιων Ηγεμονιών είδαν το φως της δημοσιότητας στη Ρουμανία, Ελλάδα, Κύπρο, Γαλλία, Τσεχία, Λετονία, Ουκρανία και Γεωργία. Επίσης, ο TudorDinu έχει μεταφράσει στα ρουμανικά τόσο έργα αρχαίων (Αριστοφάνης, Πλούταρχος, Ιάμβλιχος, Σενέκας, Πλίνιος ο Πρεσβύτερος), όσο και νεότερων (Γιάννης Ρίτσος, Νίκος Εγγονόπουλος, Ανδρέας Εμπειρικός, Χρήστος Γιανναράς κτλ.) συγγραφέων. Είναι ο ιδρυτής και ο αρχισυντάκτης του πρώτου ρουμανικού περιοδικού νεοελληνικών σπουδών, *NeograecaBucurestiensi*.

Έχει δημοσιεύσει τις εξής μονογραφίες:

- *Mihai Viteazul, erou al eposului grec (Ο Ρουμάνος ηγεμόνας Μιχαήλ ο Γενναίος, ήρωας του ελληνικού έπους)* (Εκδόσεις Humanitas, Βουκουρέστι, 2008)
- *Dimitrie Cantemir și Nicolae Mavrocordat – rivalități politice și literare la începutul secolului XVIII (Δημήτριος Καντεμίρης και Νικόλαος Μαυροκορδάτος – πολιτικές και λογοτεχνικές αντιπαλότητες στις αρχές του 18^{ου} αιώνα)* (Εκδόσεις Humanitas, Βουκουρέστι, 2011) – βραβείο *Petru Creția* του Εθνικού Μουσείου της Ρουμανικής Λογοτεχνίας
- *Bucureștiul fanariot – Biserici, ceremonii, războaie (Το Βουκουρέστι των Φαναριωτών Α' - Εκκλησίες, τελετές, πόλεμοι)* (Εκδόσεις Humanitas, Βουκουρέστι, 2015)
- *Grecii se întorc în România* (Εκδόσεις Paralela 45, 2015) / *The Greeks return to Romania* (Εκδόσεις Paralela 45, 2015) / *Οι Έλληνες επιστρέφουν στη Ρουμανία* (Εκδόσεις Ζαχαρόπουλος, Αθήνα, 2016),
- *Το Βουκουρέστι των Φαναριωτών Β' – Διοίκηση, επαγγέλματα, εμπόριο* (Εκδόσεις Humanitas, Βουκουρέστι, 2017)

- *Οι Φαναριώτες στη Βλαχία και τη Μολδαβία. Μια ιστορία μέσω των αναθηματικών τοιχογραφιών* (Εκδόσεις Πορφύρα, Αθήνα 2017) – βραβείο της Ακαδημίας Αθηνών – / *Oameni ierocii fanariote. Chipuri din bisericile Tării Românești și Moldovei (Οι άνθρωποι της Φαναριώτικης εποχής. Απεικονίσεις στις εκκλησίες της Βλαχίας και της Μολδαβίας)* (Εκδόσεις Humanitas, Βουκουρέστι, 2018).

Την Κυριακή των Βαΐων του 2018 χειροθετήθηκε από την Αυτού Παναγιότητα τον Οικουμενικό Πατριάρχη κ. κ. Βαρθολομαίο σε Άρχοντα Υπομνηματογράφου της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας.

ΟΝΟΜΑ: Tina

ΕΠΩΝΥΜΟ: Georgieva

ΧΩΡΑ: Βουλγαρία

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας

ΙΔΡΥΜΑ: Πανεπιστήμιο της Σόφιας «Αγ. Κλήμης της Αχρίδας»

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Οι ρωσικές απόψεις για τον ελληνισμό και την τύχη των Βαλκανίων στο δεύτερο μισό του 19^{ου} αιώνα (Κωνσταντίν Λεόντιεφ και Νικολαΐ Ντανιλεύσκι)

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Η όξυνση του Ανατολικού ζητήματος θέτει μπροστά στην ρωσική κοινωνία το ζήτημα της τύχης των Βαλκανίων και της πολιτικής της αυτοκρατορικής εξουσίας στην περιοχή. Στο δεύτερο μισό του 19^{ου} αιώνα εμφανίζονται διάφορες απόψεις για το μέλλον της Χερσονήσου. Η παρουσίαση μου θα εστιάσει στις απόψεις του Κωνσταντίν Λεόντιεφ και του Νικολαΐ Ντανιλεύσκι, διότι οι ιδέες τους θέτουν μερικά βασικά ζητήματα για την πολιτική του πανσλαβισμού και τις απόψεις της ρωσικής πολιτικής ελίτ για τον ελληνισμό και την ορθοδοξία στα Βαλκάνια.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Η Tina Georgieva είναι Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Νεότερης Γενικής και Ρωσικής Ιστορίας στο Πανεπιστήμιο της Σόφιας «Αγ. Κλήμης της Αχρίδας», Ιστορική Σχολή, Τμήμα Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας.

Αποφοίτησε από το Πανεπιστήμιο της Σόφιας «Αγ. Κλήμης της Αχρίδας» και από το ίδιο Πανεπιστήμιο έλαβε διδακτορικό δίπλωμα στην Ιστορία. Από το 2004 διδάσκει στο Τμήμα Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας, του Πανεπιστημίου της Σόφιας «Αγ. Κλήμης της Αχρίδας».

Πεδίο επιστημονικών ενδιαφερόντων: Βαλκανική πολιτική της Ρωσίας 19ος - αρχές 20ου αιώνα, Ιστορία των ιδεών, Πανσλαβισμός, Σλαβοφιλία.

Συγγραφέας των βιβλίων: *Η Σλαβική ιδέα στη Ρωσία 1830-1850* (2009) και *Συντηρητισμός και εθνικισμός στη Ρωσία 1860-1880* (2015).

ΟΝΟΜΑ: İbrahim
ΕΠΩΝΥΜΟ: Kelağa Ahmet
ΧΩΡΑ: Τουρκία
ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Αναπληρωτής Καθηγητής
ΙΔΡΥΜΑ: Trakya Üniversitesi, Αδριανούπολη

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Η ελληνοτουρκική συνύπαρξη μέσα από τη λογοτεχνία: Τα διαπολιτισμικά στοιχεία στα ηθογραφικά διηγήματα και τις ταξιδιωτικές ιστορίες του Καρκαβίτσα

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Η συνύπαρξη των Ελλήνων και των Τούρκων έχει μια μακρά ιστορία και εκτείνεται μέχρι τον 11^ο αιώνα. Αρκετοί μελετητές της ιστορίας της ελληνικής γλώσσας ορίζουν επίσης τον 11^ο αιώνα ως αφετηρία για την γλωσσική επαφή μεταξύ της ελληνικής γλώσσας με την τουρκική. Η στενότερη επαφή που είχαν οι Έλληνες της Μικράς Ασίας με τον τουρκόγλωσσο πληθυσμό, για πολλούς αιώνες συντέλεσε στη συρροή τουρκικών δάνειων λέξεων στην ελληνική που διατηρήθηκαν για αιώνες και συνεχίζουν να υφίστανται, παρόλο που έχουν περιοριστεί σε συγκεκριμένα επικοινωνιακά πεδία. Παράλληλα με την γλωσσική είχαμε χωρίς αμφιβολία και πολιτισμική επαφή. Στη μακρά διάρκεια των αιώνων, όπου οι δύο λαοί έζησαν σε κοινούς τόπους, υπήρξαν περίοδοι ειρηνικής συνύπαρξης και συμβίωσης αλλά φυσικά δεν έλλειψαν και οι συγκυρίες που διατάραζαν αρκετές φορές ανεπανόρθωτα αυτές τις σχέσεις. Τόσο στην τουρκική όσο και στη νεοελληνική λογοτεχνία, η ελληνοτουρκική συνύπαρξη αποτέλεσε πηγή έμπνευσης πολλές φορές για τους συγγραφείς των δύο λαών. Η παρούσα ανακοίνωση θα πραγματευτεί τα διαπολιτισμικά στοιχεία στα ηθογραφικά διηγήματα και τις ταξιδιωτικές ιστορίες του Ανδρέα Καρκαβίτσα με σημείο αναφοράς τους Τούρκους. Ο Καρκαβίτσα, που είναι ένας από τους σημαντικότερους πεζογράφους της γενιάς του 1880, στα *Ταξιδιωτικά*, που θεωρούνται υψίστης πεζογραφικής αξίας κείμενα της νεοελληνικής πεζογραφίας, μας προσφέρει ένα συναρπαστικό ανθρώπινο τοπίο και μια μοναδική ανθρωπογεωγραφία. Θα διερευνηθούν μεταξύ άλλων οι οδοιπορικές αφηγήσεις: «Η Μεγάλη Πανήγυρις», «Ο Τεκές των Μπεκτασήδων», «Ο Κερατζής» και οι εντυπώσεις του από την Πόλη, την Σμύρνη και τα λιμάνια της Μαύρης Θάλασσας που επισκέφτηκε το διάστημα 1892-1894, καθώς ήταν διορισμένος γιατρός στο καράβι «Αθήναι», που συμπεριλαμβάνονται στην ενότητα «Σ' Ανατολή και Δύση».

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Ο İbrahim Kelağa Ahmet γεννήθηκε στις Σάπες νομού Ροδόπης. Τελείωσε τις εγκύκλιες σπουδές του στην Ελλάδα. Ολοκλήρωσε τις προπτυχιακές του σπουδές στο Πανεπιστήμιο Άγκυρας το 1989. Εργάστηκε ως λέκτορας στον Τομέα Νεοελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας του Τμήματος Δυτικών Γλωσσών και Λογοτεχνιών της Σχολής Ιστορίας Γεωγραφίας και Γλωσσών του Πανεπιστημίου Άγκυρας κατά το διάστημα 1994-2013. Ταυτόχρονα έκανε μεταπτυχιακές σπουδές στο Τμήμα Γλωσσολογίας του Ινστιτούτου Κοινωνικών Σπουδών του ίδιου Πανεπιστημίου. Η μεταπτυχιακή διπλωματική του εργασία είχε ως θέμα τα γλωσσικά λάθη των Τούρκων κατά την εκμάθηση της ελληνικής (1999), ενώ η διδακτορική του διατριβή είχε ως θέμα την αξιολόγηση των δεξιοτήτων ανάγνωσης, κατανόησης και γραπτής έκφρασης στα ελληνικά και τουρκικά των μαθητών των δίγλωσσων μειονοτικών σχολείων στη Δυτική Θράκη (2005).

Από το 2013 εργάζεται ως Επίκουρος και από το 2018 ως Αναπληρωτής Καθηγητής στον Τομέα Νεοελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας του Τμήματος Βαλκανικών Γλωσσών και Λογοτεχνιών της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Trakya στην Αδριανούπολη. Τα επιστημονικά του ενδιαφέροντα αφορούν στη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας και λογοτεχνίας, στην κοινωνιογλωσσολογία και στη λεξικογραφία. Έχει συντάξει διάφορα λεξικά από τα ελληνικά στα τουρκικά. Έχει μεταφράσει επίσης στα τουρκικά τον *Λοιμό* του Ανδρέα Φραγκιά, το βιβλίο του Δημήτρη Μαυρίδη *Από την Κων/πολη στη Ραιδεστό* και διάφορα άλλα έργα από τα τουρκικά στα ελληνικά με αντικείμενο την ιστορία (όπως το *Ανακαλύπτοντας Ξανά τους Οθωμανούς* του İlber Ortaylı) και την ιστορία τέχνης (*Η Οθωμανική Αρχιτεκτονική στην Ελλάδα I* της Neval Konuk).

ΟΝΟΜΑ: Ksenia
ΕΠΩΝΥΜΟ: Klimova
ΧΩΡΑ: Ρωσία
ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Αναπληρώτρια Καθηγήτρια
ΙΔΡΥΜΑ: Πανεπιστήμιο Λομονόσοφ της Μόσχας

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Στοιχεία ελληνικής προέλευσης στο μυθολογικό λεξιλόγιο των σλαβικών χωρών των Βαλκανίων

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Στην ανακοίνωση θα εξεταστούν ελληνικά δάνεια στο χώρο της λαϊκής μυθολογίας (μυθολογικά πρόσωπα, δοξασίες, παραδόσεις) στην ρωσική γλώσσα και στις νότιες σλαβικές γλώσσες, π.χ. το ρωσικό *δρακοη*<*δράκων*, *δανεισμοί μέσω αρχαίας σλαβονικής γλώσσας*: *αγγελ*< *άγγελος*, *δεμον*< *δαίμων*, *δьявол*< *διάβολος*, *vasilisk*< *βασιλίσκος*. Από νοτιοσλαβικές γλώσσες θα εστιάσουμε την προσοχή στα λεξήματα του τύπου +*δρακος*< *δράκος*, +*λαμuja*< *λάμια*, *оричиуи*< *ορίζω*, *сmичя*< *στοιχείο*, *malacom*<*τέλεσμα*. Π.χ. το τελευταίο παράδειγμα ελληνικού δάνειου “*malacom*<*τέλεσμα*” είναι ένα πλάγιο δάνειο μέσα από τα τουρκικά. Πρόκειται για τις ονομασίες του τύπου *malacom*, οι οποίες είναι διαδεδομένες σχεδόν σε όλη την νοτιοσλαβική περιοχή, εκτός από την νοτιοδυτική Βουλγαρία και τις περιοχές της FYROM που συνορεύουν με αυτή. Τα λεξήματα τέτοιου τύπου προσδιορίζουν δαίμονες-φύλακες κτιρίων που προέρχονται σύμφωνα με τις λαϊκές παραδόσεις από πεθαμένους ανθρώπους (ζώα), καθώς και στοιχειά-φύλακες διάφορων φυσικών τόπων (π.χ. πηγών), θησαυρών, και σε μερικές περιοχές ακόμα και βρυκόλακες (σύνορα Βουλγαρίας-Σερβίας και μερικά χωριά στην ανατολική Βουλγαρία).

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Ksenia Klimova (date of birth: 31/12/1979). PhD, associate professor. Lomonosov Moscow State University, Department of Byzantine and Modern Greek Studies, Philological Faculty. In 2001 graduated from the Department of Byzantine and Modern Greek Studies of the Philological Faculty of the Lomonosov Moscow State University. Master's thesis was entitled “Lexicon, Symbolics and Structure of the Wedding Customs of the Greek region Mani”.

Post-graduate studies at the Department of Ethnolinguistics and Folklore at the Institute of Slavic Studies of the Russian Academy of Sciences with supervising professor Anna Plotnikova. PhD thesis with the title "The Modern Greek Mythological Lexicon in ratio with the Balkan Slavic" (2009). Author of more than 50 scientific publications and 13 university courses ("The author and his language in the Greek literature", "Greek traditional culture: the ethnolinguistic aspect" etc.)
Scientific interests - Greek and Slavic folk culture, dialectology and ethnolinguistics.

ΟΝΟΜΑ: Yura

ΕΠΩΝΥΜΟ: Konstantinova

ΧΩΡΑ: Βουλγαρία

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

ΙΔΡΥΜΑ: Ινστιτούτο Βαλκανικών Σπουδών - Κέντρο Θρακολογίας της Βουλγαρικής Ακαδημίας Επιστημών

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Έλληνο-βουλγαρικές αμφίδρομες σχέσεις στην Θεσσαλονίκη
στα τέλη του 19^{ου} και στις αρχές του 20^{ου} αιώνα*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Η παρουσίασή μου θα εστιάσει στις σχέσεις και αμφότερες τις επιρροές μεταξύ της βουλγαρικής και της ελληνικής κοινότητας στην Οθωμανική Θεσσαλονίκη κατά τα τελευταία χρόνια της Τουρκοκρατίας. Η θέληση μου είναι να εξετάσω τη δύσκολη και οδυνηρή πορεία της διάσπασης του ρουμ μιλλετί στη πόλη, για να δείξω πως, ανεξάρτητα από τις αιματηρές συγκρούσεις μεταξύ των Ελλήνων και των Βουλγάρων στις αρχές του 20^{ου} αιώνα, τα κοινά τους στοιχεία υπερβαίνουν σημαντικά τις διαφορές.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Το 2006 υποστήριξα την διδακτορική διατριβή στο θέμα «Η βαλκανική πολιτική της Ελλάδας στα τέλη του 19^{ου} και αρχές 20^{ου} αιώνα» και από τότε ως σήμερα δουλεύω στο Ινστιτούτο Βαλκανικών Σπουδών - Κέντρο Θρακολογίας της Βουλγαρικής Ακαδημίας Επιστημών.

Έχω δημοσιεύσει δύο βιβλία - Балканската политика на Гърция в края на XIX и началото на XX век. Издателство Фабер, 2008, стр. 328. (Η Βαλκανική πολιτική της Ελλάδας στα τέλη του 19^{ου} και αρχές 20^{ου} αιώνα, Εκδοτικός οίκος Φάμπερ, 2008, σ. 328) και България и гърцивдобрбазаосманското наследство, Издателство Фабер, 2014, стр. 296 (Οι Βούλγαροι και οι Έλληνες στον αγώνα για την οθωμανική κληρονομιά Εκδοτικός οίκος Φάμπερ, 2014, σ. 296) και 46 επιστημονικά άρθρα.

ΟΝΟΜΑ: Tamara
ΕΠΩΝΥΜΟ: Kostić Pahnoglu
ΧΩΡΑ: Σερβία
ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Επίκουρη Καθηγήτρια
ΙΔΡΥΜΑ: Φιλοσοφική Σχολή, Πανεπιστήμιο Νις

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Μαγικά μέσα στα σερβικά και τα ελληνικά λαϊκά παραμύθια. Κοινά στοιχεία και διαφορές μεταξύ τους και σε σχέση με τη διεθνή ταξινόμηση των Aarne – Thompson

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Η λαογραφία των Βαλκάνιων λαών προσφέρει πολλά στοιχεία για έρευνα και σύγκριση. Τα παραμύθια ως παγκόσμιο φαινόμενο προσφέρουν σπουδαία στοιχεία για βαθύτερη κατανόηση των λαών. Ένα εξαιρετικά ενδιαφέρον στοιχείο των παραμυθιών είναι το μαγικό μέσο. Αυτή η εργασία είναι μια προσπάθεια έρευνας των μαγικών μέσων στα ελληνικά και τα σερβικά λαϊκά παραμύθια και σύγκρισης των στοιχείων με τα αναφερόμενα στον διεθνή κατάλογο των Aarne – Thompson. Ως προς τα χαρακτηριστικά των μαγικών μέσων γίνεται σύγκριση με τις παρατηρήσεις του Μαξ Λίθι σχετικά με το ευρωπαϊκό λαϊκό παραμύθι. Τα αποτελέσματα της έρευνας διαφέρουν αρκετά από τις αρχικές υποθέσεις. Οι διαφορές σχετικά με τα μαγικά μέσα και τη χρήση τους, τόσο μεταξύ των ελληνικών και των σέρβικων παραμυθιών, όσο και σχετικά με τα αναφερόμενα στον κατάλογο AT, είναι πολύ περισσότερες από τις ομοιότητες, παρόλο που και οι δύο λαοί είναι Βαλκάνιοι και είχαν σχεδόν πάντα στενές και φιλικές σχέσεις.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Γεννήθηκα το 1975 στη Σερβία. Τελείωσα Νεοελληνική Φιλολογία στο Βελιγράδι (προπτυχιακές και μεταπτυχιακές σπουδές) και έγινα διδάκτωρ στον τομέα Νεοελληνικής Φιλολογίας στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο στην Αθήνα. Εργάζομαι ως Επίκουρη Καθηγήτρια στο Λεκτοράτο της Ελληνικής Γλώσσας στην Φιλοσοφική Σχολή στο Νις της Σερβίας.

ΟΝΟΜΑ: Dragana
ΕΠΩΝΥΜΟ: Tkalac
ΧΩΡΑ: Σερβία
ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Επικουρικό Προσωπικό
ΙΔΡΥΜΑ: Φιλολογική Σχολή του Πανεπιστημίου του Βελιγραδίου

ΟΝΟΜΑ: Maya
ΕΠΩΝΥΜΟ: Basic
ΧΩΡΑ: Σερβία
ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Επικουρικό Προσωπικό
ΙΔΡΥΜΑ: Φιλολογική Σχολή του Πανεπιστημίου του Βελιγραδίου

ΟΝΟΜΑ: Antonina
ΕΠΩΝΥΜΟ: Kostić
ΧΩΡΑ: Σερβία

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Επικουρικό Προσωπικό

ΙΔΡΥΜΑ: Φιλολογική Σχολή του Πανεπιστημίου του Βελιγραδίου

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Η σημασία της κατανόησης του λεξιλογίου
στη λογοτεχνική ανάλυση κειμένων στη διδασκαλία της Νέας Ελληνικής ως ξένης*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Η παρούσα εισήγηση μελετά το βαθμό ένταξης λογοτεχνικών κειμένων στα γλωσσικά εγχειρίδια διδασκαλίας της Νέας Ελληνικής ως ξένης και επιχειρεί να αξιολογήσει τη συστηματική διδασκαλία και ερμηνεία τους, εξετάζοντας ένα συγκεκριμένο δείγμα. Αναλυτικότερα, εξετάζονται τα γλωσσικά εγχειρίδια που χρησιμοποιούνται στο Τμήμα Νεοελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου του Βελιγραδίου, στα επίπεδα Β1, Β2 και Γ1. Μας ενδιαφέρει να δούμε το είδος των λογοτεχνικών έργων που περιέχουν (π.χ. ποίημα, νουβέλα, διήγημα) και τον τύπο ασκήσεων που τα συνοδεύουν (π.χ. κλειστού τύπου ερωτήσεις, ερωτήσεις ανάπτυξης, λεξιλογικές και συντακτικές ασκήσεις κ.α.) και κατά πόσο αυτές συνδυάζονται με την επικοινωνιακή προσέγγιση που εφαρμόζεται στη διδασκαλία των μαθημάτων. Επιπροσθέτως, θα ζητηθεί από τους τριτοετείς και τεταρτοετείς φοιτητές να αναγνωρίσουν τους τρόπους αφήγησης που συναντώνται στα κείμενα αυτά, σε μια προσπάθεια να εξεταστεί η σχέση μεταξύ του επιπέδου γλώσσας και της κατανόησης των λογοτεχνικών κειμένων, όπως και η συμβολή της θεωρητικής ανάλυσης λογοτεχνικών κειμένων στην εκμάθηση της σύγχρονης ελληνικής γλώσσας ως ξένης σε πανεπιστημιακό επίπεδο. Επιπλέον, επιχειρούμε να εντοπίσουμε εάν δίνεται μεγαλύτερη έμφαση στο γλωσσικό στοιχείο (π.χ. λεξιλόγιο, γραμματική) ή στα πολιτισμικά στοιχεία που ενυπάρχουν στα κείμενα του δείγματός μας. Παράλληλα με τα αποτελέσματα της εργασίας μας, ενδεικτικά προτείνουμε ασκήσεις που θα μπορούσαν να εμπλουτίσουν τα λογοτεχνικά κείμενα του δείγματός μας.

ΣΥΝΤΟΜΑ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ:

Η Dragana Tkalac είναι υποψήφια διδάκτωρ της Νέας Ελληνικής Γλώσσας και Φιλολογίας του Πανεπιστημίου του Βελιγραδίου. Παράλληλα εργάζεται επικουρικά στο Τμήμα Νεοελληνικών σπουδών διδάσκοντας Λογοτεχνία του 19^{ου} και του 20^{ου} αιώνα. Στα ενδιαφέροντά της συγκαταλέγονται η ποίηση, η πεζογραφία, τα θέματα της μετανάστευσης, του ρατσισμού, της ξενοφοβίας, της ετερότητας και της πολυπολιτισμικότητας. Είναι απόφοιτη του Τμήματος Νεοελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου του Βελιγραδίου και του μεταπτυχιακού προγράμματος Γλώσσα, Λογοτεχνία και Πολιτισμός της Φιλολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου του Βελιγραδίου.

Η Maya Basic εργάζεται στο Τμήμα Νεοελληνικών Σπουδών ως επικουρικό προσωπικό στα μαθήματα Σύγχρονης Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματικής. Παράλληλα, είναι μεταπτυχιακή φοιτήτρια της Ελληνικής Γλώσσας και Φιλολογίας της Φιλολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου του Βελιγραδίου. Είναι πτυχιούχος του Τμήματος Νεοελληνικών Σπουδών και κατέχει πτυχίο του προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών «Διοίκηση Ανθρώπινου Δυναμικού» της Σχολής Διοίκησης και Οργάνωσης του Πανεπιστημίου του Βελιγραδίου. Στα ερευνητικά της ενδιαφέροντα συγκαταλέγονται η εφαρμοσμένη γλωσσολογία και η εκμάθηση της ελληνικής ως ξένης.

Η Antonina Kostić είναι μεταπτυχιακή φοιτήτρια της Ελληνικής Γλώσσας και Φιλολογίας του Πανεπιστημίου του Βελιγραδίου. Παράλληλα εργάζεται στο Τμήμα Νεοελληνικών Σπουδών ως βοηθός καθηγητή στα μαθήματα Δεξιοτήτων Επικοινωνίας (γραπτού και προφορικού λόγου) και Νεοελληνικής Γραμματικής. Είναι απόφοιτη του Τμήματος Νεοελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου του Βελιγραδίου και του μεταπτυχιακού προγράμματος «Ψηφιακά μέσα, επικοινωνία και πολιτισμός» του Τμήματος Δημοσιογραφίας και ΜΜΕ του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Στα ενδιαφέροντά της συγκαταλέγονται η εκμάθηση της ελληνικής ως ξένης και ο δημοσιογραφικός λόγος.

ΟΝΟΜΑ: Zdravka

ΕΠΩΝΥΜΟ: Mihaylova

ΧΩΡΑ: Βουλγαρία

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Ελληνίστρια-μεταφράστρια λογοτεχνίας

ΙΔΡΥΜΑ: Πρεσβεία Βουλγαρίας

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Το θέμα των ρευστών ταυτοτήτων στο έργο της Ρέας Γαλανάκη

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Προσωπικά για μένα η συναρπαστική περιπέτεια της λογοτεχνικής μετάφρασης από τα ελληνικά ξεκίνησε με το μυθιστόρημα της Ρέας Γαλανάκη *Ο Βίος του Ισμαήλ Φερίκ πασά* (εκδ. Lada, 1998, μτφρ. Ζ. Μιχάιλοβα), μέσω του οποίου το βουλγάρικο αναγνωστικό κοινό εξοικειώθηκε για πρώτη με το όνομα της ελληνίδας συγγραφέως. Η βουλγάρικη έκδοση παρουσιάστηκε το 2000 (παρουσία της συγγραφέως) σε εκδήλωση του Τμήματος Νεοελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου της Σόφιας, η οποία καλύφθηκε επαρκώς από τα βουλγάρικα μέσα μαζικής ενημέρωσης με συνεντεύξεις, κριτικά κείμενα κ.α. Σε τεύχος του βουλγάρικου λογοτεχνικού περιοδικού *Sezon*, αφιερωμένο στη σύγχρονη ελληνική γραμματεία, ακολούθησε δημοσίευση με διηγήματά της από τη συλλογή *Ομόκεντρα διηγήματα*, ενώ υπό έκδοση βρίσκεται το μυθιστόρημά της *Ο Αιώνας των Λαβυρίθων*.

Το μυθιστόρημα της Ρ. Γαλανάκη *Ο βίος του Ισμαήλ Φερίκ πασά* είναι το πρώτο ελληνικό βιβλίο που εντάχθηκε από την Ουνέσκο στην "UNESCO Collection of Representative Works" (1994), ενώ το *Ελένη ή ο Κανένας* της συγγραφέως διεκδίκησε το Ευρωπαϊκό Βραβείο «Αριστείων» (1999). *Ο Βίος του Ισμαήλ Φερίκ πασά* θέτει την αρχή σειράς δημιουργιών της Ρ. Γαλανάκη, οι οποίες πραγματεύονται το θέμα της διττής, διπλής ταυτότητας: τη σχέση κέντρο-περιφέρεια, Ανατολή-Δύση, άντρας-γυναίκα ή χριστιανός-μουσουλμάνος. Το μοτίβο για τους διχασμένους ανθρώπους ανάμεσα σε δύο κοινότητες, δύο θρησκείες, δύο φύλα διακρίνεται ακόμη στο διήγημά της «Η Ιστορία της Όλγας» και ξαναδουλεμένο εμφανίζεται στο *Ισμαήλ Φερίκ Πασά*, στην *Ελένη ή ο Κανένας*, στο *Ο Αιώνας των Λαβυρίθων* κ.α.

Ο ήρωας της Γαλανάκη, ο Ισμαήλ Φερίκ πασά, γεννήθηκε στην Κρήτη, αλλά αιχμαλωτίστηκε και οδηγήθηκε στην Αίγυπτο, όπου εξισλαμίστηκε, ανέβηκε στην ιεραρχία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και το 1866 επιστρέφει στην ιδιαίτερη πατρίδα του ως επικεφαλής στρατιωτικού εκστρατευτικού σώματος, που ήλθε για να καταστείλει την επανάσταση των ντόπιων. Και έτσι στο πεδίο της γενέθλιας νήσου

«διασταυρώνεται η μητέρα-πατρίδα με τη δοσμένη πατρίδα, η γη που τον γέννησε με αυτή που τον μεγάλωσε».

Η προτεινόμενη ομιλία επικεντρώνεται στο θέμα των ρευστών ταυτοτήτων που απασχολεί τη Ρ. Γαλανάκη, η οποία πραγματεύεται στα έργα της τα ερωτήματα τι είναι ο άνθρωπος, το αίμα ή το θρέμμα; Αυτό που γενετικά τον καθόρισε ή αυτό που παιδευτικά τον διαμόρφωσε εκ των υστέρων;

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Γεννήθηκε στη Σόφια. Απόφοιτος της Σχολής Δημοσιογραφίας και Μέσων Μαζικής ενημέρωσης του Πανεπιστημίου της Σόφιας. Εργάστηκε ως δημοσιογράφος στη Βουλγαρική Κρατική Ραδιοφωνία και στο Βουλγαρικό Πρακτορείο Ειδήσεων (ΒΤΑ). Από το 1994 εργάζεται στο Υπουργείο Εξωτερικών της Βουλγαρίας, στο τμήμα «Ελλάδα και Κύπρος», εξακολουθώντας να αρθρογραφεί για θέματα ελληνικής λογοτεχνίας και πολιτιστικής κληρονομιάς. Ασχολείται με τη λογοτεχνική μετάφραση από τα ελληνικά και τα βουλγαρικά. Έχει συμμετάσχει σε διεθνή συνέδρια Νεοελληνικών Σπουδών, σε συναντήσεις με θέματα λογοτεχνίας, γλώσσας και πολιτισμού. Τιμήθηκε με το Κρατικό Βραβείο Μετάφρασης του ΥΠ.ΠΟ. για τη μετάφραση έργου σύγχρονης ελληνικής λογοτεχνίας σε ξένη γλώσσα. Επίσης έλαβε το βραβείο «Ρήγας Βελεστινλής» (2005) για Καλύτερη μετάφραση Έργων της Βαλκανικής Λογοτεχνίας και τανάπαλιν». Είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Νεοελληνικών Σπουδών, της Εταιρείας Συγγραφέων (Αθήνα), της Ένωσης Βουλγάρων Λογοτεχνών, της Ένωσης Βουλγάρων Δημοσιογράφων, της Εταιρείας Νεοελληνιστών της Βουλγαρίας «Κ. Παλαμάς» και του Συλλόγου Βουλγάρων Μεταφραστών / Διερμηνέων.

ΟΝΟΜΑ: Marco

ΕΠΩΝΥΜΟ: Miotto

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Επίκουρος Καθηγητής Ισλαμικής Ιστορίας

ΙΔΡΥΜΑ: Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Στοιχεία τοπικής ιστορίας και τοπικής ιστοριογραφίας
της υστερομεσαιωνικής Ιταλίας στο έργο του Λαονίκου Χαλκοκονδύλη.
Η περίπτωση της Πάδοβας*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Στην ανακοίνωση θα παρουσιαστούν τα αποτελέσματα των ερευνών μου πάνω στα στοιχεία που ο βυζαντινός ιστορικός Λαόνικος Χαλκοκονδύλης παραθέτει στο έργο του *Αποδείξεις Ιστοριών* και αφορούν τη βενετική πόλη της Πάδοβας. Πιο συγκεκριμένα θα παρουσιαστούν και θα αναλυθούν στοιχεία και πληροφορίες που ο Λαόνικος Χαλκοκονδύλης αναφέρει στο έργο του αναφορικά με την ίδια την πόλη της Πάδοβας (γεωγραφική τοποθεσία, υδρογραφία, τείχη), καθώς και ορισμένα επεισόδια της ιστορίας της κατά τον 13ο, 14ο και 15ο αιώνα.

Θα αναδειχθεί ότι ορισμένες πληροφορίες και στοιχεία δεν μπορούν να είναι παρά αποτέλεσμα γνώσης της πόλης και της περιοχής της εκ μέρους του βυζαντινού συγγραφέα, καθώς και επαφών, άμεσων ή έμμεσων, με έργα της σύγχρονης με την

εποχή του τοπικής ιστοριογραφίας της πόλης της Πάδοβας και της ευρύτερης περιοχής του Βένετου (παδοβανικά και βενετσιάνικα χρονικά).

Τέλος θα δοθούν νέα δεδομένα για το ζήτημα της διαμονής ή μη του Λαονίκου Χαλκοκονδύλη στην Ιταλία.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Ο Marco Miotto γεννήθηκε στις 7 Απριλίου 1967 στην πόλη Πάδοβα της Ιταλίας. Μετά τις εγκύκλιες σπουδές του, φοίτησε στη Σχολή Ανατολικών Γλωσσών του Πανεπιστημίου Ca' Foscari της Βενετίας, απ' όπου αποφοίτησε το 1993 με ειδικότητα «Αραβολογία (Ιστορική Κατεύθυνση)».

Από το 1996 κατοικεί μόνιμα στην Ελλάδα. Το χρονικό διάστημα 2001-2007 πραγματοποίησε μεταπτυχιακές σπουδές στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης με κύρια θέματα έρευνας και μελέτης την ισλαμική ιστορία και τις σχέσεις μεταξύ του Βυζαντίου και του αραβοϊσλαμικού κόσμου.

Το 2007 αναγορεύτηκε διδάκτωρ της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Δίδαξε στο πανεπιστήμιο Κρήτης και στο Διεθνές Ελληνικό Πανεπιστήμιο.

Τον Φεβρουάριο του 2010 εξελέγη Λέκτορας Ιστορίας του Ισλαμικού Κόσμου στο Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης.

Τον Ιούνιο του 2018 εξελέγη Επίκουρος Καθηγητής στο ίδιο τμήμα.

Τα ερευνητικά ενδιαφέροντά του και η ακαδημαϊκή δραστηριότητά του αφορούν κυρίως την ιστορία των αραβόφωνων περιοχών του ισλαμικού κόσμου από τις απαρχές του Ισλάμ μέχρι σήμερα, τις αραβοβυζαντινές σχέσεις από την προϊσλαμική εποχή μέχρι τη μαμελουκική εποχή, τις διαμεσογειακές σχέσεις κατά τον Μεσαίωνα και την Πρώιμη Νεότερη Εποχή (Βυζάντιο, Ισλαμικός Κόσμος, Δυτική Ευρώπη), την ισλαμική ιστοριογραφία, την ιστορία της αραβικής γλώσσας, την ισλαμική στρατιωτική ιστορία, καθώς και τις σχέσεις των ιταλικών περιοχών και πόλεων με τον βυζαντινό κόσμο.

Εκτός από την Ιταλική και τη Βενετική, που είναι οι μητρικές του γλώσσες, έχει σπουδάσει και κατέχει σε πολύ καλό βαθμό την Αγγλική, την Αραβική, τη Γαλλική, την Ελληνική και την Ισπανική. Κατέχει επίσης τις βασικές γνώσεις της Πορτογαλικής, της Σερβοκροατικής, της Ρουμανικής, της Τουρκικής και της Οθωμανικής γλώσσας.

ΟΝΟΜΑ: Ulrich

ΕΠΩΝΥΜΟ: Moennig

ΧΩΡΑ: Γερμανία

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Καθηγητής Πανεπιστημίου

ΙΔΡΥΜΑ: Πανεπιστήμιο Αμβούργου

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Ο υστεροβυζαντινός Βίος Αλεξάνδρου και η πρόσληψή του στα Βαλκάνια:
τεκμήριο μιας ορθόδοξης ταυτότητας;*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Κάποτε στην ύστερη αρχαιότητα συνεγράφη μια βιογραφία του Αλεξάνδρου, που έμελλε να γνωρίσει τεράστια επιτυχία στους μετέπειτα αιώνες σε επίπεδο σχεδόν παγκόσμιο. Προϋπόθεση αυτής της επιτυχίας δεν ήταν μόνο πολυάριθμες μεταφράσεις σ' άλλες γλώσσες, αλλά και συνεχείς επικαιροποιήσεις και καινούργιες συγγραφές, που ναι μεν βασίζονταν στις προηγούμενες, αλλά δεν έπαψαν να είναι πρωτότυπες συνθέσεις.

Το φαινόμενο εδώ και πολλές δεκαετίες απασχολεί τη φιλολογική και άλλες επιστήμες: πώς εξηγείται αυτή η επιτυχία; Σε εποχές εθνοκεντρικές οι απαντήσεις θα είναι εθνοκεντρικές και θα μας λένε κάτι για το δικό μας σκέπτεσθαι. Πλην, προφανώς δεν μας φωτίζουν σχετικά με το ερώτημα που επικαλούμαστε ν' απαντήσουμε.

Στην ανακοίνωσή μου θα εστιάσω σ' έναν *Βίο Αλεξάνδρου* του 14^{ου} αιώνα (γνωστός στη βιβλιογραφία ως διασκευή ζ* [ο αστερίσκος σημαίνει ότι η αρχική σύνθεση δεν σώζεται, αλλά σώζονται παράγωγά της]), που και αυτός με τη σειρά του μεταφράστηκε, διασκευάστηκε, ανταγωνιζόταν στην πορεία του χρόνου μ' άλλους *Βίους Αλεξάνδρου* -άμεσα ή έμμεσα παράγωγα κι αυτοί της αρχικής σύνθεσης και που κυκλοφορούσαν κι αυτοί στους ίδιους αιώνες- και που γνώρισε τεράστια επιτυχία όχι μόνο στον ελληνικό κόσμο, αλλά και στους βόρειους γείτονές του. Το γεγονός, μάλιστα, ότι κυκλοφόρησε, από κάποια στιγμή τον 18^ο αιώνα και έπειτα, σε έντυπη μορφή (αναφέρομαι στο κείμενο που είναι γνωστό ως «Φυλλάδα του Μεγαλέξαντρου») προκάλεσε ένα καινούργιο «κύμα» πρόσληψης και μεταφράσεων σε άλλες γλώσσες του ορθόδοξου κόσμου. Η πολύγλωσση αυτή πρόσληψη, που χαρακτηρίζεται από παν-βαλκανική διάδραση, δεν τελείωσε παρά μόνο τον 20^ο αιώνα.

Στην παρούσα ανακοίνωσή μου έχω σκοπό να παρουσιάσω το κείμενο ως ένα προ-εθνικό ανάγνωσμα που από κάποια μεταγενέστερη στιγμή και μετά μεθερμηνευόταν ως «εθνικό» ανάγνωσμα· επίσης, έχω σκοπό να ερμηνεύσω την επιτυχία του σε πλαίσια ενός κόσμου με διαφορετικές αξίες από τις σημερινές· στη συνέχεια θα συνδέσω τις αξίες αυτές με την ορθόδοξη ταυτότητα των αναγνωστών σε εποχές που ορθοδοξία και ελληνικότητα ήταν όροι που δεν ταίριαζαν εύκολα.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Ο Ulrich Moennig είναι καθηγητής Βυζαντινών Σπουδών και Νεοελληνικής Φιλολογίας στο Πανεπιστήμιο του Αμβούργου (από το 2004) και πρόεδρος της Εταιρείας Νεοελληνικών Σπουδών της Γερμανίας (από το 2011). Πήρε το διδακτορικό του δίπλωμα από το Πανεπιστήμιο της Κολωνίας (1991/92) και δίδαξε κατά καιρούς (πρώιμη) Νεοελληνική Φιλολογία στα Πανεπιστήμια Κρήτης και Κύπρου (1992, 1994, 1998, 2002-04, 2010). Από το 2018 είναι συντονιστής του ερευνητικού προγράμματος Cultures and Remembrances – Virtual time travels to the encounters of people from the 13th to 20th centuries. The Cretan experience (ακρωνύμιο: CURE).

ΟΝΟΜΑ: Dimitris Miguel
ΕΠΩΝΥΜΟ: Morfakidis Motos
ΧΩΡΑ: Ισπανία
ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Μεταδιδακτορικός ερευνητής
ΙΔΡΥΜΑ: Πανεπιστήμιο Γρανάδας / Κέντρο Βυζαντινών, Νεοελληνικών και Κυπριακών Σπουδών

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Τα Βαλκάνια και ο ρόλος του ελληνισμού
στην ισπανική ιστοριογραφία του πρώτου μισού του 20^{ου} αιώνα (1907-1954)*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Έχει παρατηρηθεί πως η ισπανική ιστοριογραφία αντιμετωπίζει αρκετά συγκρατημένα την περίπτωση των Βαλκανίων λόγω των πολεμικών συγκρούσεων της πρόσφατης ιστορίας τους και των γεγονότων που οδήγησαν στην διάλυση της Γιουγκοσλαβίας και στην ένταξη των κρατών του πρώην ανατολικού μπλοκ στην Ευρώπη.

Η παρούσα έρευνα έχει ως στόχο τη μελέτη των σημαντικότερων πρωτότυπων ισπανικών μονογραφιών που αναφέρονται στην περιοχή των Βαλκανίων κατά τη διάρκεια του πρώτου μισού του εικοστού αιώνα, την ανάλυση των χαρακτηριστικών των πληροφοριών τους καθώς και την προέλευση των πηγών τους και τους περιορισμούς των συγγραφέων. Ιδιαίτερο βάρος θα δοθεί στον ρόλο του ελληνικού στοιχείου ως σημαντικού παράγοντα στην ιστορική διαδικασία των Βαλκανίων.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

- Προπτυχιακές σπουδές Ιστορίας (Πανεπιστήμιο Γρανάδας, 2006-2011)
- Μεταπτυχιακές σπουδές/Μάστερ στην Σύγχρονη Ιστορία (Αυτόνομο Πανεπιστήμιο Μαδρίτης, 2011-2012)
- Διδακτορικές σπουδές στην Ιστορία (Πανεπιστήμιο Γρανάδας, 2017).
Τίτλος διδακτορικής διατριβής: «Το Ανατολικό Ζήτημα στην ισπανική ιστοριογραφία του 19^{ου} αιώνα (1821-1878)»
- Τρέχουσα επαγγελματική κατάσταση: Ερευνητής του Τμήματος Σύγχρονης Ιστορίας. Φιλοσοφική Σχολή Πανεπιστημίου Γρανάδας.

ΟΝΟΜΑ: Georgiana Xanthula
ΕΠΩΝΥΜΟ: Moscu
ΧΩΡΑ: Ρουμανία
ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Υποψήφια διδάκτωρ
ΙΔΡΥΜΑ: Πανεπιστήμιο Βουκουρεστίου

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Λογοτεχνία, ελληνισμός και κομμουνισμός στη Ρουμανία
σύμφωνα με ταξιδιωτικά κείμενα Ελλήνων συγγραφέων (1947-1964)*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Παρόλο που μετά τη διάσκεψη της Γιάλτας (1945) η Ελλάδα και η Ρουμανία περνάνε σε αντίπαλα πολιτικά στρατόπεδα και συνεπώς οι σχέσεις μεταξύ τους

περιορίζονται, μερικοί Έλληνες λογοτέχνες κατορθώνουν να περάσουν το σιδηρούν παραπέτασμα και να επισκεφτούν τη χώρα των Καρπαθίων. Και μάλιστα μερικοί εξ αυτών αφήνουν και γραπτό τεκμήριο του περάσμάτος τους από μια χώρα, η οποία προσπαθούσε να αλλάξει εν μία νυκτί ολόκληρο το πολιτικό, κοινωνικό και οικονομικό σύστημα, το οποίο είχε εδραιωθεί στα σχεδόν ενενήντα χρόνια μετά την ίδρυση του νεότερου ρουμανικού κράτους (1859).

Στην παρούσα ανακοίνωση θα ενσκήψουμε στην επίσκεψη που πραγματοποίησε η ελληνική αντιπροσωπεία πέντε συγγραφέων (Στράτης Μυριβίλης, Γιώργος Κουρμούλης, Μενέλαος Λουντέμης, Άγγελος Τερζάκης, Γιάννης Ρίτσος) στη Ρουμανία, το Μάιο του 1958, και στις ταξιδιωτικές εντυπώσεις που άφησαν αυτοί, προσφεύγοντας για την ορθή αξιολόγηση των πληροφοριών και των κρίσεων σε στοιχεία που αντλήσαμε από τα αρχεία, τον τύπο της εποχής ή τα πρόσφατα συγγράμματα επιφανών ιστορικών για την πρόιμη φάση του ρουμανικού κομμουνισμού.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Η Georgiana Xanthula Moscu είναι υποψήφια διδάκτωρ στο Τμήμα Ξένων Γλωσσών και Φιλολογιών του Πανεπιστημίου Βουκουρεστίου στις Πολιτιστικές και Λογοτεχνικές Σπουδές. Το θέμα της διδακτορικής διατριβής της είναι «Ταξιδιωτικές εντυπώσεις Ελλήνων συγγραφέων για τη Ρουμανία κατά την περίοδο 1947-1964» και επόπτης της είναι ο καθηγητής Tudor Dinu.

ΟΝΟΜΑ: Predrag

ΕΠΩΝΥΜΟ: Mutavdžić

ΧΩΡΑ: Σερβία

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Αναπληρωτής Καθηγητής

ΙΔΡΥΜΑ: Φιλολογική Σχολή του Πανεπιστημίου του Βελιγραδίου

ΟΝΟΜΑ: Αναστάσιος

ΕΠΩΝΥΜΟ: Καμπούρης

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Υποψήφιος διδάκτωρ

ΙΔΡΥΜΑ: Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Οι στερεότυπες εκφράσεις της Νεοελληνικής του τύπου
dummy pronoun + verb και η μεταφραστικότητα τους στα σερβικά*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Όπως είναι γνωστό, οι στερεοτυπικές εκφράσεις κάθε γλώσσας είναι ένα είδος λόγου (τόσο του γραπτού όσο και του προφορικού) στο οποίο οι λέξεις, ως ξεχωριστές, ενιαίες λεξικές μονάδες, ή οι φραστικοί συνδυασμοί, ως διαφορετικές λεξικο-συντακτικές συνθέσεις, συμμετέχουν στον σχηματισμό πολλών και ποικίλων ιδιοματικών εκφράσεων, η σημασία των οποίων είναι εντελώς διαφορετική από ό,τι το άθροισμα της σημασίας των επιμέρους συστατικών τους.

Ένας μεγάλος αριθμός στερεοτυπικών εκφράσεων της σύγχρονης Ελληνικής γλώσσας αποτελείται από ιδιωματισμούς που σχηματίζονται σύμφωνα με την δομή *dumty pronoun + verb* (λ.χ., τα έχω με κάποιον, την έπαθα, τα παίρνω στο κρανίο κ.λπ.). Αν λάβουμε υπ' όψιν το γεγονός πως στα Σερβικά δεν εμφανίζονται αντίστοιχα ρηματικά συμπλέγματα, δηλ. είναι άγνωστα τόσο από μορφολογική όσο και από συντακτική άποψη, στην μελέτη μας θα επικεντρώσουμε στην εξέταση της δυνατότητας της μεταφραστικότητας τέτοιων συμπλεγμάτων στη Σερβική γλώσσα σε μια προσπάθεια να διευρύνουμε τον τρόπο μεταφοράς (απόδοσης) και μετάφρασής τους.

ΣΥΝΤΟΜΑ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ:

Ο Dr Predrag Mutavdžić (1967), Αναπληρωτής Καθηγητής στο Τμήμα Νεοελληνικών Σπουδών (Φιλολογική Σχολή, Πανεπιστήμιο του Βελιγραδίου), είναι βαλκανολόγος, νεοελληνιστής, αλβανολόγος. Ερευνητικά ενδιαφέροντα: ιστορική συγκριτική εξέλιξη των συγχρόνων βαλκανικών γλωσσών, συγκριτική βαλκανική φρασεολογία, διαπολιτισμικότητα.

Βιβλία:

Граматика савременог грчког језика (Γραμματική της Νεοελληνικής γλώσσας),
Грчко-српски речник идиома и фразеологизма (Ελληνο-σερβικό λεξικό ιδιωτισμάτων και εκφράσεων),

Анегдоте из занимљивости Балкана (Ανέκδοτα και περίεργα των Βαλκανίων),
Кратка повест о Грчкој: стара Хеллада, Византија, савремено иноводоба (Σύντομη αφήγηση περί ελληνικής ιστορίας: αρχαία Ελλάδα, Βυζάντιο, νεότερη και σύγχρονη και εποχή),

Балканибалканологија – увод у студије југоисточне Европе (Βαλκάνια και Βαλκανολογία – Εισαγωγή στις σπουδές της Νοτιοδυτικής Ευρώπης),
Избалканске фразеологије (Μελέτες για τη βαλκανική φρασεολογία).

Ο Αναστάσιος Καμπούρης - Πτυχίο Φιλολογίας, ΜΔΕ στη Γλωσσολογία (Θέμα Διπλωματικής Εργασίας: «Σύνθετα: σύγκριση Ελληνικής, Τουρκικής, Εβραϊκής και Ιαπωνικής») είναι Υποψήφιος διδάκτωρ του ΔΠΘ (Θέμα Διδακτορικής Διατριβής: «Συγκριτική Μορφολογία των Συνθέτων Ελληνικής και Εβραϊκής»).

Ερευνητικά ενδιαφέροντα: συγκριτική μορφολογία, εβραϊκή γλωσσολογία, διαπολιτισμικότητα και γλώσσα, γλωσσογεωγραφία, γλωσσική πολιτική, φρασεολογισμοί βαλκανικών γλωσσών, διαπολιτισμική γλωσσική εκπαίδευση.

Βιβλία: *Η Εξέλιξη του Μέλλοντα της Ελληνικής: Από τη Μυκηναϊκή Εποχή μέχρι σήμερα.*

Δημοσιεύσεις: <http://anastassios-kampouris.blogspot.gr>

ΟΝΟΜΑ: Sada

ΕΠΩΝΥΜΟ: Payır

ΧΩΡΑ: Τουρκία

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Υποψήφια διδάκτωρ

ΙΔΡΥΜΑ: Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Διασκέδαση, ευπρέπεια και παραβίαση στην ελληνορθόδοξη κοινότητα της Κωνσταντινούπολης στην ύστερη Οθωμανική αυτοκρατορία

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Οι εντατικές προσπάθειες των Ρωμιών να εισαγάγουν σχολεία, ιδρύματα και εκκλησίες στην Κωνσταντινούπολη, ειδικά στο δεύτερο μισό του δέκατου ένατου αιώνα, υποδεικνύουν μια ιδέα της μετάβασης σε μια πιο σφιχτή κοινοτική ζωή. Με τις κοινωνικοπολιτικές αλλαγές και τις αστικές μεταμορφώσεις στην πρωτεύουσα, το όραμα της κοινοτικής ταυτότητας απαιτούσε έναν συνδυασμό κριτηρίων εκτός από την ίδια τη θρησκεία, ο οποίος περιλάμβανε επίσης εκπαίδευση, απασχόληση, υγεία και ηθική. Ενώ οι ενδείξεις της σχεδιαζόμενης κοινότητας αποκαλύπτονται σε διάφορες όψεις, τις εντοπίζουμε για να δούμε τι δεν είχε οραματιστεί επίσης. Οι άνθρωποι που είχαν διαφορετικά ή μη συμβατικά επαγγέλματα δεν εντάσσονταν στην εικόνα, όπως αυτοί που είχαν τη δυνατότητα να αμαυρώσουνε τη φήμη της κοινότητας.

Μεταξύ αυτών ήταν και εκείνοι στον τομέα της ψυχαγωγίας (πόρνες, μαστροποί, χορευτές, τραγουδιστές / ηθοποιοί) και εκείνοι που δεν ήταν σεβαστοί εξαιτίας κάποιων χαρακτηριστικών και συνηθειών (μέθυστοι, τζογαδόροι), αυτοί που είχαν διπλά επαγγέλματα, ένα από τα οποία τείνει να είναι παράνομο. Η παρουσίαση μου στοχεύει να δείξει τους τρόπους με τους οποίους ο ελληνορθόδοξος λαός στον τομέα της ψυχαγωγίας μαζί με την πελατεία παραβίασαν τα κοινωνικά, ηθικά και -σε κάποιο βαθμό- νομικά όρια στα μάτια του οθωμανικού κράτους, της ελληνικής ορθόδοξης κοινότητας και της γενικής κοινωνίας. Ισχυρίζομαι ότι οι παραβάσεις που συνδέονται με την ψυχαγωγία δημιούργησαν διαφορετικές ανησυχίες για τις διάφορες ομάδες, ακόμη και αν οι απόψεις τους για τα χαρακτηριστικά αυτών των παραβάσεων αλληλεπικαλύπτονταν.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Η Sada Payır είναι υποψήφια διδάκτωρ στην Σχολή Ανατολικών Σπουδών του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης. Ασχολείται με την ιστορία του Ελληνικού Ορθόδοξου πληθυσμού της ύστερης Οθωμανικής Κωνσταντινούπολης και τις σχέσεις του με τις άλλες εθνο-θρησκευτικές κοινότητες, με ιδιαίτερη έμφαση στα θέματα της ηθικής, της παραβατικότητας, της τάξης και της ταυτότητας.

ΟΝΟΜΑ: Ștefan

ΕΠΩΝΥΜΟ: Petrescu

ΧΩΡΑ: Ρουμανία

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Ερευνητής -Δρ. Ιστορίας

ΙΔΡΥΜΑ: Ινστιτούτο Νοτιοανατολικών Σπουδών, Ρουμανική Ακαδημία

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Δημοσιογραφικές ανταποκρίσεις. Από το Βουκουρέστι στην Αθήνα

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Η ανακοίνωση εξετάζει διάφορες δημοσιογραφικές αποστολές Ρουμάνων δημοσιογράφων στην Αθήνα στα τέλη του 19^{ου} αιώνα και στις αρχές του 20^{ου} αιώνα.

Αναφερόμαστε κυρίως στα ταξίδια των μελών της οικογένειας Σαρδέλλη, του ιδρυτή της ελληνόγλωσσης εφημερίδας *Ίριδος*, Σαχαρία, και των δύο γιων του, Αλκιβιάδη και Αριστοτέλη. Ο Αλκιβιάδης Ζ. Σαρδέλλης (1862-1907), που διαδέχτηκε τον πατέρα του στη διεύθυνση της εφημερίδας, υπήρξε ένθερμος υποστηρικτής των ελληνικών συμφερόντων στη Ρουμανία. Έκανε τρία ταξίδια στην Αθήνα ως ανταποκριτής της δικής του εφημερίδας και άλλων ρουμανικών κεντρικών εφημερίδων. Στο επίκεντρο της έρευνας θέτουμε τις σχέσεις των Ρουμάνων δημοσιογράφων με τους συναδέλφους τους στην Αθήνα.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Ο Ștefan Petrescu είναι ερευνητής στο Ινστιτούτο Νοτιοανατολικών Σπουδών της Ρουμανικής Ακαδημίας (από το 2015), διδάκτορας του Πανεπιστημίου Αθηνών (2009), συγγραφέας του βιβλίου *Οι Έλληνες ως «άλλοι» στη Ρουμανία. Οι Έλληνες και η οικοδόμηση του ρουμανικού έθνους-κράτους κατά τον δέκατο ένατο αιώνα*, Θεσσαλονίκη, Επίκεντρο, 2014.

ΟΝΟΜΑ: Neli

ΕΠΩΝΥΜΟ: Popova

ΧΩΡΑ: Βουλγαρία

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Λέκτορας

ΙΔΡΥΜΑ: Πανεπιστήμιο της Σόφιας «Άγιος Κλήμης της Αχρίδας»

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Ο λογοτεχνικός χαρακτήρας του γεντισάρου στα μυθιστορήματα

Ο βίος του Ισμαήλ Φερίκ Πασά της Ρέας Γαλανάκη και

Ο Μανόλ με τα εκατό αδέρφια του Αντόν Ντόντσεφ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Στόχος της ανακοίνωσης είναι να ερευνηθεί η δημιουργία και την ανάπτυξη του λογοτεχνικού χαρακτήρα του γεντισάρου σε δύο σύγχρονα μυθιστορήματα, στο *Ο βίος του Ισμαήλ Φερίκ Πασά* (1989) της Ρέας Γαλανάκη και το *Ο Μανόλ με τα εκατό αδέρφια* (1964) του Βούλγαρου συγγραφέα Αντόν Ντόντσεφ. Τα δύο υπό μελέτη έργα παρότι πραγματεύονται το θέμα της επιστροφής του γεντισάρου στον γενέθλιο τόπο, διαφέρουν ως προς τον τρόπο ανάπτυξης των κεντρικών ηρώων και το μήνυμα το οποίο μεταφέρουν στο αναγνωστικό κοινό. Το μυθιστόρημα της Γαλανάκη έχει ως επίκεντρο τον εσωτερικό κόσμο του πρωταγωνιστή, με τις ταλαντεύσεις του και την αδυναμία του να ορίσει καθαρά το αντικείμενο του πολέμου, ενώ το μυθιστόρημα του Ντόντσεφ παρουσιάζει μια σύγκρουση όχι «εντός», μεταξύ των διαφορετικών ταυτοτήτων του ίδιου ήρωα, αλλά «εκτός», μεταξύ Βουλγάρων και Τούρκων, πιο συγκεκριμένα μεταξύ του γεντισάρου Καρά Ιμπραχίμ και του Μανόλ, οι οποίοι αντιπροσωπεύουν τις δύο αντίμαχες δυνάμεις. Για τους σκοπούς της συγκριτικής ανάλυσης θα εξεταστούν τρεις θεματικοί πυρήνες: ο αστερισμός των λογοτεχνικών ηρώων και η επιρροή τους στην εξέλιξη της πλοκής, το μοτίβο της μνήμης και η αντίθεση «Καλού-Κακού».

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Είμαι μέλος του διδακτικού προσωπικού του Νεοελληνικού Τομέα του Πανεπιστημίου Σόφιας «Άγιος Κλήμης της Αχρίδας». Διδάσκω ΝΕ γλώσσα και ΝΕ λογοτεχνία. Προς το παρόν εκπονώ διδακτορική διατριβή με θέμα «Το ζήτημα της ταυτότητας στο έργο της Ρέας Γαλανάκη». Τα επιστημονικά μου ενδιαφέροντα είναι: Νεοελληνική Λογοτεχνία, Θεωρία της Λογοτεχνίας, Αναλυτική Ψυχολογία.

ΟΝΟΜΑ: Francesco

ΕΠΩΝΥΜΟ: Scalora

ΧΩΡΑ: Ιταλία

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Μεταδιδακτορικός Ερευνητής

ΙΔΡΥΜΑ: Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας ΕΚΠΑ – ΕΙΕ/ΠΕ

ΟΝΟΜΑ: Francesca Paola

ΕΠΩΝΥΜΟ: Vuturo

ΧΩΡΑ: Ιταλία

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Μεταδιδακτορικός Ερευνητής

ΙΔΡΥΜΑ: Dipartimento Culture e Società / Università degli Studi di Palermo

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Ο ιερέας Domenico Mamola:

Φωτοσκιάσεις μιας πνευματικής φυσιγνωμίας ανάμεσα σε Ανατολή και Δύση

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Ο Domenico Mamola γεννήθηκε στην Pianadei Greci, μια από τις ελληνο-αλβανικές κοινότητες της Σικελίας, προς τα τέλη του 17^{ου} αιώνα. Ελληνόρρυθμος ιερέας, ολοκλήρωσε τις σπουδές του στο Μοναστήρι του Mezzojuso, όταν ακόμη ζωντανή ήταν η πνευματική δράση μιας ομάδας Κρητικών μοναχών, που από το Μεγαλονήσι είχε μετακινηθεί στη Σικελία κατά την περίοδο 1648-1668. Στις αρχές του 18^{ου} αιώνα ο Mamola φτάνει, ως ιεραπόστολος, πρώτα στη Χιμάρα, και στη συνέχεια στα Ιωάννινα. Στο γυμνάσιο της πόλης, όπως αναφέρει ο ίδιος, μαθαίνει τη δημώδη ελληνική γλώσσα και μεταφέρει στην κοινή ελληνική επιλεγμένων Ομιλιών του Αγίου Ιωάννη του Χρυσοστόμου. Το ανέκδοτο χειρόγραφο φυλάσσεται σήμερα στο Αρχείο της Επισκοπής της Pianadegli Albanesi και αξίζει να μελετηθεί προσεκτικά. Ύστερα από τη διαμονή στα Ιωάννινα, ο Mamola επιστρέφει στην Ιταλία και εγκαθίσταται στη Νάπολη, όπου διορίζεται εφημέριος στην ελληνική εκκλησία της πόλης.

Η παρουσία του Domenico Mamola στην ελληνική κοινότητα της Νάπολης και το έργο της ιεραποστολής του στον ελληνο-ορθόδοξο χώρο εντάσσονται στις πολύμορφες δραστηριότητες που χαρακτηρίζουν τους κύκλους των λογίων της ελληνο-ορθόδοξης διασποράς. Η περίπτωση του Mamola αφενός μας δίνει την ευκαιρία να εξετάσουμε τον ρόλο της θρησκείας στη διαμόρφωση των τρόπων και των μορφών επικοινωνίας, που αναπτύχθηκαν ανάμεσα στις διάφορες ομάδες της ελληνο-ορθόδοξης διασποράς στο ιταλικό έδαφος, αφετέρου μας προσφέρει μια σημαντική πτυχή της προσηλυτιστικής δράσης της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας έναντι των πληθυσμών της Ορθόδοξης Ανατολής. Στον χώρο αυτό οι Ελληνο-

αλβανοί λόγιοι, από τις αρχές του 18^{ου} αιώνα, εκτέλεσαν έναν ιδιαίτερο ρόλο, που ακόμη αναμένει να μελετηθεί συστηματικά.

ΣΥΝΤΟΜΑ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ:

Ο Francesco Scalora γεννήθηκε στο Παλέρμο το 1985. Απόφοιτος του Τμήματος Κλασικών Σπουδών του Πανεπιστημίου του Παλέρμο, συνέχισε τις μεταπτυχιακές του σπουδές στο ίδιο Πανεπιστήμιο, όπου παρακολούθησε μαθήματα Νεοελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας, στα οποία και ειδικεύτηκε, πάντα υπό την καθοδήγηση της καθ. Renata Lavagnini. Διδάκτωρ Ελληνικής Φιλολογίας στο Πανεπιστήμιο του Παλέρμο και Κρήτης, εξέτασε την παρουσία της Νεώτερης Ελλάδας στην πνευματική ζωή της Σικελίας του ΙΘ΄ αιώνα, μελετώντας το λογοτεχνικό φιλελληνικό κίνημα του νησιού σε σχέση με τον Αγώνα για την Εθνική Ανεξαρτησία. Συνεχίζει τις μεταδιδακτορικές σπουδές στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του ΕΚΠΑ υπό την καθοδήγηση της κ. καθ. Όλγας Κατσιαρδή-Hering (το θέμα της υπό εκπόνηση έρευνας είναι *Έλληνο-αλβανικοί εποικισμοί στη Σικελία, 15^{ος}-19^{ος} αι. Εγκατάσταση και συμβίωση. Προβλήματα έρευνας και ερμηνείας*), και συνεργάζεται ως ερευνητής στο ΕΙΕ/ΠΕ. Μόλις κυκλοφόρησε η μονογραφία του με τίτλο *Sicilia e Grecia. La presenza della Grecia moderna nella cultura siciliana del XIX secolo*.

Η Francesca Paola Vuturo ολοκλήρωσε τις πανεπιστημιακές τις σπουδές στο Κλασικό Τμήμα της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου του Παλέρμο, υποστηρίζοντας μια διατριβή με θέμα τη μισογυνική ελληνική λογοτεχνία (12^{ος}-16^{ος} αι.). Διδάκτωρ Ελληνικής και Λατινικής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου του Παλέρμο, μελέτησε δύο ελληνικά κείμενα μισογυνικού χαρακτήρα ενός ανωνύμου Κρητικού συγγραφέα του τέλους του 15^{ου} αιώνα, γνωστά ως «Έπαινος των γυναικών» και «Συναζάριον των ευγενικών γυναικών και τιμιωτάτων αρχοντισσών». Των κειμένων αυτών έχει δημοσιεύσει τις σχετικές κριτικές εκδόσεις. Συνέχισε τις μεταδιδακτορικές σπουδές στο Πανεπιστήμιο του Παλέρμο, υπό την καθοδήγηση της καθ. Renata Lavagnini, με έρευνα τη μελέτη του πεζογραφικού και ποιητικού έργου του κρητικού ιεροκήρυκα Ναθαναήλ-Νείλου Μπέρτου (ακμή του 15^{ου} αιώνα). Από το 2017 ως σήμερα, είναι μεταδιδάκτωρ ερευνητρια στο Πανεπιστήμιο του Palermo, υπό την καθοδήγηση της καθ. Cristina Rognoni. Το θέμα της υπό εκπόνηση έρευνάς είναι *Η απογραφή όλων των ιταλο-ελληνικών χειρογράφων της Ιταλίας*, με ιδιαίτερη έμφαση στα ιταλο-ελληνικά χειρόγραφα που βρίσκονται στις βιβλιοθήκες της Σικελίας και της Καλαβρίας.

ΟΝΟΜΑ: Margareta

ΕΠΩΝΥΜΟ: Sfirschi-Lăudat

ΧΩΡΑ: Ρουμανία

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Λέκτορας, Δρ. Αρχαίας και Νέας Ελληνικής Γλώσσας

ΙΔΡΥΜΑ: Τμήμα Κλασικής και Νέας Ελληνικής Φιλολογίας, Σχολή Ξένων

Γλωσσών και Λογοτεχνιών, Πανεπιστήμιο Βουκουρεστίου

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Τα κοινά τουρκικά δάνεια της ελληνικής και της ρουμανικής γλώσσας στα διηγήματα του Γ. Βιζυηνού και η απόδοσή τους στη ρουμανική μετάφραση των Νεοελληνικών Διηγημάτων: σημασιολογικές και μεταφρασεολογικές παρατηρήσεις

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Ως γνωστόν, η επίδραση της τουρκικής γλώσσας στον Βαλκανικό χώρο είναι πολύ σημαντική κατά την περίοδο της Οθωμανικής αυτοκρατορίας. Πολυάριθμοι πολιτισμικοί, διοικητικοί, στρατιωτικοί, τεχνικοί όροι, αλλά και κοινές λέξεις του ψυχολογικού λεξιλογίου δανείζονται από τα τουρκικά τόσο στα ρουμανικά, όσο και στα ελληνικά, ιδίως την εποχή των Φαναριωτών. Οι πρόσφατες μελέτες θεωρούν ότι το σύνολο των τουρκικών δανείων της ρουμανικής γλώσσας αποτελείται από σχεδόν 2700 λέξεις που εισάχθηκαν στα ρουμανικά, αρχής γενομένης από τις πρώτες επαφές με τους Τατάρους και άλλους τουρκικούς πληθυσμούς από τον 13^ο-14^ο αι. έως τον 20^ο αι. Σήμερα ο αριθμός των τουρκικών δάνειων λέξεων της ρουμανικής περιορίζεται σε περίπου 1260 στοιχεία (συμπεριλαμβανομένων και των ρουμανικών παραγώγων από τουρκικές λέξεις ή με τουρκικά προσφύματα), εξ'ων λιγότερα από τα μισά είναι πλέον εύχρηστα και ανήκουν στο βασικό λεξιλόγιο, ενώ τα υπόλοιπα απειλούνται να περιπέσουν σε αχρηστία ή χαρακτηρίζουν μάλλον τον ιδιωματικό και τον έντεχνο λόγο. Ένα αξιοσημείωτο ποσοστό αυτών των τουρκικών λέξεων της ρουμανικής προέρχεται επίσης από έμμεσο δανεισμό, μέσω της ελληνικής ή άλλης βαλκανικής γλώσσας (βουλγαρικής, σερβικής κ.λπ.). Τα πιο εύχρηστα τουρκικά δάνεια αφομοιώθηκαν πλήρως στο ρουμανικό λεξιλόγιο και παρουσιάζουν συχνά σημασιολογικές εξελίξεις ή αλλοιώσεις της ετυμολογικής σημασίας τους, φαινόμενο που οφείλεται σε διάφορους πολιτιστικούς, ιστορικούς, κοινωνικούς ή και γλωσσολογικούς παράγοντες.

Το θέμα της παρούσας μελέτης εστιάζεται προπάντων στην εξέταση αυτών των σημασιολογικών μεταβολών και των επιπτώσεών τους κατά τη διαδικασία της μετάφρασης λογοτεχνικών κειμένων που περιέχουν τουρκικά στοιχεία κοινά τόσο στη γλώσσα πηγή (ελληνική) όσο και στη γλώσσα στόχος (ρουμανική). Το σχετικό φαινόμενο μας ενδιαφέρει ιδιαίτερα όχι μόνον για την ιστορία αυτών των κοινών δάνειων λέξεων της ρουμανικής και της ελληνικής, αλλά και από μια συγκριτική θεώρηση των δύο γλωσσικών συστημάτων. Προς τούτο, θα επικεντρώσουμε την έρευνά μας σ' ένα περιορισμένο και ενδεικτικό σώμα ελληνικών κειμένων, πλούσιο σε τουρκικά δάνεια, λαϊκά και ιδιωματικά ταυτόχρονα, το οποίο αντιπροσωπεύεται από έξι διηγήματα του Γ. Βιζυηνού μεταφρασμένα στα ρουμανικά το 2006 από τέσσερις μεταφραστές: Gheorghios VIZYINOS, *Singura călătorie din viața sa* (Γ. Βιζυηνός, *Το μόνον της ζωής του ταξείδιον*, μετάφραση Elena Lazăr, Margareta Sfirshi-Lăudat, Claudiu Sfirshi-Lăudat, Amalia Zambeti, Εκδ. Omonia, Βουκουρέστι, 2006, 275 σσ.).

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Η Margareta Sfirshi-Lăudat εκτόνησε μεταπτυχιακές σπουδές στο Paris V και διδακτορική διατριβή το 2015 στο Πανεπιστήμιο Βουκουρεστίου. Έλαβε υποτροφία από το ΙΚΥ και το Ίδρυμα Ωνάση. Δημοσίευσε μελέτες για τη Νεοελληνική Λογοτεχνία και μεταφράσεις νεοελλήνων λογοτεχνών στα ρουμανικά. Εργάζεται ως λέκτορας της Αρχαίας και της Νέας Ελληνικής Γλώσσας στο Τμήμα Κλασικής και Νέας Ελληνικής Φιλολογίας της Σχολής Ξένων Γλωσσών και Λογοτεχνιών του Πανεπιστημίου Βουκουρεστίου.

ΟΝΟΜΑ: Velichka

ΕΠΩΝΥΜΟ: Simonova-Grozdeva

ΧΩΡΑ: Βουλγαρία

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Επίκουρη Καθηγήτρια Νεοελληνικής Γλώσσας

ΙΔΡΥΜΑ: University of Plovdiv Paisii Hilendarski, Φιλολογική Σχολή, Έδρα Γενικής Γλωσσολογίας και Ιστορίας της Βουλγαρικής Γλώσσας, Τμήμα Νεοελληνικών Σπουδών

ΟΝΟΜΑ: Mariya

ΕΠΩΝΥΜΟ: Hristova

ΧΩΡΑ: Βουλγαρία

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Επίκουρη Καθηγήτρια

ΙΔΡΥΜΑ: Νοτιοδυτικό Πανεπιστήμιο – Blagoevgrad, Φιλολογική Σχολή, Τμήμα Εθνολογίας και Βαλκανικών Σπουδών

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

«Απ' όσα έκαμα κι απ' όσα είπα»:

Ο Κ. Π. Καβάφης και οι Βούλγαροι μεταφραστές του

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Στόχος της ανακοίνωσης είναι να παρουσιάσει κατεξοχήν τους Βουλγάρους μεταφραστές, οι οποίοι έχουν ασχοληθεί με την μετάφραση της ποίησης του Κωνσταντίνου Καβάφη. Αναφερόμενες στα πρωτομεταφρασμένα το 1958 στη βουλγαρική γλώσσα ποιήματά του και φτάνοντας σε μια πρόσφατη φιλολογική διαμάχη ανάμεσα σε δύο από τους μεταφραστές του, θα διαπιστώσουμε ότι κάθε μεταφραστής ή μεταφράστρια έχει συμβάλει στη δημιουργία της αξιοσημείωτης εξηντάχρονης παράδοσης της καβαφικής ποίησης στη Βουλγαρία. Ενώ ανιχνεύουμε κάποιες ενδιαφέρουσες ή λιγότερο γνωστές πλευρές των βιογραφικών των Βουλγάρων μεταφραστών, θα μας απασχολήσουν και τα κίνητρα που τους ώθησαν στο να αποδώσουν έργα του μεγάλου Αλεξανδρινού.

Είναι σαφές ότι το υλικό αυτό θα αποτελέσει τρόπον τινά πηγή για την ιστορία που κρύβεται πίσω από κάθε συγκεκριμένη μετάφραση. Μέσα στο πλαίσιο των αμφίδρομων ελληνοβουλγαρικών λογοτεχνικών σχέσεων (έστω και μη συμμετρικών όσον αφορά τον αριθμό των μεταφρασμένων λογοτεχνημάτων), θα σημειώσουμε επιπλέον άλλα δύο σημαντικά λογοτεχνικά γεγονότα. Το πρώτο θίγει το θέμα της αντήχησης της καβαφικής κοσμοθεωρίας σε έργα Βουλγάρων ποιητών και το δεύτερο αφορά σε Βουλγάρους ποιητές-μεταφραστές του Καβάφη, οι πρωτότυπες ποιητικές δημιουργίες των οποίων «συνομιλούν» πλέον με τον Έλληνα αναγνώστη χάρη στη μετάφραση.

ΣΥΝΤΟΜΑ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ:

Velichka Simonova-Grozdeva:

Ημερομηνία γέννησης: 30/03/1973

Τόπος γέννησης: Πάζαρντζικ (Βουλγαρίας)

Σπουδές: Απόφοιτος του μεταπτυχιακού προγράμματος εφαρμοσμένης γλωσσολογίας (δίπλωμα μεταφράστριας / διερμηνεία γερμανικής και νεοελληνικής γλώσσας) του Πανεπιστημίου του Βελίκο Τάρνοβο Βουλγαρίας (1997)

Επιμόρφωση: Υπότροφος του Ιδρύματος Μελετών Χερσονήσου του Αίμου - ΙΜΧΑ (2009), του Πανεπιστημίου Σαλτσβούργου Αυστρίας (1996), του Πανεπιστημίου του Μάιντς Γερμανίας (1995), του Ε.Κ.Π.Α. (1994, 2005)

Ιδιότητα: Επίκουρη Καθηγήτρια Νεοελληνικής Γλώσσας (από το 2004 έως σήμερα) στο Τμήμα Νεοελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Φιλιππούπολης (University of Plovdiv Paisii Hilendarski). Υπεύθυνη εκπαιδευτικός για τη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας στο European Center for Education & Development του Πλόβντιβ (από το 2000).

Διδασκαλία (στο πλαίσιο του University of Plovdiv): μαθήματα Νεοελληνικής Γλώσσας, επιχειρηματικών ελληνικών και διερμηνείας, σεμινάριο υποτιτλισμού κ.ά.

Άλλες δραστηριότητες (στο πλαίσιο του University of Plovdiv):

- Υπεύθυνη καθηγήτρια σεμιναρίου μετάφρασης για φοιτητές / Το Σπίτι της Λογοτεχνίας, Λεύκες Πάρου/ (2007, 2010)

- Ιδρύτρια του Εργαστηρίου του Νέου Μεταφραστή Νεοελληνιστή (2014)

- Υπεύθυνη καθηγήτρια της φοιτητικής θεατρικής ομάδας που συμμετέχει στη Διεθνή Πανεπιστημιάδα Θεάτρου στις Σέρρες (2015, 2016, 2017, 2018)

Συμμετοχή σε Επιστημονικούς συλλόγους και εταιρείες:

- Μέλος του Συλλόγου Νεοελληνιστών Βουλγαρίας «Κωστής Παλαμάς»

- Μέλος της Διεθνούς Εταιρείας Φίλων Νίκου Καζαντζάκη /ΔΕΦΝΚ/ (από το 2010) και μέλος της Συντονιστικής Επιτροπής (από το 2018)

Mariya Hristova: Δρ. Νεοελληνικής Λογοτεχνίας και Καθηγήτρια ΝΕ Γλώσσας, Λογοτεχνίας και Μετάφρασης. Γνωστικό αντικείμενο: αρχαία μυθολογία και σύγχρονη λογοτεχνία. Συγγραφέας δίγλωσσου εγχειριδίου της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας.

ΟΝΟΜΑ: Şehnaz Şimşek

ΕΠΩΝΥΜΟ: Şişmanoğlu

ΧΩΡΑ: Τουρκία

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Επίκουρος Καθηγήτρια Τουρκικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας

ΙΔΡΥΜΑ: Πανεπιστήμιο Kadir Has

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Μια άγνωστη μετάφραση του Πέραν Απόκρυφα στα карамамлиδικα:
Μπέγιογλου Απόκρυφα του Ευαγγελινού Μισαηλίδη*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Το μυθιστόρημα του Ευγένιου Σύη *Les Mystères de Paris* (1842-43) είναι ένα από τα πιο δημοφιλή κείμενα του 19ου αιώνα και ενέπνευσε τα μυθιστορήματα μυστηρίων πόλεων σε πολλές διαφορετικές γλώσσες. Μερικά πρώτα παραδείγματα αυτών των μυθιστορημάτων είναι αυτά που γράφτηκαν για την Κωνσταντινούπολη στα ελληνικά. Αυτά τα μυθιστορήματα, τα οποία ελάχιστα λαμβάνονται υπόψη στη λογοτεχνική εκπροσώπηση της Κωνσταντινούπολης στις τουρκικές φιλολογικές μελέτες, είναι επίσης σημαντικά όσον αφορά την παρουσίαση μιας ρεαλιστικής τοπογραφίας της πόλης κατά τον 19ο αιώνα. Σε αυτή την ανακοίνωσή θα αναλυθεί μια μάλλον άγνωστη μετάφραση του Ευαγγελινού Μισαηλίδη στα карамамлиδικα του μυθιστορήματος *Πέραν Απόκρυφα*. Ο Ευαγγελινός Μισαηλίδης, μεταφράζει και δημοσιεύει ως επιφυλλίδα το μυθιστόρημα του Επαμεινώνδα Κ. Κυριακίδη στην φημισμένη του εφημερίδα *Ανατολή* με τίτλο *Μπέγιογλου Απόκρυφα* (Beyoğlu Sırları στα τουρκικά) σχεδόν αμέσως μετά τη δημοσίευση του ελληνικού μυθιστορήματος σε

συνέχειες (1888-1889) και πριν από την έκδοσή του ως αυτοτελούς βιβλίου. Ο Μισαηλίδης είναι συγγραφέας, μεταφραστής και δημοσιογράφος και εξέχουσα προσωπικότητα στην караμανλίδικη λογοτεχνία και γραμματεία. Εκτός από τις λογοτεχνικές μεταφράσεις του από τα γαλλικά και τα ελληνικά, είναι συγγραφέας ενός από τα πρώτα μυθιστορήματα στα τουρκικά, του *Ταμασάϊ Δουνγιά βε Δζεφακιάρ-ου Δζεφακές* (=Το θέατρο του κόσμου. Ο τύραννος και ο διωκόμενος), που δημοσιεύεται το διάστημα 1871-1872. Είναι μέλος της τουρκοφώνης ορθόδοξης κοινότητας του 19^{ου} αιώνα (Καραμανλήδες), που ζουν κυρίως στο εσωτερικό της Μικράς Ασίας, στην ευρύτερη περιοχή της Καππαδοκίας. Η γλώσσα αυτής της κοινότητας είναι η τουρκική και η γραπτή της εκδοχή ονομάζεται караμανλίδικα, δηλαδή τουρκικά γραμμένα με ελληνικούς χαρακτήρες. Τα *Μπέγιογλου Απόκρυφα* δημοσιεύονται σε μορφή επιφυλλίδων στην *Ανατολή* από τις 28.06.1888 (αρ. 3926) έως τις 26.08.1889 (αρ. 4091) σε 165 συνέχειες. Η σειρά και οι τίτλοι των κεφαλαίων αντιστοιχούν κατά κύριο λόγο στο ελληνικό κείμενο με μερικές μικρές αλλαγές, οι οποίες ειδικότερα συνδέονται με τη συμπλήρωση ορισμένων κεφαλαίων, όπως των τελευταίων. Μια κριτική σύγκριση μεταξύ των δύο κειμένων μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο περαιτέρω έρευνας, αλλά σε αυτή την εισήγηση, η μετάφραση του Μισαηλίδη θα αναλυθεί από την άποψη της ρεαλιστικής αποτύπωσης της Κωνσταντινούπολης, της σημασίας της για τους αναγνώστες της τουρκοφώνης κοινότητας (ανατολικοί τουρκοφώνοι ορθόδοξοι χριστιανοί) και για την караμανλίδικη λογοτεχνία.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Η Şehnaz Şimşek Şişmanoğlu είναι απόφοιτος του Τμήματος Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου του Βοσπόρου. Έκανε μεταπτυχιακό στην Τουρκική Λογοτεχνία στο πανεπιστήμιο Bilkent και είναι διδάκτωρ του Τμήματος Τουρκικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας του Πανεπιστημίου του Βοσπόρου. Εργάζεται ως Επίκουρος Καθηγήτρια στο Πανεπιστήμιο Kadir Has της Κωνσταντινούπολης, όπου είναι συντονίστρια των μαθημάτων τουρκικής γλώσσας. Κύρια ερευνητικά της ενδιαφέροντα: Λογοτεχνία του 19ου αι., εθνικισμός και λογοτεχνία, λογοτεχνία μειονοτήτων στα οθωμανικά και τουρκικά, караμανλίδικη λογοτεχνία, σύγχρονο τουρκικό μυθιστόρημα.

ΟΝΟΜΑ: Nataliya

ΕΠΩΝΥΜΟ: Sotirova

ΧΩΡΑ: Βουλγαρία

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Επίκουρη Καθηγήτρια Νέας Ελληνικής Γλώσσας

ΙΔΡΥΜΑ: South-West University "Neofit Rilski", Blagoevgrad

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Η πορεία των ελληνικών δάνειων λέξεων στη βουλγαρική γλώσσα

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Τα ελληνικά δάνεια της βουλγαρικής γλώσσας συνθέτουν ένα ιδιαίτερο λεξιλογικό στρώμα, το οποίο διαμορφώθηκε στη διάρκεια των έντονων γλωσσικών επαφών ανάμεσα στους δύο γειτονικούς λαούς. Αξιοσημείωτος είναι ο αριθμός των ελληνικών δάνειων λέξεων οι οποίες ύστερα από τη φωνολογική και τη μορφολογική

προσαρμογή τους συνεχίζουν την πορεία τους στη βουλγαρική γλώσσα, καθώς ακολουθώντας τους παραγωγικούς της μηχανισμούς συμμετέχουν σε περαιτέρω διαδικασίες παραγωγής και σύνθεσης. Έτσι πολλές από αυτές τις λέξεις σχηματίζουν γύρω τους μεγάλους κύκλους παραγώγων και συνθέτων.

Η παρούσα ανακοίνωση επιχειρεί να αναδείξει τον βαθμό παραγωγικότητας των πλήρως ενταγμένων ελληνικών δανείων στη βουλγαρική γλώσσα μέσω απεικόνισης και ανάλυσης των παραγώγων τους. Η προσοχή θα εστιαστεί στην αναλυτική παρουσίαση επιλεγμένων μετονοματικών και μεταρηματικών ουσιαστικών με βάση ελληνικής προέλευσης και βουλγαρικό παραγωγικό επίθημα. Λόγω του χαρακτήρα τους (υβριδικοί σχηματισμοί που αποτελούν συνδυασμό ελληνικών και βουλγαρικών στοιχείων), τα παράγωγα εξετάζονται σε δύο άξονες: 1) διαχρονικά όσον αφορά την ετυμολογική προέλευση της βάσης και 2) συγχρονικά ως προς τα βουλγαρικά παραγωγικά επιθήματα. Το υλικό αντλήθηκε από τα ετυμολογικά λεξικά της βουλγαρικής γλώσσας, καθώς και από μελέτες που επικεντρώνονται στο θέμα των ελληνικών δανείων στη βουλγαρική γλώσσα.

Οι υβριδικοί σχηματισμοί αποτελούν δείκτη του βαθμού αφομοίωσης των ελληνικών δάνειων λέξεων στη βουλγαρική γλώσσα και ως μέρος πλέον του βουλγαρικού λεξιλογίου επεκτείνουν την επικοινωνιακή της δύναμη προσθέτοντας γλωσσική ποικιλία.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Η Nataliya Sotirova είναι διδάκτωρ Βαλκανικής Γλωσσολογίας (2016) και κάτοχος Master (2001) στην ειδικότητα «Βουλγαρική Φιλολογία», δεύτερη ειδικότητα «Νέα Ελληνική Γλώσσα» του Νοτιοδυτικού Πανεπιστημίου «Νεόφιτ Ρίλσκι» της πόλεως Μπλαγκόεβγκραντ. Από το 2011 είναι μέλος του εκπαιδευτικού προσωπικού της Έδρας Εθνολογίας και Βαλκανικών Σπουδών της Φιλολογικής Σχολής του Νοτιοδυτικού Πανεπιστημίου. Ερευνητικά ενδιαφέροντα: Λεξικολογία της ελληνικής γλώσσας, Βαλκανική Γλωσσολογία και γλωσσικός δανεισμός στον βαλκανικό χώρο, Διδασκαλία της ελληνικής ως ξένης γλώσσας.

ΟΝΟΜΑ: Vojkan

ΕΠΩΝΥΜΟ: Stojičić

ΧΩΡΑ: Σερβία

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Επίκουρος Καθηγητής Ελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας

ΙΔΡΥΜΑ: Τμήμα Νεοελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου του Βελιγραδίου

ΟΝΟΜΑ: Μάρθα

ΕΠΩΝΥΜΟ: Λαμπροπούλου

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Διδάκτωρ Γλωσσολογίας

ΙΔΡΥΜΑ: -

ΟΝΟΜΑ: Ivana

ΕΠΩΝΥΜΟ: Milojević

ΧΩΡΑ: Σερβία

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Ανώτερη Λέκτορας Νέας Ελληνικής Γλώσσας

ΙΔΡΥΜΑ: Τμήμα Νεοελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου του Βελιγραδίου

ΟΝΟΜΑ: Dina

ΕΠΩΝΥΜΟ: Dmitrović

ΧΩΡΑ: Σερβία

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Λέκτορας Νέας Ελληνικής Γλώσσας

ΙΔΡΥΜΑ: Τμήμα Νεοελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου του Βελιγραδίου

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Πολιτισμικά στερεότυπα και προκαταλήψεις:
η επίδρασή τους στην εκμάθηση της ελληνικής ως ξένης*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Η παρούσα μελέτη διερευνά την επιρροή των πολιτισμικών στερεότυπων και των προκαταλήψεων που φέρουν σερβόφωνοι φοιτητές που μαθαίνουν την Νέα ελληνική ως ξένη γλώσσα. Μέσα σε μια πραγματικότητα όπου η τεχνολογία, οι πολιτικές και οικονομικές συνθήκες επιβάλλουν την ανάπτυξη διεθνών συνεργασιών και την ενίσχυση της διακρατικής επικοινωνίας, δίνεται ταυτόχρονα ώθηση στην εκμάθηση ξένων γλωσσών. Συγκεκριμένα, στο Πανεπιστήμιο του Βελιγραδίου, η Νέα Ελληνική αποτελεί μία από τις 26 γλώσσες που προσφέρεται στα προγράμματα σπουδών των διαφόρων φιλολογιών ως μάθημα επιλογής, αλλά ενυπάρχει και ως μάθημα κορμού του Τμήματος Νεοελληνικών Σπουδών. Αφορμώμενοι από το έντονο ενδιαφέρον των φοιτητών προς την ελληνική γλώσσα, και λαμβάνοντας υπόψη μας συναφή βιβλιογραφία, πραγματοποιήσαμε μια εμπειρική έρευνα με τη χρήση ερωτηματολογίου. Το δείγμα μας αποτελείται από δύο ισάριθμες ομάδες φοιτητών: μιας ομάδας που παρακολουθεί το μάθημα των ελληνικών ως μάθημα επιλογής και μιας δεύτερης που συγκαταλέγεται στο δυναμικό του Τμήματος Νεοελληνικών Σπουδών. Στόχοι της έρευνας είναι: α) να διαπιστωθεί εάν οι λόγοι που οδήγησαν τους φοιτητές στην εκμάθηση της ελληνικής συνδέονται με ορισμένα πολιτισμικά στερεότυπα, β) να αξιολογήσει τις απόψεις και τις πεποιθήσεις των φοιτητών και να τις κατηγοριοποιήσει είτε ως στερεότυπα, είτε ως προκαταλήψεις, γ) να εντοπίσει διαφορές μεταξύ των δύο ομάδων, καθώς οι φοιτητές που σπουδάζουν την ελληνική έρχονται σε μεγαλύτερη τριβή με την ελληνική γλώσσα, τη λογοτεχνία, την ιστορία και γενικότερα τον ελληνικό πολιτισμό και δ) να καταγράψει τα πολιτισμικά στερεότυπα που επικρατούν στην συνείδηση των συμμετεχόντων. Τα αποτελέσματα της έρευνας υπογραμμίζουν την επίδραση των πολιτισμικών στερεοτύπων και των προκαταλήψεων στη γλωσσομάθεια, καθώς και τη διαμόρφωση της ταυτότητας του ίδιου του ατόμου.

ΣΥΝΤΟΜΑ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ:

Vojkan Stojičić graduated from the Department of Modern Greek Language at Faculty of Philology at Belgrade University in 2006. After graduation, he finished his master studies and worked as a teaching assistant at the same Department till 2009, when he was elected to the position of Modern Greek Language instructor in the field of Modern Greek studies, Course Modern Greek Language. He was a Senior language instructor in the period 2011-2017. Having defended his Ph.D. theses in the Modern Greek Language in 2016, he has been appointed to the position of Assistant Professor in 2017. The main fields of his scientific interest are Modern Greek Linguistics, Applied Linguistics, Methodology of Teaching Modern Greek and Serbian Language as L2, and Sociolinguistics.

Η Λαμπροπούλου Μάρθα είναι διδάκτωρ της Γλωσσολογίας. Αποφοίτησε από το Τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης το 2006, και είναι επίσης κάτοχος Μεταπτυχιακού στην Εφαρμοσμένη και Θεωρητική Γλωσσολογία. Η διδακτορική της διατριβή σχετίζεται με τον χώρο της Γνωσιακής Γλωσσολογίας και συγκεκριμένα εστιάζει στην επίδραση της μεταφοράς και της μετωνυμίας στην κατάκτηση γραμματικών φαινομένων. Έχει εργασιακή εμπειρία στο χώρο της ιδιωτικής και της δημόσιας εκπαίδευσης ως καθηγήτρια αγγλικών, αλλά και στον ακαδημαϊκό χώρο στο Τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, ως επικουρικό προσωπικό και ως ξένη Λέκτορας στο Τμήμα Ελληνικής Γλώσσας και Φιλολογίας στο Πανεπιστήμιο του Βελιγραδίου. Παράλληλα είναι μέλος της ελληνικής ομάδας επιμέλειας στον εκδοτικό οίκο John Benjamins-Bibliography for metaphor and metonymy. Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα περιλαμβάνουν τη Σημασιολογία και την Πραγματολογία, τη Μορφολογία, τη Γνωσιακή Γλωσσολογία, την Απόκτηση πρώτης και δεύτερης Γλώσσας και τη Μεθοδολογία διδασκαλίας σύγχρονων γλωσσών.

Ivana Milojević works as a Senior Modern Greek Language instructor at the Department of Modern Greek Language at the University of Belgrade. At the same time she is writing her doctoral thesis entitled "Phraseologisms with body parts in the Greek and Serbian phraseological system". Her research constitutes a synchronic study of the Serbian and the Greek phraseological systems and it is based on both a contrastive and a conceptual approach. More precisely, it establishes a parallel between phraseological items with the somatism. The main goal is the contrast of the aforementioned phraseological items, relating to a particular semantic area, which lexicalise a broad spectrum of emotional states and generate very diverse linguistic images. The main fields of her scientific interest are Modern Greek Linguistics, Phraseology and Applied Linguistics.

Dina Dmitrović graduated from the Department of Modern Greek Language at Faculty of Philology at Belgrade University in 2006. After graduation, she finished his master studies and worked as a teaching assistant at the same Department till 2010, when he was elected to the position of Modern Greek Language instructor in the field of Modern Greek studies, Course Modern Greek Language. The main fields of her scientific interest are Modern Greek Linguistics and Applied Linguistics.

ΟΝΟΜΑ: Edith

ΕΠΩΝΥΜΟ: Uncu

ΧΩΡΑ: Ρουμανία

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Υποψήφια διδάκτωρ

ΙΔΡΥΜΑ: Πανεπιστήμιο Βουκουρεστίου

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Το μοτίβο Γάμος – Θάνατος σε μια επιτύμβια επιγραφή
στο νεκροταφείο της πόλης Σουλινά*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Η παρούσα ανακοίνωση είναι μέρος μιας εκτενέστερης έρευνας, η οποία αποσκοπεί στο να εξετάσει τις επιγραφές στο κοσμοπολίτικο νεκροταφείο του Σουλινά. Στο πλαίσιο της έρευνας παρακολούθησαμε τα μοτίβα του Χάροντα και της μαύρης γης (Μαυρηγή) και εξετάσαμε τον συνδυασμό ανάμεσα στο θέμα του αλληγορικού γάμου του ανύπανδρου νεαρού με τη νύφη-μαύρη γη, όπως το συναντάμε σε μια από τις επιτύμβιες ελληνικές επιγραφές στο νεκροταφείο του Σουλινά, και την αλληγορία γάμος-θάνατος στα μοιρολόγια και στις μπαλάντες/τραγούδια των Βαλκανίων (ο Θάνατος του κλέφτη, η Μιορίτσα) και τονίσαμε τις ομοιότητες αυτού του τόπου μέσα στη βαλκανική συνείδηση. Εμβαθύνουμε περαιτέρω στην έρευνα μέσω της εξέτασης των λόγων της απομόνωσης του εν λόγω τάφου από τους υπόλοιπους ελληνικούς τάφους. Εξετάσαμε επίσης την ανάλυση της παρουσίας των θεμάτων στον Σουλινά ως ποιητικά και τελετουργικά στοιχεία, με παραπομπές σε αρχαίες επιτύμβιες στήλες.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Η Edith-Adriana Uncu είναι υποψήφια διδάκτωρ στη Διδακτορική Σχολή Λογοτεχνικών και Πολιτιστικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Βουκουρεστίου.

ΟΝΟΜΑ: Elmira

ΕΠΩΝΥΜΟ: Vassileva

ΧΩΡΑ: Βουλγαρία

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Επίκουρη Καθηγήτρια Βαλκανικής Ιστορίας

ΙΔΡΥΜΑ: Institute of Balkan Studies & Centre of Thracology, Bulgarian Academy of Sciences

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

American Protestant Missionaries among Greeks in the 19th Century

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

American Protestant missionary organizations set up a wide network of mission stations throughout the Balkans and Middle East in the 19th century. The American Board of Commissioners for Foreign Missions was the most influential among them, operating from 1819 to 1931 among the non-Muslim population of the Ottoman Empire. Greeks were among the first nation chosen for Protestant propaganda. Sympathizing for their struggle for independence and hoping that new Greece would promote the regeneration of the East, the Board began a mission in Athens (1830), which was followed by other stations both on the mainland and on the islands of the Aegean Sea. However, the missionaries met many obstacles and strong opposition both from the Greek clergy and secular authorities and the stations were gradually abandoned.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Assist. Prof. Elmira Vasileva, PhD

Areas of academic interest: Bosnia, Franciscans, Catholic missions in South-Eastern Europe, 15th – 18th c.

Education

2013 – PhD, Bulgarian Academy of Sciences

2003 г. – MA in History, Sofia University “St. Kliment Ohridski”
Lecturer

2004 – 2010 – History teacher in the 23rd Secondary School “Frederic Joliot-Curie”
and in the First English Language School, Sofia.

Projects

2016 – till today – Thessaloniki and the Bulgarians: history, memory, present,
financed by the National Science Fund in the 2016 competition, leader Y.
Konstantinova

2013 – till today – Sources for the History of the Balkan Nations, 15th – 19th c.,
IBCT project, leader R. Gradeva

2012 – till today – The Ottoman Balkans: Conquests and National Identities, joint
research project of IBCT and Institute of History “Nicolae Iorga”, Romanian
Academy of Sciences, leader R. Zaimova

Fellowships

2014 – ARIT (Istanbul), programme: ARCS Gipson Postdoctoral Fellowship in
Humanities 2014.

2012 – ASCSA (Athens), programme: The American Research Center in Sofia
Fellowships for Advanced Doctoral Students 2012.

2011 – University of Toulouse II Le Mirail, programme: Mobilité des jeunes
chercheurs (Bourses d’Etudes du gouvernement français).

2011 – Slovak Academy of Sciences in the framework of the bilateral exchange
between the Bulgarian and Slovak Academies of Sciences.

ΟΝΟΜΑ: Boris

ΕΠΩΝΥΜΟ: Vouchchev

ΧΩΡΑ: Βουλγαρία

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Αναπληρωτής Καθηγητής

ΙΔΡΥΜΑ: Πανεπιστήμιο Σόφιας «Άγιος Κλήμης της Αχρίδας»

ΟΝΟΜΑ: Irina

ΕΠΩΝΥΜΟ: Strikova

ΧΩΡΑ: Βουλγαρία

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Λέκτορας

ΙΔΡΥΜΑ: Πανεπιστήμιο Σόφιας «Άγιος Κλήμης της Αχρίδας»

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

«Όλα τα γουρούνια την ίδια μούρη έχουν / Сички свине се една зурла носят».

Περιπτώσεις διαγλωσσικής ελληνοβουλγαρικής παροιμιακής παραδειγματικότητας

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Αντλώντας υλικό από τις δύο πιο πλούσιες συλλογές παροιμιών στην ελληνική και τη βουλγαρική γλώσσα αντίστοιχα (Φερεντίνου, Α. *Έτσι το λέει ο λαός. παροιμίες*. 2η έκδοση. Αθήνα: Εκδόσεις Ενάλιος, 2007, Славейков, П. *Български притчи или пословици и характерни думи. Събрани от П. Р. Славейков. Трето издание. София: Български писател, 1972*), στην ανακοίνωση παρουσιάζουμε

παράλληλες ελληνικές και βουλγαρικές παροιμίες με την ίδια συντακτική δομή και το ίδιο λεξιλόγιο. Η ανακοίνωση αναλύει τα παραδείγματα αυτά ως μια ιδιάζουσα περίπτωση διαγλωσσικής αφηρημένης μονάδας, την οποία ονομάζουμε «ελληνοβουλγαρικό παροιμια». Η «μονάδα» αυτή σε ένα αφηρημένο νοητικό επίπεδο αποτυπώνει μία αμετάβλητη παροιμιακή σημασία, συνδεδεμένη με την αντίστοιχη λεκτική εικόνα, και πραγματοποιείται με τον ίδιο ακριβώς τρόπο με τα ιδιαίτερα μορφολογικά, λεξικά και συντακτικά μέσα στις δύο εξεταζόμενες γλώσσες.

ΣΥΝΤΟΜΑ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ:

Ο Boris Vouchnev (D.Sc., Ph.D.) είναι Αναπληρωτής Καθηγητής Νεοελληνικής Γλωσσολογίας του Πανεπιστημίου Σόφιας, όπου διδάσκει στο προπτυχιακό και στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα Νεοελληνικής Φιλολογίας τα μαθήματα: Νεοελληνική Γραμματική (μέρη Α, Β και Γ), Νεοελληνική Λεξικολογία, Εισαγωγή στη Νεοελληνική Φρασεολογία, Νεοελληνική Γλώσσα κ.ά.

Η Irina Strikova (Ph.D.) είναι Λέκτορας Νεοελληνικής Γλώσσας και Γλωσσολογίας του Πανεπιστημίου Σόφιας, όπου διδάσκει στο προπτυχιακό και στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα Νεοελληνικής Φιλολογίας τα μαθήματα: Νεοελληνική Γραμματική (μέρος Γ, σεμινάρια), Εισαγωγή στη Σημασιολογία της Νέας Ελληνικής, Νεοελληνική Γλώσσα κ.ά.

ΟΝΟΜΑ: Desislava

ΕΠΩΝΥΜΟ: Yordanova-Petrova

ΧΩΡΑ: Βουλγαρία

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Επίκουρη Καθηγήτρια

ΙΔΡΥΜΑ: South-West University "Neofit Rilski", Blagoevgrad

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Τα μεγεθυντικά στην ελληνική και στη βουλγαρική γλώσσα:
σημεία σύγκλισης και απόκλισης*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Αντικείμενο μελέτης της παρούσας εισήγησης αποτελούν τα μεγεθυντικά ουσιαστικά στην ελληνική και στη βουλγαρική γλώσσα. Εξετάζονται οι σημασίες και οι λειτουργίες των μεγεθυντικών στις δύο γλώσσες, με ιδιαίτερη έμφαση στις υπάρχουσες ομοιότητες και διαφορές.

Παρά το γεγονός ότι μεγεθυντικά ουσιαστικά υπάρχουν και στην ελληνική και στη βουλγαρική γλώσσα, και μάλιστα με παρόμοιες λειτουργίες, παρατηρείται μια αισθητή διαφορά όσον αφορά τη συχνότητα χρήσης των μεγεθυντικών, η οποία επιβάλλει μια πιο λεπτομερή και σε βάθος εξέταση των σημασιών και των λειτουργιών των εν λόγω τύπων στις δύο γλώσσες.

Στην μελέτη αναλύονται και οι τρόποι απόδοσης των ελληνικών μεγεθυντικών στα βουλγαρικά με βάση ένα σώμα μεταφρασμένων λογοτεχνικών κειμένων, με στόχο να υποστηριχθούν ή να απορριφθούν οι θεωρητικές απόψεις που έχουν σχηματιστεί σχετικά με την εν λόγω κατηγορία ουσιαστικών.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Ολοκλήρωσα τις ανώτατες σπουδές μου το 1997 στο Πανεπιστήμιο του Βελίκο Τίρνοβο Αγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου (Βουλγαρία) στην ειδικότητα Εφαρμοσμένη Γλωσσολογία (με πρώτη ξένη γλώσσα τη ρωσική και δεύτερη την ελληνική).

Από το 1998 είμαι μέλος του διδακτικού προσωπικού της Φιλολογικής Σχολής του Νοτιοδυτικού Πανεπιστημίου «Νεόφιτ Ρίλσκι» της πόλης Μπλαγκόεβγκραντ, Βουλγαρίας.

Ξεκίνησα ως επιμελήτρια της ελληνικής γλώσσας, αυτή τη στιγμή είμαι Επίκουρη Καθηγήτρια.

Το 2013 ολοκλήρωσα και υποστήριξα την διδακτορική διατριβή μου με τίτλο «Συγκριτική ανάλυση του συστήματος των άρθρων στην βουλγαρική και την ελληνική γλώσσα» στο Νοτιοδυτικό Πανεπιστήμιο «Νεόφιτ Ρίλσκι» και μου απονεμήθηκε ο τίτλος της διδάκτορος.

Τα ερευνητικά μου ενδιαφέροντα εστιάζουν στον τομέα της Συγκριτικής Γλωσσολογίας, της Μορφολογίας, της Μετάφρασης και της Διδασκαλίας της ελληνικής ως ξένης.

ΟΝΟΜΑ: Αφροδίτη

ΕΠΩΝΥΜΟ: Αθανασοπούλου

ΧΩΡΑ: Κύπρος

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Επίκουρη Καθηγήτρια Νεοελληνικής Φιλολογίας

ΙΔΡΥΜΑ: Πανεπιστήμιο Κύπρου – Τμήμα ΒΝΕΣ

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Παρατηρήσεις στους δεκαπεντασύλλαβους των φαναριώτικων στιχουργημάτων

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Στην ανακοίνωση αυτή θα ασχοληθώ με τη φαναριώτικη μετρική και πιο συγκεκριμένα με τους 15σύλλαβους των μισμαγιών αλλά και των μακρόστιχων ποιημάτων Φαναριωτών ποιητών, όπως ο Χριστόπουλος και ο Δαπόντες. Θα εξετάσω τις ιδιαιτερότητές τους σε σχέση με τον δημοτικό 15σύλλαβο, αλλά και ενδεχόμενα σημεία σύγκλισης που αφορούν τα «παιδιά» του 15σύλλαβου, τον 7σύλλαβο και τον 8σύλλαβο στίχο. Θα θίξω επίσης ορισμένα «περίεργα», από μετρικής άποψης, στιχουργήματα στις φαναριώτικες μισμαγιές, που ανοίγουν έναν νέο δρόμο στην έρευνα (11σύλλαβος, «13σύλλαβος», «12σύλλαβος»).

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Η Αφροδίτη Αθανασοπούλου είναι Επίκουρη Καθηγήτρια Νεοελληνικής Φιλολογίας στο Πανεπιστήμιο Κύπρου. Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα αφορούν κυρίως τη Νεοελληνική Λογοτεχνία του 19ου και του 20ού αιώνα. Ειδικότερα αφορούν τον αθηναϊκό και επτανησιακό Ρομαντισμό, με έμφαση στο έργο του Σολωμού, τη Νεοελληνική Μετρική, τη σκέψη και το έργο του Ν. Καζαντζάκη, τις σχέσεις Ιστορίας – Λογοτεχνίας, και τη Διδακτική της Λογοτεχνίας. Είναι η συντάκτρια του ενιαίου Προγράμματος Σπουδών Λογοτεχνίας που εφαρμόζεται από το 2011-12 στη δημόσια εκπαίδευση της Κύπρου. Έχει συμμετάσχει σε πολλά επιστημονικά συνέδρια και ημερίδες, στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, και έχει δημοσιεύσει μελέτες και άρθρα για θέματα σχετικά με τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα, στα ελληνικά, αγγλικά και

ιταλικά, σε επιστημονικά περιοδικά και συλλογικούς τόμους. Πιο πρόσφατη μονογραφία της: *Ιστορία και λογοτεχνία σε διάλογο*, Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο, 2016.

ΟΝΟΜΑ: Μηνάς

ΕΠΩΝΥΜΟ: Αλεξιάδης

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Ομότιμος Καθηγητής Λαογραφίας

ΙΔΡΥΜΑ: Τμήμα Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Εικονογράφηση «σύγχρονων... δρακοντοκτόνων».

Μικρή συμβολή στη σύγχρονη πολιτική σάτιρα

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Στη διδακτορική μου διατριβή ασχολήθηκα με το θέμα των παραμυθιών της δρακοντοκτονίας. Εκεί εξέτασα τις ελληνικές παραλλαγές των συγκεκριμένων παραμυθιών, που κατατάσσονταν στον διεθνή κατάλογο των Aarne-Thompson, στους τύπους AT300, 301A και 301B, τώρα ATUther300, 301A και 301B.

Έκτοτε, παρακολουθούσα συστηματικά τα σχετικά μελετήματα της ελληνικής και διεθνούς βιβλιογραφίας. Παράλληλα, επικέντρωσα το ενδιαφέρον μου στην έρευνα του παραδοσιακού τύπου, με σκοπό να συγκεντρώσω λαογραφικά στοιχεία, παραδοσιακά και νεώτερα, τα οποία, όπως παρατήρησα, ενσωματώνονται στον δημοσιογραφικό λόγο. Η έρευνά μου αυτή είχε ως αποτέλεσμα τη συγγραφή σχετικών μελετημάτων και βιβλίων.

Στον παραδοσιακό τύπο επεσήμανα, ακόμη, ορισμένες πολιτικές γελοιογραφίες και άλλα σατιρικά σκιτσογραφήματα, που αξιοποιούσαν το θέμα της δρακοντοκτονίας, με αναφορές σε πολιτικά πρόσωπα της επικαιρότητας (π.χ. πρωθυπουργοί, βουλευτές, εκπρόσωποι της τοπικής αυτοδιοίκησης κ.λπ.).

Στην ανακοίνωσή μου παρουσιάζω τις γελοιογραφίες και τα σκιτσογραφήματα αυτά, στα οποία απεικονίζονται πολιτικοί ως δρακοντοκτόνοι, έφιπποι ή μη. Έτσι, διαπιστώνεται ότι το ελκυστικό αυτό θέμα της δρακοντοκτονίας δεν είναι γνωστό μόνο στη λαϊκή λογοτεχνία, αλλά έχει και ενδιαφέρουσα δημοσιογραφική λειτουργικότητα, με αντίστοιχη αποδοχή και στους αναγνώστες του τύπου.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Ο Μηνάς Αλ. Αλεξιάδης είναι Ομότιμος Καθηγητής Λαογραφίας στο Τμήμα Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και Επίτιμο Μέλος (Καθηγητής) του Τμήματος Κλασικής Φιλολογίας και Νεοελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Βουκουρεστίου. Γεννήθηκε στις Μενετές Καρπάθου του νομού Δωδεκανήσου. Σπούδασε Μεσαιωνική και Νεώτερη Ελληνική Φιλολογία και Λαογραφία στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, απ' όπου αποφοίτησε το 1972 με βαθμό «Άριστα». Το 1982 αναγορεύτηκε διδάκτωρ Λαογραφίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων με βαθμό «Άριστα». Έκανε συμπληρωματικές σπουδές Κοινωνικής και Πολιτισμικής Ανθρωπολογίας, Εθνογραφίας και Λαογραφίας στο

University College και στο London School of Economics του Πανεπιστημίου του Λονδίνου (1982-1983 και 1989-1990). Πραγματοποίησε επίσης επιστημονική έρευνα στο Taylor Institution του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης (1983 και 1989). Εκεί μελέτησε τα Κατάλοιπα του γνωστού νεοελληνιστή, αρχαιολόγου, διαλεκτολόγου και λαογράφου Richard M. Dawkins (1871-1955). Υπηρέτησε ως Βοηθός (1977-1982), Επιμελητής και Λέκτορας (1982-1986) Λαογραφίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Το 1986 εξελέγη ομόφωνα Επίκουρος Καθηγητής και το 1992 Αναπληρωτής Καθηγητής στον Τομέα Λαογραφίας του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του ίδιου Πανεπιστημίου. Το 1993 εξελέγη επίσης ομόφωνα Αναπληρωτής Καθηγητής Λαογραφίας στον Τομέα Ανθρωπιστικών Σπουδών του Παιδαγωγικού Τμήματος Δ. Ε. του Πανεπιστημίου Αθηνών και το 1997 εξελέγη παμψηφεί Τακτικός Καθηγητής. Το 2008 εξελέγη ομόφωνα, με τιμητική μετάκληση, Καθηγητής Λαογραφίας στο Τμήμα Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών. Εισήγαγε και δίδαξε στα Προγράμματα Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Φιλολογίας νέα μαθήματα (Νεωτερική Λαογραφία, Τύπος και Λαογραφία, Λαογραφία και Συγγενείς Επιστήμες, Θεωρητικά Ζητήματα Λαογραφίας κ.ά.).

Συνέγραψε βιβλία και μελετήματα για τον ελληνικό λαϊκό πολιτισμό. Δημοσίευσε επίσης πολλά άρθρα, βιβλιοκρισίες, επιφυλλίδες κ. ά. σε περιοδικά, εφημερίδες, εγκυκλοπαιδείες, προλόγους σε βιβλία και έλαβε μέρος σε Ελληνικά και διεθνή συνέδρια Λαογραφίας και Πολιτισμού. Το συγγραφικό του έργο είναι πλουσιότατο και πολυεπίπεδο και αξιολογήθηκε επαινετικά σε έγκυρα Ελληνικά και διεθνή επιστημονικά περιοδικά, ενώ χιλιάδες είναι οι παραπομπές Ελλήνων και ξένων ερευνητών στο έργο του.

ΟΝΟΜΑ: Θεοδούλη (Λίλυ)

ΕΠΩΝΥΜΟ: Αλεξιάδου

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Ε.ΔΙ.Π.

ΙΔΡΥΜΑ: Τμήμα Θεατρικών Σπουδών ΕΚΠΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

“Ένας απέδω και άλλος απέκει”.

Η ποιητική της νοσταλγίας στο έργο του Νίκου Κατσαλίδα

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Ο ποιητής, πεζογράφος, μεταφραστής και δοκιμιογράφος Νίκος Κατσαλίδας γεννήθηκε το 1949 στην Άνω Λεσινίτσα των Αγίων Σαράντα. Δημοσιεύει στα αλβανικά και τα ελληνικά, συνδυάζοντας στην ποίησή του και τις δύο κουλτούρες. Σήμερα ζει στην Αθήνα.

Η παρούσα ανακοίνωση εστιάζει στη διαπραγμάτευση του χρόνου και του τόπου στο ποιητικό έργο του Νίκου Κατσαλίδα. Ποιητής της πατρίδας, του φυσικού τοπίου, των στοιχείων και των στοιχείων ενός κόσμου αρχέγονου, σύμφωνα με τον Αλ. Ζήρα, ο Ν. Κατσαλίδας αποτυπώνει την ουσία του εσωτερικού μετανάστη που παραμένει αμετάκλητα προσκολλημένος στην πάτρια γη της Βόρειας Ηπείρου, μετακινούμενος εντός και εκτός των επίσημων κρατικών συνόρων μέσω του ενοποιητικού μηχανισμού της γραφής. Στις εσωτερικές, ψυχικές διαδρομές του

ποιητικού υποκειμένου τα όρια παρελθόντος και παρόντος, του αλλού και του εδώ, ταυτόχρονα τονίζονται και καταλύονται και η αναχώρηση ταυτίζεται με την επιστροφή. Ο γενέθλιος τόπος επιβάλλεται στον παρόντα χώρο και χρόνο και η απόσταση εναλλάσσεται με την ψυχική εγγύτητα, καθώς η χωρική οριοθέτηση αποτελεί αποκλειστικά και μόνο μια δραστηριότητα της ψυχής, σύμφωνα με τον Georg Simmel. Με βάση την παραπάνω θεώρηση, θα αναδείξουμε, επίσης, τον ρόλο της δημοτικής παράδοσης στην «εκτατική» λειτουργία της ποίησης στο έργο του Ν. Κατσαλίδα, συντασσόμενοι με την άποψη της Άντειας Φραντζή ότι η βορειοηπειρώτικη λογοτεχνία αποτελεί πλούσια πηγή αναβιωμένων παραδοσιακών αξιών, από καιρό χαμένων από την υπόλοιπη ελληνική λογοτεχνία.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Η Θεοδούλη (Λίλυ) Αλεξιάδου είναι ΕΔΠΙ στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του ΕΚΠΑ, όπου διδάσκει Ιστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας και Θεωρία Λογοτεχνίας. Σπούδασε φιλολογία, με ειδίκευση στη Νεοελληνική Λογοτεχνία, στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Συνέχισε τις σπουδές της στο Πανεπιστήμιο Paris IV-Sorbonne, όπου εκπόνησε DEA με θέμα «Η ποιητική εξέλιξη στο έργο του Τίτου Πατρίκιου» (1992) και διδακτορική διατριβή με θέμα «Η έννοια της ετερότητας στην ποίηση της πρώτης μεταπολεμικής γενιάς» (2003). Κατά την περίοδο 2004-2009 δίδαξε στη βαθμίδα του Λέκτορα Π.Δ. 407 στο Τμήμα Φιλολογίας του Παν/μίου Πατρών και το 2008-09 στα Τμήματα Φιλολογίας και Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Διαχείρισης Πολιτισμικών Αγαθών του Παν/μίου Πελοποννήσου. Οι δημοσιεύσεις και τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα εστιάζουν στη Θεωρία της Λογοτεχνίας, στη Νεοελληνική Ποίηση και Πεζογραφία, στις Σχέσεις φιλοσοφίας και λογοτεχνίας κ.ά.

ΟΝΟΜΑ: Μαρία

ΕΠΩΝΥΜΟ: Αλεξίου

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Εκπαιδευτικός, μεταπτυχιακή φοιτήτρια Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας

ΙΔΡΥΜΑ: Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Οι Σαράντα Εκκλησιές της Ανατολικής Θράκης
στις Ηθογραφίες του Πολύδωρου Παπαχριστοδούλου*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Εκπαιδευτικός, συγγραφέας και λαογράφος, ιδρυτής και πρόεδρος της Εταιρείας Θρακικών Μελετών, ο γεννημένος στα τέλη του 19^{ου} αι. στις Σαράντα Εκκλησιές της Ανατολικής Θράκης, Πολύδωρος Παπαχριστοδούλου, ανέπτυξε σημαντικό λογοτεχνικό, επιστημονικό και εκδοτικό έργο. Η παρούσα ανακοίνωση εστιάζει στην αναπαράσταση του γενέθλιου τόπου του Παπαχριστοδούλου στις *Ηθογραφίες* του. Μέσα στα διηγήματά του, βγαλμένα από το *ξεχείλισμα της ψυχής του* σύμφωνα με τον ίδιο, και ειδικότερα στις *Θρακικές Ηθογραφίες* του, με τη γνησιότητα και την αυθεντικότητα της γραφής του αποτυπώνονται ο χώρος και οι

άνθρωποι της θρακικής γης κάνοντας τον αναγνώστη συνοδοιπόρο στο νοσταλγικό ταξίδι του συγγραφέα τόσο στη γενέτειρα όσο και στην παιδική του ηλικία.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Η Μαρία Αλεξίου είναι Φιλολόγος. Σπούδασε Ιστορία & Αρχαιολογία στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (Πτυχίο, 1989). Εργάστηκε ως Φιλολόγος στην ιδιωτική εκπαίδευση για δέκα χρόνια ενώ στη συνέχεια υπηρέτησε σε πολλά σχολεία ως ωρομίσθια και αναπληρώτρια Φιλολόγος. Από το 2008 μέχρι σήμερα υπηρετεί με οργανική θέση στο Μειονοτικό Γυμνάσιο - Λύκειο Κομοτηνής. Συμμετείχε από το 2003 στο Πρόγραμμα Εκπαίδευσης Μουσουλμανοπαίδων (Π.Ε.Μ.) στο πλαίσιο του διευρυμένου σχολικού ωραρίου (2003-2014) ενώ για τρία χρόνια πήρε μέρος στο πιλοτικό πρόγραμμα εφαρμογής των νέων εκπαιδευτικών υλικών λογοτεχνίας, στο πλαίσιο του επιχειρησιακού προγράμματος «Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση» (2012-2014). Συνεργάστηκε με το Π.Ε.Μ στα μαθήματα συμβουλευτικής στήριξης μαθητών στα Κέντρα Στήριξης του προγράμματος (2014-2016). Είναι μέλος της συγγραφικής ομάδας του βιβλίου *Προσεχώς Εμείς Μεγαλώνουμε, Μαρτυρίες εκπαιδευτικών για τη διδασκαλία της λογοτεχνίας στο πλαίσιο του Προγράμματος Εκπαίδευσης Μουσουλμανοπαίδων*, Τόπος, 2015. Είναι μεταπτυχιακή φοιτήτρια στο Π. Μ. Σ. του Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας του Δ.Π.Θ., με τίτλο: «Σπουδές στην Τοπική Ιστορία – Διεπιστημονικές Προσεγγίσεις».

ΟΝΟΜΑ: Μαρία

ΕΠΩΝΥΜΟ: Αμοιρίδου

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Φιλολόγος Μέσης Εκπαίδευσης, Υποψήφια διδάκτωρ

ΙΔΡΥΜΑ: Πανεπιστήμιο Αιγαίου

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Η «Χάρτα τ' Ουρανού» και ο Πατρίδος και Ελευθερίας Έρωσ του Ρήγα
στην ποίηση του Κυριάκου Χαραλαμπίδη*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Στην ποιητική του συλλογή *Δοκίμιν* (2000) ο Κυριάκος Χαραλαμπίδης αντικρίζει τους ήρωες του ιστορικού παρελθόντος με βλέμμα τολμηρό και ρηξικέλευθο. Καταρρίπτει το μυθολογικό πέπλο που κάλυπτε εμβληματικές προσωπικότητες, όπως αυτή του Ρήγα Φεραίου, για να μας αποκαλύψει άγνωστες, βαθύτερες πτυχές του βίου και της πολιτείας τους και να τις φωτίσει στον επέκεινα χωροχρόνο, αυτόν της αιωνιότητας.

Στόχος της παρούσας ανακοίνωσης είναι να θίξουμε ζητήματα διακειμενικότητας και μοντερνιστικών ανατροπών που υιοθετεί ο Χαραλαμπίδης σε δύο ποιήματα της συλλογής του με θέμα τον Ρήγα («Ρήγα Βελεστινλή Θετταλού σήμανση» και «Ρήγας Φεραίος»).

Ανατρέχοντας σε σολωμικά διακείμενα από τον *Ύμνο εις την Ελευθερία*, την *Ωδή στον Λόρδο Μπάιρον*, τους *Ελεύθερους Πολιορκημένους* και τον *Διάλογο*, θα παρουσιάσουμε τα διδάγματα του Διαφωτισμού και του Ρομαντισμού που καθοδηγούν τον Ρήγα, στα ποιήματα του Χαραλαμπίδη.

Αναλύοντας τεχνικές μεταμοντέρνας γραφής, θα επισημάνουμε τον τρόπο που ο Χαραλαμπίδης «μεθιστορεί» ποιητικά για το διαβαλκανικό όραμα, τις επαναστατικές ιδέες και τον φλεγματικό χαρακτήρα του Ρήγα.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Μεγάλωσα στην Αλεξανδρούπολη και σπούδασα Κλασική Φιλολογία στο ΑΠΘ. Συνέχισα τις σπουδές μου σε Βέλγιο και Γερμανία (μεταπτυχιακό σε γλωσσολογία-μετάφραση) από το 1995 έως το 1997 και πρακτική εξάσκηση (stage) στο Τμήμα Μετάφρασης του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Από το 1998 έως το 2000 εργάστηκα ως freelance μεταφράστρια στις Βρυξέλλες, κάνοντας μεταφράσεις διοικητικών κειμένων στην Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΕΟΚΕ) της ΕΕ. Μέσω του διαγωνισμού ΑΣΕΠ του 2000, διορίστηκα ως μόνιμη καθηγήτρια Φιλολόγος στη δημόσια εκπαίδευση. Εργάζομαι από το 2001 έως και σήμερα σε Γυμνάσια και Λύκεια της Κομοτηνής και της Κω, όπου ασχολήθηκα συστηματικά με σχολικά πολιτιστικά προγράμματα λογοτεχνίας και ιστορίας, την οργάνωση σχολικών ομάδων φιλιαναγνωσίας, με προσκλήσεις συγγραφέων στην Κω, με συμμετοχές σε σχολικούς διαγωνισμούς για την ανάδειξη της αριστείας και των καλών πρακτικών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, καθώς και με δραματοποιήσεις λογοτεχνικών έργων από μαθητές. Τα αποτελέσματα ορισμένων από τις παραπάνω δράσεις έχω παρουσιάσει κατά καιρούς σε συνέδρια. Από τις αρχές του 2018 ξεκίνησα την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής στο Παιδαγωγικό της Ρόδου με θέμα την ποίηση του Κυριάκου Χαραλαμπίδη.

ΟΝΟΜΑ: Στεφανία

ΕΠΩΝΥΜΟ: Αμοιρίδου

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Διδάσκουσα Ρωσικής Γλώσσας

ΙΔΡΥΜΑ: Τμήμα Γλώσσας Φιλολογίας και Πολιτισμού Παρευξείνιων χωρών Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Ελληνοσλαβικές γλωσσικές επαφές υπό το πρίσμα της ιστορικής λεξικογραφίας.
Σκέψεις και προβληματισμοί*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Στην παρούσα εισήγηση γίνεται προσπάθεια επισκόπησης του ελληνικού λεξικογραφικού πλούτου της Αρχαίας Σλαβικής και της Εκκλησιαστικής Σλαβικής γλώσσας με αναφορές στις ιστορικές, πολιτισμικές επαφές και στην εξελικτική τους πορεία προς την Αρχαία Ρωσική και μετέπειτα Σύγχρονη Ρωσική Γλώσσα.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Σπουδές:

- Διδακτορικό Δίπλωμα Φιλολογίας, Γενικής και Συγκριτικής Γλωσσολογίας, Συγκριτικής Γλωσσολογίας και Βαλκανικής Γλωσσολογίας, Τμήμα Σλαβικών Φιλολογιών, Πανεπιστήμιο Σόφιας «Αγ. Κλίμεντ Όχριντσκι», Βουλγαρία

- Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Πτυχίο του Τμήματος Ιστορίας-Εθνολογίας
- Κρατικό Πανεπιστήμιο της Γεωργίας, Τμήμα Ρωσικής Φιλολογίας, ειδικότητα «Ρωσική Γλώσσα και Λογοτεχνία»
- Ρωσικό Σχολείο Μέσης Εκπαίδευσης № 52, Τυφλίδα, Δημοκρατία της Γεωργίας

Διδάσκουσα Ρωσικής Γλώσσας στο Τμήμα Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού Παρευξείνιων χωρών (2002-2019). Μεταφράστρια λογοτεχνίας από τα ρωσικά στα ελληνικά και το αντίστροφο.

Ερευνητικά ενδιαφέροντα:

Μεθοδολογίες της διδασκαλίας της Ρωσικής Γλώσσας ως ξένης, Συγκριτική και ιστορικο-συγκριτική γλωσσολογία της Ρωσικής Γλώσσας, Σλαβολογία, ιστορικο-συγκριτική προσέγγιση των σλαβικών γλωσσών, Ιστορία της ρωσικής γλώσσας, Αρχαία Ρωσική Λογοτεχνία, Μετάφραση της Αγ. Γραφής από τα ελληνικά στα σλαβικά (Αρχαία Εκκλησιαστική Σλαβική), Γλωσσικός δανεισμός, ελληνικά δάνεια στη Ρωσική Γλώσσα, Συγκριτική Σλαβική Γλωσσολογία, Διαγλωσσική πολιτισμική επικοινωνία.

ΟΝΟΜΑ: Μιχαέλα

ΕΠΩΝΥΜΟ: Αντωνίου

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Ε.ΔΙ.Π.

ΙΔΡΥΜΑ: Τμήμα Θεατρικών Σπουδών ΕΚΠΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Ο Πλούτος του Αριστοφάνη από το Εθνικό Θέατρο σε σκηνοθεσία Nikita Milivojevic

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Το καλοκαίρι του 2018 το Εθνικό Θέατρο, στο πλαίσιο της πολιτικής του να δημιουργήσει ένα δίκτυο συνεργασιών με σημαντικούς διεθνείς θεατρικούς οργανισμούς, συνεργάζεται στην παράσταση *Πλούτος* του Αριστοφάνη με το Κρατικό Θέατρο της Σερβίας, καλώντας τον Nikita Milivojevic να αναλάβει τη σκηνοθεσία της Αριστοφανικής κωμωδίας. Η παράσταση με θίασο μεικτό, από Έλληνες και Σέρβους ηθοποιούς, έκανε πρεμιέρα στην Επίδαυρο, έδωσε επτά (7) παραστάσεις στην Ελλάδα και δύο (2) στη Σερβία.

Η εν λόγω ανακοίνωση θα εντοπίσει και θα εξετάσει, κατά πρώτον, τους στόχους του Εθνικού Θεάτρου σε σχέση με τις Βαλκανικές συνεργασίες, αλλά και με την τάση προς συνεργασίες εν γένει, οριοθετώντας και διαγράφοντας τις διαθέσεις εξωστρέφειας του ελληνικού κρατικού οργανισμού, που εδράζεται στο κέντρο των Βαλκανίων. Κατά δεύτερον, θα αναλύσει την παράσταση δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στη σύμμετρη ελληνικών και σερβικών στοιχείων, όπως τη χρήση της γλώσσας, της μουσικής, αλλά και της ενδυματολογίας, με αναφορές στην ελληνική και σέρβικη κριτικογραφία. Τέλος, θα εντάξει το παραστασιακό γεγονός εντός του ελληνικού θεατρικού πεδίου και θα καταδείξει πως ο *Πλούτος* βρίσκεται σε διαπαραστασιακό διάλογο με την παράσταση *Όρνιθες* του Νίκου Καραθάνου, που παρουσιάστηκε δύο χρόνια πριν, το 2016, στην Επίδαυρο από τη Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών του

Ιδρύματος Ωνάση. Με αυτό το δεδομένο, θα εξετάσει την υπόθεση ότι δημιουργείται ένα νέο ύφος ερμηνείας της κωμωδίας του Αριστοφάνη.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Πτυχιούχος της Δραματικής Σχολής του Εθνικού Θεάτρου και αριστούχος του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του ΕΚΠΑ. Μεταπτυχιακές σπουδές με υποτροφία του ΙΚΥ στο Goldsmiths, University of London. Έχει διδάξει στο Drama Department του Goldsmiths, University of London και από το 2015 συνεργάζεται με το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του ΕΚΠΑ. Έχει συμμετάσχει σε επιστημονικά συνέδρια στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Έχει δημοσιεύσει άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά. Είναι μέλος της Θεατρικής Σκηνης, όπου συνεργάζεται ως ηθοποιός, δραματολόγος και βοηθός σκηνοθέτης. Έχει συνεργαστεί με τους σκηνοθέτες Σπύρο Ευαγγελάτο, Γιώργο Μιχαηλίδη, Αντώνη Αντωνίου κ.ά. Έχει δουλέψει στην τηλεόραση, στον κινηματογράφο και στο ραδιόφωνο και έχει δώσει τη φωνή της σε μεταγλωτισμένες σειρές και σπικάζ. Έχει μεταφράσει για το θέατρο. Το θεατρικό της έργο *Χωρίς τίτλο λόγω αμνησίας* ανέβηκε τη θεατρική περίοδο 2009-2010 από το θίασο Ανέμη και το ΔΗΠΕΘΕ Πάτρας. Έχει εκδώσει δύο μυθιστορήματα.

ΟΝΟΜΑ: Αικατερίνη

ΕΠΩΝΥΜΟ: Αρβανιτάκη

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Υποψήφια διδάκτωρ

ΙΔΡΥΜΑ: Πανεπιστήμιο Πειραιώς

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Πολιτιστικές σχέσεις: Ελλάδα – Σερβία. Η περίπτωση των αδελφοποιήσεων 1990-2019

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Στο πλαίσιο της συνεργασίας της διμερούς τοπικής διοίκησης και αυτοδιοίκησης, υπό το πρίσμα του ευρωπαϊκού κεκτημένου, παρατηρείται η αναθέρμανση του θεσμού των αδελφοποιημένων πόλεων, δήμων, σχολείων, επιμελητηρίων και συλλόγων (αθλητικών, πολιτιστικών, εκπαιδευτικών κ.ά.).

Η ενεργοποίηση της κοινωνίας των πολιτών αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι καθώς και απαραίτητη προϋπόθεση των όποιων πολιτιστικών ανταλλαγών προκύπτουν από τα σύμφωνα αδελφοποίησης. Στην παρουσίαση θα αναλυθεί συνοπτικά το θεσμικό πλαίσιο, όπου κατοχυρώνεται το ανωτέρω δικαίωμα, θα αναφερθούν οι φορείς που εμπλέκονται και θα επιχειρηθεί η ανάλυση της ιστορικότητας και της πορείας των τομέων συνεργασίας από την πρώτη τους σύναψη. Η κάθε κατηγορία φορέων θα έχει ξεχωριστή προσέγγιση, καθώς διαπνέεται από διαφορετικό νομικό-θεσμικό πλαίσιο. Ξεχωριστή μνεία θα πραγματοποιηθεί για το ρόλο του CEMR (Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών Δήμων και Περιφερειών) και τα βραβεία που απονέμονται (Golden Stars).

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Η Αικατερίνη Αρβανιτάκη είναι Υποψήφια διδάκτωρ στο Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πειραιώς με θέμα διατριβής « Ελληνική πολιτιστική διπλωματία στα Δυτικά Βαλκάνια. Η περίπτωση της Σερβίας». Έλαβε

μεταπτυχιακό τίτλο ειδίκευσης στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα «Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Σπουδές» του Τμήματος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πειραιώς. Έχει λάβει Τιμητικό Βραβείο Συμμετοχής στην Έκδοση Ποιητικού Ανθολογίου με τίτλο « Το Ολοκαύτωμα των Ελλήνων Εβραίων».

ΟΝΟΜΑ: Γιάννης

ΕΠΩΝΥΜΟ: Βαγγελοκόστας

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Υποψήφιος διδάκτωρ Γενικής και Συγκριτικής Γραμματολογίας

ΙΔΡΥΜΑ: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*«Balkanfreaks» στο «πανηγύρι της φρίκης»:
Το Μακεδονικό ζήτημα στη σύγχρονη ελληνική πεζογραφία*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Η ανακοίνωση επιχειρεί να εξετάσει ορισμένες όψεις των μυθοπλαστικών αναπαραστάσεων της περιόδου των βαλκανικών συγκρούσεων των αρχών του 20ού αιώνα στη σύγχρονη ελληνική πεζογραφία. Έναν αιώνα μετά τα γεγονότα που μετέβαλαν δραστικά τον βαλκανικό χάρτη, η ελληνική μυθιστορηματική παραγωγή παρέχει εναλλακτικές προσλήψεις και ερμηνείες του εν λόγω ιστορικού παρελθόντος, τόσο σε σχέση με την κυρίαρχη εθνική ιστοριογραφική αφήγηση για την περίοδο όσο και σε σχέση με παλαιότερες μυθοπλαστικές αφηγήσεις (π.χ. τα εθνοκεντρικά μυθιστορήματα της Πηνελόπης Δέλτα). Σε αυτό το πλαίσιο θα εξεταστούν τα μυθιστορήματα *Σκοτεινός Βαρδάρης* (2004) της Έλενας Χουζούρη, *Τι ζητούν οι βάρβαροι;* (2008) του Δημοσθένη Κούρτοβικ και *Μάυρος Μακεδών* (2010) του Θανάση Σκρουμπέλου, τρία «βαλκανικά» πεζογραφήματα που απομακρύνονται –με διαφορετικούς μυθοπλαστικούς τρόπους το καθένα– από τις συμβάσεις του παραδοσιακού ιστορικού μυθιστορήματος. Κεντρικό ερευνητικό άξονα προσέγγισης των υπό εξέταση μυθιστορημάτων θα αποτελέσουν οι τρόποι με τους οποίους τόσο οι αφηγηματικές στρατηγικές (πολυεστιακή αφήγηση, αφηγηματικές παλινδρομήσεις και ασυνέχειες, ανάμειξη διαφορετικών κειμενικών ειδών) όσο και η ιδεολογική χειρονομία (αμφισβήτηση της δυνατότητας ακριβούς αναπαράστασης του παρελθόντος, σχετικοποίηση των ορίων ιστορίας/μυθοπλασίας, ανάδειξη εθνικών ιστορικών μύθων) των κειμένων φέρνουν στο προσκήνιο τη συνομιλία και την αλληλοδιαπλοκή του ελληνικού λογοτεχνικού λόγου του 21^{ου} αιώνα με τις σύγχρονες κατευθύνσεις της θεωρίας της ιστοριογραφίας.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Είμαι απόφοιτος του Τμήματος Φιλολογίας Α.Π.Θ. και Υποψήφιος διδάκτωρ Γενικής και Συγκριτικής Γραμματολογίας στο ίδιο Τμήμα. Τα ερευνητικά μου ενδιαφέροντα εστιάζονται στις σχέσεις λογοτεχνίας και κινηματογράφου καθώς και στη διαδικτυακή λογοτεχνία. Τελευταίο επιστημονικό μου ίχνος αποτελεί η συμμετοχή μου με άρθρο στο συλλογικό τόμο *Λογοτεχνική ανάγνωση στο σχολείο και στην*

κοινωνία (επιμ. Βενετία Αποστολίδου, Δημήτρης Κόκορης, Μιχάλης Γ. Μπακογιάννης, Ελένη Χοντολίδου), Αθήνα, Gutenberg, 2018.

ΟΝΟΜΑ: Πασχάλης

ΕΠΩΝΥΜΟ: Βαλσαμίδης

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Επίκουρος Καθηγητής

ΙΔΡΥΜΑ: Τμήμα Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού Παρευξινίων Χωρών Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Απελάσεις Ελλήνων υπηκόων από την Τουρκία: Ανέκδοτη αλληλογραφία
Μητροπολίτου Δέρκων Ιακώβου με τους απελαθέντες
Μητροπολίτες Φιλαδελφείας Ιάκωβο και Σελευκείας Αιμιλιανό (1964-1968)*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Θα παρουσιάσω από την περίοδο των απελάσεων των Ελλήνων από την Τουρκία (1964) την αλληλογραφία του Μητροπολίτη Δέρκων Ιακώβου Παπαϊσίου με τους μητροπολίτες Φιλαδελφείας Ιάκωβο και Σελευκείας Αιμιλιανό μέχρι την αποκατάστασή τους από το Οικουμενικό Πατριαρχείο σε μητροπόλεις της Ευρώπης (1964-1968).

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Ο Πασχάλης Βαλσαμίδης γεννήθηκε και σπούδασε στην Κωνσταντινούπολη. Είναι διδάκτορας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Εργάστηκε κατά τα έτη 2001-2011 ως επιστημονικός συνεργάτης του Τμήματος Ιστορικών Ερευνών της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών. Δίδαξε επί σειρά ετών την τουρκική γλώσσα στη Σχολή Βαλκανικών Γλωσσών και Ρωσικής Γλώσσας (I.M.X.A.). Από το ακαδημαϊκό έτος 2004-2005 διδάσκει στο Τμήμα Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού Παρευξινίων Χωρών του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης την τουρκική γλώσσα και λογοτεχνία, καθώς και ιστορία του Ελληνισμού κατά την ύστερη περίοδο της Οθωμανικής αυτοκρατορίας και της σύγχρονης Τουρκίας.

Το συγγραφικό του έργο περιλαμβάνει μελέτες και άρθρα σχετιζόμενα με την ιστορία του Ελληνισμού της Ανατολικής Θράκης, της Μικράς Ασίας, του Πόντου και της Μακεδονίας, καθώς και άρθρα αναφερόμενα στην ιστορία, την εκπαίδευση και παρουσία των Τούρκων στη Μακεδονία και την Κρήτη. Δημοσίευσε επίσης άρθρα και βιβλιοκρισίες σε επιστημονικά περιοδικά, σε πρακτικά επιστημονικών συνεδρίων και σε τιμητικούς τόμους, καθώς και σε εφημερίδες της Ελλάδας και της Κωνσταντινούπολης. Συμμετείχε με εισηγήσεις σε ελληνικά και διεθνή επιστημονικά συνέδρια.

ΟΝΟΜΑ: Μανόλης Γ.

ΕΠΩΝΥΜΟ: Βαρβούνης

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Καθηγητής Λαογραφίας Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας

ΙΔΡΥΜΑ: Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Κοινά τελετουργικά στοιχεία στην παραδοσιακή
θρησκευτική συμπεριφορά των βαλκανικών λαών*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Στην ανακοίνωση αυτή εξετάζεται η ύπαρξη κοινών τελετουργικών στοιχείων σε δεδομένα της θρησκευτικής λαογραφίας και της παραδοσιακής θρησκευτικής συμπεριφοράς των λαών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, μέσα από συγκεκριμένα ενδεικτικά παραδείγματα. Πρόκειται για μια πραγματικότητα η οποία οφείλεται τόσο στο κοινό θρησκευτικό υπόστρωμα του χριστιανισμού, όσο και στην εν πολλοίς κοινή πολιτισμική κληρονομιά, η οποία έχει διαμορφωθεί ήδη από τα χρόνια της λεγόμενης «βυζαντινής κοινοπολιτείας», και παρά τις αλλαγές των ιστορικών και γεωπολιτικών συνθηκών στην περιοχή εξακολουθεί να υφίσταται και να αποτελεί τη βάση της συγκρότησης πολλών στοιχείων του παραδοσιακού και του λαϊκού πολιτισμού των βαλκανικών λαών. Η σχετική βιβλιογραφία είναι εκτενής και ιδιαίτερος αναπτυγμένη σε πλήθος δημοσιευμάτων, από τα οποία ξεχωρίζουν οι σχετικά πρόσφατες συνθετικές μελέτες του καθηγητή Walter Puchner, οι οποίες παρέχουν στον ερευνητή την αναγκαία επιστημονική βάση για τη μελέτη του ζητήματος. Είναι δε αξιοσημείωτο το γεγονός ότι αρκετές από τις τελετουργίες αυτές, αν και σχετιζόμενες κατά κανόνα με εορτές του χριστιανικού ετήσιου εορτολογικού κύκλου, υπάρχουν και σε πληθυσμούς που ανήκουν σε άλλες θρησκείες, όπως λ.χ. στο ισλάμ, ενώ παρουσιάζουν αρχαιότητες αξιωματικώς, οι οποίες αν και συχνά οφείλονται σε αρχετυπικά πολιτισμικά στοιχεία, εντούτοις μπορούν να συνδεθούν με δεδομένα που μαρτυρούνται ήδη από την αρχαιότητα, καθώς η παρουσία οργανωμένων κοινωνιών στην περιοχή είναι μια πραγματικότητα που ανάγεται στην αυγή σχεδόν του ανθρώπινου πολιτισμού. Πρόκειται λοιπόν για ένα πολυσήμαντο υλικό, που εν μέρει και υπό προϋποθέσεις είναι ενεργό μέχρι τις μέρες μας, του οποίου οι επιβιώσεις, οι αναβιώσεις και οι μετασχηματισμοί συνιστούν κατά κύριο λόγο σημαντικό κομμάτι και του σύγχρονου λαϊκού πολιτισμού των βαλκανικών λαών.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Γεννήθηκε το 1966 στη Σάμο, όπου περάτωσε και τις εγκύκλιες σπουδές του. Σπούδασε στο Ιστορικό και Αρχαιολογικό Τμήμα της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών (1983-1988) και στη Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών. Ειδικεύθηκε στη Λαογραφία και το 1991 αναγορεύθηκε διδάκτωρ λαογραφίας του Παιδαγωγικού Τμήματος Δ.Ε. του Πανεπιστημίου Αθηνών. Ακολούθως, την περίοδο 1996-1997 πραγματοποίησε μεταδιδακτορικές ερευνητικές σπουδές στο Universite Catholique de Louvain (Louvain – la – Neuve) στο Βέλγιο. Από το 1992 διδάσκει Λαογραφία στο Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης, όπου σήμερα διδάσκει ως Καθηγητής, και του οποίου (2015 κ.εξ.) είναι Πρόεδρος. Από Είναι μέλος πολλών επιστημονικών εταιρειών στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, όπως της Ελληνικής Λαογραφικής Εταιρείας (Αθήνα), της οποίας είναι μέλος και του Διοικητικού Συμβουλίου - ταμίας, της British Folklore Society (Λονδίνο) και της American Folklore Society

(Ουάσιγκτον). Έχει δημοσιεύσει πολλές μελέτες, αυτοτελώς ή σε επιστημονικά περιοδικά και συλλογικούς τόμους. Μελέτες του έχουν μεταφραστεί και δημοσιευθεί στην αγγλική, στη γαλλική, στην ισπανική, στην ιταλική, στη γερμανική, στη σερβική, στην τουρκική, στη ρωσική, στη γεωργιανή, στην αραβική, στην αρμενική, στη λατινική και στη βουλγαρική γλώσσα. Τον Μάρτιο του 2005 η Α.Θ.Π. ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ. Βαρθολομαίος τον τίμησε με το οφίκιο του «Άρχοντας Προστάτου των Γραμμάτων της Αγίας Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας». Τον Απρίλιο του 2007 η Α.Θ.Μ. ο Πάπας και Πατριάρχης Αλεξανδρείας και Πάσης Αφρικής κ. Θεόδωρος Β΄ του απένειμε το οφίκιο του «Άρχοντας Χαρτοφύλακος» του Αλεξανδρινού Θρόνου. Τον Φεβρουάριο του 2011 η Α.Θ.Μ. ο Πατριάρχης Ιεροσολύμων κ. Θεόφιλος Γ΄ τον αναγόρευσε «Σταυροφόρο του Παναγίου Τάφου». Τον Δεκέμβριο του 2010 τιμήθηκε με βραβείο της Ακαδημίας Αθηνών, τον Ιανουάριο του 2011 βραβεύθηκε με το Χρυσό Μετάλλιο Τεχνών και Επιστημών και το 2012 με τον Μεγάλο Χρυσό Σταυρό του Διεθνούς Οργανισμού Albert Schweitzer. Το 2012 αναγορεύθηκε επίτιμος διδάκτωρ του Saint Stephen Harding University, στην Βόρεια Καρολίνα των ΗΠΑ. Αντεπιστέλλον μέλος της Accademia Costantina (Ρώμη, 2013), της Accademia Bonifaciana (Μιλάνο, 2014), επίτιμο μέλος της Norman Academy (Γαλλία, 2014) της Real Academia de Buenas Letras (Βαρκελώνη, 2015) και τακτικό μέλος της International Academy of Social Sciences (Φλώριντα Η.Π.Α., 2015). Επίτιμος Διδάκτωρ των Γραμμάτων (LL. Doctorate – Doctor of Letters) του Theological College and Seminary, του Saint Stephen Harding University (2014), και επίτιμος Διδάκτωρ Θεολογίας (DD – Doctor of Divinity) της St. Seraphim School of Orthodox Theology (2015) των ΗΠΑ. Το 2015 τιμήθηκε με το «Μεγάλο Βραβείο» του Ιδρύματος Παιδαγωγικών Μελετών και Εφαρμογών για το ξενόγλωσσο συγγραφικό επιστημονικό έργο του και τη συμβολή του στην διεθνή διάδοση και μελέτη του ελληνικού πολιτισμού. Αντεπιστέλλον μέλος (Accademico d' Onore) της Real Academia Sancti Ambrosii Martyris της Πορτογαλίας (2016). Τιμήθηκε επίσης με το XV Διεθνές Βραβείο «Giuseppe Sciacca» (2017), ενώ έχει αναγορευθεί Επίτιμος Καθηγητής του Τμήματος Κλασικής και Νέας Ελληνικής Φιλολογίας (Departamentul de Filologie Clasică și Neogreacă), του Πανεπιστημίου του Βουκουρεστίου στη Ρουμανία (2017). Για το ερευνητικό, συγγραφικό, εκπαιδευτικό και κοινωνικό έργο του έχει τιμηθεί με πολλά κρατικά και εκκλησιαστικά παράσημα, τιμητικές πλακέτες και διάφορες συναφείς διακρίσεις. Είναι έγγαμος και πατέρας δύο γιων.

ΟΝΟΜΑ: Λάμπρος

ΕΠΩΝΥΜΟ: Βαρελάς

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Αναπληρωτής Καθηγητής Νεοελληνικής Φιλολογίας

ΙΔΡΥΜΑ: Τμήμα Φιλολογίας Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Μεταφράσεις ελληνικών μυθιστορημάτων στα βουλγαρικά (19ος αιώνας)

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Η προτεινόμενη ανακοίνωση σκοπεύει να παρουσιάσει τις μεταφράσεις ελληνικών μυθιστορημάτων στα βουλγαρικά κατά τη διάρκεια του 19ου αιώνα. Στην

πραγματικότητα, με αφορμή το συγκεκριμένο συνέδριο και την ειδική θεματική του, θα φέρει στην επιφάνεια στοιχεία από λησμονημένες εργασίες Βούλγαρων μελετητών (του ιστορικού Manyo Stoyanov / Маньо Стоянов Манев και της φιλόλογου Aphrodita Alexieva / Аφродита Алексиева) που μας βοηθούν να κατανοήσουμε τις μεταφραστικές επιλογές συμπατριωτών τους στον 19ο αιώνα. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στη μετάφραση δύο ελληνικών μυθιστορημάτων: *Ο Έρωτομανής, ή τα εν Κωνσταντινούπολει εκ του έρωτος συμβάντα του* του Γρηγορίου Κανδύλη (Κωνσταντινούπολη 1842· αντίτυπο της ελληνικής έκδοσης λανθάνει, άρα η βουλγαρική μετάφραση του 1849 είναι πολύτιμη) και *Απόκρυφα Κωνσταντινούπολεως* του Χριστόφορου Σαμαρτσίδα (Κωνσταντινούπολη 1868).

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Ο Λάμπρος Βαρελάς γεννήθηκε το 1968 στο Βαθύρρευμα Τρικάλων. Σπούδασε ελληνική φιλολογία στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, όπου πραγματοποίησε μεταπτυχιακές σπουδές και ανακηρύχτηκε διδάκτορας της Νεοελληνικής Φιλολογίας (1997). Δίδαξε στην ιδιωτική δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Το 2001 εκλέχτηκε τακτικός ερευνητής στο Τμήμα Γλώσσας και Λογοτεχνίας του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας, όπου εργάστηκε ως τον Ιούνιο του 2010. Από το 2002 εργάζεται ως Συνεργαζόμενο Εκπαιδευτικό Προσωπικό (ΣΕΠ) στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο. Τον Ιούνιο του 2010 διορίστηκε Επίκουρος Καθηγητής της Νεοελληνικής Φιλολογίας στο Τμήμα Φιλολογίας του Α.Π.Θ. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα αφορούν τη Νεοελληνική Λογοτεχνία του 19ου και του 20ού αιώνα, τη λογοτεχνία στην εκπαίδευση και τα περιοδικά λόγου και τέχνης. Έχει εκδώσει σε αυτοτελείς τόμους τα ευρετήρια του περιοδικού Ελληνικά Γράμματα, τα αφηγήματα του Μαρίνου Παπαδόπουλου Βρετού και τα περιεχόμενα των εγχειριδίων για τη διδασκαλία της λογοτεχνίας στη νεοελληνική δευτεροβάθμια εκπαίδευση (1884-2001). Άρθρα του δημοσιεύτηκαν σε πρακτικά συνεδρίων και φιλολογικά περιοδικά.

ΟΝΟΜΑ: Βασίλης

ΕΠΩΝΥΜΟ: Βασιλειάδης

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Ερευνητής στο Τμήμα Γλώσσας και Λογοτεχνίας του Κ.Ε.Γ.

ΙΔΡΥΜΑ: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Η γνωριμία με τον γείτονα: η παρουσία της λογοτεχνίας των Βαλκανίων στα λογοτεχνικά περιοδικά της μεταπολίτευσης

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Η ανακοίνωση εστιάζεται αφενός στους όρους προβολής της λογοτεχνίας των Βαλκανίων και της πρόσληψής της μέσα από τις σελίδες των λογοτεχνικών περιοδικών της μεταπολίτευσης, αφετέρου στις πρακτικές της επικοινωνίας με τη λογοτεχνία των γειτονικών λαών και την ιστορία της μέσω της λογοτεχνικής μετάφρασης, της κυκλοφορίας ειδικών αφιερωματικών τευχών, της κριτικής αρθρογραφίας, κ.ά. Το πεδίο της έρευνας περιορίζεται στα πρώτα χρόνια της μεταπολίτευσης, από την παλινόρθωση της δημοκρατίας μέχρι την πολιτική αλλαγή του 1981. Η ανακοίνωση συνεξετάζει τις πολιτικές και ιστορικές παραμέτρους που

υπεισέρχονται στην επικοινωνία αυτή και θέτει ερωτήματα για μια ευρύτερη διερεύνηση του πεδίου στη δεκαετία του 1980.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Ο Βασίλης Βασιλειάδης, διδάκτωρ του Τμήματος Φιλολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, εργάζεται ως ερευνητής στο Τμήμα Γλώσσας και Λογοτεχνίας του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας. Έχει δημοσιεύσει άρθρα σχετικά με θέματα της νεοελληνικής κριτικής, ποίησης και πεζογραφίας. Στο πλαίσιο της επιστημονικής του έρευνας στο Κ.Ε.Γ. ασχολείται με θέματα λογοτεχνικής μετάφρασης, νεοελληνικής κριτικής, και διδασκαλίας της λογοτεχνίας. Έχει διδάξει Νεοελληνική Φιλολογία στα Τμήματα Φιλολογίας του Δ. Π.Θ. και του Α.Π.Θ. Το τρέχον ακαδημαϊκό έτος διδάσκει Ιστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.

ΟΝΟΜΑ: Παύλος

ΕΠΩΝΥΜΟ: Βασιλειάδης

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Υποψήφιος διδάκτωρ Βαλκανικής Ιστορίας

ΙΔΡΥΜΑ: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

ΟΝΟΜΑ: Ευανθία

ΕΠΩΝΥΜΟ: Παπαευθυμίου

ΧΩΡΑ: Ρουμανία

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος Μεταφρασεολογίας

ΙΔΡΥΜΑ: Πανεπιστήμιο Βουκουρεστίου

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Ελληνο-ρουμανικοί πολιτιστικοί διάλογοι κατά τη μεταπολεμική περίοδο:
Η επίσκεψη των ελλήνων λογοτεχνών Στρατή Μυριβήλη, Άγγελου Τερζάκη, Μαρίας
Ράλλη, Γεωργίου Κουρμούλη, Γιάννη Ρίτσου και Μενέλαου Λουντέμη
στη Λαϊκή Δημοκρατία της Ρουμανίας την άνοιξη του 1958*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Στόχος της προτεινόμενης ανακοίνωσης είναι να αναδείξει την οργανωμένη επίσκεψη κάποιων σημαντικών για τα ελληνικά γράμματα προσωπικοτήτων στη Λαϊκή Δημοκρατία της Ρουμανίας το 1958 και να ερευνήσει όλες τις σχετικές της παραμέτρους, οι οποίες αφορούσαν μορφωτικές ανταλλαγές, πολιτιστικές εκδηλώσεις και μεταφράσεις λογοτεχνικών έργων, λαμβάνοντας πάντα υπόψη την περιρρέουσα πολιτική και διπλωματική ατμόσφαιρα. Δεδομένου ότι οι σχέσεις της κομμουνιστικής Ρουμανίας με το ελληνικό κράτος είχαν ήδη μπει σε τροχιά εξομάλυνσης από το 1954 για να αποκατασταθούν επισήμως το 1956 και να συνεχίσουν σταθερά να βελτιώνονται και τις επόμενες δεκαετίες, παρά το έντονα διχαστικό κλίμα του Ψυχρού Πολέμου, οι πολιτιστικές ανταλλαγές μεταξύ των δύο λαών είχαν αποκτήσει τη δική τους ξεχωριστή σημασία. Στηριζόμενη τόσο σε πρωτότυπο αρχειακό υλικό όσο και στον τύπο της εποχής (ελληνικό και ρουμανικό), η ανακοίνωση θα επιχειρήσει αρχικά να δώσει το ιστορικό πλαίσιο της εν λόγω επίσκεψης, όπου θα ορίζεται η εποχή και τα κοινωνικοπολιτικά τεκταινόμενα στις δύο χώρες, κατόπιν θα

προχωρήσει στο καθαυτό γεγονός της επίσκεψης, σχολιάζοντας ιδιαίτερα τη στάση του τύπου, ενώ στο τέλος θα κλείσει με μια μικρή αποτίμηση των βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων αποτελεσμάτων σε Ελλάδα και Ρουμανία αντίστοιχα.

ΣΥΝΤΟΜΑ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ:

Ο Παύλος Βασιλειάδης γεννήθηκε τον Απρίλιο του 1984 στη Θεσσαλονίκη. Σπούδασε Ιστορία και Αρχαιολογία στη Φιλοσοφική Σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Εξειδικεύτηκε περαιτέρω στη νεότερη ιστορία των χωρών της χερσονήσου του Αίμου και το 2010 ολοκλήρωσε τη μεταπτυχιακή του εργασία γύρω από το ρόλο που διαδραμάτισε η διαμόρφωση της μολδαβικής ταυτότητας στις σχέσεις του ρουμανικού κράτους με την ΕΣΣΔ τον 20ο αιώνα. Την παρούσα περίοδο συντάσσει τη διδακτορική του διατριβή πάνω στις διπλωματικές σχέσεις της Ρουμανίας με το ελληνικό κράτος τα χρόνια του Ψυχρού Πολέμου.

Η Ευανθία Παπαευθυμίου γεννήθηκε το 1983 στο Αγρίνιο. Σπούδασε Ιστορία και Αρχαιολογία στη Φιλοσοφική Σχολή του Α.Π.Θ., απ' όπου αποφοίτησε το 2007 με ειδίκευση στην Αρχαιολογία και Ιστορία της Τέχνης. Κατά το διάστημα 2016-2018 ολοκλήρωσε τις μεταπτυχιακές σπουδές της στη μεταφρασεολογία με γλωσσικό ζεύγος τα ελληνικά και τα ρουμανικά στην Σχολή Ξένων Γλωσσών και Λογοτεχνιών του Πανεπιστημίου Βουκουρεστίου. Από το 2012 διδάσκει την ελληνική γλώσσα στην Ρουμανία, τόσο στις ελληνικές κοινότητες όσο και στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, ενώ από το 2018 είναι εξωτερική συνεργάτιδα του Πανεπιστημίου Βουκουρεστίου, όπου διδάσκει στο Τμήμα Νεοελληνικών Σπουδών. Ταυτόχρονα, είναι υπότροφος του Ινστιτούτου Ρουμανικού Πολιτισμού με αντικείμενο την λογοτεχνική μετάφραση, ενώ το 2018 κυκλοφόρησε στα ελληνικά η πρώτη μετάφρασή της πάνω σε ρουμανικό έργο.

ΟΝΟΜΑ: Ελπίδα

ΕΠΩΝΥΜΟ: Βόγλη

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Νεότερης και Σύγχρονης Ελληνικής Ιστορίας Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας

ΙΔΡΥΜΑ: Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Μεθοδολογικές προτάσεις για τη συγκριτική μελέτη της πολιτικής ιστορίας στα Βαλκάνια του 19^{ου} αιώνα: Η χρησιμότητα των 'λεξικών' του ιστορικού

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Πολύ συχνά οι ιστορικοί συγκρίνουν. Ενίοτε μάλιστα αποτολμούν πολλαπλές και σύνθετες συγκρίσεις, που προϋποθέτουν την άριστη εξοικείωσή τους με τα διαφορετικά υπό εξέταση κοινωνικά, πολιτικά και πολιτισμικά πεδία εντός των οποίων παράγονται οι πρωτογενείς πηγές τους αλλά και οι εθνικές ιστοριογραφικές παραδόσεις που συνήθως απαντούν σε όσα ερευνητικά ερωτήματα τίθενται υπό τις επενέργειες των εκάστοτε και κατά τόπους κυρίαρχων 'καθεστώτων ιστορικότητας'. Εξάλλου, οι όροι του πολιτικού λεξιλογίου (π.χ. συντηρητισμός, φιλελευθερισμός, εκδημοκρατισμός, συγκεντρωτισμός ή άλλοι) δεν μπορούν να διευκολύνουν τις

ερμηνευτικές ανασυνθέσεις του παρελθόντος, εάν δεν έχει προηγηθεί η διερεύνηση: α) των ιστορικών ή/και συγχρονικών αναγκών που επιβάλουν τη χρήση τους, β) των πολιτικών στοχεύσεων ή/και δεσμεύσεων, τις οποίες είναι πιθανό να υπηρετούν και γ) της ενδεχόμενης κοινωνικής υποδοχής ή/και επιρροής τους.

Με απλούστερα λόγια οι όροι που πρωταγωνιστούν στην πολιτική ιστορία, αποκτούν το ειδικό περιεχόμενό τους στο πλαίσιο της εποχής για την οποία χρησιμοποιούνται. Αν απομονωθούν από αυτό, μοιάζουν με κατηγοριοποιήσεις που επιτρέπουν γενικεύσεις, παρερμηνείες και παρανοήσεις αλλά και μεταγενέστερες ιδεολογικοποιημένες ερμηνευτικές ανασυνθέσεις του ιστορικού παρελθόντος. Η συγκριτική προσέγγιση συνιστά μια από τις περιπλοκότερες μεθοδολογικές διεργασίες τόσο της πολιτικής ή κάθε άλλης ιστορίας όσο και όλων των επιστημών που εστιάζονται στον άνθρωπο και την κοινωνία. Η σπουδαιότητά της είναι αξιοσημείωτη. Αφενός δηλαδή είναι δυνατό να καταρρίπτει με εμπειριστατωμένο τρόπο τα παλιότερα και παρωχημένα ή και τα σύγχρονα μονοδιάστατα εξηγητικά μοντέλα. Ενδεικτικό μπορεί να θεωρηθεί το παράδειγμα της 'παρεξηγημένης' πολιτικής ιστορίας των εθνικών κρατών του 19^{ου} αιώνα, που, εγκλωβισμένη στην αφηγηματική αναπαράσταση των πολιτικών εξελίξεων οι οποίες ήταν πιθανό να ζωντανεύουν επιλεγμένες ένδοξες στιγμές και σπουδαίους άνδρες από το παρελθόν τους, νοσηματοδοτούσε τους εθνικούς μύθους και τις (ανα)παραγόμενες ταυτότητες τους. Αφετέρου η συγκριτική διάσταση οδηγεί σε ανανεωμένες ιστορικές αναγνώσεις του πολιτικού παρελθόντος που, όπως αποδεικνύεται, παραμένουν επίκαιρες, ιδίως όταν επικεντρώνονται σε μια περιοχή όπως τα Βαλκάνια.

Με εφελτήριο τις υπάρχουσες θεωρητικές προσεγγίσεις της διεθνούς διεπιστημονικής βιβλιογραφίας, οι μεθοδολογικές προτάσεις που αναλύονται εδώ τονίζουν τη χρησιμότητα των 'λεξικών' πολιτικής, κοινοβουλευτικής, κοινωνικής ή πολιτισμικής ιστορίας. Ακολουθώντας μια ευρύτερη επιστημολογική τάση, καθιερωμένη σε άλλους γνωστικούς τομείς από τα μέσα σχεδόν του 20^{ου} αιώνα, τα λεξικά των ιστορικών αποτελούν τον πυρήνα του μεγάλου φάσματος των μεθοδολογικών εργαλείων τους, τα οποία όμως δεν έχουν αξιοποιηθεί, όπως θα ήταν αναμενόμενο. Συγκεκριμένα, το ερευνητικό εφελτήριο της ανακοίνωσης αυτής προσφέρει η ανακίνηση μιας ευρύτερης διεπιστημονικής συζήτησης στο πλαίσιο της οποίας εγγράφεται η προετοιμασία και έκδοση ενός 'λεξικού' της 'παραμελημένης' ελληνικής πολιτικής και κοινοβουλευτικής ιστορίας του 19^{ου} αιώνα.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Η Ελπίδα Βόγλη γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη. Σπούδασε στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Πτυχίο, 1994), συνέχισε τις μεταπτυχιακές σπουδές της στη Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία στο ίδιο Πανεπιστήμιο (Τομέας Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας και Λαογραφίας, Μεταπτυχιακό Δίπλωμα, 1998) και το 2003 αναγορεύτηκε διδάκτορας. Από το ακαδημαϊκό έτος 2003-2004 δίδαξε (με βάση το Π.Δ. 407/80) στα Τμήματα Δημοσιογραφίας και Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας του ΑΠΘ και Ιστορίας και Εθνολογίας του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης τα μαθήματα: «Νεότερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία» και «Ευρωπαϊκή Ιστορία (18ος -20ός αι.)». Από το 2005 διδάσκει τη θεματική ενότητα «Ελληνική Ιστορία» (Αρχαία, Βυζαντινή, Νεότερη και Σύγχρονη) στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (ΕΑΠ) ως μέλος Συνεργαζόμενου Εκπαιδευτικού Προσωπικού (ΣΕΠ) στον Κύκλο Σπουδών «Ελληνικός Πολιτισμός». Το 2008 διορίστηκε Λέκτορας Νεότερης και Σύγχρονης Ελληνικής Ιστορίας στο Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας του ΔΠΘ. Σήμερα υπηρετεί στο ίδιο Τμήμα στη βαθμίδα της Αναπληρώτριας Καθηγήτριας. Έχει διδάξει στο

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) της Νομικής Σχολής του ΔΠΘ και του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων του ΤΕΙ Καβάλας «Σπουδές Νοτιανατολικής Ευρώπης» και έχει προσκληθεί ως ομιλήτρια σε άλλα ΠΜΣ (Πανεπιστήμιο Μακεδονία και Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων). Συμμετέχει επίσης στο πρόγραμμα διδασκαλίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου «Η Ελλάδα στη νεότερη και σύγχρονη εποχή: Πολιτικές –κοινωνικές-οικονομικές προσεγγίσεις». Δημοσίευσε μονογραφίες και συμμετείχε σε επιστημονικά συνέδρια στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, εξέδωσε άρθρα και μελέτες σε πρακτικά συνεδρίων, συλλογικούς τόμους και ελληνικά και διεθνή επιστημονικά περιοδικά με κριτές. Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα εστιάζονται στην ελληνική πολιτική, κοινωνική και οικονομική ιστορία, και ειδικότερα στα ζητήματα του εθνικισμού, της ταυτότητας, της ιθαγένειας και της διασποράς.

ΟΝΟΜΑ: Στυλιανή

ΕΠΩΝΥΜΟ: Βουτσά

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Εκπαιδευτικός, Διδάκτωρ Συγκριτικής Γραμματολογίας

ΙΔΡΥΜΑ: Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Δωδεκανήσου

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Παμβαλκανική Ομοσπονδία του Ρήγα και Παναμερικανική Ένωση του Μπολίβαρ:
δύο μεγάλοι άνδρες, δύο μεγαλεπήβολα οράματα*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Η Παμβαλκανική Ομοσπονδία που ονειρεύτηκε ο Ρήγας Φεραίος τίθεται σε σύγκριση και αντιπαράθεση με την Παναμερικανική Συνομοσπονδία και την Μεγάλη Κολομβία (*Gran Colombia*) που ονειρεύτηκε ο Σιμόν Μπολίβαρ, ο ελευθερωτής (*el Libertador*). Τόσο ο Ρήγας όσο και ο Μπολίβαρ υπήρξαν ηγέτες με επαναστατικό πνεύμα, επηρεασμένοι βαθύτατα από τις φιλελεύθερες ιδέες του Γαλλικού Διαφωτισμού κι επιχείρησαν να ελευθερώσουν τις χώρες τους από τον ξένο ζυγό: από την Οθωμανική Αυτοκρατορία ο Ρήγας, από την Ισπανική Αποικιοκρατία ο Μπολίβαρ. Και οι δύο οραματίστηκαν μια ομοσπονδία κρατών με Σύνταγμα και προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, οραματίστηκαν ενωμένη την ευρύτερη περιοχή τους απέναντι στον ξένο δεσποτισμό. Συγκεκριμένα, ο Έλληνας επαναστάτης επιθυμούσε διακαώς μια ένωση των λαών της Βαλκανικής Χερσονήσου, ο Βενεζολάνος μια ένωση των λαών της Λατινικής Αμερικής. Τα σχέδιά τους αυτά φαίνονται ξεκάθαρα από τα ποικίλα γραπτά τους («Χάρτα» και «Νέα Πολιτική Διοίκησης» του Ρήγα και «Επιστολές» του Μπολίβαρ από την Τζαμάικα και την Αϊτή). Ο σπόρος για ελευθερία και ανεξαρτησία και των δύο βλάστησε, παρά το σύντομο της ζωής τους και το πρόωμο τέλος τους.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Σπουδές:

- Πτυχιούχος Ελληνικής Φιλολογίας (ειδίκευση Μεσσαίωνικών και Νεοελληνικών Σπουδών) της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (ορκωμοσία: Ιούλιος 1999, βαθμός 7,6).
- Πτυχιούχος Ισπανικής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου της Σαλαμάνκα (Universidad de Salamanca) της Ισπανίας (ορκωμοσία: Ιούλιος 2003, βαθμός 8,5).
- Πτυχιούχος Ιταλικής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου της Σαλαμάνκα (ορκωμοσία: Ιούλιος 2008, βαθμός 9).
- Πτυχιούχος Πορτογαλικής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου της Σαλαμάνκα (ορκωμοσία: Ιούλιος 2010).
- Máster Universitario σε Εφαρμοσμένη Γλωσσολογία: «Διδασκαλία της ισπανικής ως ξένης γλώσσας» (2005). Διπλωματική εργασία με τίτλο: «Είναι το λεωφορείο μια ‘μεταφορά’; Μελέτη στις ψευδόφιλες λέξεις (falsefriends) της ελληνικής και της ισπανικής γλώσσας». Βαθμός: Άριστα μετά επαίνου (Sobresaliente Cum Laude).
- Μεταπτυχιακές σπουδές στο Τμήμα Ισπανικής και Ισπανοαμερικανικής Λογοτεχνίας του Πανεπιστημίου της Σαλαμάνκα (2003/2005). Βαθμός: Άριστα μετά επαίνου.
- Διδάκτωρ του Πανεπιστημίου της Σαλαμάνκα Ισπανίας μετά από δημόσια υποστήριξη της διδακτορικής μου διατριβής στη Συγκριτική Λογοτεχνία (ελληνική-ισπανική). Τίτλος διατριβής: «Κωνσταντίνος Καβάφης και Χάιμ Χιλ ντε Μπέδμα: δύο ποιητές, μία σύλληψη βιωτική και αισθητική». Δημόσια υποστήριξη: 21 Απριλίου 2008. Βαθμός: Άριστα μετά επαίνου (Sobresaliente Cum Laude). Το διδακτορικό έχει τη διάκριση Doctor Europeus (Ευρωπαϊκό Διδακτορικό).

Έχει δημοσιευτεί η μεταπτυχιακή διπλωματική της και η διδακτορική διατριβή της. Μελέτες της έχουν δημοσιευτεί σε ισπανικά και ελληνικά λογοτεχνικά και φιλολογικά περιοδικά.

ΟΝΟΜΑ: Ιουλιανή

ΕΠΩΝΥΜΟ: Βρούτση

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Δρ. Φιλολογίας, Εκπαιδευτικός

ΙΔΡΥΜΑ: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Ατυπες μορφές πολιτιστικής διπλωματίας :
Η Βαλκανική Λογοτεχνία στο περ. Νέα Εστία (1927-1935)*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Το περ. *Νέα Εστία* με προγραμματική σκόπευση την ενημέρωση του αναγνωστικού κοινού του επί ζητημάτων κατά βάση νεοελληνικής τέχνης και λόγου διαθέτει εξαρχής (1927) διευρυμένη θέαση προς τις ευρωπαϊκές λογοτεχνίες της συγχρονίας του (δανέζικη, νορβηγική, γαλλική, γερμανική κ.α.). Από το 1931 και εξής, ωστόσο, παρουσιάζει αξιοσημείωτο ενδιαφέρον για τη λογοτεχνία των βαλκανικών χωρών κυρίως μέσα από την περιοδικώς εμφανιζόμενη στήλη

«Σύγχρονοι Βούλγαροι Λογοτέχνες». Το ιστορικό συγκείμενο της εποχής στο οποίο εγγράφεται το διανοητικό και πολιτισμικό στίγμα του περιοδικού σφραγίζεται από τη βενιζελική διακυβέρνηση της περιόδου 1928-1932 επί της οποίας ένθερμα υποστηρίζεται το όραμα των ηνωμένων λαών των Βαλκανίων συμπεριλαμβανομένης της Τουρκίας. Η στροφή του περιοδικού προς την πνευματική παραγωγή των Βαλκανίων σημειώνεται, όταν το Ελληνοτουρκικό σύμφωνο Φιλίας, που υπογράφηκε το 1930, γίνεται θέμα στη δημοφιλή στήλη του περιοδικού με τον επίτιτλο «Από την Ζωήν και την Τέχνην», που υπογράφεται από τον λογοτέχνη και διανοούμενο Παύλο Νιρβάνα. Συγκεκριμένα, την 1^η Νοεμβρίου 1931, στο τεύχος 117, ο χρονογράφος, δηλωμένος λάτρης του Βενιζέλου, κάτω από τον χρονογραφηματικό τίτλο «Η Ιστορία και η Ζωή» εκφράζει τον θαυμασμό του προς τον Τούρκο πρωθυπουργό Ισμέτ Ινονού, γιατί κάτω από τον Παρθενώνα συμφιλίωσε τη ζωή και το μέλλον με την ιστορία του κάθε λαού και τη συνεπαγόμενη κληρονομιά της γεμάτης από μνήμες νεκρών. Την περίοδο αυτή των Βαλκανικών Διασκέψεων, του Βαλκανικού Συμφώνου και του συνθήματος «Τα Βαλκάνια στους Βαλκάνιους λαούς» η *Νέα Εστία*, με δεδομένη την ποιοτική της στάθμη και τη διαμορφωτική δύναμή της, οικοδομεί ανεπαισθήτως μια άτυπη γέφυρα πολιτιστικής διπλωματίας προάγοντας δια περιορισμένων, ωστόσο, συστηματικών και εμπειριστωμένων αναφορών στη βαλκανική λογοτεχνία, το κλίμα της ειρηνικής και δημιουργικής συνύπαρξης των βαλκανικών χωρών.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Η Ιουλιανή Βρούτση είναι αριστούχος φιλόλογος, απόφοιτος του Τμήματος Φιλολογίας ΕΚΠΑ. Από το ίδιο τμήμα ως υπότροφος του ΙΚΥ έλαβε με «άριστα ομοφώνως» το διδακτορικό της δίπλωμα. Είναι επίσης πτυχιούχος του Τμήματος Μέσων, Επικοινωνίας και Πολιτισμού του Παντείου Πανεπιστημίου. Εργάζεται ως μόνιμη καθηγήτρια στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση από το 2003, όπου διορίστηκε ύστερα από επιτυχή συμμετοχή στον πανελλήνιο γραπτό διαγωνισμό ΑΣΕΠ. Έχει συμμετάσχει σε συνέδρια φιλολογικού περιεχομένου, κείμενα της έχουν δημοσιευτεί σε πρακτικά διεθνών συνεδρίων με κριτές και σε συλλογικούς τόμους, ενώ τα επιστημονικά ενδιαφέροντά της επικεντρώνονται σε ειδολογικές αναζητήσεις στο πεδίο της νεοελληνικής λογοτεχνίας, στον τύπο, σε θέματα Μέσων, επικοινωνίας και πολιτισμού, αλλά και σε ζητήματα παιδαγωγικής και διδακτικής των φιλολογικών μαθημάτων.

ΟΝΟΜΑ: Αθανάσιος Β.

ΕΠΩΝΥΜΟ: Γαλανάκης

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Μεταπτυχιακός φοιτητής Νεοελληνικής Φιλολογίας

ΙΔΡΥΜΑ: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Το περιοδικό Βαλκανική Λογοτεχνία (1937-1938):

Ιστορία, πρόσωπα, κείμενα, κίνητρα

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Στην παρούσα ανακοίνωση επιχειρείται μια λεπτομερής παρουσίαση του φιλόδοξου —πλην βραχύβιου— περιοδικού *Βαλκανική Λογοτεχνία* (1937-38). Πιο συγκεκριμένα, διερευνώνται οι συμβαλλόμενοι στο εγχείρημα αυτό συγγραφείς, μεταφραστές και εκδότες, η εθνολογική πολυσυλλεκτικότητα του εντύπου και η ιστορική του θέση εντός της μεσοπολεμικής συνθήκης, ενώ γίνονται καίριες επισημάνσεις σχετικά με τις περιεχομενολογικές, ειδολογικές και ιδεολογικές αφετηρίες των κειμένων που επιλέγονται και περιλαμβάνονται στα τεύχη του. Παράλληλα, παρουσιάζονται στοιχεία σχετικά με τα κίνητρα έκδοσης του εν λόγω εντύπου από τον διευθυντή του, τον εκδότη Λεωνίδα Αντωνόπουλο, όπως επίσης ελέγχεται η εγκυρότητα της «Διασκέψεως του Βαλκανικού τύπου», βάσει των αποφάσεων της οποίας —αποφάσεις που δημοσιεύονται προεξαγγελτικά στο πρώτο τεύχος της σειράς— ιδρύεται το έντυπο. Στόχος της εργασίας είναι η ανάδειξη του διαλόγου ανάμεσα στην ελληνική και βαλκανική λογοτεχνία όσον αφορά στο επίπεδο του περιοδικού τύπου, και ιδιαίτερα η σκιαγράφηση των κινήτρων του διαλόγου αυτού.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

- Ο Αθανάσιος Β. Γαλανάκης (1993) σπούδασε Μεσαιωνική και Νεοελληνική Φιλολογία στο Πανεπιστήμιο Αθηνών.
- Ασχολείται με τη Ιστορία και τη Θεωρία της Λογοτεχνίας, τη Μετάφραση θεωρητικών και λογοτεχνικών κειμένων και την Ποίηση.
- Την περίοδο αυτή εκπονεί μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία με τίτλο: «Βύρων Λεοντάρης: ο ελεγειακός τρόπος και η μεταπολεμική συνθήκη».
- Μελέτες, μεταφράσεις και ποιήματά του έχουν δημοσιευτεί σε επιστημονικά, φιλολογικά και λογοτεχνικά περιοδικά και ιστοτόπους. Ζει στην Αθήνα.

ΟΝΟΜΑ: Κωνσταντίζα

ΕΠΩΝΥΜΟ: Γεωργακάκη

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

ΙΔΡΥΜΑ: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Τιτάνικ Βάλς: μια ρουμανική κωμωδία στην αθηναϊκή σκηνή

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Η ρουμανική θεατρική παραγωγή δεν είναι πολύ γνωστή, επειδή οι ελληνικοί θίασοι διστάζουν να εντάξουν στο δραματολόγιό τους έργα συγγραφέων από τα Βαλκάνια. Η επιλογή αυτή δεν είναι ορθή, καθώς οι καταστάσεις που περιγράφονται είναι αναγνωρίσιμες και τα δραματικά πρόσωπα οικεία στους θεατές. Αυτήν την εντύπωση, άλλωστε, αποκομίζει και ο Λέων Κουκούλας όταν παρακολουθεί το *Τιτάνικ Βάλς* του Θ. Μουσατέσκου, το οποίο θεωρεί ως ένα έργο που είναι πολύ κοντύτερα στη βαλκανική μας νοοτροπία και ψυχοσύνθεση. Η παράσταση ανεβαίνει για πρώτη φορά τον Ιανουάριο του 1940 σε σκηνοθεσία Καρόλου Κουν από τον θίασο Μαρίκας Κοτοπούλη και 10 χρόνια αργότερα από τον θίασο Αδαμάντιου

Λεμού. Στόχος της εισήγησης είναι η ανάδειξη των αμφίδρομων σχέσεων στη θεματική και η υποδοχή της παράστασης από το κοινό και την κριτική μιας κωμωδίας προερχόμενης από βαλκανική χώρα.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Υπεύθυνη του προγράμματος Erasmus+ για τις ανταλλαγές με το Πανεπιστήμιο Paul Valéry-Montpellier III. Τα επιστημονικά της ενδιαφέροντα εστιάζονται στο ελληνικό θέατρο του 19ου και του 20ού αιώνα, καθώς και στις σχέσεις θεάτρου και πολιτικής.

ΟΝΟΜΑ: Ζωή

ΕΠΩΝΥΜΟ: Γεωργιάδου

ΧΩΡΑ: Γερμανία

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Υποψήφια διδάκτωρ

ΙΔΡΥΜΑ: Πανεπιστήμιο Αμβούργου

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Το ελληνικό βασίλειο και η ελληνική κοινότητα της Κωνσταντινούπολης:
η αναπαράσταση μιας ιδιόμορφης σχέσης μέσα από τα κωνσταντινουπολίτικα
Απόκρυφα μυθιστορήματα του β' μισού του 19ου αιώνα*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Τον 19ο αιώνα μια σειρά γεωπολιτικών γεγονότων επηρεάζει σημαντικά την ιδεολογία και τη νοοτροπία των Ελλήνων της Οθωμανικής αυτοκρατορίας. Από τη δεκαετία του 1860 κι έπειτα, η εντυπωσιακή ανάπτυξη της ελληνικής κοινότητας της Κωνσταντινούπολης σχετίζεται με το πρόσφορο κλίμα που δημιουργήσαν οι μεταρρυθμίσεις του *Τανζιμάτ* σε μια προσπάθεια να διατηρηθεί η ενότητα της αυτοκρατορίας, που είχε δεχθεί σοβαρότατα πλήγματα από τη δημιουργία των πρώτων εθνικών κρατών σε πρώην εδάφη της. Ο απώτερος στόχος της προσπάθειας αυτής, ενταγμένης στο ευρύτερο πολιτικο-ιδεολογικό ρεύμα του *Οθωμανισμού*, ήταν η δημιουργία μιας νέας συλλογικής ταυτότητας, που θα απέτρεπε τη διαδικασία ανάπτυξης νέων αποσχιστικών τάσεων. Οι μεταρρυθμίσεις αυτές οδήγησαν στη διαμόρφωση μιας νέας κοινωνικής οργάνωσης στο πλαίσιο της υπό αναμόρφωση πολυεθνικής αυτοκρατορίας μέσω της αναδιοργάνωσης των παραδοσιακών *millet* και της διάσπασής τους σε επιμέρους εθνο-θρησκευτικές κοινότητες.

Κάτω από αυτές τις συνθήκες, μια ομάδα συγγραφέων, που είτε κατάγονται από την Κωνσταντινούπολη είτε έχουν διαμείνει στην πόλη για κάποιο χρονικό διάστημα, μας παραδίδουν μια σειρά *Απόκρυφων* μυθιστορημάτων (*City Mysteries*), που αναφέρονται στην ελληνική κοινότητα της οθωμανικής πρωτεύουσας. Από τη μελέτη των έργων αυτών προκύπτουν σημαντικά ερωτήματα: πώς παρουσιάζεται το ελληνικό βασίλειο και η κοινωνία της ελλαδικής πρωτεύουσας μέσα στις σελίδες τους; Πώς αναπαρίστανται οι σχέσεις των Κωνσταντινουπολιτών με τους Ελλαδίτες ομογενείς τους; Και πώς διαγράφεται το μέλλον των πρώτων στο πλαίσιο της σταθερά παρακμάζουσας Οθωμανικής αυτοκρατορίας; Η παρούσα ανακοίνωση επιδιώκει να δώσει απαντήσεις στα παραπάνω ερωτήματα, σκιαγραφώντας τη σχέση

μεταξύ των Ελλήνων στις δύο πλευρές του Αιγαίου στο β' μισό του 19ου αιώνα, όπως αυτή διαγράφεται μέσα από τα εν λόγω κείμενα.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Ολοκλήρωσα τις προπτυχιακές σπουδές μου στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης και τις μεταπτυχιακές σπουδές μου στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, με ειδίκευση στην Βυζαντινή και Νεοελληνική Λογοτεχνία. Το θέμα της κύριας μεταπτυχιακής μου εργασίας είναι: *Εικόνες του Άλλου στο «Αραβικών Μυθολογικών»*. Μια συγχρονική και διαχρονική στερεοτυπολογική προσέγγιση. Συνεργάστηκα με το Ινστιτούτο Ελληνικής Γλώσσας ως ειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό στο πρόγραμμα «P4.3.7. Πρόσθετο ψηφιακό υλικό για τη διδασκαλία της Ελληνικής Γλώσσας: Ψηφιοποίηση Αρχείου Γεωργακά», δουλεύοντας πάνω σε έργα της πρώιμης νεοελληνικής λογοτεχνίας. Από τον Απρίλιο του 2016 εκπονώ τη διδακτορική μου διατριβή με πλήρη υποτροφία στο Ινστιτούτο Ελληνικής και Λατινικής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου του Αμβούργου με θέμα: *The Mysteries of Constantinople. Greek "social fiction" in the Ottoman Empire. A discourse about a Constantinopolitan Greek collective identity in the late 19th century?* και επιβλέποντα καθηγητή τον Prof. Dr. Ulrich Moennig.

ΟΝΟΜΑ: Ελένη

ΕΠΩΝΥΜΟ: Γεωργίου

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Διδάκτωρ Θεατρολογίας

ΙΔΡΥΜΑ: Τμήμα Θεατρικών Σπουδών, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Τα βαλκάνια στην ελληνική σκηνή: Η παρουσία βαλκάνιων θεατρικών συγγραφέων στο ελληνικό θέατρο μέσα από τα παραδείγματα των έργων

Οι σιδεράδες, Το σακάκι που βελάζει, Ο ασθενής του Δρ. Φρόνιτ,

Ο σπιούνος των Βαλκανίων και Ο Επαγγελματίας

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Στην ανακοίνωση, εκκινώντας από τη δραματολογική ανάλυση των έργων θα παρακολουθήσουμε την πορεία τους από το χαρτί στη σκηνή σε κάποιες πολύ εμβληματικές παραστάσεις, συνεξετάζοντας τη θέση του βαλκανικού ρεπερτορίου στις ελληνικές σκηνές. Θα εξετασθεί η σχέση του βαλκανικού θεάτρου με το ελληνικό, η συνάφειά τους στη θεματογραφία, η απελευθέρωση της θεματικής του εξέλιξης μετά τον πόλεμο και η γενικότερη παρουσία του στις ελληνικές σκηνές. Οι συγγραφείς και οι παραστάσεις που θα αποτελέσουν τη βάση της εισήγησης, είναι:

Μίλος Νίκολιτς: *Οι σιδεράδες*. Πρόκειται για έργο που γράφτηκε στη Σερβία το 1992 και έκτοτε έχει ανέβει σε πάρα πολλά θέατρα των Βαλκανίων. Πρόκειται για μια εξολοκλήρου βαλκάνια κωμωδία. Ο γεννημένος στο Κοσσυφοπέδιο Μίλος Νίκολιτς, έχοντας ζήσει τον εμφύλιο σπαραγμό της χώρας του, ασκεί κριτική στις απάνθρωπες και άθλιες συνθήκες του πολέμου και καταδικάζει κάθε εθνικιστική συμπεριφορά. Τι συνδέει τη δραματολογία του Νίκολιτς με την ελληνική θεατρική παράδοση; Η πρόθεση του δραματουργού να αναδείξει τις αρχές της τραγωδίας,

πειραγμένες μέσα από τη φόρμα της κωμωδίας. Το έργο ανέβηκε στην Ελλάδα το 2002 σε σκηνοθεσία Δημήτρη Πιατά και έκτοτε επαναλαμβάνεται συνεχώς από πολλούς επαγγελματικούς αλλά και ερασιτεχνικούς θιάσους.

Στανισλάβ Στατιέβ: *Το σακάκι που βελάζει*. Είναι έργο που χάρισε διεθνή φήμη στον Βούλγαρο συγγραφέα στο οποίο αποτυπώνεται ο παραλογισμός της γραφειοκρατίας, που ορθώνεται ως αδηφάγος μηχανισμός που κατατρώει τον πολίτη και τη λογική. Στο ελληνικό κοινό πρωτοπαρουσίασε τα έργα του Στρατιέβ ο Σπύρος Ευαγγελάτος και έκτοτε γνωρίζουν και στην Ελλάδα μια ευρύτερη απήχηση.

Μίρο Γκαβράν: *Ο ασθενής του Δόκτορα Φρόντ*. Πρόκειται για μαύρη κωμωδία Κροάτη συγγραφέα, η υπόθεση της οποίας εκτυλίσσεται στη Βιέννη του 1919, έτος κατά το οποίο ο 30χρονος Άντολφ Χίτλερ επισκέπτεται τον Δόκτορα Σίγκμουντ Φρόντ στο χώρο εργασίας του, μαζί με τη φιλενάδα του Χριστίνα, αναζητώντας βοήθεια για τη σεξουαλική τους ζωή. Στην Ελλάδα ανέβηκε για πρώτη φορά στο θέατρο Διθύραμβος το 2006

Ντούσαν Κοβάσεβιτς: *Ο σπιούνος των Βαλκανίων, Ο επαγγελματίας*. Δύο έργα του Σέρβου θεατρικού συγγραφέα και σεναριογράφου Ντούσαν Κοβάσεβιτς, ενός σημαντικού πολιτικού συγγραφέα χωρίς τις αφέλειες και τις συνήθειες κραυγαλέες ευκολίες του πολιτικού θεάτρου. *Ο επαγγελματίας* που αναφέρεται στην εξουσία, και στους ρόλους θύτη και θύματος με φόντο τη «μάχη» ενός συγγραφέα κι ενός αστυνομικού ανέβηκε το 2002 από το Θέατρο Τέχνης σε σκηνοθεσία Μίμη Κουγιουμτζή αλλά και σε άλλες παραστάσεις στη συνέχεια.

Ο σπιούνος των Βαλκανίων, που αναφέρεται στον τρόπο ενός συστήματος εξουσίας που οδηγεί έναν ανθρωπάκο στην παράνοια και στην προδοσία, ανέβηκε σε σκηνοθεσία Νίκου Μπουσδούκου το 2006 στο θέατρο Πολιτεία.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Είναι αριστούχος διδάκτωρ θεατρολογίας του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών και υπότροφος του Ιδρύματος Ωνάση. Τίτλος δ.δ.: *Οι σκηνοθεσίες των έργων του Luigi Pirandello στην ελληνική σκηνή από τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο έως το τέλος του 20ού αιώνα*. Τον Ιούλιο του 2018 ολοκλήρωσε μεταδιδακτορική της έρευνα με τίτλο *Δραματικός χώρος και σκηνογραφία: Οι εκδοχές του φανταστικού, του ονείρου, του τρομακτικού και της φθοράς και η αποτύπωσή τους στην ελληνική σκηνογραφία στα έργα των Μπέκετ, Ιονέσκο, Καμύ, Σαρτρ και Πίντερ*, την οποία εκπόνησε στο Τ.Θ.Σ. του Ε.Κ.Π.Α. Εκπονεί δεύτερη μεταδιδακτορική έρευνα στο Τμήμα Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας με τίτλο: *Η Ελλάδα και η θεατρικότητα στην εργοβιογραφία του Αντόνιο Ταμπούκι*.

Είναι απόφοιτος αριστούχος του Π.Μ.Σ. «Ελληνορωμαϊκές - Ελληνοϊταλικές Σπουδές (Λογοτεχνία - Ιστορία & Πολιτισμός)», του Τμήματος Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας του Ε.Κ.Π.Α. Είναι απόφοιτος αριστούχος του Π.Μ.Σ. του Τ.Θ.Σ. του ΕΚΠΑ «Θέατρο -Θεωρία και Πράξη, Ιστορία και Παρόν», είναι απόφοιτος του Τ.Θ.Σ. του ΕΚΠΑ και απόφοιτος της Δραματικής Σχολής του Σύγχρονου Θεάτρου Αθήνας του Γιώργου Κιμούλη και φοίτησε δύο χρόνια στο θεατρικό εργαστήρι του Βασίλη Διαμαντόπουλου. Είναι διπλωματούχος αριστούχος μονωδίας, της τάξης του Γιώργου Ζερβάνου και πτυχιούχος αρμονίας (Σύγχρονο Ωδείο Αθήνας). Σπούδασε πιάνο (Εθνικό Ωδείο) και παραδοσιακά κρουστά.

Δίδαξε το μάθημα Σκηνική ηθοποιία Ι και ΙΙ στο Μ.Ε.Τ. του ΠΑ.ΜΑΚ. από το 2015 έως το 2018 και κατά το ακαδημαϊκό έτος 2018-2019 διδάσκει στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου Υποκριτική και Σκηνοθεσία. Συνεργάστηκε ως δραματουργός με το Εθνικό Θέατρο στον κύκλο παραστάσεων «Συνέβη στην Ελλάδα», και μετέφρασε το έργο του Luigi Pirandello *Να ντύσουμε*

τους γυμνούς, για την παράσταση που θα ανέβει τον χειμώνα 2018-2019 σε συνεργασία των ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Κοζάνης και Θεάτρου Τέχνης σε σκηνοθεσία Γιάννου Περλέγκα. Εργάζεται 12 χρόνια στο χώρο της εκπαίδευσης, στα καλλιτεχνικά σχολεία και στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, ως αναπληρώτρια καθηγήτρια θεατρικής αγωγής, υποκριτικής, ορθοφωνίας.

ΟΝΟΜΑ: Ευαγγελία

ΕΠΩΝΥΜΟ: Γεωργιτσογιάννη

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Καθηγήτρια της Ιστορίας της Τέχνης και του Πολιτισμού

ΙΔΡΥΜΑ: Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Ελληνισμός και Βαλκάνια - Αμφίδρομες σχέσεις: Η περίπτωση της ελληνικής κοινότητας στην Κωσταντζα της Ρουμανίας
με βάση τα ταφικά μνημεία - Ιστορικές και καλλιτεχνικές μαρτυρίες*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Η Κωσταντζα της Ρουμανίας, μεγάλο λιμάνι στη Μαύρη Θάλασσα, προσέλκυσε πολλούς Έλληνες και από το δεύτερο μισό του 19^{ου} αιώνα δημιουργήθηκε ελληνική κοινότητα, η οποία έπαιξε σημαντικό ρόλο στην οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ζωή της πόλης. Ο ελληνικός πληθυσμός της πόλης αυξήθηκε ιδιαίτερα από το 1906 μέχρι και τα πρώτα μεσοπολεμικά χρόνια, καθώς πολλοί Έλληνες που εκδιώχτηκαν από τις ελληνικές παροικίες στα βουλγαρικά παράλια της Μαύρης θάλασσας, κατέφυγαν στην Κωσταντζα. Για το λόγο αυτό, η πλειοψηφία των Ελλήνων της Κωσταντζας δεν ήταν Επτανήσιοι, όπως στις άλλες πόλεις - λιμάνια της Ρουμανίας, αλλά «Μαυροθαλασσίτες». Τα σωζόμενα ταφικά μνημεία Ελλήνων στο Κεντρικό Κοιμητήριο, το οποίο είναι το παλαιότερο νεκροταφείο της πόλης, προσφέρουν πολλές επιγραφικές και εικονιστικές μαρτυρίες για τους ανθρώπους αυτούς, τους τόπους προέλευσής τους, τα επαγγέλματά τους, τις συγγένειες και τις αμφίδρομες σχέσεις τους με την τοπική κοινωνία. Οι σχέσεις αυτές είναι ιδιαίτερα εμφανείς στις γλώσσες (ελληνική- ρουμανική) και στα ονόματα, όπως αναγράφονται στις επιγραφές. Τα ταφικά μνημεία αποτελούν επίσης ενδιαφέρουσες καλλιτεχνικές μαρτυρίες για το έργο Ελλήνων μαρμαρογλυπτών από την Τήνο, οι οποίοι έζησαν και εργάστηκαν στην Κωσταντζα και σε γειτονικές πόλεις. Οι καλλιτέχνες αυτοί φιλοτεχνούσαν νεοκλασικά ταφικά μνημεία για διάφορες εθνότητες της πόλης (Έλληνες, Ρουμάνους, Βούλγαρους). Η εργασία βασίζεται σε επιτόπια έρευνα, αρχαιολογικό υλικό και βιβλιογραφικές πηγές.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Η Ευαγγελία Γεωργιτσογιάννη σπούδασε Ιστορία και Αρχαιολογία στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Πραγματοποίησε μεταπτυχιακές σπουδές, με υποτροφία της γαλλικής κυβέρνησης, στο Πανεπιστήμιο Paris I (Πάνθεον-Σορβόνη), από το οποίο απέκτησε μεταπτυχιακό (D.E.A.) και διδακτορικό δίπλωμα (doctorat de nouveau regime).

Είναι Καθηγήτρια της Ιστορίας της Τέχνης και του Πολιτισμού στο Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο. Διετέλεσε Αντιπρύτανης Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Προσωπικού

του Χαροκοπέιου Πανεπιστημίου και Κοσμήτορας της Σχολής Περιβάλλοντος, Γεωγραφίας και Εφαρμοσμένων Οικονομικών. Υπήρξε επίσης Αναπληρώτρια Πρόεδρος της Εφορείας των Γενικών Αρχείων του Κράτους.

Έχει ασχοληθεί ιδιαίτερα με την ιστορία και τον πολιτισμό της ελληνικής διασποράς, κυρίως στη Ρουμανία. Έχει συγγράψει τη βιογραφία του εθνικού ευεργέτη Παναγή Χαροκόπου [*Παναγής Α. Χαροκόπος (1835-1911). Η Ζωή και το Έργο του*, Αθήνα: Λιβάνης 2000], η οποία έχει μεταφραστεί και στα ρουμανικά. Ήταν επίσης επιστημονικά υπεύθυνη του ευρωπαϊκού προγράμματος *Ελλήνων Γλυπτών Έργα και Γλυπτά Έργα που αφορούν Έλληνες στη Ρουμανία* και έχει πραγματοποιήσει πολλές έρευνες σχετικά με τα επιτύμβια μνημεία των Ελλήνων της διασποράς στη ΝΑ Ευρώπη.

ΟΝΟΜΑ: Αγγελική

ΕΠΩΝΥΜΟ: Γιαννάτου

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Μεταδιδακτορική ερευνήτρια

ΙΔΡΥΜΑ: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Οι ιδεολογικές διακυμάνσεις στο χώρο των Βαλκανίων μέσα από τις εφημερίδες που εξέδωσε ο ριζοσπάστης Ιωσήφ Μομφερράτος στην Κεφαλονιά (1849-1863)

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Ο Ιωσήφ Μομφερράτος υπήρξε ο διερμηνευτής του ιδεολογικού ρεύματος του ευρωπαϊκού ριζοσπαστισμού, όπως εκείνο διατυπώθηκε στη ριζοσπαστικότερη φάση της Γαλλικής Επανάστασης, στον επτανησιακό χώρο. Την περίοδο, αμέσως μετά το δικαίωμα για ελευθεροτυπία (1848) που παραχωρήθηκε από την «προστάτιδα» Βρετανία στις Ηνωμένες Πολιτείες των Ιονίων Νήσων, ο Ι. Μομφερράτος εξέδωσε την εφημερίδα *Η Αναγέννησις, εφημερίς εθνική και δημοκρατική* (1849-1851 και 1858-1859). Σε αυτό το φύλλο δημοσιοποίησε τις ιδέες του και υπερασπίστηκε με θέρμη το δόγμα της Γαλλικής Επανάστασης για ελευθερία, ισότητα, αδελφότητα όλων, ατόμων και λαών. Αγώνιστηκε για καλύτερες κοινωνικές και πολιτικές συνθήκες των κατοίκων στα Επτάνησα και προώθησε την ιδεολογία της εθνικής αυτοδιάθεσης των λαών, σε μια εποχή ξεσηκωμού των βαλκανικών λαών που επιδίωκαν την εθνική τους αυτοδιάθεση και την αποτίναξη των απολυταρχικών καθεστώτων που τους κρατούσαν σε υποτέλεια. Ίδια, έπραξε και με την έκδοση της εφημερίδας του *Ο Αληθής Ριζοσπάστης, εφημερίς πολιτική* (1862-1863), παρακολουθώντας τη ροή των εξελίξεων τόσο του τόπου του όσο και του ευρύτερου βαλκανικού, ευρωπαϊκού αλλά και του παγκόσμιου πολιτικού περιβάλλοντος και διερμηνεύοντας τον ριζοσπαστικό λόγο μέσα από την εξέλιξη των γεγονότων.

Με την πένα του ο Ι. Μομφερράτος, αλλά και την πολιτική δράση του, «τοποθετήθηκε» ο ίδιος αλλά και «τοποθέτησε» τους αναγνώστες των εφημερίδων του μέσα στο βαλκανικό περιβάλλον -πολιτικό και γεωγραφικό- αλλά και το παγκόσμιο. Με συνεχή ανταπόκριση ειδήσεων και προκηρύξεων από την Ουγγαρία, τη Γαλλία, την Πρωσσία, την Ιταλία, την Αγγλία, το Μαυροβούνιο, την Πολωνία, την ελευθερωμένη Ελλάδα, την Αμερική, την Ρωσία, την Κωνσταντινούπολη, την Μολδοβλαχία και το Βέλγιο, κατάφερε να λειτουργήσει ως δίαυλος και διερμηνευτής

του πνεύματος του αγώνα των βαλκανικών κυρίως λαών για εθνική αυτοδιάθεση σε μια εποχή που οι συντηρητικές δυνάμεις αναδίπλωναν τις δυνάμεις τους. Ο ίδιος πίστευε ότι το καλύτερο πολίτευμα ήταν η αβασίλευτη δημοκρατία και στόχος του η ανάκτηση της κυριαρχίας του λαού από τους δυνάστες του.

Η ανακοίνωση θα εστιαστεί στην καταγραφή των ειδήσεων από τον βαλκανικό χώρο, στις στήλες των εφημερίδων του Ι. Μομφερράτου, και θα επιδιώξει να αναδείξει τις αμφίδρομες σχέσεις μεταξύ των λαών σε μια εποχή που η επικοινωνία ήταν πολύ δύσκολη σε σχέση με σήμερα, και τα παρεχόμενα μέσα διακίνησης των πληροφοριών περιορίζονταν στις αλληλογραφίες, και τις πληροφορίες των ταξιδιωτών. Είναι εντυπωσιακός ο όγκος των ειδήσεων που φιλοξενούνται σε αυτές τις εφημερίδες γεγονός που καταδεικνύει τις αμφίδρομες σχέσεις μεταξύ, των ιδεολογικά κυρίως, ομοϊδεατών και τη σημαντικότητα της ίδιας της πληροφορίας ως γεγονός. Ο Ι. Μομφερράτος επηρεαζόταν από τις ειδήσεις και τις εξελίξεις στο ευρύτερο βαλκανικό πολιτικό περιβάλλον του, και συγχρόνως επηρέαζε με την πένα του και την ανταπόκριση μέσω των φύλλων του αυτών των ειδήσεων, το δικό του –επτανησιακό- χώρο. Πολιτεύτηκε και ξορίστηκε για τις ιδέες του και χωρίς να δειλιάσει έμεινε μέχρι το τέλος της ζωής του πιστός στις αρχές του. Απογοητεύτηκε από την πορεία των πραγμάτων-δεν δικαιώθηκε πολιτικά- αλλά αυτό δεν τον άλλαξε.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Σπουδές:

- 1995 Πανεπιστήμιο Αθηνών: Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης (ΠΕΔΔ).
- 1998 Πανεπιστήμιο Αθηνών: Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Ειδίκευσης *Πολιτικής Επιστήμης και Κοινωνικής Θεωρίας*, κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης. Διπλωματική με θέμα: *JohnStuartMill: Τα όρια της ελευθερίας των ατόμων με κριτήριο το πνευματικό τους επίπεδο*.
- 1999/2002 Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης: μαθήματα *Ελληνικής Παλαιογραφίας* με διδάσκοντα τον Α. Τσελίκα.
- 25.1.2005 Πανεπιστήμιο Αθηνών, τμήμα ΠΕΔΔ: Διδακτορικό δίπλωμα με θέμα: *Επτανησιακός Ριζοσπαστισμός 1848-1865*. Επιβλέπων Καθηγητής: Π. Μ. Κιτρομηλίδης.
- 22.11.2016 Πανεπιστήμιο Αθηνών, τμήμα ΠΕΔΔ: έγκριση εκπόνησης μεταδιδακτορικής έρευνας με θέμα: *Οι έμφυλες σχέσεις στο έργο του Ανδρέα Λασκαράτου: Τα Μυστήρια της Κεφαλονιάς*. Επιβλέπουσα Καθηγήτρια: Μ. Παντελίδου Μαλούτα.

ΟΝΟΜΑ: Στέφανος

ΕΠΩΝΥΜΟ: Γραβάνης

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: ΕΕΠ Γαλλικής Γλώσσας και Πολιτισμού, Νομική Σχολή ΔΠΘ

ΙΔΡΥΜΑ: Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Σχέσεις εξουσίας, πολίτες υπό διωγμό και ιδεολογία υπό κρίση στην Εποχή της εξουσίας (1995) του Ντόμπριτσα Τσότσιτς και στην τριλογία Της επανάστασης, της μοναξιάς και της λαγνείας (2004) του Γιώργου Μιχαηλίδη

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Στην *Εποχή της εξουσίας* (1995) και στην *Τριλογία* (2000-2004) υπάρχει έντονη η παρουσία των γεγονότων που επισκίασαν το κοινωνικό και πολιτικό γίνεσθαι της Ελλάδος και της Γιουγκοσλαβίας, από τις αρχές της δεκαετίας του '40 με την Κατοχή, την Αντίσταση έως και τις επόμενες δυο δεκαετίες που χαρακτηρίζονται από σημαντικές ανακατατάξεις σε πολιτικό και ιδεολογικό επίπεδο. Σκοπός της παρούσης ανακοίνωσης είναι να δείξουμε τις διάφορες μορφές δώξης των κεντρικών προσώπων που φέρουν, σύμφωνα με την κρατική εξουσία και στις δυο χώρες, την ιδιότητα του επικίνδυνου πολίτη καθώς επίσης και την αντιπαράθεση τους μ' αυτή.

Ο πολίτης καθίσταται επικίνδυνος για το κράτος «όχι εξαιτίας των πράξεων του αλλά εξαιτίας της επικίνδυνης σκέψης του και διότι επεξεργάζεται επικίνδυνες κινήσεις. Επίσης, από τη μεριά του κράτους, υπάρχει η υποψία ότι μηχανεύεται τρόπους διάλυσής του» κατά την Ρανουργία. Το κράτος χαρακτηρίζοντας ορισμένους πολίτες ως επικίνδυνους, οδηγείται σε μια κατάσταση εξαίρεσης. Οι διώξεις και εκτοπίσεις σε τόπους εξορίας «δημιουργούν μια ιδιότυπη συνοριακή ζώνη μέσα στα εθνικά σύνορα όπου κρατούνται οι εχθροί του έθνους μέσα στον εθνικό χώρο» κατά τον Πουλαντζά.

Παράλληλα, θα εξετάσουμε και τις σχέσεις μεταξύ κράτους και αντιφρονούντων πολιτών σε Ελλάδα και Γιουγκοσλαβία, κατά τις συγκεκριμένες περιόδους που αναφέραμε. Σύμφωνα με τον Φουκώ, η εξουσία είναι ένας τρόπος δράσης ορισμένων πάνω σε κάποιους άλλους. Αυτό που ορίζει τη σχέση εξουσίας, είναι ο τρόπος δράσης που δεν ενεργεί ευθέως και άμεσα στους άλλους, αλλά σε ενδεχόμενες ή πραγματικές δράσεις, μελλοντικές ή παροντικές. Επομένως, οι σχέσεις εξουσίας καθορίζονται από μια στρατηγική εξουσίας, δηλαδή, «την επιλογή των μέσων που χρησιμοποιούνται ώστε να ηττηθεί ο αντίπαλος και διατηρηθεί έτσι ένα σύστημα εξουσίας» κατά τον Φουκώ.

Και στα δυο έργα υπάρχουν κοινά στοιχεία ως προς την έννοια του επικίνδυνου πολίτη και τις σχέσεις εξουσίας μεταξύ των κεντρικών προσώπων και του κράτους, ανεξάρτητα των ιδεολογικών του χαρακτηριστικών. Στην *Τριλογία* του Μιχαηλίδη παρατηρούμε τις περιπέτειες κάποιων κεντρικών προσώπων, καθώς παρασύρονται από τη δίνη της ελληνικής Ιστορίας, από την περίοδο του ελληνοϊταλικού πολέμου και της Κατοχής, έως και τις δυο πρώτες δεκαετίες μετά τον Εμφύλιο. Τα αδέλφια της οικογένειας Φραντζή, ο Οδυσσέας και ο Νίκος, ενεργοί αριστεροί, εντασσόμενοι στο εργατικό κίνημα, περνάνε στις γραμμές του ΕΑΜ κατά την Αντίσταση και τα Δεκεμβριανά. Με τον Εμφύλιο βρίσκονται στις γραμμές του ΔΣΕ, ενώ κατά την μετεμφυλιακή περίοδο, λογίζονται ως επικίνδυνοι πολίτες και ως εχθροί του κράτους. Έρχονται αντιμέτωποι με τους κατασταλτικούς του μηχανισμούς, με αποκορύφωμα τον εκτοπισμό και βασανισμό τους στη Μακρόνησο. Τα γεγονότα της υπόθεσης Μπελογιάννη θα τους θέσουν αντιμέτωπους με τις υποψίες των παλιών συντρόφων τους, θύματα των εξελίξεων και των πολιτικών παιχνιδιών της εποχής εκείνης. Στην *Εποχή της Εξουσίας* του Ντόμπριτσα Τσότσιτς, παρακολουθούμε την ιστορία της οικογένειας Κάτιτς. Με κεντρικό πρόσωπο τον «συγγραφέα», παρουσιάζεται η ζωή και η καθημερινότητα στη Γιουγκοσλαβία του Τίτο, του Ιβάν Κάτιτς, αντιφρονούντα διανοούμενου, ο οποίος πληρώνει τη ρήξη

Τίτο-Στάλιν και τη μη στήριξη του καθεστώτος. Παύεται από καθηγητής στη Φιλοσοφική Σχολή του Βελιγραδίου, εξορίζεται και βασανίζεται άγρια στο αντίστοιχο γιουγκοσλαβικό νησί εξορία, το Γκόλι Οτοκ, ενώ, ως στιγματισμένος αντιφρονούντας, θεωρείται εχθρός του γιουγκοσλαβικού λαού και δύσκολα θα βρει εργασία. Παράλληλα, η υποψία της συνεργασίας με τους Ναζί που διοχετεύουν οι υπηρεσίες πληροφοριών, βαραίνουν ακόμη και την υπόλοιπη οικογένειά του. Θα επικεντρωθούμε, επομένως, στα κοινά στοιχεία που συναντούμε στα δυο έργα (σχέσεις Πολιτείας με αντιφρονούντες πολίτες, η παρουσία του επικίνδυνου πολίτη στην κοινωνία) και θα επιχειρήσουμε:

i. Να αναδείξουμε τις συγκλίσεις και αποκλίσεις ως προς την έννοια του επικίνδυνου πολίτη και τους τρόπους αντιμετώπισης του, καθώς αποτελεί έναν εσωτερικό εχθρό.

ii. Να προσδιορίσουμε τη σχέση εξουσίας που διέπει το κράτος και τα κεντρικά πρόσωπα. Συγκεκριμένα, μέσω i) της εργαλειακής τροπικότητας θα εντοπίσουμε με ποιό τρόπο ασκείται η εξουσία (πχ απειλή όπλων, οικονομικών ανομοιοτήτων, συστήματα επιτήρησης) και με ii) τη θεσμοποίηση της εξουσίας (πχ νομικές δομές, φαινόμενα συνήθειας ή συστημάτων με ειδικούς κανόνες), θα δούμε με ποιους μηχανισμούς και συστήματα της επιτυγχάνεται ο έλεγχος των πολιτών και γίνεται η διανομή των σχέσεων εξουσίας.

iii. Τέλος, οι αφηγηματικές τεχνικές (τρόποι αφήγησης, εστίαση, συχνότητα, χρονικές σχέσεις) θα μας βοηθήσουν να δείξουμε πως εισάγεται και εξελίσσεται η ιδεολογική διαμάχη των κεντρικών προσώπων με τον κοινωνικό και πολιτικό τους περίγυρο, προξενώντας τριγμούς στην ιδεολογική τους συγκρότηση.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Ο Στέφανος Γραβάνης είναι Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό Γαλλικής Γλώσσας. Διδάσκει Γαλλική Γλώσσα και Γαλλόφωνο Πολιτισμό στη Σχολή Νομικών και Κοινωνικών επιστημών του ΔΠΘ. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στη Συγκριτική Γραμματολογία, την Ιστορία των ιδεών και τη σύγχρονη Ευρωπαϊκή λογοτεχνία, τη Σημειωτική της Λογοτεχνίας (Δομισμός και σημειωτικές θεωρίες του Roland Barthes). Ενδεικτικές Εργασίες: *Άνθρωπος και πόλη στο μοντέρνο και μεταμοντέρνο μυθιστόρημα* (2007), *Το αίτημα για μια νέα κοινωνικοπολιτική και πολιτισμική ταυτότητα στο Φουτουριστικό Μανιφέστο του Μαρινέτι. Μια σημειωτική προσέγγιση* (2015), *Η σημασιολογία των brandname στο μυθιστόρημα: Η περίπτωση του «Υπουργού νύχτας» του Γ. Σκαμπαρδώνη*, *Identité nationale et révolte dans L'ágede Bronzede Rodis Roufos, Tours, (2008)* *Leopold Sedar Sengor a la croisée de deux cultures, africaine et française* (2008).

ΟΝΟΜΑ: Βασίλης

ΕΠΩΝΥΜΟ: Δαλκαβούκης

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Αναπληρωτής Καθηγητής Εθνογραφίας του Ελλαδικού Χώρου

ΙΔΡΥΜΑ: Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

ΟΝΟΜΑ: Αλίκη

ΕΠΩΝΥΜΟ: Αποστολίδου

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Απόφοιτος Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας
ΙΔΡΥΜΑ: Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Τα εθνικά ιστοριογραφικά αφηγήματα και η λογοθετική πράξη της λογοτεχνίας
στα Βαλκάνια του 20^{ου} αιώνα*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Η ανακοίνωση αποσκοπεί στην ανάδειξη του αναθεωρητικού / κριτικού λόγου όπως διατυπώνεται από τη λογοτεχνία απέναντι στα εθνικά ιστοριογραφικά αφηγήματα του 20^{ου} αιώνα στα Βαλκάνια. Με αφετηρία τη σημειωτική προσέγγιση του μεταπολεμικού μυθιστορήματος των «εμφανών ιστορικών συμφραζομένων», η ανακοίνωση εξετάζει τα δύο παράλληλα πεδία της πλοκής στο μυθιστόρημα, το «πραγματικό» της ιστοριογραφίας και το μυθοπλαστικό της λογοτεχνίας, μέσω του οποίου το πρώτο σχολιάζεται και αναθεωρείται σημειώνοντας ότι στη θεωρία ονομάζεται «λογοθετική πράξη» κατά την Τζούμα. Μεθοδολογικά, θα αξιοποιηθεί μια κειμενική / σημειωτική μέθοδος ανάλυσης συγκεκριμένων μεταπολεμικών μυθιστορημάτων, μεταξύ των οποίων *Ο στρατηγός της νεκρής στρατιάς* του Ισμαήλ Κανταρέ, το *Τι ζητούν οι βάρβαροι* του Δημοσθένη Κούρτοβικ και *Το μπάσταρδο της Κωνσταντινούπολης* της Ελίφ Σαφάκ.

ΣΥΝΤΟΜΑ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ:

Ο Βασίλης Δαλκαβούκης είναι Αναπληρωτής Καθηγητής Εθνογραφίας του Ελλαδικού Χώρου στο Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας του ΔΠΘ. Μεταξύ των επιστημονικών ενδιαφερόντων του είναι η Σημειωτική και ειδικά η Σημειωτική της Λογοτεχνίας, την οποία διδάσκει στο Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας. Για αναλυτικότερες πληροφορίες βλ. <https://www.he.duth.gr/staff/vasileios-dalkavoykis>.

Η Αλίκη Αποστολίδου είναι απόφοιτος του Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας και μέλος της Ελληνικής Σημειωτικής Εταιρείας. Η ανακοίνωση βασίζεται σε πτυχιακή εργασία την οποία εκπόνησε υπό την επίβλεψη του Β. Δαλκαβούκη.

ΟΝΟΜΑ: Χρήστος

ΕΠΩΝΥΜΟ: Δεληγιάννης

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Διδάκτωρ Νεότερης Ελληνικής Ιστορίας

ΙΔΡΥΜΑ: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

ΟΝΟΜΑ: Χαράλαμπος

ΕΠΩΝΥΜΟ: Μπαμπούνης

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Καθηγητής Νεότερης Ελληνικής Ιστορίας και Θεσμών

ΙΔΡΥΜΑ: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Η βουλγαροελληνική κρίση του 1885 και το μεθοριακό επεισόδιο του 1886
μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Το «πραξικόπημα της Φιλιππουπόλεως» που έγινε από τη Βουλγαρία στην Ανατολική Ρωμυλία στις 6 Σεπτεμβρίου του 1885 έπληξε τα ελληνικά συμφέροντα στην περιοχή και αποτέλεσε την αφορμή για εθνικές αξιώσεις της Ελλάδας. Ο φόβος μεγάλης μερίδας της κοινωνίας και του πολιτικού συστήματος της Ελλάδας ήταν ενδεχόμενη κατάκτηση της Θεσσαλονίκης και άλλων περιοχών της Μακεδονίας από τους Βούλγαρους. Γι' αυτόν τον λόγο η κυβέρνηση του Θ. Δηλιγιάννη προχώρησε σε επιστράτευση με σκοπό την άσκηση πίεσης στην Οθωμανική Αυτοκρατορία προκειμένου να της παραχωρηθούν η Κρήτη και τα Ιωάννινα. Ωστόσο, η αναποφασιστικότητα του Δηλιγιάννη προκάλεσε λαϊκές αντιδράσεις που εκδηλώθηκαν με διαδηλώσεις και, εν συνεχεία, με την πτώση της κυβέρνησής του. Ο διάδοχός του Χ. Τρικούπης προσπάθησε να επιλύσει το ζήτημα με διπλωματία.

Στην εργασία θα εξεταστεί η πίεση που ασκήθηκε στην κυβέρνηση Θ. Δηλιγιάννη στο εσωτερικό της χώρας και στο διεθνές περιβάλλον από τις Μεγάλες Δυνάμεις και κυρίως από την Αγγλία, καθώς και οι στρατιωτικές προετοιμασίες που πραγματοποιήθηκαν. Ακόμη, θα παρουσιαστεί η πολιτική του Χ. Τρικούπη στην προκειμένη περίπτωση και η προσπάθειά του να εφησυχάσει τις Μεγάλες Δυνάμεις αλλά και την ελληνική κοινή γνώμη.

Για τις ανάγκες της έρευνας χρησιμοποιείται η μέθοδος του ιστορικοκοινωνικού προτύπου. Η αποδελτίωση του υλικού θα γίνει στο Τμήμα εφημερίδων και περιοδικών της Βιβλιοθήκης της Βουλής καθώς και στο Τμήμα Πρακτικών της, στη Γεννάδειο Βιβλιοθήκη, στα Γενικά Αρχεία του Κράτους (Γ.Α.Κ.) και στο Ιστορικό Αρχείο του Υπουργείου Εξωτερικών.

ΣΥΝΤΟΜΑ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ:

Ο Χρήστος Δελιγιάννης γεννήθηκε στην Αθήνα. Αποφοίτησε από το Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης της Σχολής Νομικών, Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών (Ν.Ο.Π.Ε.) του Πανεπιστημίου Αθηνών. Είναι κάτοχος του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης στην *Ιστορία και Διδακτική της Ιστορίας* του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης ΕΚΠΑ και διδάκτωρ Νεότερης Ελληνικής Ιστορίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών με ειδίκευση στην Ιστορία των Θεσμών και της Εκπαίδευσης.

Ο Χαράλαμπος Μπαμπούνης είναι Καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο *Ιστορία του ελληνικού κράτους και των θεσμών του, οι ιστορικές πηγές και η μελέτη τους* στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του ΕΚΠΑ. Ως Επισκέπτης Καθηγητής έχει διδάξει σε έξι (6) Πανεπιστήμια του εξωτερικού. Έχει διατελέσει υπεύθυνος των μεταπτυχιακών κατευθύνσεων «Ιστορία και Διδακτική της Ιστορίας», «Λαογραφία και Εκπαίδευση» και Διευθυντής του Εργαστηρίου Κοινωνικών Επιστημών του Τμήματός του. Το συγγραφικό του έργο [16 βιβλία και πάνω από 240 επιστημονικά δημοσιεύματα] αναφέρεται στην Ιστορία του 19^{ου}-20^{ου} αι., στις ιστορικές πηγές, στην εκπαίδευση και στην τοπική Αυτοδιοίκηση, σε θεωρητικά, μεθοδολογικά ζητήματα και ζητήματα Διδακτικής της Ιστορίας.

ΟΝΟΜΑ: Μαρία
ΕΠΩΝΥΜΟ: Δημάση
ΧΩΡΑ: Ελλάδα
ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Καθηγήτρια Διδακτικής της Γλώσσας και της Λογοτεχνίας στην Ελλάδα και στον Παρευξείνιο Χώρο
ΙΔΡΥΜΑ: Τμήμα Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού των Παρευξείνιων Χωρών, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

ΟΝΟΜΑ: Αγγελική
ΕΠΩΝΥΜΟ: Μουζακίτη
ΧΩΡΑ: Ελλάδα
ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Δρ. Βαλκανικής Ιστορίας - Μέλος Ε.ΔΙ.Π
ΙΔΡΥΜΑ: Τμήμα Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού των Παρευξείνιων Χωρών, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Η εξέγερση στις Παραδουνάβιες Ηγεμονίες το 1821 στα σημερινά ελληνικά και ρουμανικά σχολικά εγχειρίδια Ιστορίας: Συγκριτική ανάλυση και κριτική αποτίμηση

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Με την παρούσα εισήγηση θα επιχειρηθεί η ανάλυση, σύγκριση και ερμηνεία όλων των αναφορών που υπάρχουν στα σημερινά ελληνικά και ρουμανικά σχολικά εγχειρίδια Ιστορίας σχετικά με την εξέγερση του 1821 στις Παραδουνάβιες Ηγεμονίες. Συγκεκριμένα καταγράφονται και αποτιμώνται κριτικά οι αναφορές που σχετίζονται κυρίως: α. με τους στόχους και τον χαρακτήρα της εξέγερσης, β. το γενικότερο ιστορικό πλαίσιο και γ. τον ρόλο των δρώντων υποκειμένων, όπως π.χ. του Αλέξανδρου Υψηλάντη και του Θεόδωρου Βλαδιμηρέσκου, τις προσπάθειες συνεργασίας και τους αλληλοσυγκρουόμενους στόχους τους.

Μέσα από την καταγραφή και τη συγκριτική θεώρηση ελληνικών και ρουμανικών σχολικών εγχειριδίων στοχεύουμε:

-στη μελέτη και ανάλυση των τρόπων πρόσληψης πτυχών της εξέγερσης στις Παραδουνάβιες Ηγεμονίες που αφορούν στη βαλκανική της διάσταση

-στην ανάδειξη της αμφίδρομης σχέσης του ιστορικού παρελθόντος και παρόντος μέσα από τη μελέτη των μηχανισμών παραγωγής, διάχυσης και πρόσληψης της ιστορικής γνώσης

-στη διατύπωση επιστημονικών προβληματισμών και στην απόπειρα κριτικής θεώρησης της ελληνικής και ρουμανικής εθνικής αφήγησης, καθώς και των συλλογικών ταυτοτήτων που οικοδομούνται στο δίπολο «Εμείς και οι Άλλοι».

Η έρευνα εστιάζει στα σχολικά εγχειρίδια του μαθήματος της Ιστορίας τα οποία διδάσκονται σε τάξεις της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στη Ρουμανία και την Ελλάδα, καθώς η λειτουργία του σχολικού εγχειριδίου είναι πολύ σημαντική για την επίτευξη της κατά περίπτωση σκοποθεσίας/στοχοθεσίας και τη διαμόρφωση της ιστορικής σκέψης και κατά συνέπεια της ατομικής και συλλογικής ταυτότητας των μαθητών. Προκειμένου να επιτευχθεί η κριτική θεώρηση του διπόλου «Εμείς και οι Άλλοι», θα γίνουν και οι απαραίτητες αναγωγές στη σχετική ακαδημαϊκή Ιστοριογραφία. Η μελέτη και η σύγκριση των εγχειριδίων θα γίνει με τη σύζευξη ποσοτικής και ποιοτικής ανάλυσης περιεχομένου (content analysis) και με την αξιοποίηση στοιχείων της γεωμετρικής διδακτικής ανάλυσης. Ο συνδυασμός της ποσοτικής και ποιοτικής ανάλυσης περιεχομένου θα συμβάλει στην καταγραφή και στην αποτίμηση των ρητά δηλούμενων και υποδηλούμενων αναφορών στο

ερευνώμενο θέμα, με στόχο και τη σκιαγράφηση των προθέσεων των υπευθύνων για τη δημιουργία εκπαιδευτικού υλικού στο μάθημα της Ιστορίας.

ΣΥΝΤΟΜΑ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ:

Η Μαρία Δημάση είναι Καθηγήτρια στο Τμήμα Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού Παρευξείνιων Χωρών του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης. Είναι Πρόεδρος του Τμήματος και Διευθύντρια του Διακρατικού, Διαπανεπιστημιακού, Διατμηματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών *Ψυχοπαιδαγωγικές, διδακτικές και διαπολιτισμικές προσεγγίσεις στις ανθρωπιστικές επιστήμες*. Το γνωστικό της αντικείμενο είναι: Διδακτική Γλώσσας και Λογοτεχνίας στην Ελλάδα και στον Παρευξείνιο Χώρο. Έχει σπουδές στη διδακτική και την παιδαγωγική. Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα αφορούν στην έρευνα των σχολικών εγχειριδίων και ειδικότερα της διδασκαλίας της γλώσσας, της Ιστορίας κ.ά., στη διδακτική και στη διδασκαλία της γλώσσας και της λογοτεχνίας, στη θεωρία της λογοτεχνίας, στις πολιτισμικές σπουδές, στη γλωσσική εκπαίδευση γλωσσικών μειονοτήτων, στη γλωσσική πολιτική και στη γλωσσική παιδεία, στη γλωσσική εκπαίδευση ενηλίκων και στη διαπολιτισμική παιδαγωγική και εκπαίδευση.

Η Αγγελική Μουζακίτη είναι Διδάκτωρ Βαλκανικής Ιστορίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και από τον Νοέμβριο του 2017 εργάζεται ως μέλος Ε.ΔΙ. Π (Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού) στο Τμήμα Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού Παρευξείνιων Χωρών του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης. Εργάστηκε για πέντε χρόνια ως αποσπασμένη φιλόλογος στο Λεκτοράτο Νεοελληνικών Σπουδών του Παν/μίου ΑΙ.Ι. Cuza του Ιασίου στη Ρουμανία, όπου ασχολήθηκε τόσο με τη διδασκαλία της νέας ελληνικής γλώσσας ως ξένης σε όλα τα επίπεδα ελληνομάθειας όσο και με τον σχεδιασμό και την οργάνωση πολιτιστικών δραστηριοτήτων και επιστημονικών ημερίδων. Έχει δημοσιεύσει άρθρα σε πρακτικά συνεδρίων και επιστημονικά περιοδικά και έχει αναλάβει την επιμέλεια μελετών πάνω σε ζητήματα ταυτότητας και ετερότητας, σύγχρονης βαλκανικής ιστορίας και ιστοριογραφίας αλλά και πάνω σε ζητήματα διδασκαλίας της νέας ελληνικής ως ξένης σε ρουμανόφωνους. Γνωρίζει καλά αγγλικά, ρουμανικά, σερβικά και γερμανικά.

ΟΝΟΜΑ: Γιάννης

ΕΠΩΝΥΜΟ: Δημητρακάκης

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Επίκουρος Καθηγητής Νεοελληνικής Φιλολογίας

ΙΔΡΥΜΑ: Πανεπιστήμιο Κρήτης

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Στοιχεία για την πρόσληψη της ιδεολογικής μεταστροφής
του Παναΐτ Ιστράτι στην Ελλάδα (1933-1935)*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Στην ανακοίνωση σκοπεύω να διερευνήσω τον τρόπο με τον οποίο ορισμένες προσωπικότητες των νεοελληνικών γραμμάτων κατανόησαν και αποτίμησαν την ιδεολογική μεταστροφή του Παναΐτ Ιστράτι, την απόρριψη δηλαδή του σοβιετικού

κομμουνισμού και την υιοθέτηση μιας ακραίας φιλελεύθερης και ατομικιστικής αντίληψης, που οδήγησε τον ρουμάνο συγγραφέα στην άρνηση της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας. Ειδικότερα θα εξετάσω κείμενα των Κ. Θ. Δημαρά, Έλλης Λαμπρίδη, Παντελή Πρεβελάκη και Αιμίλιου Χουρμούζιου που γράφτηκαν είτε με αφορμή το άρθρο του Ιστράτι «L'homme qui n'adhère à rien» (Απρίλιος 1933), στο οποίο προβάλλεται το ιδεώδες της χειραφέτησης του ατόμου από κάθε μορφή οργανωμένης συλλογικότητας, είτε, ως επί το πλείστον, με αφορμή τον θάνατό του, τον Απρίλιο του 1935.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Ο Γιάννης Δημητρακάκης γεννήθηκε στην Αθήνα το 1966. Είναι Επίκουρος Καθηγητής Νεοελληνικής Φιλολογίας στο Πανεπιστήμιο Κρήτης. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα είναι κυρίως η πεζογραφία του εικοστού αιώνα, η θεωρία της λογοτεχνίας και η ιστορία της κριτικής. Έχει δημοσιεύσει μελέτες για τους Ν. Γ. Πεντζίκη, Ν. Καχίτση, Γ. Μπεράτη, Θ. Βαλτινό, Στρ. Τσίρκα, Α. Φραγκιά, Γ. Σεφέρη, Ζ. Λορεντζάτο, Αιμ. Χουρμούζιο, Κ. Θ. Δημαρά, κ.ά.

ΟΝΟΜΑ: Χρύσα

ΕΠΩΝΥΜΟ: Θεολόγου

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Υποψήφια διδάκτωρ Νεοελληνικής Φιλολογίας

ΙΔΡΥΜΑ: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Η παρουσία της βαλκανικής λογοτεχνίας
στο περιοδικό Νέα Εστία (1935-1987)*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Η *Νέα Εστία*, ένα από τα σημαντικότερα και μακροβιότερα λογοτεχνικά περιοδικά στην Ελλάδα, φιλοξενεί στις στήλες της, από τα πρώτα κιόλας τεύχη, έναν σημαντικό αριθμό λογοτεχνικών κειμένων Βαλκάνιων συγγραφέων. Παράλληλα με την παρουσία της μεταφρασμένης βαλκανικής λογοτεχνίας στο κύριο σώμα του περιοδικού, η λογοτεχνική κίνηση των βαλκανικών χωρών παρακολουθείται επιπλέον, τόσο από τη στήλη του «Δεκαπενθημέρου», όσο και από τη στήλη της κριτικής του περιοδικού, με τη μορφή των βιβλιοκρισιών για νεοεκδοθέντα βιβλία.

Στόχος της προτεινόμενης ανακοίνωσης είναι να εστιάσει στον τρόπο παρουσίασης των έργων των σημαντικότερων εκπροσώπων της βαλκανικής λογοτεχνίας, όπως εμφανίζονται στις προαναφερθείσες στήλες, διερευνώντας, μεταξύ άλλων, τον βαθμό της συστηματικής τους παρουσίας, καθώς, τελικά, και τη σημασία που αποδίδεται στη λογοτεχνική παραγωγή των χωρών αυτών. Το υπό εξέταση χρονικό διάστημα αφορά κυρίως τη διεύθυνση του περιοδικού από τον Πέτρο Χάρη, καλύπτει δηλαδή τα έτη από το 1935 έως το 1987.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Εκπονώ τη διδακτορική μου διατριβή στο Α.Π.Θ., υπό την εποπτεία του Αναπληρωτή Καθηγητή κυρίου Λάμπρου Βαρελά. Το θέμα μου αφορά τα σημειώματα λογοτεχνικής κριτικής στο περ. *Νέα Εστία* (1927-1987).

ΟΝΟΜΑ: Σοφία

ΕΠΩΝΥΜΟ: Ιακωβίδου

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Επίκουρη Καθηγήτρια

ΙΔΡΥΜΑ: ΤΕΕΠΗ, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Όψεις του Βαλκάνιου στη σύγχρονη μυθοπλασία

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Πώς παρουσιάζεται ο Βαλκάνιος στην ελληνική μυθοπλασία του 21^{ου} αιώνα; Έχει διατηρεί μια παρουσία εντός της, στο ευρύτερο πλαίσιο που ορίζει η τρέχουσα συνθήκη της κρίσης (η οποία πριμοδοτεί εν πολλοίς άλλα ζητήματα όπως το προσφυγικό, το μεταναστευτικό κ. ά.); Διαγράφονται διεπιδράσεις της βαλκανικής με την ευρωπαϊκή ταυτότητα; Κυριότατα όμως, και περνώντας στην αξιολογική διάσταση τέτοιων υπαγωγών: διακρίνονται αυτές οι αποδόσεις από μια χροιά κατωτεροποίησης, σαν να αποτελεί ο Βαλκάνιος τον απωθημένο Άλλο του Έλληνα, μισοκρυμμένο πίσω από την παγκοσμιοποιημένη επιφάνεια ή την ευρωπαϊκή ταυτότητα; Με δεδομένο ότι τα ζητήματα αυτά προσκρούουν σε δύο περιορισμούς ως προς τη διερεύνησή τους, α) αφενός στο ότι απουσιάζει μια εκτεταμένη μελέτη για το πώς παρουσιάζεται ο Βαλκάνιος στη νεοελληνική πεζογραφία εν γένει – αλλά ελάχιστες είναι και οι μελέτες μεμονωμένων περιπτώσεων - ώστε να διαπιστωθούν τυχόν συνέχειες και/ή διαφοροποιήσεις και β) ειδικά σε ό,τι αφορά την πρόσφατη παραγωγή, πρόκειται ούτως ή άλλως για έργα (και συνεπαγωγικά για όψεις του) εν εξελίξει, πιο ουσιαστική θα ήταν η μελέτη επιλεγμένων αλλά ενδεικτικών περιπτώσεων, παρά η απόπειρα καταγραφής μιας επισφαλούς, αναγκαστικά, άποψης συνόλου. Είναι εξάλλου «τοπικές», προσωπικές οι εκάστοτε αποδόσεις, με την έννοια ότι εντοπίζονται σε ορισμένα σημεία της πορείας ακόμη και του ίδιου συγγραφέα και συνομιλούν με τη μεταβαλλόμενη πολιτική, οικονομική και πολιτισμική συνθήκη. Θα παρουσιαστούν τέτοιες σημαίνουσες περιπτώσεις σύγχρονων συγγραφέων, που φωτίζουν έναν άλλοτε προκλητικό, άλλοτε εύλογο διάλογο με συνήθεις κοινωνικές μας αναπαραστάσεις σε ό,τι αφορά την εικόνα του Βαλκάνιου σήμερα, δίνοντας μάλιστα αντιστικτικές της όψεις εντός της σύγχρονης μυθοπλασίας.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Η Σοφία Ιακωβίδου γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη, όπου και σπούδασε Νεοελληνική Φιλολογία. Συνέχισε τις σπουδές της στο Παρίσι (Paris IV, INALCO) και το Μπέρμινγχαμ ως επισκέπτρια ερευνήτρια. Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα εστιάζονται στην κοινωνιολογία της λογοτεχνίας, τις σπουδές του φύλου, τη θεωρία της αυτοβιογραφίας, τη συγκριτική γραμματολογία. Οι δημοσιεύσεις της αφορούν στη λογοτεχνία του 19^{ου} και κυρίως του 20^{ου} αιώνα, την πρόσφατη πεζογραφική παραγωγή καθώς και τις καβαφικές σπουδές. Έχει διδάξει νεοελληνική λογοτεχνία

και θεωρία λογοτεχνίας στα Πανεπιστήμια Ιωαννίνων, Δ. Μακεδονίας, Α.Π.Θ. και στο Ελληνικό Ανοιχτό Πανεπιστήμιο. Είναι Επίκουρη Καθηγήτρια Νεοελληνικής Λογοτεχνίας στο Δ.Π.Θ.

ΟΝΟΜΑ: Κυριάκος

ΕΠΩΝΥΜΟ: Ιωάννου

ΧΩΡΑ: Κύπρος

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Φιλολόγος, διδάκτωρ Νεοελληνικής Φιλολογίας Α.Π.Θ.

ΙΔΡΥΜΑ: -

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

«Πέφτει νεκρός ο Σταμπουλόφ, κι αρκουδικοί σαν πρώτα, / στρέφουν στην δύση
μονομιάς οι Βούλγαροι τα νώτα»: *Πτυχές της πολιτικής γεωγραφίας του Βασίλη
Μιχαηλίδη στον χώρο της βαλκανικής χερσονήσου. Η περίπτωση της Βουλγαρίας*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Ο Κύπριος ποιητής Βασίλης Μιχαηλίδης (Λευκόνικο 1849 - Λεμεσός 1917) θεωρείται από πολλούς μελετητές ο σημαντικότερος ποιητής της νεότερης κυπριακής λογοτεχνίας, κυρίως, βέβαια, για το ποιητικό έργο του που είναι γραμμένο στο κυπριακό ιδίωμα. Διαβάζοντας κανείς το σύνολο των σωζόμενων ποιημάτων του, αντιλαμβάνεται ότι μεγάλο μέρος της (αδιερεύνητης, έως τώρα) πολιτικής γεωγραφίας του «εθνικού» ποιητή της Μεγαλονήσου αφορά τον χώρο των Βαλκανίων. Στην εισήγησή μας αυτή θα προσπαθήσουμε να παρουσιάσουμε τις *βαλκανικές* διαστάσεις του έργου του Β. Μιχαηλίδη, καθώς και τους λόγους για τους οποίους ο ποιητής της «9ης Ιουλίου...» δείχνει τόσο μεγάλο ενδιαφέρον για τις πολιτικές ή κ.ά. εξελίξεις στις χώρες της βαλκανικής χερσονήσου. Επίσης, θα εξετάσουμε πώς οι εξελίξεις αυτές συνδέονται με τα συμφέροντα και τις επιδιώξεις τόσο του ελληνικού κράτους όσο και του αλύτρωτου ελληνισμού, με επικέντρωση του ενδιαφέροντός μας στη Βουλγαρία, αφού στην ποίηση του Β. Μιχαηλίδη, και αν εξαιρέσει κανείς την Ελλάδα και την (ευρωπαϊκή) Τουρκία, η συγκεκριμένη χώρα αναφέρεται πολύ περισσότερες φορές από κάθε άλλη χώρα ή περιοχή των Βαλκανίων.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Ο Κυριάκος Ιωάννου έχει σπουδάσει Κλασική Φιλολογία στο Πανεπιστήμιο Κύπρου (πτυχίο και μεταπτυχιακό), ενώ, από το 2017, είναι διδάκτορας Νεοελληνικής Φιλολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Έχει συγγράψει ή/και επιμεληθεί διάφορα βιβλία, οι θεματικοί άξονες των οποίων περιστρέφονται, κυρίως, γύρω από την κυπριακή λογοτεχνία, ενώ συναφούς θεματολογίας κείμενά του έχουν δημοσιευτεί, μεταξύ άλλων, σε σύμμεικτους τόμους, πρακτικά διεθνών συνεδρίων και διάφορα (κυπριακά, ελλαδικά και διεθνή) περιοδικά. Κατά τη διάρκεια των τελευταίων χρόνων, τα ερευνητικά ενδιαφέροντά του έχουν επικεντρωθεί στη μελέτη του έργου του Βασίλη Μιχαηλίδη. Μέσα από αρχειακές έρευνες, αναδιφήσεις χειρογράφων και αποδελιτώσεις δυσεύρετων κυπριακών εφημερίδων έχει προσθέσει στο σύνολο της εργογραφίας του Βασίλη Μιχαηλίδη περισσότερα από 25 «νέα»/άγνωστα ποιήματα. Από το 2018 είναι υπεύθυνος έκδοσης του φιλολογικού και λογοτεχνικού περιοδικού *Κυπριακή Εστία*.

Βλ., επίσης: [https://sites.google.com/site/eliasepiphanioupublications/kyriakos-
ioannou](https://sites.google.com/site/eliasepiphanioupublications/kyriakos-
ioannou)

ΟΝΟΜΑ: Μαρία
ΕΠΩΝΥΜΟ: Καραβασίλη
ΧΩΡΑ: Ελλάδα
ΙΔΙΟΤΗΤΑ: MSc Βιβλιοθηκονόμος - Φιλολόγος
ΙΔΡΥΜΑ: Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε.

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Αντανεκλάσεις στον ιδιωτικό βίο της ανάπτυξης του εθνισμού στα Βαλκάνια:
Η περίπτωση της ελληνικής ορθόδοξης κοινότητας Αδριανούπολης*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Ο 19ος αιώνας έχει χαρακτηριστεί ως αιώνας των εθνών. Στόχος της παρούσας μελέτης είναι να αναδείξει πως οι εθνικοί ανταγωνισμοί, επηρεάζουν την καθημερινότητα, τις διαπροσωπικές σχέσεις και πτυχές της ευρύτερης κοινωνικής ζωής στην πολυπολιτισμική οθωμανική Αδριανούπολη στα τέλη του 19ου και στις αρχές του 20ού αιώνα. Η μελέτη βασίζεται στον ανέκδοτο κώδικα της Ορθόδοξης Μητρόπολης Αδριανούπολης και ειδικότερα στα πρακτικά συνεδριάσεων της Δημογεροντίας (1893-1904) και του Πνευματικού Δικαστηρίου (1895-1904), δύο οργάνων με διακριτές εξουσίες, αμφότερα όμως με δικαστικές αρμοδιότητες.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Η Μαρία Μ. Καραβασίλη σπούδασε Αρχειονομία, Βιβλιοθηκονομία και Μουσειολογία στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο και Ιταλική Γλώσσα & Φιλολογία στη Φιλοσοφική Σχολή του Ε.Κ.Π.Α. Ακολούθησε μεταπτυχιακές σπουδές με θέμα την «Πολιτισμική Πληροφορική και Επικοινωνία (Κατεύθυνση Μουσειολογίας)» στο Τμήμα Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου και με θέμα την «Κριτική και Έκδοση Ιστορικών και Αρχαικών Πηγών» στο Τμήμα Ιστορίας του Ιονίου Πανεπιστημίου. Εργάστηκε ως βιβλιοθηκονόμος σε ιδρύματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και στη Βιβλιοθήκη της Ιεράς Μητροπόλεως Χαλκίδος, Ιστιαίας και Βορείων Σποράδων. Είναι γραμματέας του Συλλόγου Αποφοίτων Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Μουσειολογίας του Ιονίου Πανεπιστημίου.

ΟΝΟΜΑ: Κωνσταντίνα
ΕΠΩΝΥΜΟ: Καρακώστα
ΧΩΡΑ: Ελλάδα
ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Διδάκτωρ Νεότερης Ιστορίας
ΙΔΡΥΜΑ: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Η λεξικογραφική δραστηριότητα στη Μοσχόπολη.
Μια προσπάθεια προώθησης της ελληνικής γλώσσας στη νότια βαλκανική*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Σκοπός της παρούσας εισήγησης είναι μελετήσει τις εξαιρετικής σημασίας λεξικογραφικές προσπάθειες που συνέβησαν στη Μοσχόπολη την περίοδο της ακμής της και να αναδείξει την πολιτισμική, γλωσσική και πνευματική διάστασή τους στον χώρο της νότιας βαλκανικής.

Πιο συγκεκριμένα θα μελετηθούν οι περιπτώσεις των Θεόδωρου Καβαλλιώτη, συγγραφέα της *Πρωτοπειρίας*, του ιερομόναχου Γρηγόριου Αργυροκαστρίτη, πρώτου μεταφραστή της Καινής Διαθήκης στην αλβανική γλώσσα και του ιερέα Δανιήλ Μοσχοπολίτη, ο οποίος συνέγραψε το τετράγλωσσο λεξικό. Ο Θεόδωρος Καβαλλιώτης και ο Δανιήλ Μοσχοπολίτης επιχείρησαν να αποδώσουν ταυτόχρονα στην ελληνική, τη βλαχική και την αλβανική, ο Μοσχοπολίτης και στην βουλγαρική, τις ίδιες λέξεις, για τις οποίες χρησιμοποίησαν μόνο ελληνικούς τυπογραφικούς χαρακτήρες. Προσπάθησαν δηλαδή να αποδώσουν τους εκάστοτε φθόγγους με βάση το ελληνικό αλφάβητο, γεγονός που αποτέλεσε αναμφίβολα σταθμό στην ιστορία του Νεοελληνικού Διαφωτισμού.

Η λεξικογραφική δραστηριότητα της Μοσχόπολης προκάλεσε αναμενόμενα το ενδιαφέρον πολλών μελετητών, οι οποίοι επιχείρησαν να την προσεγγίσουν και να την αξιολογήσουν άλλοτε με περισσότερες και άλλοτε με λιγότερες επιστημονικές αξιώσεις, άλλοτε στρατευμένα και άλλοτε όχι. Σε κάθε περίπτωση εκείνο που παραμένει και στοιχειοθετεί την κοινή βάση της εν λόγω δραστηριότητας είναι η βαθιά πεποίθηση των συγγραφέων τους ότι η ελληνική γλώσσα αποτελεί το κυρίαρχο γλωσσικό όργανο επικοινωνίας ανάμεσα στους λαούς της Βαλκανικής.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Σπούδασα Ιστορία και Αρχαιολογία στο Α.Π.Θ., από όπου έλαβα και το Μεταπτυχιακό και το Διδακτορικό μου δίπλωμα στον Τομέα της Νεότερης και Σύγχρονης Ελληνικής και Ευρωπαϊκής Ιστορίας με τίτλο διδακτορικής διατριβής: *Μοσχοπολιτών Τύχαι. Η ακμή, η παρακμή και η διασπορά των Μοσχοπολιτών. Η κοινότητα του Μίσκολτς*», η οποία πραγματεύεται την παρουσία των βλαχόφωνων Μοσχοπολιτών στα εδάφη της Αψβουργικής Μοναρχίας και ειδικότερα του Μίσκολτς. Με υποτροφία του New York University (Remarque Institute, Department of International, European & Area Studies) εκπόνησα τις μεταδιδακτορικές μου σπουδές στον τομέα του Public History and Politics. Με τίτλο: *Using and Abusing Public History: The Case of the Greek Economic Crisis and the Rise of the Golden Dawn*, η μεταδιδακτορική μου έρευνα (NYU/ Panteion University) μελετά ζητήματα πολιτικού λόγου και επικοινωνίας την περίοδο της οικονομικής κρίσης μέσα από την οπτική του Public History. Δίδαξα για δύο συνεχόμενα ακαδημαϊκά έτη στο εαρινό εξάμηνο το μάθημα της Νεότερης και Σύγχρονης Ελληνικής Ιστορίας στη Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πατρών και εργάστηκα έως πρότινος ως Program Coordinator στο Navarino Network.

ΟΝΟΜΑ: Σάββας
ΕΠΩΝΥΜΟ: Καράμπελας
ΧΩΡΑ: Ελλάδα
ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Δρ. Νεολληνικής Φιλολογίας
ΙΔΡΥΜΑ: Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Πρώιμα και όψιμα ποιήματα του Χρήστου Χαρτοματσίδη: Σχέσεις με την εποχή τους και τα πεζά και θεατρικά κείμενά του (1986-2018)

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Η περίπτωση του Χρήστου Χαρτοματσίδη αφορά άμεσα το θέμα του Συνεδρίου: Γεννημένος στη Σόφια, εργάζεται στην Κομοτηνή και έχει διακριθεί με διηγήματα, μυθιστορήματα και θεατρικά κείμενα τόσο στη Βουλγαρία όσο και στην Ελλάδα. Η μετακίνηση του έργου του από τη μία χώρα στην άλλη και του ίδιου ως συγγραφέα από το ένα είδος γραφής στο άλλο αποτελούν αντικείμενο διερεύνησης.

Ειδικότερα η ποιητική έκφρασή του: Από τις πρώιμες συλλογές του Χαρτοματσίδη *Ο ξένος* (1986) και *Η νύχτα των εμβρύων* (1989) έως τα όψιμα ποιήματά του σε λογοτεχνικά περιοδικά, όπως ο *Μανδραγόρας*, έχουν διανυθεί 30 χρόνια και ιστορικές, κοινωνικές και αισθητικές εξελίξεις. Αυτές επισημαίνει στον ποιητικό λόγο του Χαρτοματσίδη η παρούσα ανακοίνωση. Επίσης, απαντά στο ερώτημα αν η ποιητική διαδρομή του είναι παράλληλη ή διασταυρώνεται σε κοινούς τόπους με την υπόλοιπη λογοτεχνική γραφή του.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Ο Σάββας Καράμπελας είναι διδάκτωρ Νεοελληνικής Φιλολογίας και έχει διδάξει λογοτεχνία σε ΑΕΙ, ΤΕΙ, ΙΕΚ κ.α. Έχει ανακοινώσει μελέτες του σε συνέδρια στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, οι οποίες έχουν δημοσιευθεί και τύχει ετεροαναφορών (citations). Είναι υπεύθυνος Ερευνητικών-Εκδοτικών Προγραμμάτων και Διαχείρισης Συλλογών του Ιστορικού Αρχείου της Εθνικής Τράπεζας. Είναι ποιητής και το 2016 κυκλοφόρησε η συλλογή ποιημάτων του μιας εικοσαετίας με τίτλο *Στο θάλαμο του μεταφραστή* (εκδ. Μανδραγόρας).

ΟΝΟΜΑ: Ελένη
ΕΠΩΝΥΜΟ: Καραντζόλα
ΧΩΡΑ: Ελλάδα
ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Καθηγήτρια Γλωσσολογίας (Ιστορία Ελληνικής Γλώσσας – Γλωσσική Πολιτική)
ΙΔΡΥΜΑ: Πανεπιστήμιο Αιγαίου

ΟΝΟΜΑ: Αναστάσιος
ΕΠΩΝΥΜΟ: Παπαϊωάννου
ΧΩΡΑ: Ελλάδα
ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Μεταδιδακτορικός Ερευνητής
ΙΔΡΥΜΑ: Ιόνιο Πανεπιστήμιο

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*«Ένταύθα σημειούμεν τα συμπύπτοντα κατά διαφόρους ημέρας ένεκεν μνήμης»:
Οι Εφημερίδες του Ιωάννη Καρυοφύλλη ως χρονογραφικά και γλωσσικά τεκμήρια*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Μεταξύ των Ελλήνων λογίων, στη δράση και το έργο των οποίων αποτυπώνεται το κλίμα της περιόδου της μετάβασης του δυτικοευρωπαϊκού κόσμου αλλά και της καθ' ημάς Ανατολής από τον 17^ο στον 18^ο αιώνα, συγκαταλέγεται ο Ιωάννης Καρυοφύλλης (1610-1692). Είναι η εποχή που εμφανίζεται και διαμορφώνεται ο ευρωπαϊκός Διαφωτισμός, ενώ στην οθωμανοκρατούμενη Ανατολή αναδύονται στο πλαίσιο του θρησκευτικού ουμανισμού εξέχουσες προσωπικότητες με στέρεη φιλολογική και θεολογική γνώση, που αγωνίζονται για την άνθιση και διάδοση των ελληνικών γραμμάτων με απώτερο σκοπό την εθνική αφύπνιση του υπόδουλου ελλητισμού. Μέσα σε αυτό το κλίμα δραστηριοποιείται ο Μεγάλος Λογοθέτης Ιωάννης Καρυοφύλλης, η ζωή του οποίου μοιράστηκε ανάμεσα στην Κωνσταντινούπολη, την Αδριανούπολη και τις Παραδουνάβιες Ηγεμονίες. Ως επίσημος διακινητής της αλληλογραφίας του Πατριαρχείου ήρθε σε άμεση επαφή με όλους τους λογίους και αρχιερείς της εποχής, καθώς και τους αξιωματούχους της απέραντης οθωμανικής επικράτειας, ενώ το συγγραφικό έργο του υπήρξε σημαντικό και πολυδιάστατο. Από το σύνολο των έργων που συνέγραψε, τα περισσότερα είναι σε λόγια γλώσσα, όπως το δογματικό «Περί της ψυχής των αγγέλων» ή το ανέκδοτο ερμηνευτικό έργο «Ζητήματα αναγκαϊότατα και λύσεις». Σε απλή γλώσσα έχει συνταχθεί το *Ζητήματα και αποκρίσεις ή Εγχειρίδιον* (α' έκδοση 1697 στη Βλαχία) και οι *Εφημερίδες*, ένα χρονογραφικό-αυτοβιογραφικό ημερολόγιο με πλούσιες πληροφορίες για τη δράση του ίδιου του Καρυοφύλλη και σημαινόντων προσώπων της εποχής του, όπου όμως καταγράφονται και απλά συμβάντα της καθημερινότητας ή έντονα καιρικά φαινόμενα, από τον Οκτώβριο του 1676 ως τον Φεβρουάριο του 1679. Το ενδιαφέρον αυτό έργο, που παραδίδεται αυτόγραφο στον κώδικα 8232 (φφ. 7^v-24^r) της συλλογής Additional του Βρετανικού Μουσείου και δημοσιεύτηκε για πρώτη φορά το 1889, εξετάζεται ως προς τις ιστορικές μαρτυρίες που παρέχει σε σχέση με άλλα έργα παρόμοιου περιεχομένου, όπως λ.χ. το βασικό ιστορικό βιβλίου του ελλητισμού κατά τον 16^ο-17^ο αι., τον Χρονογράφο του Δωροθέου Μονεμβασίας, και κυρίως με το σύγχρονό του Χρονικό του παπα-Συναδινού από τις Σέρρες (γραμμένο το 1642). Μελετάται επίσης το γλωσσικό όργανο που χρησιμοποιεί ο Καρυοφύλλης στις *Εφημερίδες* του, μια γλώσσα με πολλά δημώδη στοιχεία και έντονο λεξικό δανεισμό από την τουρκική, όπως και στο Χρονικό των Σερρών, σημαντική ψηφίδα στην αποκατάσταση της πορείας διαμόρφωσης της νεοελληνικής γλώσσας και του κωνσταντινουπολίτικου ιδιώματος ειδικότερα.

ΣΥΝΤΟΜΑ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ:

Η Ελένη Καραντζόλα από το 1996 έως το 2001 εργάστηκε ως ερευνήτρια στο Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, όπου είχε την ευκαιρία να συμμετάσχει, από θέση ευθύνης, σε μεγάλο αριθμό ερευνητικών προγραμμάτων, αφενός σε θέματα ιστορίας της ελληνικής γλώσσας (όπως συγγραφή Ιστορίας της Ελληνικής Γλώσσας, Επιτομής του Μεσαιωνικού Λεξικού Κριαρά, Ανθολόγιο δημώδους λόγου του 16^{ου} αι. κ.ά.) και αφετέρου σε θέματα γλωσσικής πολιτικής (Ισχυρές και ασθενείς γλώσσες στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η γλωσσική αγωγή των Ελλήνων μεταναστών κ.ά.), καθώς και στη δημιουργία ηλεκτρονικού κόμβου για την υποστήριξη και επιμόρφωση των εκπαιδευτικών σε θέματα γλωσσικής αγωγής. Υπήρξε επίσης αρχισυντάκτρια του περιοδικού *Γλωσσικός Υπολογιστής*, που φιλοξένησε καινοφανή για τα ελληνικά

δεδομένα άρθρα ως προς τη διδασκαλία της μητρικής γλώσσας στα νέα επικοινωνιακά περιβάλλοντα, με το ιδιαίτερο βάρος της εικόνας (και άλλων σημειωτικών συστημάτων, παράλληλα με τον γραπτό λόγο) και των νέων τεχνολογιών. Στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου εξελέγη Επίκουρη Καθηγήτρια το 2001. Τη διετία 2010-2012 άσκησε καθήκοντα Προέδρου του Τμήματος Μεσογειακών Σπουδών και Προέδρου της Ομάδας Εσωτερικής Αξιολόγησης του Τμήματος, ενώ τη διετία 2015-2017 υπήρξε Διευθύντρια του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Γλωσσολογία ΝΑ Μεσογείου» του ΤΜΣ. Υπήρξε επίσης αναπληρώτρια υπεύθυνη στο έργο «Αναβάθμιση προπτυχιακού προγράμματος σπουδών» (2004-2008), το οποίο επικέντρωσε στην εισαγωγή των νέων τεχνολογιών στο σύνολο των μαθημάτων της Κατεύθυνσης Γλωσσολογίας, ακαδημαϊκή υπεύθυνη της υπηρεσίας ηλεκτρονικής μάθησης του ΤΜΣ (2004-2010) και των Open Courses (2013-2015), και επόπτρια των πρακτικών ασκήσεων των φοιτητών/τριών της Κατεύθυνσης Γλωσσολογίας (2010-2012 και 2013-2014). Από το 2010 είναι Διευθύντρια του Εργαστηρίου Γλωσσολογίας του ΤΜΣ, στο οποίο αναπτύσσονται ποικίλα ηλεκτρονικά σώματα κειμένων για την εξαγωγή γλωσσολογικής πληροφορίας και ηλεκτρονικό υλικό διδασκαλία γλωσσών της ΝΑ Μεσογείου που διδάσκονται στο Τμήμα (τουρκικά, εβραϊκά, αραβικά).

Ο Αναστάσιος Παπαϊωάννου σπούδασε Ελληνική Φιλολογία στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης. Το 2019 απέκτησε Μεταπτυχιακό Δίπλωμα στην Κριτική και Έκδοση των Ιστορικών Πηγών με έμφαση στην Παλαιογραφία από το Ιόνιο Πανεπιστήμιο. Το 2016 έλαβε Διδακτορικό Δίπλωμα στο Τμήμα Μεσογειακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αιγαίου, με θέμα διατριβής: *Πεζά κείμενα λογίων του 16^{ου}-17^{ου} αιώνα σε δημόδη ελληνική γλώσσα, βάσει αυτόγραφων χειρόγραφων κωδίκων*. Η εν λόγω Διατριβή εντάσσεται στο έργο «*Ηράκλειτος*». Η έρευνα έχει συγχρηματοδοτηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο-ΕΚΤ) και από εθνικούς πόρους μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ) - Ερευνητικό Χρηματοδοτούμενο Έργο: *Ηράκλειτος Π*. Επένδυση στην κοινωνία της γνώσης μέσω του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου. Βαθμός πτυχίου: Άριστα.

ΟΝΟΜΑ: Δημήτρης

ΕΠΩΝΥΜΟ: Καργιώτης

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Αναπληρωτής Καθηγητής Συγκριτικής Φιλολογίας

ΙΔΡΥΜΑ: Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Βαλκανικότητα και ανθολογισμός

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Η «βαλκανική λογοτεχνία» είναι ένα πεδίο τα όρια και τα περιεχόμενα του οποίου μένουν ακόμη να προσδιοριστούν ικανοποιητικά. Λιγότερο περιγραφική κατηγορία και περισσότερο απόπειρα ενσυνείδητης γραμματολογικής παρέμβασης και δημιουργίας λογοτεχνικού κανόνα, η βαλκανική λογοτεχνία αποτελεί μια

γραμματολογική κατηγορία που υπερβαίνει τα παραδοσιακά κριτήρια ιστοριογράφησης της λογοτεχνίας, όπως η γλώσσα ή η εθνική ταυτότητα, και τα επαναπροσδιορίζει σε γεωγραφική και ιδεολογική βάση. Η ανακοίνωσή μου επανεπισκέπτεται τους τρόπους συγκρότησης της έννοιας της βαλκανικής λογοτεχνίας, επικεντρώνοντας σε μια διάσταση που έχει καταστεί θεμελιακή γι' αυτήν: τον ρόλο της ανθολογίας. Ένα καινούργιο ενδιαφέρον για «το ανθολογικό φαινόμενο» έχει αναδυθεί πρόσφατα στους ιστορικούς και θεωρητικούς της λογοτεχνίας. Αν ο εξ ανάγκης εκλεκτικισμός που διέπει το ανθολογικό εγχείρημα προϋποθέτει εκ προοιμίου αξιολογικές διεργασίες, η ανθολογία αποτελεί εξίσου ένα πεδίο ισχύος και ηγεμονίας: Τι και γιατί επιλέγεται να ανθολογηθεί; Ποιος επιλέγει και με τι ειδικό βάρος; Τι είδους διαμεσολαβήσεις λαμβάνουν χώρα στο εγχείρημα και σε ποιον βαθμό το προσανατολίζουν; Και εν τέλει, τι σκοπούς και στοχεύσεις έχει μια ανθολογία; Επιδιώκοντας να συμβάλω στην συζήτηση περί βαλκανικής λογοτεχνίας, στην ανακοίνωσή μου θα θίξω ιστορικά και θεωρητικά ζητήματα που αφορούν το ανθολογικό φαινόμενο και τον ρόλο του στην κατασκευή της έννοιας αυτής, εξετάζοντας ερωτήματα που αφορούν τόσο τις θεωρητικές προϋποθέσεις όσο και τα περιεχόμενά του από τα παραδείγματα διαθέσιμων ανθολογιών βαλκανικής λογοτεχνίας.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Ο Δημήτρης Καργιώτης είναι Αναπληρωτής Καθηγητής Συγκριτικής Φιλολογίας στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων και Επισκέπτης Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Καρόλου της Πράγας στην Τσεχία.

Γεννήθηκε στην Θεσσαλονίκη το 1970. Σπούδασε κλασική, βυζαντινή και νεοελληνική φιλολογία στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης και στο Freie Universitat Berlin στην Γερμανία, και συγκριτική γραμματολογία και φιλοσοφία στα Πανεπιστήμια Emory και Princeton των Η.Π.Α.

Το διάστημα 1992-1999 δίδαξε στο Πανεπιστήμιο Eotvos Lorand στην Βουδαπέστη και στα Πανεπιστήμια Princeton και New York University στις Η.Π.Α. Το 1999 εξελέγη Αναπληρωτής Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Στρασβούργου στην Γαλλία.

Έχει πολλές διεθνείς επιστημονικές συνεργασίες κι επισκέπτεται συχνά ως ερευνητής ή επισκέπτης καθηγητής Πανεπιστήμια της Ευρώπης και της Αμερικής. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στην νεότερη ευρωπαϊκή λογοτεχνία και φιλοσοφία (κυρίως από τον 18ο-μέχρι τον 20ό αιώνα), την ιστορία και θεωρία της λογοτεχνίας, τις πολιτισμικές επαφές και μεταβιβάσεις και την ερμηνεία του πολιτισμού. Από το 2010 διδάσκει στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων.

ΟΝΟΜΑ: Άνθη

ΕΠΩΝΥΜΟ: Καρρά

ΧΩΡΑ: Γαλλία

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Μεταφράστρια τουρκικής λογοτεχνίας

ΙΔΡΥΜΑ: Ανεξάρτητη Ερευνήτρια

ΟΝΟΜΑ: Γιώργος

ΕΠΩΝΥΜΟ: Σαλακίδης

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Αναπληρωτής Καθηγητής Οθωμανικής και Τουρκικής Γλώσσας και Γραμματείας

ΙΔΡΥΜΑ: Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Οι Ρωμιοί και ο κόσμος τους στο διηγηματικό έργο του Σαΐτ Φαΐκ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Ο Σαΐτ Φαΐκ είναι εκ των «πατέρων» του σύγχρονου τουρκικού διηγήματος. Ένας σημαντικός αριθμός από αυτά έχουν ως ήρωες τους Ρωμιούς κατοίκους της Κωνσταντινούπολης και των Πριγκιπόνησων. Το βλέμμα του Σαΐτ Φαΐκ εστιάζεται στους καθημερινούς ανθρώπους της Πόλης. Άνθρωποι του μόχθου, απλοί μεροκαματιάρηδες, ψαράδες και χαρτορίχτρες, ορφανά παιδιά και νεαρές μοδιστρούλες, ταβερνιάρηδες και άνεργοι, κάποιοι από αυτούς περιστασιακοί κι άλλοι σταθεροί συνοδοιπόροι της μποέμικης ζωής του παρελαύνουν μέσα από τα σύντομα στην πλειοψηφία τους διηγήματα/χρονογραφήματά του. Ο πρόωρος θάνατός του τον Μάη του 1954, ενάμιση δηλαδή χρόνο πριν τα Σεπτεμβριανά, τον καθιστά εμβληματικό μάρτυρα του τέλους της Πόλης των μειονοτήτων και της αρχής της σύγχρονης Ισταμπούλ. Στόχος της εισήγησής μας είναι να εστιάσουμε το βλέμμα μας στα διηγήματα του Σαΐτ Φαΐκ στα οποία συμμετέχουν κατά κύριο λόγο Ρωμιοί. Να δούμε τον τρόπο με τον οποίο τους προσεγγίζει διαγράφοντας συγχρόνως το περίγραμμα ενός παράλληλου μικροαστικού κόσμου. Να αφουγκραστούμε - και ει δυνατόν να συμπληρώσουμε από όσα μας αποκάλυψε η μετέπειτα ιστορία - κάποιες από τις ανομολόγητες σιωπές του ίδιου και των ηρώων του.

ΣΥΝΤΟΜΑ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ:

Η Άνθη Καρρά σπούδασε νομικά και σλαβικές γλώσσες (slavistique) στο Παρίσι, και εργάστηκε από το 1981 στο μεταφραστικό τμήμα του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, από το οποίο συνταξιοδοτήθηκε το 2016. Ασχολήθηκε, ωστόσο, παράλληλα με τη σύγχρονη τουρκική γλώσσα και λογοτεχνία, τη λογοτεχνία των τουρκόφωνων Μικρασιατών, τη θεωρία της μετάφρασης και τη λογοτεχνική μετάφραση από τα τουρκικά στα ελληνικά. Συμμετέχει σε τρία σεμινάρια της Ανώτατης Σχολής Κοινωνικών Επιστημών (EHESS) του χώρου των τουρκικών σπουδών, και σε ένα σεμινάριο με θέμα τη μετάφραση.

Ο Γιώργος Σαλακίδης σπούδασε κλασική φιλολογία στη Θεσσαλονίκη και τουρκολογία στο Μόναχο της Γερμανίας. Από το 1999 δίδαξε ελληνική φιλολογία στη μέση εκπαίδευση, ενώ από το 2008 διδάσκει στο Τμήμα Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού των Παρευξείνιων Χωρών στην Κομοτηνή οθωμανική και τουρκική γλώσσα και λογοτεχνία.

ΟΝΟΜΑ: Όλγα

ΕΠΩΝΥΜΟ: Κατσιαρδή-Hering

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Ομότιμη Καθηγήτρια Ιστορίας του Νέου Ελληνισμού

ΙΔΡΥΜΑ: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Έλληνες και άλλοι λαοί της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, 15ος-αρχές 19ου αι.:
Δρόμοι παράλληλοι και τεμνόμενοι*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Κατά το υπό εξέταση χρονικό διάστημα οι λαοί της Νοτιοανατολικής Ευρώπης βρέθηκαν, κατά περίπτωση, υπό οθωμανική, αψβουργική, βενετική (κυρίως παράλιοι και νησιωτικοί ως ενταγμένοι στο Stato da Mar), ή ρωσική/ γαλλική/ αγγλική κυριαρχία. Η διαφοροποίηση αυτή, λαμβανομένης υπόψη και της γεωγραφικής ποικιλότητας της χερσονήσου μαζί και με τον εκτεταμένο νησιωτικό χώρο του Αιγαίου και του Ιονίου, δημιουργούσε πολλαπλές διεξόδους και οικονομικούς, πολιτισμικούς προσανατολισμούς. Ο ανταγωνισμός των κεντρικών και δυτικών ευρωπαϊκών δυνάμεων για την εκμετάλλευση του εμπορίου της ανατολικής Μεσογείου αποτελούσε έναν ακόμη διαφοροποιητικό παράγοντα για τους λαούς της ΝΑ Ευρώπης. Οι θρησκευτικές διαφορές οδηγούσαν συχνά σε παράλληλους ή τεμνόμενους δρόμους.

Η συμβολή μου θα εντάσσεται στην ανάπτυξη των παραγόντων που συνέβαλαν σε κοινά εμπορικά δίκτυα ανάμεσα στους λαούς της χερσονήσου εντός του πλαισίου της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και των ευρωπαϊκών οικονομικών εξελίξεων αλλά και των παραγόντων που οδήγησαν στην ενδυνάμωση κάποιων από τους λαούς αυτούς (όπως π.χ. των Ελλήνων), στον τομέα της παιδείας με παράλληλες επιδράσεις επί άλλων λαών της περιοχής ή και με συνθήκες που οδηγούσαν σε ώσμωση. Οι επαφές με τη Δύση και λόγω Αναγέννησης αλλά και λόγω της μακρόχρονης βενετικής κυριαρχίας δημιουργούσαν για τους Έλληνες στερεότερες γέφυρες προς λειτουργία εκδοτικών οίκων στη Βενετία, Βιέννη κ.α. και συνεπώς ταχύτερη επαφή με ιδεολογικά, πολιτιστικά ρεύματα (Αναγέννηση, Ουμανισμό, Διαφωτισμό, επαναστατικές τάσεις εκ της Γαλλικής Επανάστασης, Εθνικισμό). Οι διακρατικές συνθήκες ειρήνης, ιδίως μετά από πολέμους, διαμόρφωναν εκάστοτε περιβάλλον παράλληλων δρόμων, ώσμωσης ή και αντιπαλοτήτων. Ο ρόλος της Εκκλησίας (Οικουμενικό Πατριαρχείο, Αρχιεπισκοπή Ρεέ, Μητρόπολη Κάρλοβιτς κ.ά.) ήταν επίσης ενοποιητικός ή και διαφοροποιητικός για τους ορθόδοξους λαούς.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Η Όλγα Κατσιαρδή-Hering είναι Ομότιμος Καθηγήτρια του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Έχει δημοσιεύσει τρεις μονογραφίες: α) *Η Ελληνική παροικία της Τεργέστης, 1750-1830* (Αθήνα, ΕΚΠΑ, 1986, 1-2 τ.), β) *Λησμονημένοι ορίζοντες Ελλήνων εμπόρων: το εμπορικό πανηγύρι στη Senigallia (18ος-αρχές 19ου αι.)* (Αθήνα 1989), γ) *Τεχνίτες και τεχνικές βαφής νημάτων: από τη Θεσσαλία στην Κεντρική Ευρώπη (18ος- αρχές 19ου αιώνα). Επίμετρο: Η Αμπελακιώτικη συντροφιά (1805)* (Αθήνα-Αμπελάκια, Ηρόδοτος, 2003). Πρόσφατες εκδόσεις: σε συνεπιμέλεια με τη Maria Stassinopoulou (eds), *Across the Danube. Southeastern Europeans and Their Travelling Identities (17th-19th centuries)*, Leiden, Brill, 2017 // Όλγα Κατσιαρδή-Hering (επιμ.), *Βενετικοί χάρτες Πελοποννήσου, τέλη 17ου – αρχές 18ου αι. Από τη συλλογή του Πολεμικού αρχείου της Αυστρίας*, Αθήνα, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τράπεζας, 2018, σελ. 544 // Όλγα Κατσιαρδή-Hering (επιμ.), *Οι πόλεις των Φιλικών. Αστικές διαδρομές ενός επαναστατικού φαινομένου*, Ίδρυμα Βουλής των Ελλήνων για τον Κοινοβουλευτισμό και την Δημοκρατία, Αθήνα 2018// Σε συνεπιμέλεια με τους Αν. Παπαδιά-Λάλα, Κατερίνα Νικολάου, Βαγγέλη Καραμανωλάκη (επιμ.), *Έλλην, Ρωμηός, Γραικός. Συλλογικοί προσδιορισμοί και ταυτότητες*, Αθήνα, Ευρασία, 2019. Είναι μέλος της giunta της Διεθνούς Επιτροπής

για τη μελέτη της Οικονομικής Εταιρείας (13-18^{ος}αι.) στο Ινστιτούτο F. Datini (Πράτο Τοσκάνης), μέλος του Ινστιτούτου Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών Σικελίας - Παλέρμο, αλλά και της Academia Europaea. http://www.arch.uoa.gr/fileadmin/arch.uoa.gr/uploads/cvs/katsiardi_gr.pdf

ΟΝΟΜΑ: Ερατοσθένης

ΕΠΩΝΥΜΟ: Καψωμένος

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Ομότιμος καθηγητής Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

ΙΔΡΥΜΑ: Εταιρεία Κρητικών Σπουδών

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Πολιτισμικά συστήματα και πολιτισμικές οικογένειες στην ευρωπαϊκή ήπειρο.
Τυπολογικά και ταξινομικά κριτήρια*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Η προβληματική αυτής της εργασίας έχει ως αφετηρία τη διαπίστωση ότι οι πολιτισμικές σπουδές, παρά την προφανή σημασία τους, μάλιστα στην παρούσα ιστορική φάση, δεν έχουν ακόμα συγκροτηθεί σε αυτοδύναμο επιστημονικό κλάδο, με θεωρητικές προκείμενες, έννοιες βάσης και μεθοδολογικά εργαλεία κοινής αποδοχής. Η διαπίστωση αυτή υπονοεί μια ορισμένη κριτική απόσταση του γράφοντος τόσο απέναντι σε εκδοχές συγκριτικής φιλολογίας χωρίς θεωρία πολιτισμού, όπως και απέναντι σε σύγχρονες βεβιασμένες προσπάθειες να στηθούν παντού, μέσα σε σύντομο διάστημα, πανεπιστημιακά τμήματα πολιτισμικών σπουδών, πριν από τη συγκρότηση της αντίστοιχης επιστήμης.

Προκειμένου να συμβάλουμε, στο μέτρο που μας αναλογεί, στην ανάπτυξη των πολιτισμικών σπουδών και παράλληλα, να διασφαλίσουμε την αξιοπιστία των διαπολιτισμικών ερευνών, προασπίζοντας την ανεξαρτησία της έρευνας απέναντι σε εξωεπιστημονικές επιρροές ή απόπειρες χειραγώγησης, είναι σκόπιμο και χρήσιμο να συμπεριλαμβάναμε στα συνέδριά μας τα συναφή προς το εκάστοτε ειδικό θέμα επιστημολογικά αιτήματα και προβλήματα πολιτισμικής θεωρίας. Μια μικρή συμβολή προς αυτή την κατεύθυνση φιλοδοξεί ν' αποτελέσει αυτή η εισήγηση, η οποία θέτει προς συζήτηση κάποια βασικά τυπολογικά και ταξινομικά κριτήρια για την διάγνωση και καταγραφή των πολιτισμικών συστημάτων και των πολιτισμικών εννοτήτων της ευρωπαϊκής ηπείρου· κριτήρια που συναρτώνται με τις υπό διερεύνηση διαπολιτισμικές σχέσεις, στο μέτρο που προτείνουν ένα επιστημολογικό υπόβαθρο για την ανάπτυξη της συγκριτικής έρευνας και των πολιτισμικών σπουδών πάνω σε στέρεες θεωρητικές βάσεις.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Ο Ερατοσθένης Γ. Καψωμένος, από τα Χανιά της Κρήτης, είναι Ομότιμος Καθηγητής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, στο οποίο υπηρέτησε από το 1966 έως το 2005. Πτυχιούχος (1963) και διδάκτωρ (1975) της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, έκανε μεταδιδακτορικές σπουδές στο Παρίσι (1974-1977), στην Αισθητική και τη Θεωρία της Τέχνης και του Πολιτισμού (Université de Paris I, Panthéon-Sorbonne), Σημειωτική της λογοτεχνίας, Ποιητική και Υφολογία (Université de Paris VII), Αφηγηματολογία και Δομική Σημαντική (École des Hautes

Études en Sciences Sociales), Εθνολογία (Collège de France), Νεοελληνική Φιλολογία (Institut Néohellénique, Université de Paris IV). Στη διάρκεια της καθηγεσίας του δίδαξε Νεοελληνική Φιλολογία (16ος–20ός αι.), Θεωρία λογοτεχνίας και Μεθόδους ανάλυσης των κειμένων: Ποιητική, Αφηγηματολογία, Κοινωνιοσημειωτική και Θεωρία του πολιτισμού.

Με πρόσκληση των αντίστοιχων ιδρυμάτων, δίδαξε σε προπτυχιακό ή/και μεταπτυχιακό επίπεδο, στο Πανεπιστήμιο Κρήτης (απόσπαση διετούς διάρκειας, 1977-1979), στο Πανεπιστήμιο Κύπρου (Επισκέπτης Καθηγητής, Χειμερινό εξάμηνο 2007) και σε πολλά ευρωπαϊκά πανεπιστήμια. Έχει δημοσιεύσει 29 βιβλία μέχρι σήμερα, 279 μελέτες μέχρι σήμερα, και έχει επιμεληθεί 21 Συλλογικούς τόμους (Πρακτικά Συνεδρίων, Εκδοτικές Σειρές, Τιμητικούς τόμους, Αφιέρωματα σε προσωπικότητες των Γραμμάτων).

Προνομιακό πεδίο των ερευνών του είναι η νεοελληνική ποίηση: Δημοτικό τραγούδι, Σολωμός, Παλαμάς, Σικελιανός, Καβάφης, Σεφέρης, Ελύτης, Ρίτσος, ελληνικός υπερρεαλισμός. Ως ερευνητής καλλιέργησε τους τομείς της Θεωρίας και της Ερμηνείας της Λογοτεχνίας και υπήρξε ένας από τους εισηγητές της Σημειωτικής της λογοτεχνίας και της Στατιστικής υφολογίας στην Ελλάδα Αντιπροσωπευτικά έργα: *Αφηγηματολογία. Θεωρία και μέθοδοι της αφηγηματικής πεζογραφίας* (2003), *Ποιητική ή Περί του πώς δει των ποιημάτων ακούειν. Θεωρία και μέθοδοι ανάλυσης των ποιητικών κειμένων* (2005).

Από τη δεκαετία του 1990 το ερευνητικό του ενδιαφέρον έχει στραφεί στη Θεωρία του πολιτισμού και στην επεξεργασία εργαλείων για την ανάλυση κι ερμηνεία των πολιτισμικών φαινομένων. Αντιπροσωπευτικό έργο: *Αναζητώντας το χαμένο ευρωπαϊκό πολιτισμό. Νεοελληνική ποίηση και πολιτισμική παράδοση* (2002).

ΟΝΟΜΑ: Ιωάννης

ΕΠΩΝΥΜΟ: Κιορίδης

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Μέλος ΣΕΠ - Επιστημονικός Συνεργάτης

ΙΔΡΥΜΑ: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο - Πανεπιστήμιο Σαραγόσα

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Η μορφή του αλόγου στις σερβικές ηρωικές μπαλάντες και το ελληνικό ακριτικό τραγούδι: συγκριτική προσέγγιση

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Η μορφή του αλόγου είναι παρούσα στην επική παράδοση ήδη από τα χρόνια της *Ιλιάδας*. Απαντά, επίσης, στις διηγήσεις και τους μύθους για τον Αλέξανδρο, στο βυζαντινό έπος του *Διγενή Ακρίτη*, αλλά και στην επική λογοτεχνική παραγωγή των λαών της Ευρώπης.

Στην παρούσα συμβολή εξετάζεται η παρουσία και ο ρόλος του αλόγου σε δύο συγκρίσιμες λαϊκές λογοτεχνικές παραδόσεις των Βαλκανίων. Από τη μία πλευρά έχουμε τις σερβικές ηρωικές μπαλάντες (μέσα 14^{ου}-19^{ου} αι.) και από την άλλη, το ελληνικό ακριτικό τραγούδι, μία ιδιαίτερα πλούσια και ενδιαφέρουσα υποκατηγορία των δημοτικών μας τραγουδιών.

Η συγκεκριμένη συγκριτική προσέγγιση με βάση τις δύο παραδόσεις είναι η δεύτερη από την πλευρά μας. Έχει προηγηθεί η δημοσιευμένη εισήγησή μας το 2018

στα πρακτικά του διεθνούς επιστημονικού συμποσίου στο Νις της Σερβίας με θέμα «Niš and Byzantium XVI», το οποίο διοργανώθηκε από το εκεί Πανεπιστήμιο και τον Δήμο της πόλης τον Ιούνιο του 2017. Ο τίτλος της εισήγησής μας ήταν *Ο θάνατος του Μάρκο Κράλιεβιτς και του Διγενή Ακρίτα στις σερβικές ηρωικές μπαλάντες και τα ελληνικά ακριτικά τραγούδια: συγκριτική προσέγγιση*. Αξίζει να σημειωθεί πως αναφορά στην παρουσία του αλόγου στη σερβική και την ισπανική ηρωική παράδοση υπάρχει στο βιβλίο του Prenz το 1983 στο οποίο επιχειρείται μία πρώτη συγκριτική προσέγγιση ανάμεσα στον καστιλιάνο ήρωα Σιντ και τον Σέρβο «ομόλογό» του, Μάρκο Κράλιεβιτς.

Στη δική μας εισήγησή, μετά από μία σύντομη εισαγωγική αναφορά στις ηρωικές σερβικές μπαλάντες και τα ελληνικά ακριτικά τραγούδια, ορίζεται το θέμα και οριοθετείται η χρησιμοποιούμενη βιβλιογραφία. Από σερβικής πλευράς, ως βάση τίθεται η πρόσφατη έκδοση του 2011 με τίτλο *The Serbian Epic ballads: an anthology* με την μετάφραση στα αγγλικά από τον Locke. Χρησιμοποιείται, όμως, και πλούσια συμπληρωματική βιβλιογραφία. Από ελληνικής πλευράς, στηριζόμαστε σε ικανό πλήθος παραλλαγών στις οποίες το άλογο παίζει σημαντικό ρόλο.

Στο κύριο μέρος της εισήγησης προβαίνουμε σε μία λεπτομερή συγκριτική εξέταση της παρουσίας του αλόγου στις δύο παραδόσεις, εντοπίζοντας τις ομοιότητες και τις διαφορές σε διάφορα επίπεδα. Αναλύονται τα σχετικά μοτίβα και ο λειτουργικός ρόλος του αλόγου. Η μελέτη κλείνει με σειρά συμπερασμάτων και τη σχετική βιβλιογραφία.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Ο Ιωάννης Κιορίδης (Σέρρες, 1966) διδάσκει από το 2010 στο ΕΑΠ Λογοτεχνία, Ιστορία και Πολιτισμό της Ισπανίας. Επίσης, έχει διδάξει ως Επισκέπτης Καθηγητής (με υποτροφία του ΙΚΥ) στο Τμήμα Ισπανικής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου της Σαραγόσα στο πλαίσιο του Μεταπτυχιακού και Διδακτορικού Προγράμματος Ισπανικών Σπουδών. Σπούδασε Ιστορία και Αρχαιολογία στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Κρήτης (1989) και Ισπανική Γλώσσα και Φιλολογία στη Φιλοσοφική Σχολή του ΕΚΠΑ (2003). Κάτοχος Μεταπτυχιακού Τίτλου Ειδίκευσης του ΕΑΠ (Σχολή Ανθρωπιστικών Σπουδών, Πρόγραμμα «Εκπαίδευση Ενηλίκων», 2015). Ολοκλήρωσε με επιτυχία (άριστα παμνηφεί, 2009) τη διδακτορική του διατριβή στο Τμήμα Ισπανικής Φιλολογίας της Φιλοσοφικής του ΕΚΠΑ. Θέμα της: *Ποίηση και πραγματικότητα στο Cantar de Mío Cid και στο Διγενή Ακρίτη στο χφ. του El Escorial*. Συνέγραψε δύο βιβλία για τη σχέση βυζαντινού και ισπανικού μεσαιωνικού έπους, ένα για τη σύγκριση ανάμεσα στο ελληνικό δημοτικό τραγούδι και το ισπανικό ρομανθέρο (υποψήφιο στην αρχική φάση για τα Κρατικά Βραβεία Λογοτεχνίας εκδόσεων έτους 2015), μία μετάφραση από την καταλανική του *Χρονικού του Ραμόν Μουντανέρ*, κειμένου του 14^{ου} αι. (σε συνεργασία με Καθηγητές του Παν/μίου της Βαλένθια, βλ. ΚΙΟΡΙΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, με τη συνεργασία των E. FERRER, J. J. POMER & J. REDONDO. *Ραμόν Μουντανέρ: το ελληνικό τμήμα του Χρονικού* (Ramón Muntaner: la secció grega de la Crònica). Δίγλωσση έκδοση στα ελληνικά και καταλανικά. Εκδ. Carmen Narro. Σέρρες-Βαλένθια: Rhemata, 2016. ISBN:978-84-617-4989-8) και μία εμπειρική μελέτη στην οποία καταγράφονται οι απόψεις των Φιλολόγων της Δ.Δ.Ε. Σερρών για την διδακτική μεθοδολογία των προγραμμάτων Εισαγωγικής Επιμόρφωσης των Π.Ε.Κ. Έχει επιμεληθεί την έκδοση συλλογικών τόμων και περιοδικών κι έχει συμμετάσχει με εισηγήσεις σε διεθνή συνέδρια και ημερίδες, ενώ άρθρα και μελέτες του έχουν δημοσιευτεί σε επιστημονικά περιοδικά, συλλογικούς τόμους και πρακτικά συνεδρίων. Αντικείμενο των ερευνών του είναι το βυζαντινό και το καστιλιανό έπος και η μεταξύ τους σχέση, η μεσαιωνική ευρωπαϊκή

επική ποίηση, το ακριτικό τραγούδι και το ισπανικό ρομανθέρο, η συγκριτική μεσαιωνική φιλολογία και λαογραφία, η νεότερη ελληνική ιστορία, η Ιστορία της Ισπανίας, η εκπαίδευση ενηλίκων, κ.λ.π. Από το 2005 έως σήμερα είναι μέλος Επιστημονικών Ερευνητικών Ομάδων του Πανεπιστημίου της Σαραγόσα υπό τον Καθηγητή κ. Μοντανέρ, ενώ κατά το διάστημα 2013-2016 συμμετείχε σε ερευνητικό πρόγραμμα του Πανεπιστημίου της Βαλένθια υπό τον Καθηγητή κ. Ρεδόντο. Αξιολογητής ευρωπαϊκών προγραμμάτων στο ΙΚΥ και το ΙΝΕΔΙΒΙΜ. Εξωτερικός αξιολογητής διδακτορικής διατριβής που εκπονήθηκε στο Πανεπιστήμιο του Βαγιαδολίδ. Πέραν της ελληνικής επικοινωνεί με άνεση στα Ισπανικά και τα Αγγλικά, ενώ κατανοεί ικανοποιητικά την Ιταλική, την Πορτογαλική και τις λοιπές γλώσσες της Ιβηρικής Χερσονήσου. Μέλος της Sociedad Hispánica de Estudios Neohelénicos και της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Νεοελληνικών Σπουδών. Για περισσότερα στοιχεία βλ: <https://eap.academia.edu/IoannisKioridis>

ΟΝΟΜΑ: Σπύρος

ΕΠΩΝΥΜΟ: Κιοσσές

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Ε.ΔΙ.Π. Τμήματος Ελληνικής Φιλολογίας

ΙΔΡΥΜΑ: Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

ΟΝΟΜΑ: Κατερίνα

ΕΠΩΝΥΜΟ: Σχοινά

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Υπεύθυνη Σχολικών Δραστηριοτήτων

ΙΔΡΥΜΑ: Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Ροδόπης

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Μεθοριακή αφήγηση και ποιητική της ταυτότητας: η περίπτωση του Μιροσλάβ Πένκοφ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Η συνθήκη της νέας, απεδαφοποιημένης παγκόσμιας ανθρωπογεωγραφίας στη σημερινή κατάσταση ρευστότητας των γεωγραφικών και εθνικών ορίων μεταγγίζεται αναπόφευκτα και στη σύγχρονη λογοτεχνική παραγωγή. Ειδικότερα στην περιοχή των Βαλκανίων, όπου η μετανάστευση, η πληθυσμιακή διαρροή και η μετεγκατάσταση πληθυσμών εντός και εκτός του συγκεκριμένου γεωγραφικού χώρου είναι εκ των πραγμάτων εκτεταμένη, η αποδημία και τα συναρτώμενα διλήμματα περί ταυτότητας και ετερότητας κατέχουν σημαντική θέση ως αντικείμενο λογοτεχνικής (δια)πραγμάτευσης. Στον ευρύτερο χώρο της λογοτεχνίας της διασποράς αναπτύσσονται νέα υπο-είδη αφηγηματικής αναπαράστασης, όπως αυτό της μεθοριακής αφήγησης, στο πλαίσιο της οποίας ο χώρος της μεθορίου αναδεικνύεται ως κατεξοχήν πεδίο ατομικής και συλλογικής κατασκευής της ταυτότητας, αλλά και μέσο συμβολικού προσδιορισμού της πολιτισμικής πολυσημίας. Στον παραπάνω χώρο ανήκει και η (μεταφρασμένη και στα ελληνικά) πεζογραφία του Βούλγαρου συγγραφέα Μιροσλάβ Πένκοφ, μέσω της οποίας επιχειρείται ένα αφηγηματικό ταξίδι στον καταγωγικό τόπο. Η υποβαλλόμενη εισήγηση εστιάζει στην αφηγηματική οργάνωση της πεζογραφίας του Πένκοφ (διηγήματα, μυθιστόρημα) και στην οριακή της θέση στο διαλογικό μεταίχμιο μεταξύ μυθοπλασίας και παραμυθιού, οικείου και

ανοίκειου, ιστορίας και μικροϊστορίας, μνήμης και βιώματος, λογοτεχνικής παράδοσης και αναζήτησης νέων συμβολικών τρόπων αναπαράστασης της εμπειρίας. Συγκεκριμένα, διερευνάται η (με αφηγηματικούς όρους) αναζήτηση της θέσης του συγγραφέα μεταξύ της βαλκανικής του ρίζας και της περιπλάνησής του ως σύγχρονου πολίτη του κόσμου. Συνακόλουθα εξετάζεται ο τρόπος με τον οποίο η ηχώ της προγονικής φωνής (μύθοι, θρύλοι, λογοτεχνικοί προπάτορες) διαπλέκεται με τη νέα γλώσσα του μέτοικου, αλλά και πώς η λογοτεχνική αφήγηση ανασύρει τον ανώνυμο άνθρωπο και τη μικροϊστορία του από τις ιστορικές μεταβολές στη σύγκρουση παρελθόντος-παρόντος, ιδιαίτερα εκρηκτική στους λαούς της Χερσονήσου του Αίμου.

ΣΥΝΤΟΜΑ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ:

Ο Σπύρος Κιοσσές αποφοίτησε από το Τμήμα Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Α.Π.Θ.. Συνέχισε τις σπουδές του σε μεταπτυχιακό επίπεδο στον τομέα της Κλασικής Φιλολογίας (Πανεπιστήμιο του Ληντς, Μ. Βρετανία) και της εκπαιδευτικής έρευνας (Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης, Μ. Βρετανία). Είναι διδάκτορας Νεοελληνικής Λογοτεχνίας (Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας). Ολοκλήρωσε μεταδιδακτορική έρευνα στο πεδίο της δημιουργικής γραφής, στο Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης, όπου εργάζεται ως Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό Δημιουργικής Γραφής και Νεοελληνικής Λογοτεχνίας. Στα ενδιαφέροντά του συγκαταλέγονται η Δημιουργική Γραφή, η Αφηγηματολογία και η Διδακτική της λογοτεχνίας.

Η Κατερίνα Δ. Σχοινά αποφοίτησε από το Τμήμα Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Α.Π.Θ. Είναι κάτοχος δύο μεταπτυχιακών τίτλων του Δ.Π.Θ. με αντικείμενο τη νεοελληνική λογοτεχνία. Έχει συμμετάσχει με εισηγήσεις της σε πολλά επιστημονικά συνέδρια. Άρθρα και βιβλιοκρισίες της έχουν φιλοξενηθεί σε συλλογικούς τόμους, καθώς και σε ποικίλα επιστημονικά και λογοτεχνικά, έντυπα και ηλεκτρονικά, περιοδικά και ανάλογες σελίδες εφημερίδων, όπως *(Δέ)κατα*, *Διαβάζω*, *Νησίδες*, *Πόρφυρας*, *Φιλόλογος*, *Φιλολογική*, *Εντευκτήριο*, *Μανδραγόρας*, «Αναγνώσεις» της *Αυγής*, *Η Καθημερινή*, *poeticanet*, *Ο Αναγνώστης*, *Διάστιχο* κ.ά.

ΟΝΟΜΑ: Δημήτρης

ΕΠΩΝΥΜΟ: Κόκκορης

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Αναπληρωτής Καθηγητής Νεοελληνικής Γραμματείας

ΙΔΡΥΜΑ: Τμήμα Φιλοσοφίας & Παιδαγωγικής, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Το ιστορικό τραύμα ως αφήγηση: «Ντουρντουβάκια»
μία τραυματική πτυχή των ελληνοβουλγαρικών σχέσεων*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Η λογοτεχνική και γενικότερα κειμενική αποτύπωση των ιστορικών τραυμάτων ως βιωμάτων και ως εγγραφών μνήμης, καθώς και η συνθετότητα της

συγκεκριμένης αποτύπωσης, έχουν διερευνηθεί από βασικές μελέτες, τόσο της ξενόγλωσσας όσο και της ελληνόγλωσσας βιβλιογραφίας. Πλούσια είναι και η σχετική με τη λεγόμενη «στρατοπεδική λογοτεχνία» βιβλιογραφία. Αξιοποιώντας την κειμενοκεντρική – συγκριτική μέθοδο και εντάσσοντας τα κείμενα στα ιστορικά – γραμματολογικά τους συμφραζόμενα, θα προσπαθήσουμε να ακολουθήσουμε μία επαγωγική πορεία, εκκινώντας από ειδικά και συγκεκριμένα στοιχεία, ώστε να στηριχθούν ορισμένα γενικότερα συμπεράσματα για το πώς αποτυπώνεται σε λογοτεχνικές αφηγήσεις, ορισμένες από τις οποίες ανήκουν στο πεδίο της στρατοπεδικής λογοτεχνίας, ένα ιστορικό γεγονός που υπήρξε τραυματικό ως εμπειρία και υφίσταται ως τραύμα μνήμης.

Κατά την περίοδο 1941-1944, πολλοί Έλληνες άνδρες από την Ανατολική Μακεδονία και τη Θράκη, δηλαδή από περιοχές που βρίσκονταν υπό βουλγαρική κατοχή, εγκατέλειπαν υποχρεωτικά τα σπίτια τους και κατατάσσονταν σε βουλγαρικά Τάγματα Εργασίας (ο όρος «ντουρντουβάκια» αποδίδει τη συγκεκριμένη αιχμαλωσία και καταναγκαστική εργασία, η οποία εντοπίζεται και κατά την πρώτη βουλγαρική κατοχή των παραπάνω περιοχών: 1916-1918). Μελετώνται ένα ιστορικό μυθιστόρημα του Δημητρίου Μπατσιούλα, το εκδοθέν Ημερολόγιο του κατοίκου της Πρώτης Σερρών Θωμά Κηροποιού, προφορικές αφηγήσεις που έχουν αποτυπωθεί και σε εικόνα και ήχο, καθώς και συνεντεύξεις ή και αφηγήσεις που έχουν αποκρυσταλλωθεί και σε έντυπη μορφή, από τις οποίες σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό αναδύονται συναισθηματική ένταση και συγκινησιακή δραστηριότητα.

Το διαφαινόμενο συμπέρασμα έγκειται στο ότι εάν το αποτυπωμένο και στον κειμενικό ιστό ιστορικό τραύμα αποδίδεται με όρους διαπάλης και εκδικητικότητας, προϊόντος του χρόνου θα οξύνεται και θα βαθαίνει. Εφόσον, όμως, αποδίδεται με όρους νηφαλιότερης πρόσληψης ως αναπόδραστη παρελθοντική πληγή που δεν πρέπει να προκαταλαμβάνει αρνητικά το παρόν και το μέλλον, τότε ενδέχεται να επουλωθεί και να γίνει αποδεκτό ως δυναμική συμφιλίωσης με το τραυματικό παρελθόν.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Ο Δημήτρης Κόκορης (Πειραιάς, 1963) είναι Αναπληρωτής Καθηγητής Νεοελληνικής Γραμματείας στο Τμήμα Φιλοσοφίας & Παιδαγωγικής της Φιλοσοφικής Σχολής του Α.Π.Θ. Συμμετέσχε ως εισηγητής σε επιστημονικά συνέδρια και έχει δημοσιεύσει βιβλία, μελετήματα σε περιοδικά και σύμμεικτους τόμους, καθώς και βιβλιοκρισίες.

Βιβλία του : *Όψεις των σχέσεων της Αριστεράς με τη λογοτεχνία στο Μεσοπόλεμο 1927-1936* (Αχαϊκές Εκδόσεις, 1999 και ²2005) / *Εισαγωγή και ανθολόγηση κειμένων του τόμου Για τον Χριστιανόπουλο. Κριτικά κείμενα για την ποίησή του* (Εκδόσεις Αιγαίον, 2003) / *«Μια φωτιά. Η ποίηση». Σχόλια στο έργο του Γιάννη Ρίτσου* (Εκδόσεις Σοκόλη, 2003) / *Ποιητικός ρυθμός. Νεωτερική και παραδοσιακή έκφραση* (Εκδόσεις Νησίδες, 2006) / *Μεταφρασμένη ποίηση. Διδακτικές και κριτικές προτάσεις* (Εργαστήριο Συγκριτικής Γραμματολογίας Α.Π.Θ. και Εκδόσεις Σφακιανάκη, 2007) / *Εισαγωγή και επιλογή κριτικών κειμένων του τόμου Εισαγωγή στην ποίηση του Ρίτσου* (Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 2009) / *«Λόγος γυμνός».* *Εισαγωγή στο έργο του Ντίνου Χριστιανόπουλου* (Εκδόσεις Νησίδες, 2011) / *Εισαγωγή και ανθολόγηση κειμένων του τόμου Για τον Ιωάννου. Κριτικά κείμενα* (Εκδόσεις Αιγαίον, 2013), *Φιλοσοφία και νεοελληνική λογοτεχνία. Πτυχές μιας σύνθετης σχέσης* (Εκδόσεις Ι. Σιδέρης, 2015) / *Εισαγωγή, σχόλια και επιμέλεια της έκδοσης Από την Αλληλογραφία Μανόλη Αναγνωστάκη – Τάκη Σινόπουλου 1958-*

1961, Μικροφιλολογικά Τετράδια 21 (= Παράρτημα περιοδικού *μικρο-φιλολογικά*, αρ. 40), 2016.

ΟΝΟΜΑ: Ελπίδα

ΕΠΩΝΥΜΟ: Κόνια

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Διδάκτωρ Φιλολογίας

ΙΔΡΥΜΑ: Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Α΄ Αθήνας

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Αρχαίοι ελληνικοί μύθοι στη σύγχρονη βαλκανική λογοτεχνία:
Η περίπτωση του Georgi Gosprodinov και του Ismail Kadare*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Η παρούσα μελέτη επιχειρεί μια πρόταση ανάγνωσης σύγχρονων μυθιστορημάτων βαλκάνιων συγγραφέων, που αναδεικνύει πώς αυτοί αξιοποιούν αρχαιοελληνικούς μύθους ως θεμέλιο πάνω στο οποίο οικοδομούν είτε σε συμβολικό επίπεδο την υπόθεση του έργου είτε την αφηγηματική τους τεχνική.

Αρχικά, κάτω από αυτό το ερμηνευτικό πρίσμα, προσεγγίζεται το πολυβραβευμένο μεταμοντέρνο μυθιστόρημα *Περί φυσικής της μελαγχολίας* του Βούλγαρου Γκεόργκι Γκοσποντίνοφ, ενός από τους σύγχρονους πιο μεταφρασμένους συγγραφείς και τολμηρούς Ευρωπαίους λογοτέχνες. Ο Γκοσποντίνοφ, χρησιμοποιεί τον μύθο του Μινώταυρου με τους πιο απροσδόκητους τρόπους: ως κυρίαρχο θέμα με πολυάριθμες συμβολικές προεκτάσεις, αλλά και ως δομικό συστατικό στη σχηματοποίηση της αφηγηματικής πλοκής. Ο ήρωας και αφηγητής, ως το *alter ego* του συγγραφέα, με πρωτότυπη δομή και χρονολογικά άλματα, οργανώνει τη σκέψη του γύρω από τον μύθο του Μινώταυρου, κατασκευάζει έναν συνειρμικό λαβύρινθο ιστοριών για τη ζωή της οικογένειάς του στην κομμουνιστική Βουλγαρία, για να μεταπηδήσει τελικά σε διαφορετικές εποχές και οπτικές, εξερευνώντας τη νοοτροπία και τα αδιέξοδα των Ανατολικοευρωπαίων, σε μια ιδιαίτερη μείξη μύθου και βιογραφίας, ατομικής αλλά και συλλογικής, εν τέλει εθνικής.

Στο δεύτερο μέρος της εισήγησης, η παρουσία των αρχαιοελληνικών μύθων ανιχνεύεται σε έργα του επιφανέστερου σύγχρονου Αλβανού συγγραφέα Ισμαήλ Κανταρέ. Με τεκμηριωμένη αναφορά σε συγκεκριμένα μυθιστορήματα αναδεικνύεται η σταθερή επιλογή του Κανταρέ να πλέκει αρχαίους ελληνικούς μύθους με σημαντικά κεφάλαια -συχνά οδυνηρά- της πρόσφατης αλβανικής ιστορίας. Ο πολυβραβευμένος και ευρύτατα μεταφρασμένος (και στα Ελληνικά) βαλκάνιος συγγραφέας τροφοδοτεί συχνά την ανάγκη του να εμπλέκει την πολιτική με τη λογοτεχνία, αντλώντας αναγνωρίσιμα σύμβολα και αρχέτυπα από την Αρχαία Ελληνική Μυθολογία, τα οποία χρησιμοποιεί είτε για να δημιουργήσει εμπνευσμένες αναλογίες με τη σύγχρονη πραγματικότητα της χώρας του είτε για να διαμορφώσει πρωτοποριακούς πειραματισμούς στη δομή και τεχνική της αφήγησης. Πρόκειται για τον μύθο του Ορφέα και της Ευρυδίκης (*Αποκλεισμένη*), τον μύθο των Ατρείδων (*Η Κόρη του Αγαμέμνονα*), τον μύθο του Δούρειου Ίππου (*Το τέρας*) και το μυστήριο των ομηρικών επών (*Φάκελος "Ο"*).

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Η Ελπίδα Κόνια είναι Φιλολόγος και υπηρετεί στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση από το 1998. Είναι αριστούχος απόφοιτος του Τμήματος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών. Έχει κάνει μεταπτυχιακές σπουδές στην Υφογλωσσολογία με εξειδικευμένη έρευνα στην ποίηση του Γ. Σεφέρη (Πανεπιστήμιο του Lancaster, Αγγλία) και στην Παιδική-Εφηβική Λογοτεχνία (Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμήμα ΤΕΠΑΕΣ). Το 2016 ολοκλήρωσε διδακτορική διατριβή με αντικείμενο την αφηγηματολογική προσέγγιση μυθιστορημάτων που απευθύνονται σε εφήβους και με τίτλο *Η αναπαράσταση της συνείδησης του έφηβου χαρακτήρα στο σύγχρονο εφηβικό μυθιστόρημα*. Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στη θεωρία και πράξη της αφήγησης, στην κριτική και τη διδακτική της λογοτεχνίας, σε καινοτόμες πρακτικές διδασκαλίας, στην αξιοποίηση της τέχνης ως διδακτικού μέσου και σε τεχνικές καλλιέργειας της φιλαναγνωσίας.

ΟΝΟΜΑ: Αθηνά

ΕΠΩΝΥΜΟ: Κονταλή

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Μεταδιδακτορική Ερευνήτρια - Διδάσκουσα Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Θρησκευολογίας

ΙΔΡΥΜΑ: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Ο Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Καλλίνικος Ε΄ και η μεταφορά της Μεγάλης του Γένους Σχολής στη Ξηροκρήνη του Βοσπόρου

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Στην έναρξη του 19^{ου} αιώνα ο Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Καλλίνικος Ε΄(1801-1806, 1808-1809) προχώρησε στην υλοποίηση της σημαντικής πρωτοβουλίας του να μεταφερθεί η Πατριαρχική Μεγάλη του Γένους Σχολή από το Φανάρι στην Ξηροκρήνη (Κουρούτσεσμε), που βρίσκεται στις ακτές του Βοσπόρου. Η πρόθεση του ήταν η ανέγερση ενός κτηρίου για την Πατριαρχική Σχολή, όπου τελικά αποφασίστηκε να στεγασθεί στον ηγεμονικό οίκο του Αλεξάνδρου Μαυροκορδάτου. Καθοριστικό ρόλο σε αυτή την ενέργεια της μεταφοράς της Σχολής διαδραμάτισε και η εύνοια του Σουλτάνου Σελίμ Γ΄ προς το Πατριαρχείο. Ο Καλλίνικος Ε΄ παραιτήθηκε από την Πατριαρχία του στις 22 Σεπτεμβρίου 1806, ύστερα από πιέσεις που δέχθηκε από τους νέους τότε Ηγεμόνες των ανατολικών παραδουνάβιων χωρών, Α. Σούτσο και Σκ. Καλλιμάχη, οι οποίοι τάσσονταν υπέρ της επανεκλογής του Γρηγορίου Ε΄ στον Πατριαρχικό θρόνο.

Το σημαντικότερο στο όλο εγχείρημα της μεταφοράς της Πατριαρχικής Σχολής στην περιοχή της Ξηροκρήνης (Κουρούτσεσμε) υπήρξε η απόφαση του Καλλινίκου Ε΄ να καλέσει ως σχολάρχη τον Δωρόθεο Πρώιο (1804-1807), ο οποίος ήταν νέος κληρικός και λόγιος, σπουδασμένος στην Δύση. Ο οραματισμός του Πρώιου για την Μεγάλη του Γένους Σχολή ήταν να αποβεί πνευματικό ίδρυμα πανεπιστημιακού επιπέδου με προορισμό, όχι μόνο την εκπαίδευση, αλλά και την έρευνα θεμάτων της πατρίου παιδείας.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Είναι απόφοιτος του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του ΕΚΠΑ. Κατέχει μεταπτυχιακό δίπλωμα ειδίκευσης στο Κανονικό Δίκαιο (Ιστορικός Τομέας Τμήματος Θεολογίας ΕΚΠΑ). Το 2012 αναγορεύθηκε διδάκτωρ Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής ΕΚΠΑ, στο γνωστικό αντικείμενο της Εκκλησιαστικής Ιστορίας. Είναι μεταδιδακτορική ερευνήτρια και διδάσκουσα του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Θρησκευολογίας του ΕΚΠΑ στα μαθήματα: «Η Εκκλησία κατά την Οθωμανική Κυριαρχία: Ιδεολογικά ρεύματα και συμμετοχή στα κινήματα του Γένους», «Εκκλησία και Διεθνείς Σχέσεις» και «Οικουμενικό Πατριαρχείο. Ιστορία και Θεολογία». Έχει συμμετάσχει σε ερευνητικά προγράμματα και επιμορφωτικά σεμινάρια, ενώ έχει λάβει μέρος σε πολλά επιστημονικά, διεθνή κι εγχώρια συνέδρια και ημερίδες με εισηγήσεις ή ανακοινώσεις. Είναι μέλος διαφόρων επιστημονικών Εταιρειών. Έχει δημοσιεύσει μελέτες και άρθρα σε περιοδικά και εγκυκλοπαίδειες κι έχει συμμετάσχει σε εκδόσεις και επιμέλειες πρακτικών συνεδρίων και συλλογικών τόμων. Αυτοτελείς μελέτες της: *Η σιμωνιακή χειροτονία κατά τους ιερούς κανόνες*, Αθήνα 2006. *Η συμμετοχή του κλήρου στα επαναστατικά κινήματα της Τουρκοκρατίας (1453-1821)*. Αθήνα 2012 (διδ. διατριβή).

ΟΝΟΜΑ: Θεοδώρα

ΕΠΩΝΥΜΟ: Κοντογεώργη

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Φιλολόγος, MSc και Υποψήφια διδάκτωρ Νεοελληνικής Φιλολογίας

ΙΔΡΥΜΑ: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Πολιτική θεωρία και κοινωνική κριτική
στην Ηθική στιχουργία του Αλέξανδρου Κάλφογλου*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Η παρούσα μελέτη επιχειρεί να προσεγγίσει τον φαναριώτη ποιητή Αλέξανδρο Κάλφογλου, που έζησε στη Βλαχία ως ανώτερο στέλεχος των Ηγεμονιών, ιδιαίτερα δε το εκτενές ποιητικό του έργο *Ηθική Στιχουργία* (1794), που αποτυπώνει τη ζωή στην περιοχή στα τέλη του 18^{ου} αιώνα. Η εργασία, λαμβάνοντας υπόψη παλαιότερες μελέτες, εστιάζει στα ιδεολογικά συμφραζόμενα του ποιήματος και τις πολιτικές προθέσεις του ποιητή υπό το πρίσμα κυρίως του ρόλου που ο ίδιος διαδραμάτισε στις αυλές των Παραδουνάβιων ηγεμονιών.

Σε μιαν εποχή αντιπαραθέσεων και έντονης κρίσης και αναβρασμού, όπου οι πολιτικές και κοινωνικές εξελίξεις ήταν ραγδαίες και ο φιλελευθερισμός του Διαφωτισμού προσέκρουε στα συμφέροντα της άρχουσας πολιτικής και εκκλησιαστικής τάξης, ο Κάλφογλου διατυπώνει τη θέση του για το κίνημα του Διαφωτισμού και των θεωρητικών του δηλώσεων, ασκώντας παράλληλα κριτική στις αλλαγές που συνεπάγεται στην καθημερινότητα της Βλαχίας. Η προσπάθεια του ποιητή για την ανάσχεση της επίδρασης του κινήματος γίνεται στη βάση συγκεκριμένων ειδολογικών πρότυπων και γλωσσικών επιλογών.

Έτσι, η μελέτη αυτή επιδιώκει, αρχικά, να αναδείξει τις αναπαραστάσεις της κοινωνίας και της εξουσίας της Βλαχίας, έτσι όπως αυτές προβάλλονται υπό την οπτική του φαναριώτη λογίου και αξιωματούχου. Το κείμενό του, πολιτικών

αξιώσεων και θεολογικών ανησυχιών, συνιστά σημαντικό τεκμήριο για το ιστορικό και κοινωνικό-πολιτικό γίνεσθαι της εποχής του.

Σε ένα δεύτερο επίπεδο, η εργασία επιχειρεί να ανιχνεύσει τους γλωσσικούς, αφηγηματικούς και εν γένει λογοτεχνικούς τρόπους που επιστρατεύονται για την επίτευξη της ιδεολογικής στόχευσης του ποιητή. Στην κατεύθυνση αυτή, μάλιστα, ανιχνεύονται τα δάνεια του ποιητή, η λειτουργία και η σημασία τους. Η ποικιλία των λογοτεχνικών ειδών που αξιοποιούνται στο κείμενο το καθιστά μια ενδιαφέρουσα ποιητική σύνθεση.

Τέλος, επιχειρείται να φωτιστεί η προσωπικότητα του δημιουργού, με βάση αυτοβιογραφικά δεδομένα που παρέχει το ίδιο το κείμενο, συνεπικουρούμενα και από άλλα τεκμήρια που αφορούν τον ποιητή.

Η μελέτη αξιοποιεί συνδυαστικά κλασικούς και σύγχρονους επιστημονικούς κλάδους, όπως τη ρητορική θεωρία και την πολιτισμική κριτική, την πολιτική φιλοσοφία και τη μπαχτινική θεωρία.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Η Θ. Κοντογεώργη είναι Φιλολόγος, κάτοχος Μεταπτυχιακού Τίτλου Σπουδών του Τμήματος Φιλολογίας του ΕΚΠΑ και Υποψήφια διδάκτωρ Νεοελληνικής Φιλολογίας του ίδιου ιδρύματος, στο επιστημονικό πεδίο της Θεωρίας της Λογοτεχνίας. Τα επιστημονικά της ενδιαφέροντα εστιάζονται σε ζητήματα αναπαραστάσεων, ιδεολογίας και ταυτοτήτων (έμφυλων και πολιτικο-κοινωνικών) και στην Ποιητική τους, όπως εμφανίζονται στη δημόσια σφαίρα και στη νεοελληνική λογοτεχνία. Η διδακτορική της διατριβή άπτεται των θεωρητικών κλάδων της Αφηγηματολογίας, της Ρητορικής και της Πολιτισμικής κριτικής. Έχει συμμετάσχει σε συνέδρια με ανακοινώσεις.

ΟΝΟΜΑ: Δημήτριος

ΕΠΩΝΥΜΟ: Κότσικας

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Υποψήφιος διδάκτωρ

ΙΔΡΥΜΑ: Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Ν. Γ. Δόσιος: ένας Ηπειρώτης λόγιος
στη Ρουμανία (1882-1912)*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Παρά το ότι ο Νικόλαος Γ. Δόσιος συνιστά μία ενδιαφέρουσα περίπτωση λογίου με πολυποίκιλη δράση, η σχετική με αυτόν βιβλιογραφία είναι εξαιρετικά περιορισμένη και διασκορπισμένη. Γεννήθηκε στα Ιωάννινα, σπούδασε στη Γερμανία και δίδαξε για 30 χρόνια (1882-1912) σε ελληνικά αλλά και δημόσια σχολεία της Ρουμανίας. Τα τελευταία 25 χρόνια της ζωής του τα πέρασε στη Γαλλία, χωρίς ποτέ να διακόψει τις επιστημονικές του ενασχολήσεις. Κατά τη διάρκεια της ζωής του συνέγραψε διηγήματα, ποιήματα αλλά και διδακτικά εγχειρίδια, δημοσίευσε έναν μεγάλο αριθμό άρθρων, επιστημονικών και μη, διετέλεσε ανταποκριτής ελληνικών και ξενόγλωσσων εφημερίδων, εξέδωσε περιοδικό, εντόπισε άγνωστα έως τότε χειρόγραφα, συγκέντρωσε και κατέγραψε λαϊκά τραγούδια και παραδόσεις. Στην

ανακοίνωση μας πρόκειται να εξετάσουμε τη δράση του λογίου κατά την παραμονή του στο Γαλάτσι (1882-1894) και στο Ιάσιο (1894-1912), όπου και αναδείχθηκε ως ένας από τους κορυφαίους εκπροσώπους των γραμμάτων του παροικιακού ελληνισμού, κάτι που μαρτυρούν, εκτός των άλλων, και οι βραβεύσεις του τόσο από το ρουμανικό όσο και από το ελληνικό κράτος. Πολύτιμα στοιχεία στην προσπάθεια διερεύνησης της δράσης αλλά και εν γένει της εποχής του μας προσφέρει η αδημοσίευτη αυτοβιογραφία του, την οποία εντοπίσαμε σε κώδικα της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Γαλλίας. Παράλληλα θεωρούμε πως μέσα από την παρουσίαση του έργου του θα μπορέσουμε να φωτίσουμε και ορισμένες πτυχές της καθημερινότητας των ελληνικών κοινοτήτων στη Ρουμανία των τελών του 19ου και των αρχών του 20^{ου} αιώνα.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Εκπαίδευση και σπουδές:

2005-10: Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Φιλοσοφική Σχολή, Τμήμα Φιλολογίας, Ειδίκευση Μεσαιωνικής και Νέας Ελληνικής Φιλολογίας, Βαθμός Πτυχίου: Λίαν Καλώς (6,88)

2010-15: Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Φιλοσοφική Σχολή, Τμήμα Φιλολογίας, Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών, Κατεύθυνση Μεσαιωνικής Ελληνικής Φιλολογίας, Βαθμός Διπλώματος: Άριστα (9,08).

ΟΝΟΜΑ: Θανάσης Β.

ΕΠΩΝΥΜΟ: Κούγκουλος

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Δρ. Νέας Ελληνικής Φιλολογίας - Μέλος Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας

ΙΔΡΥΜΑ: Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Αναπαραστάσεις της Αδριανούπολης στην ελληνική πεζογραφία του 19^{ου} αιώνα

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Τις τελευταίες τρεις δεκαετίες η φιλολογική επιστήμη διευρύνει συστηματικά την έρευνα της ελληνικής πεζογραφίας του 19ου αιώνα και προχωρά στην αναθεώρηση παραδεδομένων αντιλήψεων. Στο πλαίσιο αυτής της ερευνητικής προοπτικής κεντρική θέση κατέχει η αποτύπωση της Κωνσταντινούπολης και της Αθήνας στην εν λόγω πεζογραφία ως κατεξοχήν αστικών κέντρων του «έξω» και του «μέσα» ελληνισμού του 19ου αιώνα. Εντούτοις και άλλες πόλεις της οθωμανικής Ανατολής ή του νεοσύστατου ελληνικού κράτους αναπαρίστανται περισσότερο ή λιγότερο στην αφηγηματική πεζογραφία της εποχής. Στην ανακοίνωσή μας ασχολούμαστε με την πολυεθνική Αδριανούπολη, που κατά τον 19ο αιώνα αποτελεί οικονομική, θρησκευτική και πνευματική πρωτεύουσα των Ελλήνων του θρακικού χώρου.

Από την έρευνά μας δεν προκύπτει κάποιο αφηγηματικό κείμενο όπου η Αδριανούπολη προκρίνεται ως κυρίαρχο σκηνικό της δράσης. Ωστόσο, ορισμένες ενδιαφέρουσες όψεις της πόλης παρουσιάζονται στο «πρωτότυπον μυθιστορικών ειδύλλιον» *Θρακικαί Σκηναί* (1891) του Σαράντη Ι. Σαραντίδη, ενώ στο «κοινωνικόν

μυθιστόρημα» *Ο Διάβολος εν Τουρκία, ήτοι Σκηναί εν Κωνσταντινουπόλει* (1862) του Στέφανου Ξένου και στο «ιστορικό τουρκικό διήγημα» *Περιπέτεια δύο ανθρώπων χαρμείου* (1879) του Π. Σ. Συνοδινού προβάλλεται ως τόπος των ραδιουργιών της σουλτανικής αυλής. Επίσης εμφανίζεται ως κέντρο του πανσλαβισμού στο διήγημα «Ο Κόμης Ιβανόφσκις» (1871) του Λάμπρου Ενύαλη και ως σταθμός του οθωμανικού στρατού στο διήγημα «Ο Μοσκόβ-Σελήμ» (1895) του Γ. Μ. Βιζυηνού.

Στα υπόλοιπα έργα που εντοπίσαμε η Αδριανούπολη αναφέρεται παρεμπιπτόντως ως: α. ιερή πόλη που καταγράφεται σε αυτοκρατορικό διάταγμα (*Η Βασιλική Σουλτάνα Αθηναία* - 1878 του Νικολάου Ε. Μακρή), β. τόπος καταγωγής ή κατοικίας δευτερευόντων μυθιστορηματικών χαρακτήρων και ιστορικών προσώπων (*Ο Πολυπαθής* - 1839 του Γρηγορίου Παλαιολόγου, *Η Χαριτίνη ή το κάλλος της χριστιανικής θρησκείας* - 1864 του Παναγιώτη Σούτσου, *Ευγενία* - 1865 του Χρήστου Α. Παρμενίδη, *Η Γυφτοπούλα* - 1884 του Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη) και γ. πόλη που συνδέεται με προσωπικότητες της ελληνικής επανάστασης (*Η σπάθη της εκδικήσεως* - 1861 του Νικολάου Β. Βωτυρά, *Η Ηρωίς της Ελληνικής Επανάστασεως* - 1861 και *Απομνημονεύματα ενός δυστυχούς ήτοι βίος των νόθων τέκνων* - 1883-89 του Στέφανου Ξένου και *Ο Χαλέτ Εφέντης* - 1867-69 του Κωνσταντίνου Ράμφου).

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Τελείωσα τις εγκύκλιες σπουδές μου στην Αλεξανδρούπολη. Έλαβα το πτυχίο του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων (βαθμός: Λίαν Καλώς /8,31). Κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών μου υπήρξα υπότροφος του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών. Διδάκτορας Νέας Ελληνικής Φιλολογίας του Τμήματος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων με θέμα διδακτορικής διατριβής: *Η Ήπειρος ως λογοτεχνικός μύθος στη μεταπολεμική πεζογραφία*. Δημοσίευσα βιβλία, άρθρα και κριτικά σημειώματα στους τομείς της νεοελληνικής φιλολογίας, της σημειωτικής του χώρου στη λογοτεχνία και της λογοτεχνικής εικονολογίας σε φιλολογικά περιοδικά και πρακτικά ελληνικών και διεθνών επιστημονικών συνεδρίων. Διοργάνωσα διεθνή επιστημονικά συμπόσια στην Ελλάδα και στην Τουρκία, ημερίδες, φιλολογικές και εκπαιδευτικές εκδηλώσεις, βιβλιοπαρουσιάσεις και εκθέσεις λογοτεχνικού εντύπου. Διατέλεσα Διευθυντής της Συντακτικής Επιτροπής του περιοδικού λόγου και τέχνης «Εξώπολις». Είμαι Επιστημονικά Υπεύθυνος του ερευνητικού τμήματος «Αρχείο Θρακικής Λογοτεχνίας» του Εθνολογικού Μουσείου Θράκης – Αγγελική Γιαννακίδου. Μέχρι τον Οκτώβριο του 2017 εργάστηκα ως Φιλόλογος στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Δίδαξα, στη βαθμίδα του Λέκτορα, Νέα Ελληνική Γλώσσα και Λογοτεχνία στον Τομέα Νέας Ελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας του Τμήματος Βαλκανικών Γλωσσών και Λογοτεχνιών (Balkan Dilleri ve Edebiyatları Bölümü – Çağdaş Yunan Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı) του Πανεπιστημίου Θράκης (Trakya Üniversitesi) στην Αδριανούπολη της Τουρκίας. Την περίοδο 2013-2016 δίδαξα σε μεταπτυχιακό πρόγραμμα του Ινστιτούτου Κοινωνικών Επιστημών (Sosyal Bilimler Enstitüsü) του ίδιου Πανεπιστημίου και στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα «Γλώσσα και Λογοτεχνία στην Εκπαίδευση» του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας. Από τον Οκτώβριο του 2017 εργάζομαι ως Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό στο Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης και ως Συνεργαζόμενο Εκπαιδευτικό Προσωπικό στο μεταπτυχιακό «Δημιουργική Γραφή» του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου.

ΟΝΟΜΑ: Γιώργος
ΕΠΩΝΥΜΟ: Κούζας
ΧΩΡΑ: Ελλάδα
ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Μεταδιδακτορικός Ερευνητής
ΙΔΡΥΜΑ: Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Βουλγαρικά καταστήματα τροφίμων στην Αθήνα: Στρατηγικές διαχείρισης και κατανάλωσης «παραδοσιακών» βουλγαρικών προϊόντων στον αστικό χώρο σήμερα

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Η ανακοίνωση εξετάζει τις κοινωνικές και πολιτισμικές όψεις της κατανάλωσης βουλγαρικών προϊόντων στην Αθήνα και βασίζεται σε επιτόπια εθνογραφική έρευνα που πραγματοποιείται κατά το 2019 σε βουλγαρικά καταστήματα του κέντρου της Αθήνας (περιοχή Πατησίων και Κυψέλης) που πωλούν βουλγαρικά προϊόντα και ταυτόχρονα προμηθεύουν και εστιατόρια.

Βασικός στόχος της έρευνας δεν είναι μια συνολική παρουσίαση της λειτουργίας των καταστημάτων αυτών –που θα ήταν εξαιρετικά ενδιαφέροντα, αν και ανέφικτη στον περιορισμένο χρόνο μιας προφορικής ανακοίνωσης– αλλά μια κοινωνική και πολιτισμική «ανάγνωση» της διαδικασίας της κατανάλωσης, όπως φωτίζεται μέσα από τη συμμετοχική παρατήρηση και τις συνεντεύξεις με τους πληροφορητές (εμπόρους, καταστηματάρχες, καθώς και πελάτες-καταναλωτές).

Η κατανάλωση δεν μπορεί να εξετάζεται μονοδιάστατα, απλώς ως η κατάληξη της οικονομικής διαδικασίας που σχετίζεται αποκλειστικά με τη χρήση αγαθών και υπηρεσιών, ενώ ούτε τα προϊόντα και τα αγαθά μπορούν να αναλυθούν ξέχωρα από τις κοινωνικές σχέσεις που τα παράγουν και τα προωθούν. Αντίθετα μια ολιστική και κοινωνικά προσδιορισμένη ανάλυση της καταναλωτικής διαδικασίας, όπως επιδιώκεται στην παρούσα ανακοίνωση, επιχειρεί να προσεγγίσει την κατανάλωση ως ένα σύστημα πληροφοριών για την ανάπτυξη και σύσφιξη των κοινωνικών σχέσεων, για την αποκάλυψη της δυναμικής των κοινωνικών δικτύων των Βούλγαρων μέσα στον αστικό χώρο της Αθήνας και φυσικά για τους τρόπους προώθησης των εμπορικών και οικονομικών δραστηριοτήτων τους στην Ελλάδα. Παράλληλα, τα προϊόντα που προέρχονται από τη Βουλγαρία ή κατασκευάζονται από Βούλγαρους στην Ελλάδα και πωλούνται ή καταναλώνονται στην Αθήνα, αναλύονται πολλαπλά: ως εμπορεύματα «παραδοσιακά» και «αυθεντικά» μέσα από μια εμπρόθετη προσπάθεια «παραδοσιοποίησης», ως σύμβολα κοινωνικών σχέσεων, ως φορείς νοημάτων που προωθούν την πολιτισμική κυκλοφορία πληροφοριών σχετικών με την βουλγαρική ιστορία και κουλτούρα, μέσα στη σύγχρονη ελληνική καθημερινότητα και, οπωσδήποτε, ως ιδιαίτερης προέλευσης εμπορικά και διατροφικά αγαθά που συμβάλλουν στην εμπορική κίνηση των βουλγαρικών εστιατορίων της Αθήνας.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Ο Γιώργος Κούζας (Αθήνα, 1981) σπούδασε φιλολογία στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών, απ' όπου αποφοίτησε με άριστα. Στην ίδια Σχολή πραγματοποίησε μεταπτυχιακές σπουδές στη λαογραφία, με υποτροφία του ΙΚΥ, ενώ εκπόνησε διδακτορική διατριβή στο ίδιο πεδίο, με υποτροφία του Ιδρύματος Ωνάση. Έχει εκπονήσει μεταδιδακτορική έρευνα στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Από το 2016 εκπονεί μεταδιδακτορική έρευνα στο Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας του

Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης. Η έρευνά του διακρίθηκε με υποτροφία από το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών [Πρόγραμμα: «Ενίσχυση Μεταδιδασκτόρων Ερευνητών / Ερευνητριών» (Τομέας των Κοινωνικών και Ανθρωπιστικών Επιστημών - κατεύθυνση Ανθρωπιστικών επιστημών)]. Έχει διδάξει λαογραφία στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης και στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου. Διδάσκει λαογραφία στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης. Επίσης, διδάσκει στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Λαογραφία και Εκπαίδευση» του ΠΤΔΕ του Πανεπιστημίου Αθηνών και στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Βυζαντινός Κόσμος: Η σχέση του με την Αρχαιότητα και τον Νεότερο Ελληνισμό» του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου. Είναι μέλος του Συνεργαζόμενου Εκπαιδευτικού Προσωπικού (ΣΕΠ) του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου. Έχει συμμετάσχει ως ερευνητής σε ερευνητικά προγράμματα στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης και στο Πάντειο Πανεπιστήμιο. Έχει λάβει μέρος με εισηγήσεις σε διεθνή συνέδρια στη Γαλλία, τη Γερμανία, την Ιταλία, την Πορτογαλία, την Τουρκία, τη Βουλγαρία, τη Σερβία και αλλού.

ΟΝΟΜΑ: Μαρία-Ελένη

ΕΠΩΝΥΜΟ: Κουζίνη

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Δρ. Νεοελληνικής Φιλολογίας

ΙΔΡΥΜΑ: Πανεπιστήμιο Paul Valery Montpellier 3 France

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Λακαριέρ, Λεβέκ, Κοκτώ, Ντεόν:

*Αναζητώντας στην Ελλάδα του 20ου αιώνα τη συνέχεια του ελληνισμού
μέσα από τις λαϊκές γιορτές, το χορό και το τραγούδι*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Για κάθε ευρωπαϊό εραστή του αρχαιοελληνικού πνεύματος ταξίδι στη μυθική γη σημαίνει επιστροφή στις ρίζες. Τέσσερις Γάλλοι συγγραφείς, παρακινούμενοι από διαφορετικά κίνητρα ο καθένας, επισκέπτονται την Ελλάδα του 20ου αιώνα και αναζητούν δεσμούς ανάμεσα στην ελληνική αρχαιότητα και τη σύγχρονη ελληνική πραγματικότητα.

Η παρούσα ανακοίνωση σκοπό έχει να μελετήσει την αναζήτηση της συνέχειας του ελληνικού στοιχείου, έτσι όπως αποτυπώνεται μέσα από τις μαρτυρίες των Ζακ Λακαριέρ, Ρομπέρ Λεβέκ, Ζαν Κοκτώ και Μισέλ Ντεόν, και ειδικότερα μέσα από τις λαϊκές γιορτές, το χορό και το τραγούδι. Θα εξετασθεί, δηλαδή, κατά πόσο οι σύγχρονες ελληνικές παραδοσιακές γιορτές, έτσι όπως εορτάζονται από τους Νεοέλληνες, συνοδευόμενες από χορούς και τραγούδια, παρουσιάζουν, σύμφωνα με τους προαναφερθέντες Γάλλους επισκέπτες και πάντα μέσα από τη δική τους οπτική γωνία, ομοιότητες ή/και διαφορές με αυτές της αρχαίας Ελλάδας, χωρίς να παραλείπουν όμως το πέρασμα από τη βυζαντινή περίοδο.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Η Μαριλένα Κουζίνη αποφοίτησε το 2006 από το Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας του Α.Π.Θ. Μετά από μεταπτυχιακές σπουδές και κατάθεση εργασίας

(«*Regard de Jacques Lacarrière sur la Grèce: ruptures et continuité*», 2007) που εξετάζει τα ταξίδια του φιλέλληνα συγγραφέα στη χώρα μας και τις μελέτες του, απέκτησε τον τίτλο Master 2 του Πανεπιστημίου Paul Valéry – Montpellier III. Το Δεκέμβριο του 2012 υποστήριξε διδακτορική διατριβή στο ίδιο Πανεπιστήμιο [«*Regards sur la continuité de l'hellénisme chez les écrivains français du XXe siècle (1947-1967): une image de la Grèce reconstruite* »], με επιβλέπουσα καθηγήτρια τη Marie-Paule Masson. Μέσα από τα έργα 10 Γάλλων συγγραφέων, η εργασία εξετάζει την αναζήτηση του αρχαίου ελληνικού πνεύματος στη σύγχρονη Ελλάδα.

ΟΝΟΜΑ: Δημήτριος

ΕΠΩΝΥΜΟ: Κουντουράκης

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Ιστορικός - Αρχαιολόγος - Μεταπτυχιακός φοιτητής του Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας

ΙΔΡΥΜΑ: Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Προσωπογραφικά της Αλεξανδρούπολης μέσα από επιτύμβιες επιγραφές των Παλαιών Νεκροταφείων της (α΄ μισό 20ου αι.)

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Τα επιλεγμένα επιτύμβια σήματα που παρουσιάζονται στην παρούσα ανακοίνωση βρίσκονται στα Παλαιά Νεκροταφεία Αλεξανδρούπολης και χρονολογούνται γύρω στο α΄ μισό του 20ού αι. Πρόκειται κυρίως για επιτύμβιους σταυρούς, οι οποίοι φέρουν εγχάρακτες ή ανάγλυφες επιγραφές με τα στοιχεία των θανόντων (ονοματεπώνυμο, καταγωγή, ημερομηνία γέννησης και θανάτου, ηλικία, επάγγελμα), χάρη στα οποία συντίθενται ως ένα βαθμό πτυχές της προσωπογραφίας των πρώιμων χρόνων της Αλεξανδρούπολης. Μερικοί σταυροί έχουν ως παραπληρωματικά στοιχεία διάφορα διακοσμητικά σχέδια, ενώ άλλοι πάλι είναι παντελώς ακόσμητοι.

Ξεχωρίζει το επιτύμβιο του υποπροξένου της αυστρουγγαρίας και επιθεωρητού του αυστριακού Lloyd Βλασίου Ι. Σούχωρ, καθώς και μερικά προσφύγων και στρατιωτών, γεννημένων στα μέσα του 19ου κ.ε. σε άλλες βαλκανικές ή μικρασιατικές πόλεις (Αδριανούπολη, Φιλιππούπολη, Τυρολόη, Σηλυβρία, Κερασούντα, Κίο, Τασμο, Δοξάτο, Αθήνα και Αίνο), οι οποίοι για πολιτικούς, στρατιωτικούς, οικονομικούς, εμπορικούς ή άλλους λόγους, που υπαγορεύτηκαν από τις ιστορικές συγκυρίες και τα γεγονότα του 20ου αι. (αναβάθμιση του πολιτικο-οικονομικού ρόλου του Δεδέαγατς-Αλεξανδρούπολης, ίδρυση λιμανιού και σιδηροδρόμου, ανάπτυξη εμπορίου, ανταλλαγή πληθυσμών, Α΄ και Β΄ Παγκόσμιοι Πόλεμοι, Εμφύλιος κ.λπ.), μετακινήθηκαν εκούσια ή ακούσια στην Αλεξανδρούπολη και τελικά απεβίωσαν εκεί.

Στις επιτύμβιες επιγραφές των τεθνεώτων αντικατοπτρίζονται οι μετακινήσεις των πληθυσμών και η δημογραφική σύνθεση της Αλεξανδρούπολης, καθώς επίσης και η εν γένει κοινωνική και οικονομική ζωή της.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Ο Δημήτριος Αντ. Κουντουράκης γεννήθηκε στην Αλεξανδρούπολη το 1971. Είναι πτυχιούχος του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Α.Π.Θ. με ειδίκευση στη Βυζαντινή Αρχαιολογία και έχει παρακολουθήσει μαθήματα Παλαιογραφίας στη Μονή Βλατάδων. Είναι κάτοχος διπλώματος Βυζαντινής Μουσικής και πτυχίου Αντίστιξης. Εργάστηκε ως αρχαιολόγος στην 12^η ΕΒΑ (Καβάλα) και την 15^η ΕΒΑ (Αλεξανδρούπολη) στα έργα συντήρησης και ανάδειξης Κοσμοσώτειρας Φερών, Χάνας Τραϊανούπολης και Κάστρου Πυθίου. Πραγματοποίησε ανασκαφές σε οθωμανικά έργα ύδρευσης των Φερών, επιφανειακές έρευνες στον Ν. Έβρου, καθώς και καταγραφή εικόνων, κειμηλίων και επιγραφών στα Εκκλησιαστικά Μουσεία, τους ναούς και τις μονές των Μητροπόλεων Αλεξανδρουπόλεως και Διδυμοτείχου. Σήμερα ζει στο Σουφλί, όπου εργάζεται ως Φιλολόγος στο Γενικό Λύκειο της πόλης. Ταυτόχρονα, ολοκληρώνει τη διπλωματική του εργασία στο πλαίσιο του Π.Μ.Σ. του Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας του Δ.Π.Θ. με θέμα την ιβηρική παρουσία στο Παπίκιον όρος. Επιστημονικά και εκλαϊκευμένα άρθρα και σημειώματά του σχετικά με την ιστορία και τα μνημεία της Θράκης είναι δημοσιευμένα σε πρακτικά συνεδρίων, επιστημονικά περιοδικά, τουριστικούς οδηγούς και περιοδικά ιστορικού και θεολογικού περιεχομένου.

ΟΝΟΜΑ: Ελένη

ΕΠΩΝΥΜΟ: Κουρμαντζή

ΧΩΡΑ: Ελλάδα, Βουλγαρία

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Επισκέπτρια Καθηγήτρια

ΙΔΡΥΜΑ: St. Cyril and St. Methodius University, Veliko Turnovo

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Το Έρωτος Αποτελέσματα... (Βιέννη 1792) και η πολιτική αλληγορία: Ιστορία Γ'

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Το *Έρωτος Αποτελέσματα...* είναι ένα από τα άγνωστα «εν πολλοίς» έργα της προεπαναστατικής περιόδου. Προϊόν των λόγιων (και άλλων) παιγνιδισμάτων και των φιλοσοφικών αναζητήσεων κάποιων διανοούμενων του τότε παροικιακού ελληνισμού, αποτελεί την πρώτη συλλογή αυθεντικών νεοελληνικών διηγημάτων.

Εντύπωση προκαλεί η αρχαιοπρεπής αφιέρωση, το φιλοσοφικό περί έρωτος Προοίμιον, και οι τρεις πεζές ιστορίες, στις οποίες και παρεμβάλλονται εκατόν τριάντα δύο «πολιτικά» αστικά τραγούδια, αρκετά από τα οποία υποκρύπτουν αλληγορικά μηνύματα.

Ιδιαίτερης προσοχής χρήζει η «Ιστορία Γ'», η οποία και περιέχει «Διάφορα έρωτικά περιστατικά τινός Ζαγοραίου Εύγενοῦς», τον συμποσιακό «κύκλο» της Αυλής του Αλέξανδρου Μαυροκορδάτου (Φιραρή), καθώς και διάφορα «τραγώδια» με πολιτικό, μπορούμε να πούμε, περιεχόμενο, τα οποία και εισχωρούν στην παραπάνω ιστορία.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Η Ελένη Κουρμαντζή, έχοντας ήδη καταγράψει στο ενεργητικό της 37 έτη διδασκαλίας στην Ιστορία της Νέας Ελληνικής Λογοτεχνίας, ως μέλος Δ.Ε.Π., στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, είναι Επισκέπτρια Καθηγήτρια

στο St. Cyril and St. Methodius University του Veliko Turnovo της Βουλγαρίας, στο πλαίσιο του Προγράμματος του Ιδρύματος «Α. Σ. Ωνάσης»: «Η σχέση μεταξύ Νεοελληνικού Διαφωτισμού και Βουλγαρικής Αναγέννησης». Κύριο αντικείμενο έρευνας και διδασκαλίας της αποτελεί η περίπτωση του Νεοελληνικού Διαφωτισμού, θέμα το οποίο έχει διευρύνει και ως προς τη μελέτη του συγκριτικά με τον χώρο των Βαλκανίων. Διαθέτει στο βιογραφικό της πλήθος ανακοινώσεων, δημοσιεύσεων και συγγραμμάτων σχετικά με τα έργα και τους λόγιους της Νεοελληνικής Αναγέννησης. Εκδομένα βιβλία της στη θεματική είναι:

- *Το Βιβλίο στην ακμή του Νεοελληνικού Διαφωτισμού (1761 – 1820), Ποσότητες – Ποιότητες – Ιδέες*, εκδ. Ατραπός, Αθήνα 2002.
- *Η Νεοελληνική Αναγέννηση στα Γιάννενα: Από τον πάροικο έμπορο στον Αθανάσιο Ψαλίδα και τον Ιωάννη Βηλαρά (17ος – αρχές 19ου αι.)*, εκδ. Gutenberg, Αθήνα 2007.
- *Έρωτος Αποτελέσματα (Βιέννη, 1792)*, επιμ.: Ελένη Κουρμαντζή, εκδ. Ωνάσειος Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2018.

Επίσης, έχει ασχοληθεί με τη νεοελληνική ποίηση της δεκαετίας του 1920 και ιδιαίτερα με την περίπτωση του ελληνοεβραίου ποιητή και διανοούμενου Γιωσέφ Ελιγιά. Βασική πεποίθησή της παραμένει ότι ο Ακαδημαϊκός οφείλει να δέχεται τα μηνύματα των καιρών, να μετέχει της κοινωνικής συνείδησης και να είναι πρότυπο ενεργού πολίτη.

ΟΝΟΜΑ: Βασιλική

ΕΠΩΝΥΜΟ: Κράββα

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Επίκουρη Καθηγήτρια Κοινωνικής Ανθρωπολογίας Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας

ΙΔΡΥΜΑ: Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

«Χάρη στη μουσική δεν πέθανα ηθικά»: Έλληνες-Εβραίοι μουσικοί και μουσικόφιλοι στα στρατόπεδα θανάτου της ναζιστικής Γερμανίας

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Με τα λόγια αυτά ο Ζακ Στρούμσα, Θεσσαλονικιός Εβραίος που εκτοπίστηκε στο Άουσβιτς, περιγράφει τη φρίκη του στρατοπέδου αλλά και τη μουσική ως στρατηγική επιβίωσης σε ηθικό και πραγματικό επίπεδο. Ο ίδιος, εξαιρετος βιολιστής, κατάφερε μέσα από την τέχνη του να ντύσει την απογυμνωμένη ζωή του, να μην πεθάνει ηθικά. Η δική του μαρτυρία, αλλά και άλλων Ελλήνων Εβραίων μουσικών και τραγουδιστών, αποτυπώθηκε σε εκδόσεις που είδαν το φως της δημοσιότητας κυρίως μετά τη δεκαετία του '80, περίοδο που εδραιώνεται στον ελληνικό χώρο η λεγόμενη στρατοπεδική λογοτεχνία, δηλαδή οι δημοσιευμένες μαρτυρίες επιζώντων του Ολοκαυτώματος. Εκτός από την περίπτωση Στρούμσα και άλλοι Θεσσαλονικείς Εβραίοι, όπως ο Λεόν Περαχιά, ο Πέπο Γκατένιο κ.α., έχουν αφήσει τα δικά τους μουσικά αποτυπώματα στα στρατόπεδα εξόντωσης. Είναι ενδιαφέρον το γεγονός ότι αν και επρόκειτο κατά κύριο λόγο για αναπαραγωγή δυτικών μουσικών έργων, σε αρκετές περιπτώσεις οι έγκλειστοι χρησιμοποιούσαν

στίχους που περιέγραφαν τη φρίκη που βίωναν επενδεδυμένους με γνωστές ρεμπέτικες μελωδίες.

Ο Λεόν Χαγουέλ στη μαρτυρία του αναφέρει τους στίχους ενός τραγουδιού που το τραγουδούσαν στο σκοπό του ρεμπέτικου τραγουδιού «Θυμήθηκα το 12» του Μάρκου Βαμβακάρη. Η γλώσσα που χρησιμοποιούσαν, σύμφωνα με τον Χαγουέλ, ήταν τα ελληνικά, η γλώσσα σύνδεσής τους με την πατρίδα αλλά και την αγαπημένη τους πόλη, τη Θεσσαλονίκη: «το τραγούδι που τραγουδούσαμε εδώ είναι στην ισπανοεβραϊκή ενώ του στρατοπέδου στην ελληνική, που τη μιλούσαμε περισσότερο στο στρατόπεδο γιατί νιώθαμε ξενιτεμένοι...». Το θέμα Έλληνες-Εβραίοι και ρεμπέτικο τραγούδι έχει απασχολήσει ήδη αρκετούς μελετητές, όπως τον Αμπέρτο Ναρ, παραμένει όμως ένα ζήτημα ανοικτό και ένα πεδίο που θα μπορούσε να προβληματοποιήσει ζητήματα ταυτότητας, ανήκειν, αλλά και καλλιτεχνικής όσμωσης και διάδρασης.

Το ζήτημα της μουσικής δημιουργίας την περίοδο του Ολοκαυτώματος έχει μελετηθεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο επαρκώς. Η περίπτωση της Τερεζίν μάλιστα έχει καταγραφεί διεξοδικά και καταδεικνύει τη μουσική παραγωγή ως αντίδοτο στον απανθρωπισμό που επιχειρήθηκε αλλά και στον προσχεδιασμένο αφανισμό του εβραϊκού πληθυσμού. Θα γίνει μια σύντομη αναφορά σε αυτές τις καταγραφές, ωστόσο, προκύπτει ένα μεγάλο κενό που αφορά τη μουσική παραγωγή των Ελλήνων-Εβραίων την ίδια περίοδο. Υπάρχουν μερικές μαρτυρίες καταγεγραμμένες και σχετικές αναφορές σε δημοσιεύματα, παρόλα αυτά δεν έχει γίνει καμιά συστηματική απόπειρα να συγκεντρωθούν όλα τα στοιχεία, ώστε να υπάρξει μια κατατοπιστική εικόνα για το θέμα «Έλληνες-Εβραίοι και μουσικές επιτελέσεις» στα στρατόπεδα θανάτου. Επιπλέον δεν έχει αναδειχθεί η σύνδεση των μουσικών αυτών επιτελέσεων με το ρεμπέτικο και την ελληνική γλώσσα που εν τέλει αποτέλεσαν «τόπους» αντίστασης ενάντια στο φασισμό και την απογύμνωση της ζωής στα στρατόπεδα εξόντωσης της Γερμανίας κατά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Η ανακοίνωση θα επιχειρήσει να θέσει το πολυεπίπεδο αυτό ζήτημα, αλλά κυρίως να αναδείξει τις πολλαπλές ελληνικότητες της ελληνικής μουσικής παραγωγής σε συνθήκες «εξαίρεσης».

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Η Βασιλική Κράββα σπούδασε Ιστορία και Αρχαιολογία στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Μέσω του προγράμματος ERASMUS φοίτησε για έξι μήνες στο Πανεπιστήμιο του Cagliari της Σαρδηνίας, Τμήμα Πολιτισμικής Ανθρωπολογίας. Ακολούθησε μεταπτυχιακές σπουδές στην Κοινωνική Ανθρωπολογία στο Goldsmiths College, Πανεπιστήμιο του Λονδίνου. Εκπόνησε διδακτορική διατριβή στο ίδιο πανεπιστήμιο, η οποία πραγματεύεται θέματα τροφής και ταυτότητας των Εβραίων της Θεσσαλονίκης και παράλληλα εργάστηκε στο Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας του Goldsmiths College ως μερικά απασχολούμενη Λέκτορας. Το ακαδημαϊκό έτος 2003-2004 δίδαξε (με βάση το Π.Δ./407) «Πολιτική Ανθρωπολογία» και «Ανθρωπολογία της Τροφής» στο Τμήμα Ι.Α.Κ.Α του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Το διάστημα 2005-2007 συμμετείχε (υπό την επίβλεψη της Δρ. Μόλχο) στο ερευνητικό πρόγραμμα CENTROPA που ασχολείται με την προφορική ιστορία των Εβραίων σε χώρες της Ανατολικής Ευρώπης και των Βαλκανίων. Έχει λάβει μέρος σε ελληνικά και ευρωπαϊκά συνέδρια, ενώ οι μέχρι τώρα δημοσιευμένες μελέτες της άπτονται των εξής θεμάτων: η τροφή και η διατροφή ως «αποθήκες» παρελθοντικού υλικού, οι μειονοτικοί πληθυσμοί και η Ελλάδα, η σημασία των ιστοριών ζωής ως μεθοδολογικών και ερμηνευτικών εργαλείων, η εννοιολόγηση του κακού και της λήθης. Από το 2006

είναι μέλος του επιστημονικού δικτύου *Border Crossings* και συμμετέχει σε διάφορες δράσεις (διδασκαλία σε θερινό σχολείο ανθρωπολογίας, και διοργάνωση συνεδρίων σε Βαλκανικές χώρες). Το 2010, το βιβλίο της με θέμα *Tell me what you eat and I'll tell you if you are Jewish: Food and discourses of identity* εκδόθηκε στα αγγλικά από τον Γερμανικό εκδοτικό οίκο VDM Verlag. Έχει συμμετάσχει σε επιμέλειες άρθρων (περιοδικά *Anthropology and Sociology, Folklore, Ethnologia Balkanica, SAGEOPEN*). Από το εαρινό εξάμηνο του 2011 διδάσκει Κοινωνική Ανθρωπολογία στο Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας του ΔΠΘ. Τον Απρίλη 2011 εξελέγη Λέκτορας και στις 15 Σεπτέμβρη 2015 Επίκουρη Καθηγήτρια στο ίδιο τμήμα. Το 2012-13 δίδαξε στα πλαίσια του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου ως ΣΕΠ τη θεματική ενότητα: «Δημόσιος και Ιδιωτικός βίος στην Ελλάδα II: οι νεότεροι χρόνοι».

ΟΝΟΜΑ: Γεώργιος

ΕΠΩΝΥΜΟ: Κράιας

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Συνεργαζόμενο Εκπαιδευτικό Προσωπικό

ΙΔΡΥΜΑ: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Ραλλού Καρατζά ή Το θέατρο στην υπηρεσία της εθνεγερσίας

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Ιδιαίτερη θέση στην ιστορία του θεάτρου στην Βαλκανική κατέχει η δομνίτσα Ραλλού Καρατζά, κόρη του Ηγεμόνα της Βλαχίας (1812-1818) Ιωάννη Καρατζά. Πείθοντας με την θέρμη της για την τέχνη του θεάτρου τον πατέρα της, χτίζεται το 1817 στο Βουκουρέστι το πρώτο μόνιμο θέατρο της Βαλκανικής (Cizmeaua Roşie), όπου παριστάνονται από τον θίασο της Ελληνικής Σχολής Βουκουρεστίου σε δική της μετάφραση έργα της Δυτικής Ευρώπης. Σε μια εποχή όμως, όπου ο πόθος για απελευθέρωση ολοένα και μεγαλώνει, και μια περιοχή, όπου δραστηριοποιούνται σημαίνοντα στελέχη της Φιλικής Εταιρείας, το θέατρο της Ραλλούς περνά γρήγορα στην υπηρεσία της εθνεγερσίας. Με τα δράματα που ανεβάζει (ως επί το πλείστον γαλλικές και ιταλικές ιστορικές τραγωδίες, όπως ο *Ιούνιος Βρούτος* του Βολταίρου και ο *Ορέστης* του Αλφιέρι), στόχο έχει την αφύπνιση του Γένους μέσα από την εμπάπτισή του στα υψηλά ιδεώδη του αρχαιοελληνικού παρελθόντος.

Η επαναστατική αυτή δράση της όμως δεν άργησε να κινήσει τις υποψίες της Υψηλής Πύλης, με συνέπεια μόλις τον επόμενο χρόνο (1818) με διαταγή του Σουλτάνου το θέατρο να σταματήσει την λειτουργία του και να λήξει και η θητεία του πατέρα της στην Βλαχία. Στόχος της ανακοίνωσης αυτής είναι η αναζήτηση, ανάλυση και ερμηνεία της θεατρικής δράσης της Ραλλούς Καρατζά, προκειμένου να φωτιστεί σφαιρικά η ιδιαίτερη συνεισφορά της στην Ελληνική Επανάσταση μέσω της τέχνης του θεάτρου.

Πέρα από τον ιστορικό πυρήνα της ανακοίνωσης, θα συζητηθούν τόσο οι δραματουργικές επιλογές της όσο και η σκηνική τους απόδοση, προκειμένου να διαφανεί η ιδιαίτερη σχέση της με την ευρωπαϊκή δραματουργία και θεατρική πρακτική. Υπό αυτές τις προοπτικές, η συγκεκριμένη ανακοίνωση θα καταστεί μία σημαντική συμβολή στην μελέτη των καλλιτεχνικών δραστηριοτήτων του

παροικιακού ελληνισμού και κυρίως των υπηρεσιών που προσέφερε στην πατρίδα μέσα από την τέχνη του.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Σπούδασα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (1999-2003) και εκπόνησα την διδακτορική μου διατριβή στο Albert-Ludwigs-Universität Freiburg (2005-2008) με θέμα *Epische Szenen in Tragischem Kontext: Untersuchung zu den Homer-Bezügen bei Aischylos* (Frankfurt am Main: PeterLang Verlag 2011).

Το ακαδημαϊκό έτος 2010-11 διετέλεσα διδάσκων επί συμβάσει (Π.Δ. 407/80) στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πατρών και τα έτη 2016-2017 & 2017-2018 δίδαξα ως Συνεργαζόμενο Εκπαιδευτικό Προσωπικό στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Ανοιχτού Πανεπιστημίου Κύπρου (Θεματική Ενότητα: ΘΣΠ50 Ιστορία του Θεάτρου και Δραματολογία). Από το 2017 διδάσκω ως Συνεργαζόμενο Εκπαιδευτικό Προσωπικό στο Τμήμα Σπουδών στον Ελληνικό Πολιτισμό του Ελληνικού Ανοιχτού Πανεπιστημίου (Θεματική Ενότητα: ΕΛΠ31 Αρχαία Ελληνική Τραγωδία).

Η κύρια εργογραφία μου εντοπίζεται στην αρχαία ελληνική τραγωδία, ενώ στα ερευνητικά μου ενδιαφέροντα ανήκουν επίσης ο Όμηρος και ο Πίνδαρος, με τις εργασίες μου να έχουν δημοσιευτεί σε εγχώρια και διεθνή έντυπα (*Ελληνικά, Λογείον, Παράβασις, Παρνασσός, Πλάτων, Φιλολογική, Φιλολόγος, Wiener Studien* κ.ά.) και να έχουν συμπεριληφθεί στα πρακτικά πανελληνίων και διεθνών συνεδρίων.

Πέραν των φιλολογικών εργασιών, ασχολούμαι ερασιτεχνικά και με την συγγραφή θεατρικών έργων, με ένα από αυτά (*Τὸ τέλος τῆς πόρνης "Εβελων Ροῦ*) να αποσπά έπαινο στον 91^ο Καλοκαιρινό Θεατρικό Διαγωνισμό (2011) του «Φ.Σ. Παρνασσός» και να βρίσκεται αυτήν την στιγμή υπό έκδοση από τον εκδοτικό οίκο «Ηρόδοτος». Επίσης, το γερμανόγλωσσο έργο μου *Der Bienenstich (Τὸ τσίμπημα τῆς μέλισσας)* πρόκειται να ανεβεί την άνοιξη του 2019 από το Θέατρο Theater-im-Kino του Βερολίνου με σκηνοθέτη τον Peter Tabatt.

ΟΝΟΜΑ: Θεόδωρος

ΕΠΩΝΥΜΟ: Κυρκούδης

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Βιβλιοθηκονόμος Msc - Υποψήφιος διδάκτωρ

ΙΔΡΥΜΑ: Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Το κόμμα Τουρκοελληνικής Αδελφοσύνης και οι γιατροί της Αδριανούπολης

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Στις 16 Σεπτεμβρίου του 1908, Έλληνες και Οθωμανοί πρόκριτοι της Αδριανούπολης ίδρυσαν το κόμμα της Τουρκοελληνικής Αδελφοσύνης με στόχο τη συνεργασία και τη δημιουργία καλών σχέσεων μεταξύ των δύο σύνοικων κοινοτήτων που αποτελούσαν τα εννέα δέκατα του συνολικού πληθυσμού της περιοχής.

Η ίδρυση του κόμματος εντάσσεται στο όραμα της ελληνοοθωμανικής συνεργασίας δια της οποίας θα επικρατούσε ο ελληνισμός, μπροστά στην απειλή του πανσλαβισμού. Πρωτοπόροι και οραματιστές του κόμματος ήταν Έλληνες γιατροί.

Στην ανακοίνωση παρατίθενται λεπτομέρειες αυτής της άγνωστης πτυχής της τοπικής ιστορίας.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Ο Θεόδωρος Κυρκούδης του Ιωάννη γεννήθηκε στην Ελιά Ορεστιάδος το 1966. Σπούδασε στο Τμήμα Βιβλιοθηκονομίας, της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας του ΤΕΙ Θεσσαλονίκης ως υπότροφος. Έχει μεταπτυχιακό στον Οπτικό Πολιτισμό και είναι υποψήφιος διδάκτωρ της Ιστορίας της Ιατρικής. Είναι προϊστάμενος στη βιβλιοθήκη της Ιατρικής Σχολής του ΔΠΘ στην Αλεξανδρούπολη από το 1991. Τιμήθηκε με το πρώτο βραβείο του ΕΟΤ για το βιβλίο του *Έβρος το τελευταίο οχυρό* και με το τρίτο βραβείο από τη Θρακική Εστία Θεσσαλονίκης για τη συγγραφή της μελέτης *Η Προσφορά των Θρακών στους Απελευθερωτικούς Αγώνες του Έθνους 1453-1923*. Βραβεύτηκε από την Ένωση Πολιτιστικών Φορέων Έβρου, τον Φαρμακευτικό Σύλλογο Θεσσαλονίκης, τον Σύλλογο Τριγωνιωτών Αθήνας και τον Εκπολιτιστικό Σύλλογο Λουτρού. Έχει συγγράψει δεκαπέντε βιβλία ιστορικού ενδιαφέροντος.

ΟΝΟΜΑ: Γιώργος
ΕΠΩΝΥΜΟ: Κωστακιώτης
ΧΩΡΑ: Γαλλία
ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Λέκτορας
ΙΔΡΥΜΑ: INALCO

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Dor de ducă, dor de ducă, dor de ducă...¹ ο Γιώργος Σεφέρης στη Ρουμανία

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Το 1939, τις παραμονές του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου, ο Γιώργος Σεφέρης πραγματοποίησε δύο επισκέψεις στη Ρουμανία ως μέλος της διπλωματικής αποστολής της Ελλάδας στο πλαίσιο των εργασιών της Βαλκανικής Συνεννόησης που έλαβαν χώρα στο Βουκουρέστι. Στο περιθώριο των εργασιών αυτών, ο ποιητής είχε την ευκαιρία να ταξιδέψει σε διάφορες περιοχές της χώρας, να επισκεφτεί πόλεις και να συναντήσει ντόπιους.

Στις *Μέρες* του Σεφέρη, η παρακμιακή ατμόσφαιρα των πολιτικών διασκέψεων βιώνεται ως κάτι ανοίκειο και ως αποξένωση που οδηγούν τον άνθρωπο και κατά συνέπεια τον κόσμο ολόκληρο σε έναν ακραίο ατομικισμό. Στο ίδιο πνεύμα η Ρουμανία, ιδωμένη όχι μόνο ως το κέντρο των Βαλκανίων αλλά και ως το επίκεντρο μια παραπαίουσας Ευρώπης, γίνεται το σκηνικό ενός τραγικού θιάσου. Ο ποιητής γίνεται η κοινωνική συνείδηση που ζητάει διέξοδο από ένα κόσμο που οδηγείται στον θάνατο.

Στην ανακοίνωσή μας, ξαναδιαβάζοντας τις σκέψεις του Γιώργου Σεφέρη για την χώρα και τις εντυπώσεις του για τους ανθρώπους, θα προσπαθήσουμε να καταλάβουμε πώς το βαρύ πολιτικό κλίμα του αναπόφευκτου πια πολέμου και η αρνητική ψυχολογία του ποιητή βρίσκουν πρόσφορο έδαφος στην Ρουμανία για να συμβάλουν σε μια από τις πιο δημιουργικές περιόδους του ποιητή.

¹«Καημός της απόδρασης», μετάφραση Γιώργου Σεφέρη.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Ο Γιώργος Κωστακιώτης είναι διδάκτωρ στην Ιστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας και Λέκτορας στην Inalco – μαθήματα κατ'ανάθεση στην Sorbonne/Paris IV.

Μέλος των ερευνητικών ομάδων : PLIDAM (Pluralité des langues et des identités, didactique, acquisition, médiations) και CREE (Centre de recherches Europe-Eurasie).

Πρόσφατες συμμετοχές σε συνέδρια: ΣΤ΄ Συνέδριο της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Νεοελληνικών στο Λούντ (Οκτώβριος 2018), 25^ο Διεθνές Συνέδριο Ελληνιστών Γαλλόφωνων Πανεπιστημίων στο Παρίσι (Μάρτιος 2018).

ΟΝΟΜΑ: Τριαντάφυλλος

ΕΠΩΝΥΜΟ: Κωτόπουλος

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Αναπληρωτής Καθηγητής

ΙΔΡΥΜΑ: Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας

ΟΝΟΜΑ: Άννα

ΕΠΩΝΥΜΟ: Βακάλη

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό

ΙΔΡΥΜΑ: Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας

ΟΝΟΜΑ: Άννα

ΕΠΩΝΥΜΟ: Χατζηπαναγιωτίδη

ΧΩΡΑ: Κύπρος

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

ΙΔΡΥΜΑ: Frederick University

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Τεχνικές Δημιουργικής Γραφής
για τη διδασκαλία της ελληνικής ως ξένης στα Βαλκάνια*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Η Δημιουργική Γραφή έχει καθιερωθεί πλέον τόσο ως επιστημονικό πεδίο, όσο και ως διδακτική πρακτική με σκοπό όχι μόνο την αξιοποίηση της λογοτεχνίας αλλά και τη δημιουργική παραγωγή του λόγου και την κατάκτηση γλωσσικών και συγγραφικών δεξιοτήτων. Ωστόσο, σε ό,τι αφορά τη διδασκαλία ξένων γλωσσών, καθώς και της ελληνικής σε αλλόγλωσσους, δεν έχουν ακόμα συστηματικά εφαρμοστεί και αξιοποιηθεί δραστηριότητες της Δημιουργικής Γραφής.

Σε αυτό το πλαίσιο η παρούσα εισήγηση σκοπό της έχει να παρουσιάσει και να προτείνει δραστηριότητες και τεχνικές δημιουργικής γραφής, οι οποίες ενισχύουν τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας με ενδιαφέροντα και αποτελεσματικό τρόπο. Η πρόταση επικεντρώνεται σε πρωτότυπες και σύγχρονες πρακτικές γραφής και στόχος είναι να εξοικειωθούν και να δοκιμαστούν παιδιά και ενήλικες σε

δραστηριότητες ελεύθερης δημιουργικής έκφρασης και παραγωγής συνεχούς λόγου μέσα από παιχνίδια γραφής, καθώς και στην αναγνώριση, σύγκριση και παραγωγή διαφορετικών κειμενικών ειδών και τύπων κειμένων και των συστατικών τους.

Οι δραστηριότητες που θα προταθούν θα στοχεύουν στην καλλιέργεια συγκεκριμένων γλωσσικών δεξιοτήτων προσδιορισμένων μέσα από την κλίμακα αξιολόγησης του Κοινού Ευρωπαϊκού Πλαισίου Γλωσσικής Αναφοράς. Το πλαίσιο αυτό διαθέτει ανάλογες αναφορές, από οποίες τονίζεται η σημασία της αισθητικής και παιγνιώδους χρήσης της γλώσσας και επιπλέον χρησιμοποιεί και τον όρο Δημιουργική Γραφή, για να περιγραφεί μια κλίμακα δραστηριοτήτων παραγωγής γραπτού λόγου. Στόχος μας είναι να αξιοποιηθούν, ταυτόχρονα με τη διδακτική στόχευση της ελληνικής γλώσσας, πολιτιστικά και ιστορικά στοιχεία των βαλκανικών χωρών με σκοπό να παρέχεται στους μαθητές η ευκαιρία να αφομοιώσουν βιωματικά τη γλώσσα και να την κατακτήσουν μέσω μίας εμπλουτισμένης της χρήσης.

ΣΥΝΤΟΜΑ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ:

Ο Κωτόπουλος Η. Τριαντάφυλλος είναι Αναπληρωτής Καθηγητής Δημιουργικής Γραφής και Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, Διευθυντής και Επιστημονικός Υπεύθυνος του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών «Δημιουργική Γραφή» του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας και του Κοινού Διαπανεπιστημιακού Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών «Δημιουργική Γραφή» (Ε.Α.Π. – Π.Δ.Μ.) με τη μέθοδο της Ανοικτής και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης. Είναι πτυχιούχος και διδάκτορας Νέας Ελληνικής Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Το συγγραφικό του έργο και τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα αφορούν τη μελέτη και τη διδακτική της Δημιουργικής Γραφής, της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας και της Θεωρίας της Λογοτεχνίας.

Έχει εκδώσει επτά (7) επιστημονικά συγγράμματα: *Μιλώντας για την Τέχνη, τον Πολιτισμό, τη Δημιουργική Γραφή... με τον Θάνο Μικρούτσικο* (Πατάκης 2017), *Η Θεσσαλονίκη στο έργο των Θεσσαλονικέων πεζογράφων* (Κώδικας 2006, Επίκεντρο 2013), *Σκηνικό – Χαρακτήρες – Πλοκή* (Ιων 2011), *Τα Ετεροθαλή. Μελέτες για την Παιδική, τη Νεανική και τη Λογοτεχνία για Ενήλικες* (Ιων 2012), *Η Δημιουργική Γραφή στο Νηπιαγωγείο* (Επίκεντρο 2013), *Προσαρμογές των Αναλυτικών Προγραμμάτων για το μάθημα της Γλώσσας στο Γυμνάσιο. Διαθεματικό πλαίσιο και σχέδια διδασκαλίας τ. Α΄. Υποστηρικτικό υλικό και τ. Β΄* (ΥΠΕΠΘ-Π.Ι. 2008). Περισσότερα από εκατό (100) άρθρα του έχουν συμπεριληφθεί σε συλλογικούς τόμους, ελληνικά και ξένα επιστημονικά περιοδικά και πρακτικά διεθνών συνεδρίων. Έχει διοργανώσει τρία (3) διεθνή συνέδρια «Δημιουργικής Γραφής», έχει επιμεληθεί εκδόσεις βιβλίων και συλλογικών τόμων και έχει συμμετάσχει σε διάφορα ερευνητικά προγράμματα. Είναι υπεύθυνος για την έκδοση του ηλεκτρονικού περιοδικού *ΛΕΞΗτανil*.

Στο ενεργητικό του συμπεριλαμβάνονται τέσσερις (4) ποιητικές συλλογές: *Πορτολάνος* (Παρατηρητής 1999), *Εδουάρδοι και Αλφρέδοι* (Μανδραγόρας 2012), *Άνω τελείες και τέτοια* (Μανδραγόρας 2013), *Σημαδούρες* (Δίγαμμα 2015) και μία (1) συλλογή διηγημάτων: *Μία νουβέλα σε 11 Μικρές και μεγάλες ιστορίες* (Γραφομηχανή 2015). Έχει συγγράψει τους στίχους (και έχουν μελοποιηθεί ποιήματά του) στο cd *Γραφή Καθαρή* (Μετρονόμος 2016). Έχει οργανώσει και παρουσιάσει την εκπομπή για την τέχνη της συγγραφής «Δίγαμμα» στην ΕΡΤ3 (2016-2017, 18 επεισόδια). Είναι μέλος πολιτιστικών φορέων και διεθνών εταιρειών, προκρίνει όμως, ανεπιφύλακτα, όλων τη συμμετοχή του ως ιδρυτικό μέλος στην πολιτιστική ομάδα του Πανελληνίου Συλλόγου Παραπληγικών – Παράρτημα Βόρειας Ελλάδας.

Η Άννα Βακάλη από το 2017 είναι μέλος Ε.ΔΙ.Π Δημιουργικής Γραφής στο Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας, ενώ για 15 χρόνια είχε εργαστεί ως Φιλολόγος στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Διαθέτει διδακτορικό δίπλωμα με θέμα *Η παραγωγή γραπτού λόγου στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση μετά το 1975: Από την Έκθεση στη Δημιουργική Γραφή* και μεταπτυχιακές σπουδές στη Διδακτική της Γλώσσας και στην Εκπαιδευτική Πολιτική. Συνεργαζόταν εδώ και χρόνια με το Τμήμα Νηπιαγωγών στη διδασκαλία προπτυχιακών και μεταπτυχιακών μαθημάτων και συγκεκριμένα των ακόλουθων αντικειμένων: *Εισαγωγή στη θεωρητική γλωσσολογία, Διαχρονία και συγχρονία της ελληνικής γλώσσας, Ελληνική Λογοτεχνία I, Ελληνική Λογοτεχνία II, Δημιουργικό γράψιμο, Διαδικτυακές και πολυμεσικές εφαρμογές στην εκπαίδευση*, ενώ πλέον διδάσκει τα μαθήματα *Δημιουργική Γραφή για παιδιά, Πολυμεσικές και διαδικτυακές εφαρμογές της Λογοτεχνίας, Η αφήγηση ως διδακτικό εργαλείο και Δημιουργική Γραφή και Γλώσσα* σε προπτυχιακό επίπεδο και *Ψηφιακή αφήγηση και εκπαίδευση* στο Κοινό Διαπανεπιστημιακό Μεταπτυχιακό Προγράμμα Σπουδών «Δημιουργική Γραφή» (Ε.Α.Π. – Π.Δ.Μ.), *Πολυμεσικές και διαδικτυακές εφαρμογές της Λογοτεχνίας και Εργαστήρια Παραγωγής Πεζού Λόγου I στην Εκπαίδευση* στο Διδρυματικό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών «Δημιουργική Γραφή» (Π.Δ.Μ.- Α.Π.Θ.). Επιπλέον, από το 2013 έως το 2016 διετέλεσε Υπεύθυνη Πρακτικών Ασκήσεων στο ΠΜΣ Δημιουργική Γραφή, ενώ παράλληλα έχει διδάξει σε Προγράμματα Δια Βίου Εκπαίδευσης σχετικά γνωστικά αντικείμενα. Παρουσιάζει εισηγήσεις σε ημερίδες και συνέδρια και ανάλογες δημοσιεύσεις με αντικείμενα συναφή, όπως επίσης και σε σχετικές επιμορφώσεις εκπαιδευτικών σε περιφέρειες της χώρας. Επιπλέον, συμμετείχε στη συγγραφή των ακόλουθων βιβλίων: *Η δημιουργική γραφή στο νηπιαγωγείο*, Τριαντάφυλλος Η. Κωτόπουλος, Άννα Π. Βακάλη, Μαρία Ζωγράφου, εκδ. Επίκεντρο, 2014 / *2ος Λογοτεχνικός Διαγωνισμός "Μίμης Σουλιάτης" (διήγημα & ποίηση)*, Συλλογικό έργο, Libron Εκδοτική, 2016, Άννα Π. Βακάλη, Τριαντάφυλλος Η. Κωτόπουλος / *«Μου αφήνεις 50 δραχμές για τσιγάρα;»* του Μίμη Σουλιάτη, εκδ. Παν-μιου Μακεδονίας, 2009.

Η Άννα Χατζηπαναγιωτίδη είναι κάτοχος διδακτορικού διπλώματος στη Διαπολιτισμική/Γλωσσική Αγωγή. Δίδαξε επί σειρά ετών στο Σχολείο Ελληνικής Γλώσσας του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Στο παρόν στάδιο είναι Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Διαπολιτισμικής/Γλωσσικής Εκπαίδευσης του Τμήματος Επιστημών της Αγωγής του Πανεπιστημίου Frederick. Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα εστιάζονται στη μεθοδολογία/διδακτική της ελληνικής γλώσσας ως δεύτερης/ξένης, στα ΑΠ την Αξιολόγηση/Πιστοποίηση της ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας, την ένταξη των αλλόγλωσσων μαθητών στο σχολείο, τη Διαπολιτισμική Αγωγή, την Πολυπολιτισμική Εκπαίδευση καθώς και την Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών. Είναι μέλος διεθνών εκπαιδευτικών και ερευνητικών οργανισμών όπως η AILA , η ΕΕΕΓ, η ΠΕΕ και η TESOL. Έχει εκτενείς δημοσιεύσεις σε θέματα διαπολιτισμικής εκπαίδευσης και διδακτικής της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας.

ΟΝΟΜΑ: Γεωργία
ΕΠΩΝΥΜΟ: Λαδογιάννη
ΧΩΡΑ: Ελλάδα
ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Καθηγήτρια Νέας Ελληνικής Φιλολογίας
ΙΔΡΥΜΑ: Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Γ.Θεοτοκάς, Εντυπώσεις από τη Γιουγκοσλαβία

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Πρόκειται για ένα ταξιδιωτικό κείμενο του Γ. Θεοτοκά, δημοσιευμένο στο περιοδικό *Ιδέα* (1933-1934), στο ξεκίνημα του νεαρού, τότε, λογοτέχνη. Είναι η εποχή όπου συζητιέται η ρεαλιστική απεικόνιση και άλλα λογοτεχνικά ρεύματα, μέσα σε ένα περιβάλλον πολιτικό που έχει κέντρο το πρόβλημα της κοινοβουλευτικής κρίσης. Το κείμενο μπορούμε να το θεωρήσουμε ως παράδειγμα του τρόπου που αντιλαμβάνεται ο Θεοτοκάς την αφήγηση που συνδυάζει τον ρεαλισμό με μια εκδοχή του δοκιμιακού λόγου. Επιπρόσθετα, μπορούμε να δούμε την πρόταση του Θεοτοκά για την ταξιδιωτική λογοτεχνία, την οποία και ενίσχυσε με δικά του κείμενα.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Η Γεωργία Λαδογιάννη διατέλεσε Καθηγήτρια στο Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών της Σχολής Επιστημών Αγωγής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, με γνωστικό αντικείμενο: «Νεοελληνική Λογοτεχνία με έμφαση στην παιδική λογοτεχνία, τη γλώσσα και το λαϊκό προφορικό πολιτισμό». Γεννήθηκε στην Αγία Άννα Ευβοίας, σπούδασε στα Γιάννενα και από το 1990 δίδαξε στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων έχοντας ως θεματικά πεδία διδασκαλίας και έρευνας τη Νέα Ελληνική Λογοτεχνία, τη Δραματουργία, την Κριτική Θεωρία και τα Λογοτεχνικά περιοδικά. Αρχικά δίδαξε ως Επίκουρη Καθηγήτρια στο Τμήμα Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και στη συνέχεια ως Καθηγήτρια στο Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών του ίδιου Πανεπιστημίου. Βλ. <http://ecedu.uoi.gr/index.php/staff/professors#ladogianni-georgia>

ΟΝΟΜΑ: Φώτιος
ΕΠΩΝΥΜΟ: Λαμπίρης
ΧΩΡΑ: Ελλάδα
ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Ερευνητής
ΙΔΡΥΜΑ: -

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Οι σχέσεις της Ορθόδοξης Εκκλησίας των Ρουμάνικων χωρών με τα Πατριαρχεία της Ανατολής κατά τον 16ο και έπειτα

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Η Ορθόδοξη Εκκλησία των Ρουμάνικων χωρών είχε πάντοτε σχέσεις με τα Πατριαρχεία της Ανατολής. Ως Πατριαρχεία της Ανατολής είναι το Οικουμενικό Πατριαρχείο, το Πατριαρχείο των Ιεροσολύμων, της Αλεξάνδρειας και της Αντιόχειας. Οι σχέσεις ανάμεσα στο Οικουμενικό Πατριαρχείο και την Εκκλησία των Ρουμάνικων χωρών πέρασε κρίση για μεγάλο χρονικό διάστημα. Αυτό οφειλόταν στα

γεγονότα που συνέβησαν στην Σύνοδο της Φεράρας- Φλωρεντίας (1438-1439) καθώς και στην πτώση της Κωνσταντινούπολης (1453). Οι σχέσεις ανάμεσα στις δύο πλευρές ξεκίνησαν ξανά το έτος του 1503 επί Πατριάρχη Νήφωνα Β΄. Το Πατριαρχείο της Αλεξανδρείας ξεκίνησε τις σχέσεις περίπου έναν αιώνα αργότερα από το Οικουμενικό Πατριαρχείο. Σε αυτό είχε συμβάλει ο Πατριάρχης Αλεξανδρείας Μελέτιος Πηγάς (1590-1601). Την ίδια περίοδο και το Πατριαρχείο της Αντιόχειας ήρθε σε επαφή με τις Ρουμάνικες χώρες όπου οι Πατριάρχες δέχθηκαν υποστήριξη τόσο σε πνευματικό όσο και σε υλικό επίπεδο. Τέλος ο Πατριάρχης Ιεροσολύμων Θεοφάνης Γ΄ (1608-1644) επισκέφτηκε τις Ρουμάνικες χώρες με σκοπό την διατήρηση ελέγχου στους Αγίους Τόπους. Ως γενική εικόνα, η Ορθόδοξη Εκκλησία των Ρουμάνικων χωρών υποστήριξε και υποστηρίχθηκε από όλα τα Πατριαρχεία της Ανατολής από τον 16^ο αιώνα μέχρι και τον 18^ο.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Σπουδές:

-Πτυχίο Ηλεκτρονικού Μηχανικού , ΤΕΙ Πειραιά, έτος 2003

-Πτυχίο Κοινωνιολογίας Παντείου Πανεπιστημίου Αθηνών, έτος 2009

-Πτυχίο Θεολογίας Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, έτος 2015

- Μεταπτυχιακός τίτλος Τμήματος Θεολογίας Πανεπιστημίου Νεαπόλεως Πάφου, Κύπρος 2018

Πιστοποιητικά Μεταπτυχιακής Εξειδίκευσης και Επιμόρφωσης στα εξής θέματα:
Θρησκευτικές και πολιτισμικές ετερότητες στην Ελληνική κοινωνία - Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Διαχείριση της Πολιτισμικής και Θρησκευτικής Ετερότητας - Πανεπιστήμιο Αιγαίου
Θρησκεία, Ιερά Κείμενα και Ερμηνευτική - Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Terrorism and counterterrorism – University Leiden – Netherlands

Constitutional Struggles in the Muslim World – University Copenhagen – Denmark

Introduction to Philosophy – The University of Edinburgh - Great Britain

The Holocaust - An Introduction – The Final Solution – Telaviv University- Israel

Israel State and Society – The Hebrew University of Jerusalem – Israel

Mural Foundations of Politics –Yale Univesrity - USA

ΟΝΟΜΑ: Ανδρέας

ΕΠΩΝΥΜΟ: Λενακάκης

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Φιλολόγος - Υποψήφιος διδάκτωρ

ΙΔΡΥΜΑ: Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Ηρακλείου

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Σλαβικά γλωσσικά κατάλοιπα στον κρητικό λαϊκό λόγο

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Το ερώτημα πότε και γιατί έφτασαν Σλάβοι στην Κρήτη αποτελεί αντικείμενο ανοιχτό ακόμα για την ιστορική έρευνα. Ωστόσο κάποια γλωσσικά κατάλοιπα της σλαβικής γλώσσας διατηρούνται ακόμα ζωντανά στον κρητικό λαϊκό λόγο, κυρίως σε τοπωνύμια (ορεινών ή κτηνοτροφικών περιοχών του νησιού) και ποιμενικούς όρους. Στην εισήγησή μου θα παρουσιαστεί συνοπτικά η μέχρι σήμερα γλωσσική έρευνα και

θα παρουσιαστούν νεότερα γλωσσικά στοιχεία που αποδείχνουν την περιορισμένη μεν πλην, όμως, υπαρκτή σλαβική γλωσσική επιρροή στην κρητική ντοπιολαλιά.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Γεννήθηκα στον Καλοχωραφίτη του Δήμου Φαιστού. Σπούδασα Ιστορία και Αρχαιολογία και εργάζομαι ως καθηγητής Φιλολόγος στην Β/βάθμια δημόσια εκπαίδευση. Το 2010 τιμήθηκα από την Ακαδημία Αθηνών με το βραβείο της τάξεως των γραμμάτων και των τεχνών για την τοπωνυμική εργασία μου που εκδόθηκε με τίτλο *Πυργιώτισσα. Ονομάτων Επίσκεψις*, Βικελαία Δημοτική Βιβλιοθήκη Ηρακλείου, Ηράκλειο 2013. Είμαι υποψήφιος διδάκτωρ του Δ.Π.Θ.

Εργογραφία: δέκα βιβλία και εννέα επιμέλειες βιβλίων λαογραφικού περιεχομένου, και είκοσι πέντε ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια τοπωνυμικού και λαογραφικού περιεχομένου.

ΟΝΟΜΑ: Μαρία

ΕΠΩΝΥΜΟ: Λίτινα

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Επιστημονική συνεργάτης στο Ιστορικό & Παλαιογραφικό αρχείο

ΙΔΡΥΜΑ: Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Όψεις του έργου του Γεωργίου Τσουκαλά

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Ο κώδικας 216 (TA71) της συλλογής του Μουσείου Μπενάκη περιέχει κείμενα της Δογματικής Θεολογίας του θεολόγου και διδάσκου Κωνσταντίνου Τυπάλδου με βιβλιογραφικά σημειώματα του Γεωργίου Τσουκαλά, γραφέα του χειρογράφου και μαθητή του στην Ιόνιο Ακαδημία. Με βάση τα σημειώματα αυτά θα εξερευνήσουμε την σύντομη εκπαιδευτική και συγγραφική διαδρομή του Τσουκαλά στην Φιλιππούπολη στο πλαίσιο των εθνικών ανταγωνισμών στην περιοχή.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Η Μαρία Λίτινα εργάζεται από το 1997 ως επιστημονική συνεργάτης στο Ιστορικό και Παλαιογραφικό Αρχείο του Μορφωτικού Ίδρυματος της Εθνικής Τραπέζης (ΙΠΑ/ΜΙΕΤ).

Τα ερευνητικά ενδιαφέροντά της εστιάζονται στη Βαλκανική Ιστορία και Ιστοριογραφία του 19ου-20ου αιώνα, ιδιαίτερα τις Ελληνο-Βουλγαρικές σχέσεις, την ελληνική παρουσία στη Βουλγαρία καθώς και την Ρωσική παρουσία στη Παλαιστίνη. Σπούδασε Ιστορία στο Πανεπιστήμιο «Άγιος Κλήμης Αχρίδος» στη Σόφια και ειδικεύτηκε στην Ιστορία του Βυζαντίου και των Βαλκανικών λαών (1985-1990). Εκπόνησε διδακτορική διατριβή με θέμα *Εκκλησία και Έθνος. Το Πατριαρχείο Ιεροσολύμων απέναντι στο Βουλγαρικό Ζήτημα (β' μισό 19ου αιώνα)* στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων (2010).

Έχει συμμετάσχει στο ερευνητικό πρόγραμμα «Ορθοδοξία και Παιδεία στην περιοχή της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης κατά το 15ο-18ο αιώνα» σε συνεργασία με το Center for Slavo-Byzantine Studies «Prof. Ivan Dujčev» του Πανεπιστημίου της Σόφιας (2003-2005), και σε ερευνητική αποστολή στο Αρχείο του Πατριαρχείου

Ιεροσολύμων ως μέλος του ΠΙΑ/MIET υπό την διεύθυνση του κ. Αγαμέμωνα Τσελίκα.

Επίσης, έχει εκπονήσει έρευνα σε βιβλιοθήκες και αρχεία της Βουλγαρίας ως υπότροφος του προγράμματος Interreg II της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Μάρτιος 2001), του διακρατικού προγράμματος των Υπουργείων Παιδείας της Βουλγαρίας και της Ελλάδος (2004-2005) και του Sofia Center for Advanced Studies Fellowship στη Σόφια (Ιούνιος-Ιούλιος 2014), και στα Κρατικά Αρχεία, την Βρετανική Βιβλιοθήκη και την Αρχιεπισκοπική Βιβλιοθήκη του Lambeth Palace στο Λονδίνο (2011, 2013, 2016, 2017). Συμμετοχή στο ερευνητικό πρόγραμμα “Does Monastic Economy Matter? Religious Patterns of Economic Behavior” χορηγούμενο από το Center for Advanced Study Sofia (CAS) και το Center for Governance and Culture in Europe (GCE) at the School of Humanities and Social Sciences in the University of St. Gallen για την διεξαγωγή έρευνας με θέμα Faith, power and economy: the metochia of the Holy Sepulchre in the Balkans 1845-1900 (Σεπτέμβριος 2018-Σεπτέμβριος 2019).

Έχει συμμετάσχει με ανακοινώσεις της σε συνέδρια και άλλες επιστημονικές συναντήσεις στην Ελλάδα, τη Βουλγαρία και Ρουμανία, και έχει συνδιοργανώσει με τη Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών και το Τμήμα Ιστορίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων σειρά διαλέξεων στην Ιστορία και τον Πολιτισμό των Σλαβικών Λαών στο ΠΙΑ/MIET (2011-2012). Τον Οκτώβριο 2015 εξελέγη Πρόεδρος Δ.Σ. της Ελληνικής Επιτροπής Σπουδών Νοτιοανατολικής Ευρώπης. Από το 2017 και σε συνεργασία με την Ελληνική Επιτροπή Σπουδών Νοτιοανατολικής Ευρώπης, συνδιοργανώνει σειρά διαλέξεων στο ΠΙΑ/MIET για την ιστορία, την γλώσσα και τον πολιτισμό των Βαλκανικών λαών.

Σε συνεργασία με την καθηγήτρια Vera Boneva και τον Δρα Jordan Zhelev, έχει εκδώσει μονογραφία για τον Στέφαν Ζαχάριεφ (1810-1871). Αρχαϊκή κληρονομιά (Стефан Захариев [1810-1871]. Документално наследство), Faber: Veliko Tarnovo 2013, 318 σ. Σε συνεργασία με τον Δρα Παναγό Σοφούλη, Λέκτορα του Τμήματος Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλαβικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών, και τον Δρα Χαρίτωνα Καρανάσιο, Διευθυντή Ερευνών του Κέντρου Ερέυνης Μεσαιωνικού και Νέου Ελληνισμού της Ακαδημίας Αθηνών, επιμελήθηκε τον αφιερωματικό τόμο *Από Καρδίας: Μνήμη Δημητρίου Χ. Πάντου*, που εξέδωσε η Ελληνική Επιτροπή Σπουδών Νοτιοανατολικής Ευρώπης, Αθήνα 2016, 534 σ. Επίσης επιμελήθηκε σε συνεργασία με τον Δρα Χαρίτωνα Καρανάσιο της έκδοσης της ελληνικής μετάφρασης από τον Εμμανουήλ Γεωργουδάκη του βιβλίου της Theodora Toleva, *Η επιρροή της Αυστροουγγαρίας στη διαμόρφωση του Αλβανικού έθνους 1896-1908* [= *Der Einfluss Österreich-Ungarns auf die Bildung der albanischen Nation, 1896-1908*], Ελληνική Επιτροπή Σπουδών Νοτιοανατολικής Ευρώπης, Αθήνα 2018, 525 σ. Άρθρα της Μαρίας Λίτινα έχουν δημοσιευτεί σε περιοδικά και συλλογικούς τόμους.

ΟΝΟΜΑ: Χριστίνα

ΕΠΩΝΥΜΟ: Λούρη

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Υπ. διδάκτωρ Νεοελληνικής Φιλολογίας

ΙΔΡΥΜΑ: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

«Μπακάληδες, τζαρλατάνοι και κούτζουρα στο προσκήνιο»:
η Απολογία του Ιώσηπου Μοισιόδακα (1780)

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος αυτής της ανακοίνωσης βρίσκεται η *Απολογία* του Ιώσηπου Μοισιόδακα. Δεσπόζων στόχος της προσέγγισής μας είναι η επισήμανση και ερμηνευτική ανάλυση της υφολογικής ιδιαιτερότητας του κειμένου αυτού «[του] μεγάλο[υ] άγνωστ[ου] των νεοελληνικών γραμμάτων» κατά τον Π. Κιτρομηλίδη.

Η *Απολογία* όπως εύλογα μπορεί να υποστηριχτεί, αποδίδει χάρη στη μακρο- και μικρο-δομική οργάνωσή της, ένα είδος άτυπου θεατρικού μονολόγου με τον συγγραφέα της να τοποθετεί τον εαυτό του στο κέντρο μιας αθέατης θεατρικής σκηνής και να αποχωρεί αφού «έπαιξε» το ρόλο του. Η δραματική σκηνοθεσία, σημαίνουσα πρακτική της κειμενικής και επικοινωνιακής οργάνωσης του κειμένου του Μοισιόδακα ορίζει τώρα το πλαίσιο εντός του οποίου είμαστε σε θέση να παρακολουθήσουμε ως αναγνώστες-θεατές την προσπάθεια ενός ανθρώπου που αναλαμβάνει τον κόπο να υπερασπίσει την αδικώς θιγμένη υπόληψή του από τους σχολαστικούς αντιπάλους-συνομιλητές του, επειδή έχει πλήρη συνείδηση της αξίας τόσο του εαυτού όσο και του έργου του. Επιλέγει για το σκοπό αυτό να οργανώσει με τέτοιο τρόπο το έργο του, με στοιχεία που υφολογικά επιτονίζουν αφενός την ένταση και την αμεσότητα που βιώνει μια πάσχουσα συνείδηση, αφετέρου την εγκολπωμένη γνώση των επιστημών, υποδεικνύοντας την πλήρη (συγγραφική) ευθυγράμμισή του με την αισθητική δεσπόζουσα του Νεοελληνικού Διαφωτισμού, τη δραστική δηλαδή σύγκλιση τερπνού (προσωπικό ύφος) και ωφέλιμου (γνώση).

Στο υφολογικό αυτό πλαίσιο όπου δεσπόζει η θεατρική σκευή της *Απολογίας*, ο Μοισιόδακας δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα σε ό,τι σχετίζεται με την απεύθυνση στον αναγνώστη-θεατή. Την απεύθυνση εδώ εξετάζουμε στη βάση της *στόχευσης* της κειμενικής *διατύπωσης*. Η γνώση, στην αντίληψη του Μοισιόδακα, είναι συντονισμένη με την ανταποκρισιμότητα του κοινού προς το οποίο απευθύνεται ένας συγγραφέας, επιδιώκοντας όχι μόνο να μορφώσει και να διαφωτίσει αλλά και να ευχαριστήσει τον αποδέκτη, πείθοντάς τον έτσι για όσες γνώσεις του μεταδίδει και ενεργοποιώντας ταυτόχρονα δραματικές εντάσεις στον ψυχισμό του. Ο συγγραφέας ως εκ τούτου του τύπου του Μοισιόδακα οργανώνει αφηγηματικά τον τρόπο απεύθυνσής του στον αναγνώστη, έχοντας σαφείς στόχους, η γνωστική και αισθητική υφή των οποίων τον οδηγεί σε μια πλούσια κλίμακα υφολογικών επιλογών, προκειμένου ακριβώς να φέρει στο προσκήνιο την υγιή Φιλοσοφία με όλα τα ευεργετικά αποτελέσματά της στη σύγχρονή του κοινωνική πραγματικότητα και να αφήσει στο παρασκήνιο τον αδιέξοδο σχολαστικισμό του παρελθόντος ως τροχοπέδη του μέλλοντος.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Ονομάζομαι Χριστίνα Λούρη, γεννημένη στην Αθήνα στις 22/01/1988. Κατοικώ μόνιμα στο Χαλάνδρι. Σπούδασα Κλασική Φιλολογία στο Τμήμα Φιλολογίας του ΕΚΠΑ (2005-2010) και συνέχισα με μεταπτυχιακές σπουδές -ειδίκευση στη Νεοελληνική Φιλολογία- στο ίδιο Τμήμα κατά τα έτη 2014-2017. Εκπόνησα διπλωματική εργασία με τίτλο: *Ο Νεοελληνικός Διαφωτισμός και το ζήτημα του λογοτεχνικού ύφους: Η Απολογία του Ιώσηπου Μοισιόδακα*, η οποία βαθμολογήθηκε με άριστα 10. Ετοιμάζομαι να καταθέσω πρόταση για διατριβή τον Μάρτιο 2019 με θέμα που αφορά υφολογικά ζητήματα στο έργο τώρα τριών λογίων του

Νεοελληνικού Διαφωτισμού (Μοισιόδακας-Καταρτζής-Κοραής). Τα ερευνητικά μου ενδιαφέροντα αφορούν τη Νεοελληνική Φιλολογία του 18^{ου}- αρχές 20^{ου} αιώνα. Γνωρίζω σε άριστο επίπεδο την αγγλική γλώσσα. Διατηρώ προφίλ στο academia.com με ενδεικτικές εργασίες μου και συμμετοχές μου σε συνέδρια.

ΟΝΟΜΑ: Νίκος
ΕΠΩΝΥΜΟ: Μαθιουδάκης
ΧΩΡΑ: Ελλάδα
ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Διδάκτωρ Υφογλωσσολογίας
ΙΔΡΥΜΑ: Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

ΟΝΟΜΑ: Δήμητρα
ΕΠΩΝΥΜΟ: Γιωτοπούλου
ΧΩΡΑ: Ελλάδα
ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Διδάκτωρ Συγκριτικής Φιλολογίας
ΙΔΡΥΜΑ: Πανεπιστήμιο Πατρών

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Ποιητικές μεταπλάσεις του δημοτικού τραγουδιού «Του νεκρού αδελφού» στα Βαλκάνια

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Το δημοτικό τραγούδι «Του νεκρού αδερφού» είναι ένα αντιπροσωπευτικό δείγμα παραλογής, που μεταφέρει και διασώζει σημαντικά ποιητικά στοιχεία από αρχαίους μύθους και παραδόσεις, ιστορίες και παραμύθια. Πρόκειται για ένα αφηγηματικό τραγούδι με δραματικό περιεχόμενο που αντλεί στοιχεία από την ελληνική λαϊκή παράδοση και συγκαταλέγεται στα δημοφιλέστερα κείμενα της ελληνικής δημοτικής ποίησης. Αν και το ποίημα έχει τις ρίζες του στην ευρύτερη περιοχή της Θράκης, το θέμα του ενέπνευσε βαλκάνιους και ευρωπαϊούς λογοτέχνες, με αποτέλεσμα τη δημιουργία μιας πληθώρας παραλλαγών στην Αλβανία, στη Βουλγαρία, στη Ρουμανία, στη Σερβία και σε άλλες χώρες της βαλκανικής χερσονήσου.

Στο δημοτικό τραγούδι οι κεντρικοί ήρωες στην ελληνική εκδοχή είναι η Αρετή και ο Κωνσταντής, ενώ αντίστοιχα στην αλβανική η Δοκίνα και ο Κωνσταντής, στη βουλγαρική η Πετκάνα και ο Λαζάρ, , στη ρουμανική η Βόικα και ο Κωνσταντής, στη σερβική η Γέλιτσα και ο Γιοβάν· οι ήρωες σε όλες τις παραλλαγές, παρά τις ομοιότητες και τις διαφορές τους ανά χώρα, παραμένουν αντιπροσωπευτικοί τύποι ανθρώπων, οι οποίοι μέσα από τα εκάστοτε λογοτεχνικά μοτίβα προωθούν την ιστορία που διαπλέκεται με τα διαφορετικά πολιτιστικά στοιχεία, της οικογένειας, του γάμου, της ξενιτιάς, του όρκου, της μοίρας και της κατάρας.

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η συνανάγνωση των διάφορων παραλλαγών της παραλογής του γνωστού δημοτικού τραγουδιού, με σκοπό την ανάδειξη των ποιητικών στοιχείων που μεταπλάστηκαν από γλώσσα σε γλώσσα, από πολιτισμό σε πολιτισμό, από χώρα σε χώρα στην ευρύτερη περιοχή των Βαλκανίων.

ΣΥΝΤΟΜΑ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ:

Ο Νίκος Μαθιουδάκης είναι υφογλωσσολόγος και ασχολείται κυρίως με ζητήματα ύφους και γλώσσας στη λογοτεχνία, ενώ συμμετέχει σε επιστημονικά συνέδρια λογοτεχνικού και γλωσσολογικού ενδιαφέροντος. Το 2012 αναγορεύτηκε διδάκτορας με θέμα διατριβής *Νεολογικά αθησαύριστα στην “Οδύσεια” του Νίκου Καζαντζάκη: Στρατηγικές κατανόησης, Ασάφεια και Βεβαιότητα*.

Έκτοτε ανέλαβε την επιστημονική επιμέλεια της Νέας Αναθεωρημένης Σύγχρονης Έκδοσης των ήδη δημοσιευμένων έργων του Νίκου Καζαντζάκη. Το 2013 μεταγράφει, επιμελείται και τεκμηριώνει το θεατρικό έργο του Νίκου Καζαντζάκη με τον τίτλο «Ξημερώνει» (που εκδίδεται για πρώτη φορά σε βιβλίο), ενώ το 2018 υπογράφει την επιστημονική επιμέλεια της έκδοσης ενός άγνωστου και αδημοσίευτου μυθιστορήματος του Νίκου Καζαντζάκη που φέρει τον τίτλο «Ο Ανήφορος». Επίσης, ασχολείται με τη μεταγραφή, την επιμέλεια, την τεκμηρίωση και την έκδοση αρχειακού υλικού, όπως αδημοσίευτων χειρογράφων, επιστολών, σημειώσεων κ.ά.

Τέλος, είναι μέλος Συνεργαζόμενου Εκπαιδευτικού Προσωπικού του Ελληνικού Ανοιχτού Πανεπιστημίου στη θεματική ενότητα «Επιμέλεια κειμένων και εκδοτικές πρακτικές» του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Δημιουργική Γραφή», ενώ έχει συνεργαστεί ως διδάσκων με το Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας και το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης.

Η Δήμητρα Γιωτοπούλου ασχολείται επιστημονικά με την πρόσληψη του μύθου στη Νεοελληνική και Ευρωπαϊκή Λογοτεχνία. Αναγορεύτηκε διδάκτωρ Φιλολογίας το 2012 με θέμα: *Η μορφή της Κασσάνδρας στην Αρχαία Ελληνική και Νεοελληνική Λογοτεχνία*. Συμμετέχει σε συνέδρια λογοτεχνικού και συγκριτολογικού ενδιαφέροντος. Το 2006 εκδίδει, σε συνεργασία με τις εκδόσεις Πατάκη, τη μετάφραση της σχολιασμένης έκδοσης *Ευριπίδου Μήδεια* του D. Mastronarde, ενώ άρθρα της δημοσιεύονται σε πρακτικά συνεδρίων, περιοδικά και συλλογικούς τόμους.

Επίσης έχει ασχοληθεί και με την επιμέλεια βιβλίων σε συνεργασία με τις εκδόσεις Μεταίχμιο. Έχει εργαστεί ως επιστημονικός συνεργάτης στο πρόγραμμα «Ανοιχτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα» του Τμήματος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών. Διδάσκει «Ελληνικά ως Δεύτερη/Ξένη Γλώσσα σε φοιτητές Erasmus» στο Πανεπιστήμιο Πατρών, ενώ έχει απασχοληθεί ως διδάσκουσα σε προγράμματα του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

ΟΝΟΜΑ: Ίκαρος

ΕΠΩΝΥΜΟ: Μαντούβαλος

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Επίκουρος Καθηγητής Νεότερης Ελληνικής Κοινωνικής Ιστορίας

ΙΔΡΥΜΑ: Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Η κοινότητα ως εργαστήριο αναφόμενων εντάσεων και υποβοσκόντων εθνικισμών.

Η ελληνική-βλαχική (görog-oláh) κοινότητα της Βουδαπέστης και

ο βαλκανικός εθνικισμός στο β' μισό του 19ου αιώνα

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Η ανοικτή διαμάχη, με εθνικούς πια όρους, μεταξύ των δύο κυρίων μερίδων της κοινότητας της Βουδαπέστης, Ελλήνων και Βλάχων (Αρωμούνων), στο δεύτερο μισό του 19ου αιώνα συνιστά απόρροια αλλά και αντανάκλαση μιας μακρόχρονης διαδικασίας ενός σταδιακού ταυτοτικού μετασχηματισμού, που εκφραζόταν τόσο σε ζητήματα οργάνωσης και λειτουργίας της κοινότητας, όσο και στο πεδίο νομής της κοινοτικής εξουσίας ανάμεσα στις δύο εθνοτικές ομάδες, που, ήδη από τον 18ο αιώνα, αποτελούσαν πληθυσμιακά τους κύριους πυλώνες της συσσωμάτωσης στην ουγγρική μητρόπολη.

Με αφορμή δύο έγγραφα που συντάχθηκαν, τη δεκαετία του 1870, από εκπροσώπους των Ελλήνων και των Βλάχων, αντίστοιχα, με κύριο παραλήπτη τον Ούγγρο υπουργό παιδείας, γίνεται προσπάθεια να εξεταστούν τα εργαλεία με τα οποία επιχειρήθηκε, μέσα από τις διόπτρες του βαλκανικού εθνικισμού, να «ξαναγραφτεί» η ιστορία της κοινότητας. Στις δύο παραπάνω επιστολές δεν αποτυπώνονται μόνον οι προθέσεις και οι διεκδικήσεις των δύο αντιμαχόμενων ομάδων ως προς τα περιουσιακά στοιχεία της ορθόδοξης κοινότητας, αλλά και οι βαθύτερες ιδεολογικές ζυμώσεις και πολιτικές διεργασίες που είχαν αρχίσει να συντελούνται αρκετές δεκαετίες νωρίτερα. Δεδομένης της εξέλιξης του κουτσοβλαχικού ζητήματος και του ελληνικού μεγαλοϊδεατισμού στο β' μισό του 19ου αιώνα, η διερεύνηση των ενδοκοινοτικών συγκρούσεων αποκτά ένα επιπρόσθετο ενδιαφέρον, όταν μάλιστα αυτές συνυφαίνονται και με την αφύπνιση των εθνοτικών ιδιομορφισμών και την εμπρόθετη δράση εκκλησιαστικών, πολιτικών και προξενικών παραγόντων εντός και εκτός της Δυαδικής Μοναρχίας.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Ο Ίκαρος Μαντούβαλος είναι πτυχιούχος Αρχαιολογίας του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (1995). Έλαβε το μεταπτυχιακό (2000) και το διδακτορικό του δίπλωμα (2007) στη Νέα Ελληνική Ιστορία από το Πανεπιστήμιο Αθηνών, ενώ μέρος των μεταπτυχιακών του σπουδών πραγματοποίησε στο Πανεπιστήμιο της Βιέννης (1998-1999). Έχει εργαστεί ως μεταδιδακτορικός ερευνητής στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (2007), ως διδάσκων με σύμβαση (ΠΔ 407/80) στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης (2009-2010). Εργάστηκε επίσης σε ερευνητικά προγράμματα στην Ακαδημία Αθηνών και στο Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς, ενώ έχει διεξαγάγει έρευνα σε αρχεία και βιβλιοθήκες της Κεντρικής Ευρώπης (Αυστρίας και της Ουγγαρίας).

Από το 2008 διδάσκει στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο και από το 2010 διδάσκει στο Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης στην Προσχολική Ηλικία της Σχολής Επιστημών Αγωγής του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης. Ως προσκεκλημένος έχει δώσει διαλέξεις, στο πλαίσιο μεταπτυχιακών μαθημάτων, στα Πανεπιστήμια Αθηνών, Κρήτης, Ιονίου και Θράκης. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα και οι δημοσιεύσεις του επικεντρώνονται στη Νεότερη Ελληνική Κοινωνική και Οικονομική Ιστορία, κυρίως σε ζητήματα που άπτονται της ιστορίας των ελληνικών παροικιών στην Κεντρική Ευρώπη (17ος-αρχές 19ου αιώνα), της μετανάστευσης, καθώς και της ιστορίας των επιχειρήσεων, της οικογένειας, της εκπαίδευσης και των πόλεων.

ΟΝΟΜΑ: Πέτρος
ΕΠΩΝΥΜΟ: Μαραζόπουλος
ΧΩΡΑ: Ελλάδα
ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Υποψήφιος Διδάκτωρ
ΙΔΡΥΜΑ: Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*«Θαύμα ανάπτυξης και προόδου» ή
«συνώνυμο του πρωτογονισμού και της προπαγάνδας»;
Η πρόσληψη του βαλκανικού υπαρκτού σοσιαλισμού στη νεοελληνική κουλτούρα*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Το χρονικό διάστημα κατά το οποίο λαμβάνει χώρα η εγκαθίδρυση των σοσιαλιστικών καθεστώτων στις βαλκανικές χώρες, το σφράγισμα των συνόρων και ο συνεπακόλουθος απομονωτισμός, εξάπτουν την περιέργεια τόσο των Ελλήνων συγγραφέων, όσο και του ελληνικού αναγνωστικού κοινού: τα νεοελληνικά λογοτεχνικά τεκμήρια -κυρίως στη μορφή περιηγητικών κειμένων- που εξετάζουν τη Βαλκανική αυξάνονται και μέσω αυτών, διευρύνεται ο βαλκανικός μύθος στο νεοελληνικό φαντασιακό. Το πρίσμα θέασης των βαλκανικών εθνών διαφοροποιείται πλήρως στο εξεταζόμενο χρονικό διάστημα, καθώς μετατρέπεται σε αμιγώς ιδεολογικό και πολιτικό. Παράλληλα, ο βαλκανικός υπαρκτός σοσιαλισμός δεν αποτελεί μόνο το πρίσμα θέασης των Βαλκανίων στα νεοελληνικά τεκμήρια της περιόδου, αλλά λειτουργεί και ως ένας σαφής διαχωριστικός παράγοντας μεταξύ της Ελλάδας και των Βαλκανίων. Όπως αποδεικνύεται, η πολιτική πραγματικότητα των σοσιαλιστικών χωρών έρχεται σε αντίθεση με την πορεία της Ελλάδας προς την Ευρώπη, αφενός συρρικνώνοντας τις επαφές μεταξύ Ελλάδας και Βαλκανίων, και αφετέρου ισχυροποιώντας τους δεσμούς της πρώτης με τη Δύση.

Ο απομονωτισμός με τον οποίο ταυτίστηκαν τα βαλκανικά κράτη κατά τη διάρκεια του κομμουνισμού, είναι το στοιχείο που εξάπτει τη φαντασία του ελληνικού αναγνωστικού κοινού για το τι πραγματικά συμβαίνει εντός των σοσιαλιστικών καθεστώτων. Μάλιστα, βάσει των κειμένων που συζητούνται στην παρούσα μελέτη, διαπιστώνεται ότι η πρόσληψη των βαλκανικών σοσιαλιστικών καθεστώτων στη νεοελληνική κουλτούρα χαρακτηρίζεται από έναν σαφή, ιδεολογικό και πολιτικό, δυϊσμό. Ο δυϊσμός αυτός αντιπροσωπεύει δύο πόλους: την ελληνική αριστερά και τους υποστηρικτές του υπαρκτού σοσιαλισμού, και αντίστοιχα τους αντιμαχόμενους αυτού. Μέσα από ένα εκτενές σύνολο νεοελληνικών λογοτεχνικών τεκμηρίων, επιχειρείται η καταγραφή και η εξέταση των κυριότερων συνδηλώσεων και εικονοποιήσεων, με τις οποίες συνδέθηκαν τα βαλκανικά κράτη στο νεοελληνικό φαντασιακό, από το 1945 έως και το 1985.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Ο Πέτρος Μαραζόπουλος είναι απόφοιτος Νεοελληνικής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων (B.A., M.A.). Από τον Φεβρουάριο του 2016 είναι υποψήφιος διδάκτωρ (PhD Candidate) στο Τμήμα Νεοελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Το θέμα της διδακτορικής του διατριβής είναι: *Τα Βαλκάνια στη νεοελληνική κουλτούρα: όψεις της διαχείρισης ενός όρου*. Έχοντας ως βάση επιλεγμένα νεοελληνικά λογοτεχνικά κείμενα του 19ου και του 20ου αιώνα, αλλά λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη πτυχές του σύγχρονου ιστοριοπολιτικού και κοινωνικού βαλκανικού πλαισίου, επιχειρεί να αναδείξει ένα εξελικτικό, θεωρητικό σχήμα, το οποίο εξηγεί τον τρόπο διαχείρισης των βαλκανικών κρατών στη

νεοελληνική σκέψη. Στο πλαίσιο των προπτυχιακών και των μεταπτυχιακών του σπουδών επιλέχθηκε ως υπότροφος από το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ), ώστε να συμμετάσχει στα ευρωπαϊκά προγράμματα erasmus και erasmus placement. Μέσω αυτών, σπούδασε για έξι μήνες στο τμήμα Νεοελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου της Πάντοβας στην Ιταλία και εργάστηκε ως καθηγητής στο Ecole Hellenique των Βρυξελλών, αντίστοιχα. Κατά το παρόν χρονικό διάστημα βρίσκεται στο Freie Universität του Βερολίνου, όπου πραγματοποιεί μέρος της διδακτορικής του έρευνας, στο Τμήμα Νεοελληνικών Σπουδών του πανεπιστημίου. Έχει λάβει μέρος σε συνέδρια τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα σχετίζονται με τη Βαλκανική χερσόνησο, την ελληνική πεζογραφία του 19ου και του 20ου αιώνα και τη συγκριτική φιλολογία. Έχει πολύ καλή γνώση της αγγλικής και καλή γνώση της γερμανικής και της ιταλικής γλώσσας.

ΟΝΟΜΑ: Αικατερίνη

ΕΠΩΝΥΜΟ: Μάρκου

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Επίκουρη Καθηγήτρια Κοινωνικής και Ιστορικής Ανθρωπολογίας του Βαλκανικού Χώρου Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας

ΙΔΡΥΜΑ: Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Δύο υπέροχα αρχοντικά, δύο καταπληκτικά μουσεία.

Ξάνθη-Πλόβντιβ: αμφίδρομες σχέσεις

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Οι ιστορίες δύο μουσείων: του Ιστορικού & Λαογραφικού Μουσείου Ξάνθης και του Εθνογραφικού Μουσείου στο Πλόβντιβ φέρνουν στην επιφάνεια την ιστορία των δύο οικογενειών Κουγιουμτζόγλου: αυτής του Βασιλείου Κουγιουμτζόγλου που είχε ως έδρα την Ξάνθη και εκείνης του Argir Couyoumdjoglou που διέμενε στο Πλόβντιβ. Χωρίς να έχει αποδειχτεί ως σήμερα αν αυτή η συνωνυμία συνδέεται με μια πιθανή μεταξύ τους συγγένεια, είναι ενδιαφέρον να δει κανείς τις παράλληλες διαδρομές των οικογενειών από τα μέσα του 19^{ου} αιώνα, τις διασυνδέσεις της οικογένειας του Βασιλείου Κουγιουμτζόγλου με την πόλη του Πλόβντιβ εξαιτίας της εμπορίας του καπνού, όπως και τη βιογραφία των δύο αρχοντικών των δύο οικογενειών στα οποία στεγάζονται σήμερα τα δύο μουσεία, τα οποία βρίσκονται στο παλιό τμήμα των αντίστοιχων πόλεων.

Στόχος της εισήγησης είναι να αναδειχτεί η πολιτισμική σχέση που ενώνει τις δύο πόλεις διαμέσου της κληρονομιάς του 19^{ου} αιώνα. Η εργασία αποτελεί μια απόπειρα παρουσίασης του υπάρχοντος υλικού (αλληλογραφία, καρτς-ποστάλ, έγγραφα, κλπ) από τη μια και την άλλη πλευρά των συνόρων, ώστε να φωτίσει τις πτυχές μιας αμφίδρομης σχέσης μεταξύ των δύο πόλεων εξαιτίας της εμπορίας καπνού κατά τη διάρκεια του 19ου αιώνα και των αρχών του 20ου αιώνα καθώς και της αξιοποίησης της πολιτισμικής κληρονομιάς με τη δημιουργία των μουσείων και στις δύο πόλεις.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Η Αικατερίνη Μάρκου είναι Επίκουρη Καθηγήτρια στο Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης. Σπούδασε στο Πάντειο Πανεπιστήμιο και είναι απόφοιτος του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης. Πραγματοποίησε στη συνέχεια, τις μεταπτυχιακές της σπουδές στο Πανεπιστήμιο Παρίσι X-Nanterre, με ειδίκευση στις Κοινωνικές Επιστήμες της Σύγχρονης Εποχής: Κοινωνιολογία, Ανθρωπολογία, Ιστορία. Το 2001, υποστήριξε τη διδακτορική της διατριβή, στην École des Hautes Etudes en Sciences Sociales, στο Παρίσι, στον τομέα της Κοινωνικής και Ιστορικής Ανθρωπολογίας. Στο ίδιο πανεπιστήμιο παρακολούθησε τα σεμινάρια του Κέντρου Τούρκικων, Οθωμανικών, Βαλκανικών και Κεντροασιατικών Σπουδών (CETOBOAC), ενώ παράλληλα παρακολούθησε τα σεμινάρια του Τομέα Βουλγαρικών Σπουδών στο Εθνικό Ινστιτούτο Ανατολικών Γλωσσών και Πολιτισμών (INALCO) στο Παρίσι.

Έχει διδάξει στο Τμήμα Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης μεταξύ 2002 και 2012 και από τον Σεπτέμβριο του 2012 διδάσκει στο Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας του ΔΠΘ. Έχει συνεργαστεί με το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών και με το Ινστιτούτο Συγκριτικής Εθνολογίας της Μεσογείου (IDEMEC).

Έχει πραγματοποιήσει επιτόπιες έρευνες στη Θράκη τις οποίες συνεχίζει μέχρι και σήμερα, διευρύνοντας το πεδίο των ερευνών της και στις γειτονικές χώρες. Το 2006 πραγματοποίησε την έρευνά της στην Κωνσταντινούπολη με θέμα την εκπαίδευση των Ρωμιών της Πόλης. Το 2009 συμμετείχε ως διδάσκουσα στο 4th Konitsa International Summer School και το 2013 διοργάνωσε επιστημονική διημερίδα με τίτλο: *Θρησκευτική παράδοση, κοινωνικές και πολιτικές πτυχές του Μπεκτασισμού-Αλεβιτισμού στο πλαίσιο του σύγχρονου μουσουλμανικού κόσμου*, στην Κομοτηνή.

Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα εντάσσονται στο πλαίσιο της ιστορικής-κοινωνικής ανθρωπολογίας και της εθνολογίας του βαλκανικού χώρου και πιο συγκεκριμένα αφορούν στα μεθοδολογικά ζητήματα της εθνογραφικής έρευνας, στα θέματα εθνικών και εθνοτικών ταυτοτήτων στα Βαλκάνια εστιάζοντας ιδιαίτερα στη μελέτη του βαλκανικού Ισλάμ. Επίσης, ασχολείται με τα ζητήματα μνήμης και χώρου, με την κοινωνική διάσταση των γλωσσικών ανταλλαγών, καθώς και την ανθρωπολογία των συνόρων.

Στα πρόσφατα επιστημονικά και ερευνητικά της ενδιαφέροντα περιλαμβάνονται ζητήματα διαχείρισης της πολιτισμικής κληρονομιάς, κυρίως της οθωμανικής, και της ανθρωπολογίας του τουρισμού. Είναι μέλος της Ελληνικής Εταιρείας Εθνολογίας, της Ένωσης Προφορικής ιστορίας (Ε.Π.Ι.) και της Association d'Anthropologie Méditerranéenne.

ΟΝΟΜΑ: Νικόλαος

ΕΠΩΝΥΜΟ: Μαυρέλος

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Αναπληρωτής Καθηγητής Νεοελληνικής Φιλολογίας Τμήματος Ελληνικής Φιλολογίας

ΙΔΡΥΜΑ: Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Έλληνες Ιατροφιλόσοφοι στα Βαλκάνια και την Ευρώπη:
οι απαρχές της νεοτερικότητας (1664-1723)*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Στην παρούσα ανακοίνωση θα επιχειρηθεί η ανίχνευση της ιδεολογίας της νεοτερικότητας στο έργο και τη ζωή σημαντικών Ελλήνων ιατροφιλοσόφων και συνάμα λογίων με λογοτεχνικές αξιώσεις. Το χρονικό πλαίσιο 1664 έως 1723 δεν αφορά σε κάποιο άλλο κριτήριο εκτός από τις ημερομηνίες έκδοσης των έργων τους σε χώρες της Ευρώπης, όπου είτε σπούδασαν είτε εργάστηκαν ως γιατροί, με παράλληλη όμως δράση στην πολιτική και πνευματική ζωή. Ξεκινώντας όλοι από τη Βαλκανική, τα πρόσωπα που εδώ μας αφορούν απέκτησαν φήμη και το έργο τους αναφέρεται ακόμα και σήμερα στο πεδίο της ιατρικής, αλλά και σε άλλα πεδία του πολιτικού ή πνευματικού βίου και των επιστημών. Η σύνδεση των έργων τους με την ιδεολογία της νεοτερικότητας συμπίπτει σχεδόν με κοσμοϊστορικά γεγονότα, όπως, στον πνευματικό τομέα, της γνωστής «Διαμάχης Αρχαίων και Νεοτέρων», αλλά και με τη σπινοζική επανάσταση στη φιλοσοφική και κριτική σκέψη. Από την πλευρά της πολιτικής ιστορίας έχουμε τη χρυσή περίοδο της Ολλανδικής Δημοκρατίας, την Αγγλική Glorious Revolution, τη Συνθήκη του Κάρλοβιτς, που σηματοδοτεί την αποσόβηση του Οθωμανικού κινδύνου για την Ευρώπη, την άνοδο της Ρωσικής Αυτοκρατορίας στη διεθνή πολιτική σκακιέρα με τη βασιλεία του Μ. Πέτρου. Διόλου τυχαία, σχεδόν όλοι οι ιατροφιλόσοφοι που θα εξετάσουμε διαδραματίζουν κάποιο ρόλο όχι μόνο στα πνευματικά, αλλά και στα πολιτικά γεγονότα της εποχής.

Ο Αλ. Μαυροκορδάτος εκδίδει το 1664 τη διατριβή του στην Ιταλία, οι επανεκδόσεις της οποίας αναδεικνύουν τη σημασία της, ενώ ασκεί το επάγγελμα στην Πόλη. Παράλληλα, είναι ο βασικός συντάκτης της ίδιας της συνθήκης του Κάρλοβιτς. Ο Κ. Ροδοκανάκης εισάγει στην Αγγλία το 1663 ή 1664 το πολύ πετυχημένο φάρμακο *Alexicacus, The Spirit of Salt*, που του ανοίγει την πόρτα στο παλάτι ως γιατρού του βασιλιά Καρόλου του Β΄, τον οποίο είχε ωστόσο στηρίξει κατά την επάνοδό του στην εξουσία. Οι Μ. Τιμόνης και Ιάκ. Πυλαρινός, έχοντας σπουδάσει στην Ιταλία και συνάμα παρατηρώντας την πρακτική ιατρική από γυναίκες στη Χίο ο πρώτος και στην Κεφαλλονιά ο δεύτερος, επιδιώκουν και καταφέρνουν να εξελίξουν και να τελειοποιήσουν το εμβόλιο του δαμαλισμού. Τα αποτελέσματα των ερευνών τους παρουσιάζουν στην Αγγλία το 1714, ενώ το 1715 ο δεύτερος δημοσιεύει σε βιβλίο τις μελέτες του.

Ιδιάζουσα περίπτωση, από την άποψη της προσωπικής του ζωής και πολιτικής δράσης, αποτελεί ο Μ. Σκένδος, ο οποίος σπουδάζει ιατρική στην Ιταλία, όπου γεννήθηκε από γονείς εξ Ηπείρου και Κρήτης. Εργάζεται σε διάφορες χώρες, ενώ, μετά από αποτυχημένη απόπειρα δολοφονίας του Νικόλαου Μαυροκορδάτου, εν μέρει και ως πράκτορας των Αυστριακών, γράφει το 1723 ένα βιβλίο με συνταγές ιατρικής, όπου αντί εισαγωγής έχει έναν εξαιρετικό λίβελο κατά του Βοεβόδα. Κυνηγημένος από τον Νικόλαο, καταλήγει στην αυλή του Μ. Πέτρου, όπου εργάζεται ως γιατρός, ενώ κατόπιν εξορίζεται στη Σιβηρία.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Ο Νικόλαος Μαυρέλος είναι Αναπληρωτής Καθηγητής Νεοελληνικής Φιλολογίας στο Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας του Δ.Π.Θ., όπου διδάσκει σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο από το 2005. Έχει δημοσιεύσει σειρά μονογραφιών, ανθολογιών σε αυτόνομους τόμους και άρθρων σε επιστημονικά περιοδικά και συλλογικούς τόμους, τα οποία εστιάζουν στη λογοτεχνία και κριτική του 18ου και 19ου αιώνα (Ροΐδης, Επισκοπόπουλος, Κοραΐς, Μαυροκορδάτος κ.ά), με συγκριτική προοπτική και υπό το πρίσμα ειδολογικών θεωριών, εστιάζοντας στις εκφάνσεις της πρώιμης νεοτερικότητας (ιδεολογία και τεχνικές) κατά την περίοδο αυτή. Επίσης, είχε

την επιμέλεια τεσσάρων τόμων με πρακτικά συνεδρίων, που διεξήχθησαν στο Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας του Δ.Π.Θ., ενώ ετοιμάζει ακόμα έναν με τα πρακτικά συνεδρίου για τους δύο πρώτους Μαυροκορδάτους. Δύο πρόσφατες μονογραφίες: 1. *Η “επαρχία της ανυπάρκτου”*: *Είδη, διακείμενα, γλώσσα και νεοτερική ιδεολογία στην Αληθή Ιστορία (“Ανώνυμος του 1789”)*, εκδ. Σοκόλη 2016 (κυκλοφορεί και διαδικτυακά σε ηλεκτρονική μορφή) και 2. *Roidis’ tangible images and Baudelaire’s paintings of modern life. Aspects of Modernity in Emmanouíl Roidis’ works*, Lambert Academic Publishing 2018.

ΟΝΟΜΑ: Νάντια

ΕΠΩΝΥΜΟ: Μαχά-Μπιζούμη

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Επίκουρη Καθηγήτρια Λαογραφίας Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας

ΙΔΡΥΜΑ: Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Σχήματα και υφάσματα του οθωμανικού κόσμου στις τοπικές ενδυμασίες του ευρύτερου ελλαδικού χώρου (18^{ος} αι. – αρχές 20ού): Η υλική τους ζωή

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Αντικείμενο της ανακοίνωσης είναι η παρακολούθηση, καταγραφή και ερμηνεία της υλικής ζωής ενδυματολογικών σχημάτων και πρακτικών διακόσμησης του οθωμανικού κόσμου που εντοπίζονται στις τοπικές ενδυμασίες του ευρύτερου ελλαδικού χώρου, μέσα σε συγκεκριμένες ιστορικές συνθήκες. Με οδηγό το αχνάρι, τα υλικά κατασκευής και διακόσμησης τριών οθωμανικών ενδυμάτων, του αντεριού, του καβαδιού και του καφτανιού, θα σκιαγραφήσουμε την κοινωνική τους ζωή στον οθωμανικό κόσμο, θα παρακολουθήσουμε τη μεταβλητότητά τους κατά την ένταξή τους στο νέο κοινωνικό και πολιτισμικό πλαίσιο, και θα ερμηνεύσουμε τον ρόλο τους στην ανάπτυξη σχέσεων εξουσίας και πειθαρχίας ανάμεσα στους κατακτητές και τους κατακτημένους.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Η Νάντια Μαχά-Μπιζούμη σπούδασε Ιστορία και Αρχαιολογία στο Πανεπιστήμιο των Ιωαννίνων. Το 2006 ολοκλήρωσε τον κύκλο των σπουδών της στη Μουσειολογία (Ελληνοαμερικανικό Κολλέγιο Αθηνών, κλάδος ειδίκευσης: Μουσειολογία – Πολιτιστική Διαχείριση) και το 2011 το διδακτορικό της στη Λαογραφία (με άριστα) στο Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης. Διατέλεσε διδάσκουσα στο Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας του ΔΠΘ, στο οποίο πρόσφατα εκλέχτηκε Επίκουρη Καθηγήτρια Λαογραφίας με γνωστικό αντικείμενο: «Λαογραφία: Λαϊκή Τέχνη» (Νοέμβριος 2018). Έχει συμμετάσχει σε ελληνικά και διεθνή ερευνητικά προγράμματα που αφορούν στην καταγραφή, τεκμηρίωση και ψηφιοποίηση μουσειακών ενδυματολογικών συλλογών, και στην οργάνωση και στην υλοποίηση διεθνών συνεδρίων και ημερίδων με θέμα το Ένδυμα. Για τα ζητήματα αυτά έχει δημοσιεύσει μονογραφίες, άρθρα και καταλόγους εκθέσεων και έχει λάβει

μέρος με εισηγήσεις σε διεθνή συνέδρια και επιστημονικές ημερίδες στη Μόσχα, στην Πολωνία, στη Σερβία, στη Σουηδία, στην Τουρκία και αλλού.

ΟΝΟΜΑ: Χαράλαμπος

ΕΠΩΝΥΜΟ: Μηνάογλου

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Διδάκτωρ Νεώτερης Ιστορίας

ΙΔΡΥΜΑ: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

«Ο Βούλγαρος τη φύσει, Έλλην τη προαιρέσει»: Ο Αναστάσιος Μιχαήλ παρουσιάζει Βαλκάνιους έλληνομαθείς λογίους στην Ακαδημία του Βραδεμβούργου (1707)

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Ο Αναστάσιος Μιχαήλ, ο πρώτος Έλληνας που έγινε μέλος επιστημονικής ακαδημίας (1707), στον εισητήριο λόγο του στην Ακαδημία του Βραδεμβούργου (Βερολίνου) αναφέρεται στην σημασία του Έλληνισμού στην εποχή του και βρίσκει την ευκαιρία να αντιπαρατεθεί με διάφορες περισσότερο ή λιγότερο διαδεδομένες στον ευρωπαϊκό χώρο ανθελληνικές απόψεις. Ανάμεσα στα επιχειρήματά του, για να αποδείξει ότι η έλληνική παιδεία συνεχίζει να υπάρχει και είναι άκμαία ακόμη στις αρχές του 18ου αιώνα φέρνει και τα παραδείγματα διαφόρων έλληνομαθών λογίων των Βαλκανίων που διαπρέπουν ως συγγραφείς στα ελληνικά χωρίς ή ελληνική να ήταν ή μητρική γλώσσα τους.

Στην ανακοίνωσή μας, θα αναφερθούμε σε τρεις περιπτώσεις: τον Δημήτριο Καντεμίρ, τον Κοσμᾶ Δυρραχίου και τον Ιωάννη Γρηγορίου. Για τον πρώτο ο Μιχαήλ προβάλλει την έλληνομάθειά του ως προσόν για το οποίο ο Καντεμίρ υπερηφανευόταν, για τον δεύτερο την δημιουργία ενός αλβανικού αλφαβήτου με ελληνικούς κατά βάση χαρακτήρες, ενώ για τον τρίτο το γεγονός ότι, παρότι ή μητρική του γλώσσα ήταν ή βουλγαρική, στην Ευρώπη, όπου διέπρεπε ως βοτανολόγος, όλοι τον γνώριζαν ως Έλληνα, έφόσον έτσι δήλωνε ο ίδιος. Μέσα από τα παραδείγματα αυτά διαφαίνεται ή προσπάθεια του Μιχαήλ αφενός να πείσει τους Ευρωπαίους λογίους για την σπουδαιότητα του Έλληνισμού στα χρόνια του και από την άλλη να δώσει στην ελληνική λογιοσύνη έναν παραδειγματικό τρόπο παρουσίας των Ελλήνων προς τα έξω.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Ο Χαράλαμπος Μηνάογλου είναι διδάκτωρ Νεώτερης Ιστορίας του Ε.Κ.Π.Α. Διετέλεσε υπότροφος του Ίδρυματος Ωνάση και του Ι.Κ.Υ. Έχει εργαστεί στο Ίνστιτούτο Νεοελληνικών Έρευνών του Εθνικού Ίδρυματος Έρευνών (Πρόγραμμα ΠΑΝΔΕΚΤΗΣ) και στο Κέντρον Έρευνής Ιστορίας Νεωτέρου Έλληνισμού της Ακαδημίας Αθηνών.

Έχει δημοσιεύσει τέσσερα βιβλία και δεκάδες επιστημονικά άρθρα. Τα επιστημονικά του ενδιαφέροντα εστιάζονται κυρίως στον πνευματικό βίο των Ελλήνων, την ιστορία της διπλωματίας, τους Έλληνες περιηγητές, την ελληνική ιστοριογραφία, τους Φαναριώτες και την εκκλησιαστική ιστορία.

ΟΝΟΜΑ: Δέσποινα

ΕΠΩΝΥΜΟ: Μιχάλαγα

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Επίκουρη Καθηγήτρια Εκκλησιαστικής Ιστορίας των Νεότερων Χρόνων

ΙΔΡΥΜΑ: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Κωνσταντινούπολη - Χαλέπι - Βενετία. Η διαθήκη ενός ιερωμένου

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Το Archivio di Stato της Βενετίας, στη σειρά Bailo di Constantinopoli, θησαυρίζει τη διαθήκη ενός ορθοδόξου ιερωμένου. Ο διαθέτης Κωνσταντίνος συνέταξε την τελευταία του θέληση στην Κωνσταντινούπολη το 1765. Διένειμε την περιουσία του στους οικείους του, ο Οικουμενικός Πατριάρχης φέρεται να την επικύρωσε, ενώ μεταξύ των μαρτύρων υπέγραψε ο μητροπολίτης Χαλεπίου. Τα κινητά υπάρχοντα του διαθέτη (ενδύματα και βιβλία) καταγράφηκαν πριν εκποιηθούν.

Ερώτημα παραμένει το διπλωματικό ενδιαφέρον, το οποίο ώθησε το βενετό αξιωματούχο να παραλάβει και να αποστείλει τη διαθήκη στη Βενετία, όπου με συνημμένη μετάφραση στην ιταλική γλώσσα, απόκειται έως σήμερα. Ανεξάρτητα από την πολιτική σκοπιμότητα της διατήρησης της διαθήκης, ενδιαφέροντες παραμένουν τόσο ο κατάλογος των ενδυμάτων του ιερωμένου, όσο και αυτός των βιβλίων της βιβλιοθήκης του.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Η Δέσποινα Μιχάλαγα γεννήθηκε στην Αθήνα. Είναι πτυχιούχος του Τμήματος Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής (1987) και του Τμήματος Ιστορίας - Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής (1992) του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Διετέλεσε ειδικός μεταπτυχιακός υπότροφος (ΕΜΥ) (1988-1994), υποστήριξε διδακτορική διατριβή με θέμα *Συμβολή στην Εκκλησιαστική Ιστορία της Πελοποννήσου κατά τη Β' Βενετοκρατία (1685-1715)* και αναγορεύτηκε διδάκτωρ Θεολογίας ΕΚΠΑ (2006).

Εκλέχθηκε λέκτορας (2008) στο Τμήμα Θεολογίας ΕΚΠΑ, με γνωστικό αντικείμενο την Εκκλησιαστική Ιστορία των Νεότερων Χρόνων (15^{ος} αι. και εξής). Υπηρέτησε ως Λέκτορας (2010-2017) και σήμερα βρίσκεται στη βαθμίδα του Επίκουρου Καθηγητή (2017-).

Τα επιστημονικά της ενδιαφέροντα στρέφονται στην έρευνα των πηγών της Νεότερης Εκκλησιαστικής Ιστορίας, του ελληνικού χώρου κυρίως, και την έκδοση εκκλησιαστικών, ιστορικών και νοταριακών τεκμηρίων.

ΟΝΟΜΑ: Λεωνίδας
ΕΠΩΝΥΜΟ: Μοίρας
ΧΩΡΑ: Ελλάδα
ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Υποψήφιος διδάκτωρ Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας
ΙΔΡΥΜΑ: Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Η εξέλιξη των νεωτερικών όρων της Γαλλικής Επανάστασης
στην οθωμανική πολιτική σκέψη*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Σκοπός της ανακοίνωσης είναι η διερεύνηση των αγωγών με τους οποίους οι νεωτερικοί όροι της Γαλλικής Επανάστασης (έθνος, πατρίδα, ελευθερία, κοινοβούλιο, Σύνταγμα) εισήχθησαν στην πολιτική ορολογία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, καθώς, επίσης και η νοηματοδότηση των εννοιών αυτών από την οθωμανική inteligenkentsia. Στη συνέχεια θα εξεταστούν οι οθωμανικές προσλήψεις των όρων αυτών και θα διερευνηθεί η επίδραση των νεωτερικών εννοιών στην πολιτική δομή της πολυεθνικής αυτοκρατορίας. Το χρονικό διάστημα, το οποίο φιλοδοξεί να εξετάσει η ανακοίνωση καλύπτει την περίοδο 1789 – 1869.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Ο Λεωνίδας Μοίρας είναι απόφοιτος του Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης. Κατέχει μεταπτυχιακό δίπλωμα στη Νεότερη Οθωμανική Ιστορία από το Τμήμα Νεότερης Ιστορίας του İstanbul Üniversitesi. Ο τίτλος της μεταπτυχιακής του εργασίας είναι *Η απήχηση του Κινήματος στο Γουδί στον Οθωμανικό Τύπο*. Είναι υποψήφιος διδάκτορας στο Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης. Η διδακτορική του διατριβή φέρει τον τίτλο *Οι προσλήψεις του Ελληνικού εθνικισμού από την Οθωμανική Αυτοκρατορία 1821-1869*. Τα πεδία ενδιαφέροντός του είναι η Πολιτική και Κοινωνική Ιστορία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, η Ιστορία των Ιδεών της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, οι Βαλκανικοί Εθνικισμοί και η περίοδος των Μεταρρυθμίσεων στην Οθωμανική Αυτοκρατορία. Έχει γράψει άρθρα σε συλλογικούς τόμους και διδάσκει την τουρκική και οθωμανική γλώσσα, ενώ έχει μεταφράσει βιβλία και επιστημονικά άρθρα από τα τουρκικά στα ελληνικά.

ΟΝΟΜΑ: Γιάννης
ΕΠΩΝΥΜΟ: Μότσιος
ΧΩΡΑ: Ελλάδα
ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Συνταξιούχος Καθηγητής Πανεπιστημίου
ΙΔΡΥΜΑ: Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Η λυρική τέχνη στην εθνεγερτική ποίηση
Ελλάδας και Βουλγαρίας του 20ού αιώνα*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Ο Γιάννης Μότσιος γεννήθηκε το 1930 στο χωριό Δεσπότης (Σνίχοβο) Γρεβενών. Από το 1947 έως το 1949 ήταν μαχητής του Δημοκρατικού Στρατού Ελλάδας, και από το 1949 πολιτικός πρόσφυγας στην ΕΣΣΔ. Σπούδασε Φιλολογία στα Πανεπιστήμια Τασκένδης και Κιέβου, και έκανε μεταπτυχιακές σπουδές στο Ινστιτούτο Παγκόσμιας Λογοτεχνίας της Ακαδημίας Επιστημών στη Μόσχα, με ειδίκευση στη Νέα Ελληνική Λογοτεχνία. Υπήρξε μόνιμος επιστημονικός συνεργάτης του Ινστιτούτου Παγκόσμιας Λογοτεχνίας, ο πρώτος που προσελήφθη στη Ρωσία (και ΕΣΣΔ) για τη μελέτη της Νέας Ελληνικής Λογοτεχνίας, και οι δυο μονογραφίες του, *Η λογοτεχνία της Εθνικής Αντίστασης 1940-45 στην Ελλάδα* και *Η ελληνική λογοτεχνία του 20ού αιώνα* είναι οι πρώτες στην ιστορία της ίδιας χώρας. Επαναπατρίστηκε στην Ελλάδα το 1976, από το 1980 έως το 1997 υπηρέτησε ως Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Κρήτης και το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, και δίδαξε ελληνική λογοτεχνία στο Πανεπιστήμιο της Σόφιας. Από το 2013 διοργάνωσε τέσσερα *Δια-βαλκανικά Φιλολογικά Συνέδρια Ποίησης*, όπου από την ελληνική πλευρά έγιναν περί τις 100 ανακοινώσεις για την ελληνική ποίηση από τον Όμηρο μέχρι το 1950. Συμμετείχε με εισηγήσεις και ανακοινώσεις του σε συνέδρια σε δημοκρατίες της ΕΣΣΔ, στην Ελλάδα, τη Βουλγαρία, την Ουγγαρία, την Τουρκία και τη Σερβία. Στο Κρατικό Πανεπιστήμιο της Σόφιας οργάνωσε το πρώτο διεθνές φιλολογικό συνέδριο με θέμα *Τα μυθιστορήματα του Νίκου Καζαντζάκη*. Σε μετάφραση και επιμέλειά του εκδόθηκαν για πρώτη φορά στη ρωσική και την ουκρανική γλώσσα έργα του Σολωμού, του Παλαμά, του Καζαντζάκη και άλλων Ελλήνων λογοτεχνών. Έργα του έχουν δημοσιευθεί στα ελληνικά, ρωσικά, γεωργιανά, αγγλικά, γαλλικά, σερβικά, βουλγαρικά, ουκρανικά, ουγγρικά, ρουμανικά.

ΟΝΟΜΑ: Στυλιανός
ΕΠΩΝΥΜΟ: Μουζάκης
ΧΩΡΑ: Ελλάδα
ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Ερευνητής
ΙΔΡΥΜΑ: -

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Ο ρόλος της ανατολικής και δυτικής εκκλησίας στην ανάπτυξη των δοξασιών των βρικόλακων στα Βαλκάνια

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Το επιτίμιο της εκκλησίας, ο αφορισμός και το εξ αυτού άλιωτο λείψανο αποτελεί τη βασική αιτία της δημιουργίας των δοξασιών για τους βρικόλακες. Όλες οι σχετικές αναφορές στηρίζονται στο διαρκές και διαχρονικό αίσθημα του φόβου του θανάτου. Πάνω σε αυτό το αίσθημα που αναγνωρίζεται ως φυσικό, ενίοτε και αυθόρμητο, η Εκκλησία, στηρίζει και επεξεργάζεται το οικοδόμημα του αφορισμού, ήδη από την Ζ' Οικουμενική Σύνοδο (787 μ.Χ.). Κατά τον 10ο αι. η εμφάνιση άλιωτων λειψάνων συνδέεται με τη δυστική αίρεση των Βογομίλων στην περιοχή της Βουλγαρίας και στους νότιους Σλάβους, ενώ από τον 12-14^ο αι. χρησιμοποιείται για τη συμμόρφωση του κρινόμενου σε εκκλησιαστική απόφαση, κληρικού ή λαϊκού. Η ύπαρξη άλιωτων λειψάνων, αυτής της μορφής, των γνωστών ως *βρικόλακων* στην

Ελλάδα και ως *βαμπίρ* στη Βαλκανική και ιδιαίτερα στη Σερβία, οδήγησε στο να επιληφθεί κατά τον 15^ο αι. του ζητήματος το Οικουμενικό Πατριαρχείο.

Στις αρχές του 16^{ου} αι., το εκκλησιαστικό επιτίμιο επιβάλλει «..αφορισμό αλύτω και αιωνίω..». Η επισήμανση και ερμηνεία αυτών υπεισέρχεται και στους Νομοκάνονες. Από το τέλος του αιώνα και μετά σκληραίνει η ρητορική του αφορισμού «..άλυτος μετά θάνατον αι πέτραι και ο σίδηρος λυθήσονται αυτός δε ουδαμώς ..». Ακολουθούν πλήθος αφορισμοί από ιεράρχες, κυρίως κοσμικών για προσωπικές υποθέσεις όπως προίκες, κληρονομίες, διαθήκες, σφετερισμός χρημάτων, κατά κανόνα με την καταβολή, σχετικού αντιτίμου.

Ταυτόχρονα με τις επελθούσες επιδημίες πανώλης αρχίζουν να εξαπλώνονται οι δοξασίες περί βρικολάκων στο χώρο της Βαλκανικής για να φθάσουν σε κορύφωση κατά τον 17ο-18ο αι. Στο ζήτημα εμπλέκονται ιατροί, βασιλείς και Πάπες. Ιδιαίτερα ο Πάπας Βενέδικτος XIV (1740-1758) σε μια προσπάθεια διείσδυσης της Δυτικής Εκκλησίας στις χώρες της Βαλκανικής ενέταξε και τις σχετικές δοξασίες στην πολιτική της, αναλαμβάνοντας νέα σταυροφορία προσηλυτισμού στη χερσόνησο του Αίνου.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Ο Στυλιανός Μουζάκης είναι Πολ. Μηχανικός, Ερευνητής Ιστορίας Πολιτισμών. Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1945. Συστηματικά ασχολείται με την έρευνα και παρουσίαση βυζαντινών, μεταβυζαντινών μνημείων και χειρογράφων, ενώ παράλληλα ασχολείται και με θέματα του νεοελληνικού λαϊκού πολιτισμού. Το συγγραφικό και εκδοτικό του έργο αριθμεί 26 μονογραφίες και πλέον των 240 επιστημονικών άρθρων. Μελέτες του έχουν δημοσιευτεί σε ελληνικά και ξένα επιστημονικά περιοδικά, τιμητικούς τόμους, επιστημονικές επετηρίδες και λεξικογραφικά έργα. Έχει πραγματοποιήσει διαλέξεις, επιμορφωτικά σεμινάρια και έχει συμμετάσχει σε διάφορα Ελληνικά και Διεθνή Συνέδρια. Είναι τακτικό μέλος επιστημονικών εταιρειών ιστορίας, αρχαιολογίας και λαογραφίας όπως στην Εταιρεία Βυζαντινών Σπουδών, στην εν Αθήναις Αρχαιολογική Εταιρεία, στην Ελληνική Λαογραφική Εταιρεία κ.άλ.

ΟΝΟΜΑ: Ιωάννα

ΕΠΩΝΥΜΟ: Μουσικούδη

ΧΩΡΑ: Γαλλία

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Μεταδιδακτορική Ερευνήτρια

ΙΔΡΥΜΑ: Πανεπιστήμιο Aix- Marseille

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Η εκπαίδευση ως εργαλείο για τη διαμόρφωση ελληνικής εθνικής ταυτότητας στη Θράκη
1880 – 1908: Εγγενείς αδυναμίες και προβλήματα οργάνωσης*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Η γιγαντιαία προσπάθεια υποστήριξης της ελληνικής εκπαίδευσης στη Θράκη, την οποία ξεκίνησε το ελληνικό Κράτος από το τέλος του 19ου αιώνα στο πλαίσιο της Μεγάλης ιδέας, ώστε η περιοχή να μπορέσει τελικά να συμπεριληφθεί στα μελλοντικά ιδεατά σύνορά του, έχει αποτελέσει αντικείμενο πολλών προηγούμενων ερευνών. Οι ιστορικές συνθήκες κατά το τέλος της εξεταζόμενης περιόδου δεν επέτρεψαν την ολοκλήρωση οποιουδήποτε εκπαιδευτικού σχεδίου

ελληνικού ή βουλγαρικού στην περιοχή. Κάθε εκπαιδευτική προσπάθεια ήταν καταδικασμένη από γεγονότα, όπως η διακήρυξη του συντάγματος των Νεότουρκων και οι Βαλκανικοί Πόλεμοι που ακολούθησαν. Η παρούσα ανακοίνωση επιχειρεί να φωτίσει την όλη διαδικασία από μία άλλη οπτική γωνία: να εστιάσει στις εγγενείς αδυναμίες και να συνοψίσει τα προβλήματα οργάνωσης και σχέσεων, τα οποία καθιστούσαν αμφιβόλου αποτελεσματικότητας την ελληνική προσπάθεια στη Θράκη, πριν αυτή διακοπεί.

Εξετάζονται αρχικά δυσχέρειες οργάνωσης, οι διαφορές απόψεων και οι οικονομικές εντάσεις οι οποίες αναδύθηκαν μεταξύ των εμπλεκόμενων στην εκπαιδευτική διαδικασία: των μεγάλων Συλλόγων της Κωνσταντινούπολης, των Συλλόγων του ελληνικού κράτους και κατ' επέκτασιν των τοπικών θρακικών φιλεκπαιδευτικών συλλόγων. Στη συνέχεια επιχειρείται να μελετηθεί ο ρόλος των Ελλήνων διπλωματών καθώς και η συμμετοχή των τοπικών μητροπολιτών στη διαχείριση των σχολικών υποθέσεων. Τέλος επιχειρείται να διαγνωσθούν οι θεμελιώδεις αδυναμίες όσο αφορά τον τρόπο μετάδοσης της ελληνικής εθνικής ταυτότητας διαμέσου της εκπαίδευσης: η συχνή αναποτελεσματικότητα των ελληνικών προσπαθειών να προσεταιριστούν τις τοπικές αγροτικές κοινωνίες, το εμπόδιο της γλώσσας καθώς και οι δομικές ατέλειες και η ατελέσφορη εφαρμογή των σχολικών προγραμμάτων.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Η Ιωάννα Μουσικούδη είναι Φιλολόγος και Ιστορικός. Διδάσκει ελληνική γλώσσα, ιστορία και πολιτισμό στο γαλλικό λύκειο Thiers της Μασσαλίας και σε ελληνικές κοινότητες. Από το 2016 ως τον Σεπτέμβριο του 2018 εργάστηκε ως Λέκτορας στο τμήμα Νεοελληνικών Σπουδών του πανεπιστημίου Aix- Marseille (Sciences de l'Antiquité, section Études Néohelléniques). Από τον Σεπτέμβριο του 2018 συνεργάζεται με το Πανεπιστήμιο Aix- Marseille ως ερευνήτρια στο επιστημονικό εργαστήριο TELEMMe (Temps, Espaces, Langues, Europe Méridionale, Méditerranée : Χρόνοι, Χώροι, Γλώσσες, Νότια Ευρώπη, Μεσόγειος).

Έχοντας πολύχρονη εμπειρία στη μελέτη της μετάδοσης της εθνοπολιτισμικής ταυτότητας διαμέσου της διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας σε κοινοτικό πλαίσιο καθώς και στις κοινωνικοοικονομικές ανακατατάξεις των μελών ελληνόγλωσσων παροικιών υπό Οθωμανική κυριαρχία κατά το τέλος του 19ου αιώνα, εστιάζει την μεταδιδασκτορική της έρευνα στην παροικιακή οργάνωση των Ελλήνων στη Μασσαλία, καθώς και στους τρόπους έκφρασης, μετάδοσης, συνέχισης και μετεξέλιξης της ελληνικής εθνοπολιτισμικής ταυτότητας στην περιοχή.

ΟΝΟΜΑ: Ιωάννης

ΕΠΩΝΥΜΟ: Μπακιρτζής

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Επίκουρος Καθηγητής Ύστερης Οθωμανικής και Σύγχρονης Τουρκικής Ιστορίας Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας

ΙΔΡΥΜΑ: Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Δευτερεύουσας σημασίας λιμένες στην βόρεια αιγιακή ακτή κατά την όψιμη οθωμανική περίοδο. Η περίπτωση του Πόρτο Λάγους (1880-1890)

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Η πλησιέστερη οργανωμένη λιμενική διέξοδος του Καζά (Υποδιοίκησης) της Ξάνθης, κατά την ιστορούμενη περίοδο, ήταν το Πόρτο Λάγος – (τουρκ.) Karaağaz. Επίσης, η θέση του στο νοτιοδυτικό χείλος της εισόδου της λιμνοθάλασσας της Βιστωνίδας, πολύ κοντά στην σιδηροδρομική γραμμή και το Δέλτα του Νέστου, απέναντι απ’ την Θάσο και μόλις είκοσι χιλιόμετρα μετά την έξοδο της στενωπού βορείως της Ξάνθης, που οδηγεί στην κορυφογραμμή της Ροδόπης, αποτελούσαν τα στρατηγικά πλεονεκτήματα του εν λόγω λιμανιού. Στα ανωτέρω πρέπει να προστεθούν κι οι παραγωγικές δραστηριότητες στις πλησίον περιοχές, η αλιεία, κι η παραγωγή άλατος. Στα μειονεκτήματα του Πόρτο Λάγους συγκαταλέγονται το ότι τα νερά της θαλάσσιας ζώνης του ήσαν αβαθή με πολλές νησίδες, που καθιστούσαν την προσέγγιση περίπλοκη, ήταν ανοικτός κι εκτεθειμένος στους σφοδρούς νοτίους ανέμους του Αιγαίου, ενώ και τα τενάγη που υπήρχαν σ’ όλη σχεδόν την διαδρομή απ’ την Ξάνθη μέχρι την ακτή ήσαν παράγων υψηλότατης νοσηρότητας.

Η ανακοίνωση στοχεύει στο να παρουσιάσει τις ενστάσεις του μέλους του Γαλλικού Εμπορικού Επιμελητηρίου Κωνσταντινουπόλεως, Orosdi, για την αναγκαιότητα της συνέχισης των δρομολογίων των γαλλικών ακτοπλοϊκών Εταιρειών στην «άγωνα γραμμή» του Πόρτο Λάγους. Τα στοιχεία του Orosdi συνδυάζονται με τα δεδομένα του Δελτίου Αναφορών των Γάλλων Προξενικών Πρακτόρων, μια δεκαετία νωρίτερα, ώστε να επιτευχθεί μια συνολική εικόνα, στα άκρα της δεκαετίας 1880-1890, για την οικονομικοκοινωνική λειτουργία του εν λόγω λιμένα.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Ο Ι. Μ. Μπακιρτζής υπηρετεί ως Επίκουρος Καθηγητής στο Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας, της Σχολής Κλασικών και Ανθρωπιστικών Σπουδών του Δ.Π.Θ., στο γνωστικό αντικείμενο: «Υστερη Οθωμανική αυτοκρατορία και σύγχρονο Τουρκικό κράτος – Ιστορία και κοινωνία». Κατά την ακαδημαϊκή του σταδιοδρομία δίδαξε στο Τμήμα Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού των Παρευξείνιων Χωρών με το ΠΔ 407/80, στο Trakya Üniversitesi (Edirne) ως συμβασιούχος Επίκουρος Καθηγητής της Ελληνικής γλώσσας, στο Τμήμα Μετάφρασης και Διερμηνείας. Υπηρέτησε, επίσης, ως Λέκτορας κι Επίκουρος Καθηγητής στο Τμήμα Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού των Παρευξείνιων χωρών, ενώ απ’ το 2017 μετακινήθηκε στο Τμήμα Ιστορίας & Εθνολογίας.

Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στον 19^ο αιώνα και την καθημερινή ζωή στην οθωμανική Θράκη, τα δημογραφικά, κοινωνικά και οικονομικά δεδομένα που προκύπτουν απ’ τις Οθωμανικές Επετηρίδες, τα Γεωγραφικά Λεξικά και τα Πρακτικά των Ιεροδικείων, τους Προϋπολογισμούς της Οθωμανικής αυτοκρατορίας και την Εκπαίδευση στο Οθωμανικό κράτος (σχολεία, διδακτικά προγράμματα και δάσκαλοι) κατά την αυτή περίοδο.

ΟΝΟΜΑ: Μαρίνα

ΕΠΩΝΥΜΟ: Μπάντιου

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Υποψήφια Διδάκτωρ Νεότερης & Σύγχρονης Ιστορίας

ΙΔΡΥΜΑ: Ιόνιο Πανεπιστήμιο

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Η συνθήκη της Λωζάνης και η ανταλλαγή πληθυσμών
μέσα από τον Τύπο της εποχής*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Η παρούσα ανακοίνωση εντάσσεται στο ευρύτερο πλαίσιο της νεότερης ελληνικής ιστορίας. Η υπογραφή της συνθήκης της Λωζάνης το 1923 αποτελεί ένα επίμαχο ιστορικό γεγονός με πολιτικές ευαισθησίες, που προκαλεί έντονα συναισθήματα. Ωστόσο είναι εμφανές το κενό στην υπάρχουσα βιβλιογραφία σχετικά με την αναζήτηση του τρόπου προσέγγισης και παρουσίασης των γεγονότων στις ελλαδικές εφημερίδες της εποχής. Ενδεικτικά αναφέρονται οι τίτλοι εφημερίδων, οι οποίες κατέγραψαν τα γεγονότα: *Εμπρός*, *Μακεδονία* και *Ελεύθερον Βήμα*. Αναζητούνται επομένως οι διαφορετικές εκδοχές που διαμορφώνουν και κατευθύνουν το πλαίσιο αντίληψης των γεγονότων σχετικά με την ανταλλαγή πληθυσμών, συγκεκριμένα των Ελλήνων ορθοδόξων, οι οποίοι κατοικούσαν στην Τουρκία, και των Τούρκων μουσουλμάνων, οι οποίοι κατοικούσαν στην Ελλάδα. Τα ερευνητικά ερωτήματα που προκύπτουν λοιπόν είναι τα εξής:

- Πώς σκιαγραφείται η συνθήκη της Λωζάνης και κατ' επέκτασιν η ανταλλαγή πληθυσμών σε εθνικό επίπεδο μέσα από τον Τύπο της εποχής ;
- Πού οφείλονται οι διαφορετικές προσεγγίσεις για το ιστορικό αυτό γεγονός ;
- Ποιες σκοπιμότητες εξυπηρετούνται;

Σκοπός της μελέτης είναι να παρακινήσει, να αναμορφώσει και να αναπροσανατολίσει την έρευνα μέσα από την περίπτωση της συνθήκης της Λωζάνης, ενώ παράλληλα να αναδειχθούν τα συγκεκριμένα πολιτικά και κοινωνικά γεγονότα. Η έρευνα περιλαμβάνει μελέτη σε βάθος, παρατήρηση πρωτογενούς αλλά και δευτερογενούς υλικού, που θα συμβάλλουν στην κατεύθυνση για την διερεύνηση των υποθέσεων της εργασίας δίνοντας το απαραίτητο υπόβαθρο για τον πυρήνα των ερωτημάτων της μελέτης ρίχνοντας φως στον επίκαιρο χαρακτήρα του θέματος. Το μεγαλύτερο μέρος της έρευνας θα διεξαχθεί αρχικά στην Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος και τη Βιβλιοθήκη της Βουλής, όπου περιέχεται το αρχείο των εφημερίδων του ελλαδικού χώρου.

Παραθέτοντας τους στόχους, τη μεθοδολογία και τα ερευνητικά ερωτήματα διαπιστώνεται η σημαντικότητα της παρούσας μελέτης και η πολυδιάστατη συνεισφορά της συγκεκριμένης ιστορικής - κοινωνιολογικής έρευνας.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Εκπαίδευση και Κατάρτιση

Οκτ 16–Σήμερα:

Υποψήφια Διδάκτωρ Νεότερης και Σύγχρονης Ελληνικής και Ευρωπαϊκής Ιστορίας - Υπότροφος Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας (ΓΓΕΤ) και Ελληνικού Ιδρύματος Έρευνας και Καινοτομίας (ΕΛΙΔΕΚ)

Τίτλος διατριβής: *Η Μάχη της Κρήτης ως συγκρουσιακό θέμα σύγχρονης ιστορίας. Ο Τύπος των αντιπάλων της εποχής του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και η τοπική συλλογική μνήμη.*

Επιβλέπων Καθηγητής: κ. Γρηγόριος Ψαλλίδα

Φεβ 14–Φεβ 16

Μεταπτυχιακό δίπλωμα ειδίκευσης με τίτλο «Ιστορικός ερευνητής με γνώσεις διδακτικής μεθοδολογίας και αξιοποίησης των νέων τεχνολογιών» με βαθμό «Λίαν Καλώς» Ιόνιο Πανεπιστήμιο

Φεβ 11–Ιουν 11:

Κύκλος σπουδών με υποτροφία για 5 μήνες από το πρόγραμμα Έρασμος στο Johannes Kepler Universität - Department of Social Sciences and Cultural Studies.

Σεπ 08–Σεπ 13:

Πτυχιούχος τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας με βαθμό «Λίαν Καλώς», Πάντειο Πανεπιστήμιο

ΟΝΟΜΑ: Παναγιώτης

ΕΠΩΝΥΜΟ: Μπάρκας

ΧΩΡΑ: Αλβανία

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Καθηγητής Τμήματος Ελληνικής Γλώσσας, Λογοτεχνίας και Ελληνικού Πολιτισμού

ΙΔΡΥΜΑ: Πανεπιστήμιο Αργυροκάστρου

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Νεοελληνική ιδεολογία και η Ήπειρος. Η περίπτωση του χρονικού της Δρόπολης

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Η εισήγηση εξετάζει τον προηγμένο ρόλο της Ηπείρου στην καλλιέργεια του Νεοελληνικού Διαφωτισμού, εξετάζοντάς τον ως αποκωδικοποίηση των σχέσεων του Ηπειρώτη με τη φύση αλλά και με τον διαχρονικό Ελληνικό πολιτισμό από την αρχαιότητα. Στο πλαίσιο αυτό σημειώνεται ότι η αυθεντικότητα της Νεοελληνικής Ιδεολογίας του Διαφωτισμού εντοπίζεται στη σύζευξη του Ευρωπαϊκού πνεύματος της εποχής, τα «φώτα» της Δύσης, με τις επιτόπιες ζυμώσεις διαφωτισμού και ρομαντισμού που προηγήθηκαν του Δυτικού κινήματος, χωρίς βέβαια την απαίτηση ενός συστηματικού κινήματος όπως του Ευρωπαϊκού Διαφωτισμού.

Η εισήγηση επιδιώκει να δείξει ταυτόχρονα και τις διαφορές του Διαφωτισμού στην Ήπειρο με τον Διαφωτισμό στην υπόλοιπη Ελλάδα. Σημειώνει μεταξύ των άλλων ότι η Ήπειρος ανέλαβε την εθνική ευθύνη να οδηγήσει τα ιδεολογικά επιτεύγματα του Ελληνικού Διαφωτισμού σε συγκεκριμένη επαναστατική πολιτική δράση.

Στην Ήπειρο ο Διαφωτισμός, αντί του ενδοκοινωνικού προβληματισμού και του υπερεθνικού στόχου, καλλιεργεί το ιδεολόγημα της διεθνικής αντιπαράθεσης για την κατοχύρωση της εθνικής συνείδησης των Νεοελλήνων και της ελληνικής εθνικής κρατικής οντότητας. Προσφεύγει στην ανάγκη ιστορικής αυτογνωσίας με επίκεντρο τους αρχαίους Έλληνες με στόχο την εξασφάλιση μιας λαμπρής καταγωγής και εθνογέννησης, που θα εξυπηρετούσε τον ελληνικό εθνικό εγωισμό.

Δεν είναι τυχαίο ότι η επιστημονική προσέγγιση της κατασκευής της ταυτότητας της πατρίδας των Ελλήνων με αφετηρία την αρχαία Ελλάδα, ανήκει στο Γιαννιώτη διανοούμενο της εποχής Μελέτιο Μήτρο.

Στο παράδειγμά του, η γνώση του τόπου και του χώρου καλλιεργούσε και προωθούσε άμεσα την αγάπη για την Πατρίδα. Αυτοτροφοδοτούσε το εθνικό κίνημα προσανατολίζοντάς το στην αναζήτηση και καλλιέργεια της διάκρισης με τους «άλλους»-καταχτητές με γνώμονα την εθνική ταυτότητα.

Στο πνεύμα της Γεωγραφίας του Γιαννιώτη διανοούμενου ξεχωρίζει το Χρονικό της Δρόπολης. Συγγράφηκε πριν από την Γαλλική Επανάσταση και λαμβάνει θέση στο πλαίσιο μιας αρχαιολογίας του Νεοελληνικού Διαφωτισμού, αναζητώντας στον ιστορικό περίγυρο της παλαιάς Ηπείρου τις ιδέες εκείνες που

προετοίμαζαν τις νοοτροπίες, που θα έκαναν αποδεκτή την τομή της γαλλικής επανάστασης. Συνεπώς, «εντάσσεται στην πολυσημία των απαρχών της Νεοελληνικής Ιδεολογίας».

Η εισήγηση καταλήγει στο συμπέρασμα ότι στην Ήπειρο το κίνημα του Διαφωτισμού με τα δύο ξακουστά κέντρα του, τα Ιωάννινα και την Μοσχόπολη, θα πρέπει να εξεταστεί στο πλαίσιο της γνωστής διαχρονικής και φυσιολογικής προαγωγής του πνεύματος από τους αρχαίους χρόνους. Με βάση την αρχή αυτή, μια αντικειμενική αξιολόγηση του Νεοελληνικού Διαφωτισμού με πρόδρομο και στυλοβάτη την Ήπειρο απαιτεί την απαλλαγή από την αποκλειστική σκέψη ότι «τα φώτα του Ελληνικού Διαφωτισμού ήρθαν από τη Δύση».

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Ο Αν. Καθ. Παναγιώτης Μπάρκας γεννήθηκε το 1958 στην Άνω Δρόπολη, Νομού Αργυροκάστρου Αλβανίας. Διευθύνει το Τμήμα Ελληνικής Γλώσσας, Λογοτεχνίας και Ελληνικού Πολιτισμού στο Πανεπιστήμιο Αργυροκάστρου. Η δράση του αφορά την επιστημονική έρευνα, την πολιτική, τη δημοσιογραφία, την τέχνη, την μετάφραση κλπ. Με την ανατροπή του κομμουνιστικού καθεστώτος στην Αλβανία ήταν μέλος της ιδρυτικής ομάδας της πολιτικής οργάνωσης του Ελληνισμού στην Αλβανία, ΟΜΟΝΟΙΑ και βουλευτής της Για πολλά χρόνια διεύθυνε την εκπομπή στην ελληνική γλώσσα στο Ραδιοφωνικό Σταθμό Αργυροκάστρου. Εργάστηκε ως δημοσιογράφος σε αλβανικά ΜΜΕ και σε ελληνικά, στην Ελλάδα, Γερμανία και Κύπρο. Θεωρείται ένας από τους εγκυρότερους πολιτικούς αναλυτές στην Αλβανία σε ό, τι αφορά την εθνική ελληνική μειονότητα, τις ελληνοαλβανικές σχέσεις και τις εξελίξεις στην Αλβανία.

Συγγράμματά του συμπεριλαμβάνονται σε διάφορα επιστημονικά βιβλία και περιοδικά, στην ελληνική, αλβανική και σε ξένες γλώσσες. Κεντρικό θέμα της πολυδιάστατης δραστηριότητάς του παραμένει το ενδιαφέρον του για τον ελληνικό πολιτισμό, την έρευνα και την προβολή του. Αυτό το αξίωμα επιδιώκει να επιχειρηματολογήσει σε πολλά επίπεδα και στο πρόσφατο τρίτομο βιβλίο του *Τα ταξίδια της Φηγού*.

ΟΝΟΜΑ: Ευανθία

ΕΠΩΝΥΜΟ: Μπαρούτα

ΧΩΡΑ: Αλβανία

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Λέκτορας Τμήματος Ελληνικής Γλώσσας, Λογοτεχνίας και Ελληνικού Πολιτισμού

ΙΔΡΥΜΑ: Πανεπιστήμιο Αργυροκάστρου

ΟΝΟΜΑ: Κωστάντω

ΕΠΩΝΥΜΟ: Ξέρρα

ΧΩΡΑ: Αλβανία

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Λέκτορας Τμήματος Ελληνικής Γλώσσας, Λογοτεχνίας και Ελληνικού Πολιτισμού

ΙΔΡΥΜΑ: Πανεπιστήμιο Αργυροκάστρου

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Η παιδεία στο νομό Αργυροκάστρου πριν και μετά το 1990

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Η ελληνόγλωσση παιδεία στο νομό Αργυροκάστρου ξεκινάει πολλούς αιώνες πριν και συνεχίζει μέχρι τις μέρες μας. Αποτελεί ένα ιδιαίτερο τμήμα του εκπαιδευτικού συστήματος της χώρας και έχει τις δικές της ιδιαιτερότητες και την δική της ιστορία. Ο ρόλος της είναι καθοριστικός τόσο για την διατήρηση της εθνικής ταυτότητας όσο και για την επιβίωση της ίδιας της κοινότητας.

Στο πλαίσιο της εισήγησης αυτής θα γίνει μια ιστορική αναδρομή της παιδείας στο νομό Αργυροκάστρου την περίοδο 1945 – 2018. Θα εστιάσουμε κυρίως στον τρόπο λειτουργίας των σχολείων της Εθνικής Ελληνικής Μειονότητας από τη λήξη του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου μέχρι σήμερα και θα τονιστούν τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της περιόδου πριν την πτώση του κομμουνιστικού καθεστώτος, το 1990 και μετά.

Ειδική αναφορά θα γίνει στον τρόπο επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών, που διδάσκουν σε αυτά τα σχολεία, στα αναλυτικά προγράμματα καθώς και στα σχολικά εγχειρίδια που χρησιμοποιούνται.

Τέλος θα αναφερθούν οι παράγοντες που οδήγησαν στη συρρίκνωση της παιδείας και οι λύσεις που προτείνονται για το μέλλον.

ΣΥΝΤΟΜΑ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ:

Ευανθία Μπαρούτα:

Θέση εργασίας: 2005 – μέχρι σήμερα: Λέκτορας / Τμήμα Ελληνικής Γλώσσας, Λογοτεχνίας και Ελληνικού Πολιτισμού / Πανεπιστήμιο Αργυροκάστρου

Επιστημονικά ενδιαφέροντα: Λεξικολογία, Νέα Ελληνική Γλώσσα (συντακτικό), Μετάφραση, Γλώσσα, κείμενο και επικοινωνία

Μάστερ: *Η χρήση της υποτακτικής έγκλισης στην αλβανική γλώσσα σε σύγκριση με την ελληνική*

Εκδόσεις σχολικών εγχειριδίων για τα δημόσια σχολεία της Εθνικής Ελληνικής Μειονότητας στην Αλβανία:

Ευανθία Μπαρούτα, Βαλεντίνα Μπόμπολη «Μητρική γλώσσα 3», BOTEM, 2013

Ευανθία Μπαρούτα, Βαλεντίνα Μπόμπολη «Μητρική γλώσσα 3», BOTEM, 2018

Κωστάντω Μπαρούτα – Ξέρρα, Ολιέτα Πόλιο, Ευανθία Μπαρούτα « Η γλώσσα μου 4», BOTEM, 2013

Ομάδα καθηγητών «Μητρική γλώσσα 6», BOTEM, 2016

Κωστάντω Μπαρούτα – Ξέρρα:

Θέση εργασίας: 1997 – μέχρι σήμερα: Λέκτορας / Τμήμα Ελληνικής Γλώσσας, Λογοτεχνίας και Ελληνικού Πολιτισμού / Πανεπιστήμιο Αργυροκάστρου

Επιστημονικά ενδιαφέροντα: Εισαγωγή στη Θεωρητική Γλωσσολογία, Ονοματολογία, Λεξικολογία – Λεξικογραφία, Διδακτική Μεθοδολογία, Μεθοδολογία της διδασκαλίας της γλώσσας και της λογοτεχνίας

Διατριβή: *Ελληνο - αλβανική και άλβανο – ελληνική λεξικογραφία.*

Εκδόσεις σχολικών εγχειριδίων για τα δημόσια σχολεία της Εθνικής Ελληνικής Μειονότητας στην Αλβανία:

Κωστάντω Μπαρούτα – Ξέρρα, «Μητρική γλώσσα 1», BOTEM, 2016

Κωστάντω Μπαρούτα – Ξέρρα, Ολιέτα Πόλιο, Ευανθία Μπαρούτα « Η γλώσσα μου 4», BOTEM, 2013

Ομάδα καθηγητών «Μητρική γλώσσα 6», BOTEM, 2016

Κωστάντω Μπαρούτα – Ξέρρα, Μιρέλα Καραντζά – Κώτσια, «Μητρική γλώσσα 8», BOTEM, 2018

Kostando Baruta Ksera “Gjuha shqipe dhe leximi letrar 2”, BOTEM, 2012
Kostando Baruta Ksera “Gjuha shqipe 1”, BOTEM, 2012

ΟΝΟΜΑ: Σοφία
ΕΠΩΝΥΜΟ: Μπελόκα
ΧΩΡΑ: Ελλάδα
ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Διδάκτωρ Ιστορίας – Ερευνήτρια KENI
ΙΔΡΥΜΑ: Πάντειο Πανεπιστήμιο

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Η αποτύπωση της Βαλκανικής κρίσης των ετών 1875-1878
στον αστικό Τύπο της Πελοποννήσου*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Η κρίση που εκδηλώθηκε κατά τα έτη 1875-1878 στα Βαλκάνια σηματοδότησε μια καθοριστική εκδήλωση της εξέλιξης του ανατολικού ζητήματος, επιφέροντας ποικίλες συνέπειες και ευρύτερες αναταράξεις. Τα γεγονότα που εκτυλίχθηκαν κατά τη διάρκεια της περιόδου συνέβαλαν στην ανασυγκρότηση του ελληνικού κράτους, καθώς και στον επαναπροσδιορισμό των προσανατολισμών και των επιλογών του σε επίπεδο εσωτερικής και εξωτερικής πολιτικής. Η κρίση εγκαινίασε μια νέα εποχή υπολογίσιμων πολιτικών, κοινωνικών, οικονομικών, πολιτισμικών μετασχηματισμών για την ελληνική πραγματικότητα. Για το ελληνικό κράτος αποτέλεσε την ουσιαστική αφετηρία του αστικού εκσυγχρονισμού, της αναδιοργάνωσής του κατά τα δυτικά πρότυπα. Στο πλαίσιο των εν λόγω καθοριστικών εξελίξεων η παρούσα μελέτη εστιάζει στον τρόπο με τον οποίο τα γεγονότα της εποχής αποτυπώθηκαν, ερμηνεύθηκαν και δεξιώθηκαν από την κοινή γνώμη των κυριότερων αστικών κοινοτήτων ενός σημαντικού διαμερίσματος της χώρας, της Πελοποννήσου.

Η διερεύνηση του θέματος σε αυτή τη βάση εκτιμάται ότι αποκτά ιδιαίτερο ενδιαφέρον προς μια διττή κατεύθυνση. Δύναται να συνεισφέρει στην ενδελεχή και συστηματικότερη κατανόηση της βαλκανικής κρίσης, αναδεικνύοντας νέες, σύνθετες ερμηνευτικές προσεγγίσεις και συναφείς προβληματισμούς. Επιπρόσθετα, μέσα από τη διερεύνηση του αντίκτυπου των γεγονότων, η παρούσα μελέτη μπορεί να αναδείξει δυσδιάκριτες πτυχές της εξέλιξης των κυριότερων αστικών κοινοτήτων, των πόλεων μιας σημαντικής περιοχής του ελληνικού κράτους, σε μια στιγμή καθοριστική για την κατοπινή πορεία τους, στη βάση μιας αμφίδρομης σχέσης μεταξύ της εσωτερικής, της επιμέρους και της ευρύτερης πραγματικότητας.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Η Σοφία Μπελόκα είναι Ιστορικός και πραγματοποίησε τις βασικές σπουδές της στο Τμήμα Ιστορίας του Ιονίου Πανεπιστημίου. Αποφοίτησε με άριστα από δύο μεταπτυχιακά προγράμματα ειδίκευσης, στα αντικείμενα της Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας και της Πολιτιστικής Διαχείρισης. Έλαβε με άριστα το διδακτορικό δίπλωμά της από το Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας του Παντείου Πανεπιστημίου. Είναι ενταγμένη στο ερευνητικό προσωπικό του Κέντρου Έρευνας Νεότερης Ιστορίας του ίδιου τμήματος. Πρόσφατα ολοκλήρωσε τη μεταδιδακτορική έρευνά της στο πεδίο της πολιτικής και κοινωνικής ιστορίας. Με

ανακοινώσεις σε συνέδρια και δημοσιεύσεις σε συλλογικούς τόμους και επιστημονικές εκδόσεις, τα ερευνητικά ενδιαφέροντά της επικεντρώνονται στην κοινωνική και πολιτική ιστορία, στην ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς, στη διερεύνηση της ιστορικής εξέλιξης του αστικού χώρου.

ΟΝΟΜΑ: Παντελής
ΕΠΩΝΥΜΟ: Μπουκάλας
ΧΩΡΑ: Ελλάδα
ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Συγγραφέας
ΙΔΡΥΜΑ: -

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Διαβάζοντας δημοτικά τραγούδια των Πομάκων

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Μελετώντας τις συλλογές δημοτικών πομακικών τραγουδιών που έχουν εκδοθεί, καθώς και λαογραφικά δοκίμια για τον βίο και τις παραδόσεις των Πομάκων, θα αναζητηθούν πτυχές της νοοτροπίας τους και μοτίβα της ανώνυμης τέχνης τους. Η συνεξέταση με δημοτικά τραγούδια των Ελλήνων, καθώς και άλλων λαών της Βαλκανικής, θα επιχειρήσει να αναδείξει τους πιθανούς κοινούς τόπους και τις ενδεχόμενες διαφορές.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Ο Παντελής Μπουκάλας είναι συγγραφέας και δημοσιογράφος. Έχει δημοσιεύσει επτά βιβλία ποίησης (η συλλογή *Ρήματα* τιμήθηκε με το Κρατικό Βραβείο Ποίησης 2010), έναν τόμο δοκιμίων και βιβλιοκριτικών, και δύο τόμους με τις επιφυλλίδες του στην *Καθημερινή* της Κυριακής. Έχει μεταφράσει Αισχύλο, Ευριπίδη, Αριστοφάνη, Θεόκριτο, Βίωνα, καθώς και σκωπτικά και συμποτικά επιγράμματα της *Παλατινής Ανθολογίας*. Το 2016 εξέδωσε το βιβλίο *Όταν το ρήμα γίνεται όνομα: Η "αγαπώ" και το σφρίγος της ποιητικής γλώσσας των δημοτικών* (Κρατικό Βραβείο Δοκιμίου-Κριτικής 2017) που αποτελεί τον πρώτο τόμο της σειράς δοκιμίων του για το δημοτικό τραγούδι, με τον τίτλο *Πάνω γραφή να γράψω...* Το 2017 εκδόθηκε ο δεύτερος τόμος της σειράς: *Το αίμα της αγάπης: Ο πόθος και ο φόνος στη δημοτική ποίηση*.

ΟΝΟΜΑ: Νικόλαος
ΕΠΩΝΥΜΟ: Μπουμπάρης
ΧΩΡΑ: Ελλάδα
ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Φιλολόγος - Ιστορικός
ΙΔΡΥΜΑ: Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Αργολίδας

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Η Μολδοβλαχία του Τάκη Παπατσώνη και του Γιώργου Σεφέρη

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Η παρουσία των Παπατσώνη και Σεφέρη στη Ρουμανία με αφορμή το Βαλκανικό Συνέδριο Ποίησης τον Μάιο του 1939, στο κατώφλι του Β΄ Παγκόσμιου πολέμου αποτελεί μια ευκαιρία και για τους δυο, αφενός να συσφίξουν τις σχέσεις τους, που είχαν διαταραχτεί από την περίοδο της *Στροφής*, και αφετέρου να παρατηρήσουν τη χώρα και να μετατραπούν σε, λιγότερο ή περισσότερο, περιηγητές. Με τη βοήθεια των κειμένων και των επιστολών τους, σύγχρονων και μεταγενέστερων, θα επιχειρηθεί στην εισήγηση η αναβίωση της παρουσίας τους εκεί και η ένταξη της πρόσληψης της Μολδοβλαχίας στην ευρύτερη σχέση του Ελληνισμού με τη Βαλκανική χερσόνησο, σύμφωνα με τη θεματική του Συνεδρίου.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Γεννήθηκα το 1970 στον Πειραιά. Σπούδασα Ιστορία και Αρχαιολογία στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Υπηρετώ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Από το 2013 είμαι Πρόεδρος του Συνδέσμου Φιλολόγων Αργολίδας, ο οποίος έχει αναδειχτεί ως ένας από τους πλέον δραστήριους επιστημονικούς φορείς σε πανελλαδικό επίπεδο.

Βλ. εδώ: <https://www.youtube.com/channel/UCHJpJSXkeAUiX0jg6gPG5QA>

Στο πλαίσιο της δραστηριότητας του εν λόγω Συνδέσμου, έχω διοργανώσει Επιστημονικά Συνέδρια, παρουσιάσεις βιβλίων και αφιερώματα σε ανθρώπους του πνεύματος.

ΟΝΟΜΑ: Ελεονώρα

ΕΠΩΝΥΜΟ: Ναξίδου

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Επίκουρη Καθηγήτρια Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας της Νοτιοανατολικής Ευρώπης Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας

ΙΔΡΥΜΑ: Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Ο ήρωας εθνικός Άλλος στον Αγώνα της Ελληνικής Ανεξαρτησίας:
η περίπτωση του στρατηγού Χατζηχρήστου Βούλγαρη*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Σκοπός της παρούσας ανακοίνωσης είναι να ανασυνθέσει το προφίλ και τη δράση ενός λησμονημένου ήρωα της επανάστασης του 1821, του Χατζηχρήστου (Βελιγράδι 1783-Αθήνα 1853), τον οποίο οι συναγωνιστές του αποκαλούσαν με το προσωνύμιο Βούλγαρη ως δηλωτικό της μη ελληνικής του καταγωγής. Παρότι διακρίθηκε για τη μεγάλη γενναιότητα και την πολεμική του ικανότητα, αρετές χάρη στις οποίες του απονεμήθηκε μάλιστα και το αξίωμα του στρατηγού, δεν εντάχθηκε στο πάνθεον των ηρωικών μορφών της ελληνικής ανεξαρτησίας και έπεσε στην αφάνεια κυρίως λόγω της πρόσληψής του ως εθνικού Άλλου. Η ανασύνθεση του βιογραφικού του Χατζηχρήστου γίνεται με βάση τον Βίο του, τον οποίο έγραψε το 1855 ο υπασπιστής του Παναγιώτης Σπορίδης, τις γραπτές μαρτυρίες αρκετών συμπολεμιστών του και δημοσιευμένα και αδημοσίευτα έγγραφα των Γενικών Αρχείων του Κράτους.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Η Ελεονώρα Ναξίδου γεννήθηκε στην Ξάνθη. Το 2008 διορίστηκε ως λέκτορας της Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας της Νοτιοανατολικής Ευρώπης στο Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας του Δ.Π.Θ. και το 2014 έγινε επίκουρη καθηγήτρια. Είναι διδάκτορας του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Α.Π.Θ (2000). Πεδίο της έρευνάς της αποτελεί ο χώρος της Νοτιοανατολικής Ευρώπης κυρίως κατά τη νεότερη και σύγχρονη εποχή. Ειδικότερα τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα περιλαμβάνουν το φαινόμενο του εθνικισμού στα Βαλκάνια, την ανάπτυξη των εθνικών κινημάτων και τη συγκριτική τους προσέγγιση, τις σχέσεις εκκλησίας και εθνικής ιδεολογίας, θέματα μειονοτήτων, καθώς και ζητήματα που αφορούν τη νεότερη και σύγχρονη βουλγαρική ιστορία και ιστοριογραφία. Επιπλέον η επιστημονική της ενασχόληση επεκτείνεται και στη μεσαιωνική βαλκανική ιστορία. Εξετάζει τις σχέσεις εκκλησίας-πολιτείας και πολιτικής ιδεολογίας με σημείο αναφοράς την Αρχιεπισκοπή της Αχρίδας. Έχει λάβει μέρος σε πολλά διεθνή επιστημονικά συνέδρια και έχει δημοσιεύσει μελέτες και άρθρα σε ελληνικά και ξένα περιοδικά και συλλογικούς τόμους.

ΟΝΟΜΑ: Ιωάννης

ΕΠΩΝΥΜΟ: Νεραντζής

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Διδάκτωρ Ιστορικής Γεωγραφίας - Επίτ. Σχολ. Σύμβουλος Φιλολόγων

ΙΔΡΥΜΑ: Εξωτερικός Επιστημονικός Συνεργάτης Πανεπιστημίου Πατρών

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Η αμφιμονοσήμαντη σχέση της βαλκανικής ιστορικής γεωγραφίας με την βαλκανική ιστορική γλωσσολογία, ως αυτή η σχέση καταγράφεται στα βαλκανικά τοπωνύμια και οικωνύμια. Χρησιμοποιούμενη πρωτογενής ιστορική πηγή: δύο χάρτες (ευρωπαϊκός και οθωμανικός) του τέλους τού 19ου αιώνα

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Πραγματευόμαστε τα βαλκανικά τοπωνύμια και οικωνύμια, καλύτερα το σκεπτικό της ονοματοδοσίας τους, στους Μεσαιωνικούς Χρόνους, συμπεριλαμβανομένης και της Οθωμανοκρατίας στην Ελλάδα. Στοχοθεσία μας είναι να αναδείξουμε το ιστορικό υπόστρωμα, καλύτερα το ιστορικό βάθος και εύρος των σημειομένων αυτών τούτων των «σημάτων του τόπου», επί χάρτου ή εντός κειμένου, είτε στην ελληνόγλωσση καταγραφή τους, είτε στην ξενόγλωσση εκδοχή τους, ή με τουρκόγλωσση γραφή με χρήση όμως αραβικών τυπογραφικών χαρακτήρων, ή με λατινόγλωσση γραφή στην εθνική γλώσσα βέβαια εκάστου ευρωπαίου καταγραφέα. Αναφέρομαι, βεβαίως, στα ελλαδικά και στα έτερα βαλκανικά οικωνύμια, τοπωνύμια και μικροτοπωνύμια, τα καταγραμμένα στη μεσαιωνική οθωμανική και ευρωπαϊκή χαρτογραφία, καθώς και στις μεσαιωνικές τουρκόγλωσσες οθωμανικές και λατινόγλωσσες ευρωπαϊκές ιστορικές πηγές και βιβλιογραφία.

Η πραγμάτευση αυτή του ιστορικού βάθους των τοπωνυμίων θα μας οδηγήσει εις το να ερμηνεύσουμε την ελλαδική ιστορική γεωγραφία και την ελλαδική ιστορική γλωσσολογία όχι στη βάση της ίδιας της εσωτερικής ιστορικής εξέλιξής της,

αλλά στη διάσταση της ολικής ιστορικής ενότητας των λαών των Βαλκανίων, ομόκεντρη ενότητα με τον ευρύτερο κύκλο των λαών της Ευρώπης, της Ασίας και της Αφρικής, με άλλα λόγια των Λαών της Μεσογείου.

Αφού, είτε τα ελληνόγλωσσα είτε τα αλλόγλωσσα ξενικά τοπωνύμια ως ιστορικογεωγραφικά σημαίνουντα συνδέουν την Ιστορία αυτής της νότιας κατάληξης της βαλκανικής χερσονήσου, τουτέστιν της Ελληνικής με την Ιστορία των Λαών και Εθνών της Μεσογείου.

Στον Ελληνικό χώρο, λοιπόν, αλλόγλωσσοι λαοί έρχονται σε επαφή με τον γηγενή Ελληνικό λαό στον ίδιο τόπο ή από τη μια ή από την άλλη γραμμή του συνόρου. Κάποιοι από αυτούς είναι κατακτητές *manu militari*: άλλοι εισδύουν ειρηνικά με συμφωνία ή χωρίς συμφωνία: διατηρούν κατά κανόνα τις εσωτερικές τους συνοχές, συμβαίνει όμως να χάνουν το εθνοτικό τους συμπαγές και να σκορπίζουν μέσα σε άλλα πληθυσμικά συγκροτήματα, τον ανθρωπολογικό κορμό των οποίων συγκροτούν οι ελληνόφωνοι πληθυσμοί, οι Έλληνες με αφυπνιζόμενη την εθνική τους συνείδηση.

Για παράδειγμα, τα σήματα του τόπου της Αιτωλίας και της Ακαρνανίας έχουν να κάνουν με την παρουσία ιταλικών και άλλων Δυτικών Δυνάμεων –Βενετοί, Ανδηγαυοί, Σικελοί – στην περιοχή των Επτανήσων και των παραλίων της Αιτωλίας και Ακαρνανίας και την εμφάνιση Σκλαβούνων, Σέρβων, Αλβανών και Οθωμανών Τούρκων στο ηπειρωτικό τμήμα της Δυτικής Ελλάδας και δη στην Αιτωλο-Ακαρνανική ενδοχώρα, από τα μέσα του 14ου αιώνα.

Τα σημεινόμενα των αλλόγλωσσων αυτών τοπωνυμίων και οικωνυμίων ως σημαίνουντα σήματα δεν είναι μονοσήμαντα, ήτοι μόνον γεωγραφικά προσδιοριστικά, αλλά συχνά πολυσήμαντα, με υποδηλούμενα σημεινόμενα κοινωνικού, δημογραφικού, εξουσιαστικού, γεωπολιτικού, επικοινωνιακού, λαογραφικού, ιστορικού, διαπολιτισμικού περιεχομένου και σημασίας. Καθοδηγούν συνεπώς, ως ανθρωπογεωγραφικά σήματα του τόπου, την ιστορική κατασκευή της μνήμης, αλλοιώς της αυτογνωσίας.

Αυτονόητον εδώ ότι, στις πλείστες των περιπτώσεων, η σπουδή των αλλόγλωσσων τοπωνυμίων επιβάλλει τη συνεξέτασή τους με αντιπαραβολή των πηγών όπου αυτά απαντούν, γιατί αυτά απαντώνται, παραλλήλως, και στη μεσαιωνική χαρτογραφία, ευρωπαϊκή και οθωμανική, και στις μεσαιωνικές κειμενικές πηγές, ευρωπαϊκές και οθωμανικές.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Ο δρ Ιωάννης Γ. Νεραντζής γεννήθηκε το 1952 στον «Προσφυγικό Συνοικισμό» του Αγίου Κωνσταντίνου, τον υπαχθέντα νυν στον Δήμο Αγρινίου. Είναι πτυχιούχος Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών, με τρία μεταπτυχιακά διπλώματα, και Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Κρήτης. Τώρα είναι Εξωτερικός Επιστημονικός Συνεργάτης Πανεπιστημίου Πατρών και διδάσκει Αρχαία Ιστορία στο Τμήμα Διαχείρισης Πολιτισμικού Περιβάλλοντος και Νέων Τεχνολογιών με έδρα το Αγρίνιο. Διετέλεσε για τέσσερες θητείες (1998-2016) Σχολικός Σύμβουλος Φιλολόγων. Διετέλεσε πρώτος Διευθυντής του Μουσικού Σχολείου Αγρινίου, το σχολικό έτος 1997-98.

Έχει συγγράψει οκτώ συγγράμματα ιστορικού και αρχαιολογικού περιεχομένου για τον Νομό Αιτωλο-Ακαρνανίας. Δημοσιεύει τακτικά ιστορικές και αρχαιολογικές και φιλολογικές μελέτες. Έχει κάνει Επιστημονικές Ανακοινώσεις σε όλα τα Συνέδρια Αρχαιολογικού και Ιστορικού περιεχομένου που αφορούν ειδικά στην Αιτωλοακαρνανία και γενικά στη Ρούμελη, στις πόλεις Αγρίνιο, Αθήνα, Μεσολόγγι,

Ναύπακτο, Βόνιτσα, Καρπενήσι, Λαμία, Λάρισα, Λειβαδιά, Θήβα, Πάτρα, Άρτα, Λαμία, Ηράκλειο Κρήτης.

ΟΝΟΜΑ: Σωκράτης

ΕΠΩΝΥΜΟ: Νιάρος

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Μεταδιδακτορικός Ερευνητής - Διδάσκων Νεοελληνικής Λογοτεχνίας

ΙΔΡΥΜΑ: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης - Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Οι Έλληνες συγγραφείς του Μεσοπολέμου
μπροστά στο εγχείρημα της «Βαλκανικής Συνεννόησης»*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Καθ' όλη σχεδόν τη διάρκεια του Μεσοπολέμου, η «Βαλκανική Συνεννόηση» (Balkan Entente) αποτελούσε ένα διαρκές πολιτικό και πολιτισμικό ζητούμενο. Από τα μέσα ήδη της δεκαετίας του 1920, μια σειρά από αλληπάλλληλους κύκλους διεργασιών κατέστησε εφικτή λίγα χρόνια αργότερα τη διοργάνωση τεσσάρων Βαλκανικών Συνεδρίων, μέσω των οποίων επιχειρήθηκε να τεθούν οι βάσεις για την υπέρβαση των εθνικών αντιπαραθέσεων και την παγίωση ενός συνεργατικού και φιλειρηνικού πνεύματος στη βαλκανική χερσόνησο. Στην προτεινόμενη εισήγηση θα μελετήσω τη σχέση ορισμένων Ελλήνων συγγραφέων αυτής της περιόδου με αυτές τις διεργασίες. Μέσα από την εξέταση του –σύγχρονου με τα γεγονότα– ποιητικού, πεζογραφικού και κριτικού λόγου που έθετε στο επίκεντρό του το ζήτημα της «Βαλκανικής Συνεννόησης», θα επιχειρήσω να προσδιορίσω σε ποιον βαθμό και με ποιον τρόπο οι Έλληνες συγγραφείς συνδιαμόρφωσαν, προώθησαν ή υποδέχτηκαν το βαλκανικό ειρηνιστικό εγχείρημα της μεσοπολεμικής περιόδου.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Ο Δρ. Σωκράτης Νιάρος είναι μεταδιδακτορικός ερευνητής στο Τμήμα Φιλολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, όπου από το 2018 διεξάγει έρευνα με θέμα «De AgriCultura: Αγροτικά θέματα στην ελληνική πεζογραφία της περιόδου 1936-1941». Παράλληλα, ο Σ. Νιάρος συνεργάζεται με το ερευνητικό πρόγραμμα «Πολιτισμικοί Διαμεσολαβητές ανάμεσα στην Ελλάδα, τη Γαλλία και άλλες ευρωπαϊκές χώρες (1830-1974)» (Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών / Γαλλική Σχολή Αθηνών), ενώ διδάσκει Νεοελληνική Λογοτεχνία στο Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Στο τμήμα αυτό ολοκλήρωσε τις προπτυχιακές (2006) και μεταπτυχιακές του σπουδές (2009), με ειδίκευση στη Νέα Ελληνική Λογοτεχνία, και υποστήριξε επιτυχώς τη διδακτορική του διατριβή, με θέμα *Ο θεσμός των λογοτεχνικών βραβείων στην Ελλάδα (1910-1942)* (2016). Από το 2008 μέχρι το 2018 ο Σ. Νιάρος συνεργάστηκε σε ερευνητικά και εξ αποστάσεως επιμορφωτικά προγράμματα, δημοσίευσε σειρά επιστημονικών μελετών και συμμετείχε με εισηγήσεις και ανακοινώσεις σε επιστημονικές ημερίδες και συνέδρια, μεταξύ των οποίων το Ε' Διεθνές Συνέδριο Μεταπτυχιακών Φοιτητών για τις Νεοελληνικές Σπουδές (Πανεπιστήμιο του Princeton, Η.Π.Α., 2013) και το Στ' Ευρωπαϊκό Συνέδριο Νεοελληνικών Σπουδών (Πανεπιστήμιο της Lund, Σουηδία, 2018). Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα περιλαμβάνουν την ιστορία των ελληνικών

πολιτισμικών θεσμών, την ελληνική λογοτεχνία και την πολιτισμική πολιτική της περιόδου 1910-1940, καθώς και την ιστορία των λογοτεχνικών ρευμάτων στο α' μισό του 20^{ου} αιώνα, με έμφαση στον αισθητισμό και την αγροτόθεμη ηθογραφία.

ΟΝΟΜΑ: Αφροδίτη

ΕΠΩΝΥΜΟ: Νικολαΐδου

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Διδάκτωρ Επικοινωνίας Μέσων και Πολιτισμού

ΙΔΡΥΜΑ: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο - Πάντειο Πανεπιστήμιο

ΟΝΟΜΑ: Ηλέκτρα

ΕΠΩΝΥΜΟ: Βενάκη

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Υποψήφια διδάκτωρ - Ιδρύτρια ALTCINE

ΙΔΡΥΜΑ: Πανεπιστήμιο Université Libre de Bruxelles

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Κινηματογραφικές συμπαραγωγές με τα Βαλκάνια
και αναπαραστάσεις της ελληνικότητας*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Τα τελευταία χρόνια και προκειμένου οι βαλκανικές ταινίες να ανταποκριθούν στο όλο και πιο απαιτητικό και ανταγωνιστικό περιβάλλον της Ευρωπαϊκής και διεθνούς αγοράς, οι χώρες των Βαλκανίων συνεργάζονται στο επίπεδο της παραγωγής και παραγωγής κινηματογραφικών ταινιών. Αυτό γίνεται αντιληπτό τόσο μέσα από προγράμματα προώθησης συνεργασιών όπως το φόρουμ συμπαραγωγών Crossroads του Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης όσο και μέσα από συμπαραγωγές της Ελλάδας με χώρες των Βαλκανίων. Η Ελλάδα είτε ως κύρια παραγωγός είτε ως ελάσσονα (minor) δημιουργεί δίκτυα με Αλβανία, Βουλγαρία, Κροτία, Σερβία κλπ. Στην παρούσα ανακοίνωση θα επιχειρηθεί μια πρώτη χαρτογράφηση των τύπων συνεργασίας, αλλά κυρίως μια αποτίμηση του τρόπου με τον οποίο οι συνεργασίες σε επίπεδο αγοράς επηρεάζουν το περιεχόμενο των ταινιών, δηλαδή την ύπαρξη αλλά και το είδος των αναπαραστάσεων των χωρών συμπαραγωγής. Η ανακοίνωση θα επικεντρωθεί σε συμπαραγωγές της Βουλγαρίας και της Αλβανίας με την Ελλάδα προκειμένου να διερευνηθεί το είδος της ελληνικότητας που οι χώρες αυτές προωθούν.

ΣΥΝΤΟΜΑ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ:

Η Αφροδίτη Νικολαΐδου είναι διδάκτωρ Επικοινωνίας, Μέσων και Πολιτισμού και διδάσκει Πολιτιστική Επικοινωνία στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών «Διοίκηση Πολιτισμικών Μονάδων» του ΕΑΠ.

Η Ηλέκτρα Βενάκη γεννήθηκε στην Αθήνα. Μετά τις σπουδές της στη Σχολή Σταυράκου (1987), απέκτησε το πτυχίο της και μεταπτυχιακό τίτλο στις κινηματογραφικές σπουδές στο Παρίσι (Paris I Panthéon – Sorbonne - 1990). Έχει διδάξει στο Τμήμα Κινηματογράφου του Α.Π.Θ. (2005-2007), στο Διαπανεπιστημιακό Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο

«Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας για την Εκπαίδευση», ΤΕΑΠΗ (2008-2009), ενώ από το 2008 είναι συνεργάτης του Εργαστηρίου Περιβαλλοντικής Επικοινωνίας και Οπτικοακουστικής Τεκμηρίωσης (ΕΠΕΟΤ), Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Είναι ιδρύτρια της αγγλόφωνης πλατφόρμας altcine.com (2011) για τον Βαλκανικό κινηματογράφο και του online φεστιβάλ ταινιών μικρού μήκους των Βαλκανίων altcineAction! (2012).

ΟΝΟΜΑ: Αναστασία

ΕΠΩΝΥΜΟ: Νικολάου

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Διδάσκουσα Βυζαντινής Φιλολογίας

ΙΔΡΥΜΑ: Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Η ορθόδοξη ποιητική παράδοση και η επιβίωσή της στα χρόνια της τουρκοκρατίας στο βαλκανικό χώρο. Η περίπτωση των ιαμβικών κανόνων

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Ο κανόνας, ποιητική υμνολογική σύνθεση του 8^{ου} μ.Χ. αι., είναι ένα σύστημα τροπαρίων που συνδέονται μεταξύ τους ως προς το θέμα, το ρυθμό και τη μελωδία και αποτελεί βασικό δομικό στοιχείο των ορθόδοξων ακολουθιών. Η συντριπτική πλειοψηφία αυτών των συνθέσεων που περιλαμβάνονται στα λειτουργικά βιβλία έχει συντεθεί σε ρυθμοτονικό μέτρο. Βυζαντινοί συγγραφείς όπως ο Θεόκτιστος, ο Θεοφάνης, ο Ιωάννης Ευχαϊτών, ο Φιλόθεος Σηλυβρίας συνέθεσαν ιαμβικούς κανόνες. Οι πιο γνωστοί είναι αυτοί του Ιωάννη Δαμασκηνού (στη Γέννηση του Χριστού, στα Θεοφάνεια και στην Πεντηκοστή) οι οποίοι έχουν περιληφθεί στα Μηναία από τον 9^ο αι. και ψάλλονται ακόμη και σήμερα. Οι συγκεκριμένοι κανόνες υπομνηματίστηκαν από βυζαντινούς και μεταβυζαντινούς λογίους και χρησιμοποιούνταν ως εκπαιδευτικό υλικό ακόμη και το 19^ο αι.

Παρόλο όμως που η τονική ποίηση υπερέρασε την προσωδιακή κυρίως εξαιτίας της δυσκολίας του μέτρου και της γλώσσας της τελευταίας, ιαμβικοί κανόνες εξακολουθούν να γράφονται από το 1453 και έπειτα σε όλα τα Βαλκάνια. Ο Ματθαίος Καμαριώτης, ο Μανουήλ ο Κορίνθιος, ο Ευγένιος Αιτωλός, ο Ιωάννης Κεφαλληνιεύς, ο Νικόλαος Μαυροκορδάτος, ο Γεράσιμος Ιωαννούλης ο Ζακύνθιος συνέθεσαν ιαμβικούς κανόνες κυρίως για δεσποτικές και θεομητορικές γιορτές. Ιαμβικός κανόνας έχει συντεθεί από τον Γεώργιο Χρυσόγονο τον Τραπεζούντιο, όχι όμως για άγιο, αλλά για τον ηγεμόνα Γρηγόριο Γκίκα. Οι περισσότεροι από αυτούς τους ιαμβικούς κανόνες που έχουν εντοπισθεί σε χειρόγραφα και παλαίτυπα παραμένουν μέχρι και σήμερα ανέκδοτοι.

Η σύνθεση ιαμβικών κανόνων και μετά τον 15^ο αι. αποτελεί συνέχεια της βυζαντινής παράδοσης. Έναυσμα δεν αποτελεί μόνο το θρησκευτικό συναίσθημα αλλά και η επίδειξη της αρχαιομάθειας και της λογισσύνης και του συγγραφέα και του κοινού του. Αναγκαία κρίνεται για την ανάδειξη τους η συνολική έκδοση και η μελέτη των κειμένων αυτών.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Σπουδές:

- Πτυχίο Κλασσικής Φιλολογίας Πανεπιστημίου Ιωαννίνων (30.11.1994) με βαθμό “Λίαν Καλώς” (7,02).
- Μεταπτυχιακές σπουδές στον τομέα “Βυζαντινή Φιλολογία” του Τμήματος Φιλολογίας του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης (2007-2009: Διπλωματική εργασία στον κλάδο της Βυζαντινής Υμνογραφίας με θέμα: *Χειρόγραφη Παράδοση του Εσπερινού και του Κανόνα της 18^{ης} Οκτωβρίου*).
- Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης στην κατεύθυνση Μεσαιωνικής Βυζαντινής Φιλολογίας με βαθμό « Άριστα» (9,75)
- Διδακτορικό δίπλωμα στο Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας Δ.Π.Θ. (13-5-2015) με βαθμό «Άριστα». Διδακτορική διατριβή στον κλάδο της Βυζαντινής Υμνογραφίας με θέμα: *Κανόνες του Κοσμά του Μελωδού στην Παρακλητική. Κριτική έκδοση και σχολιασμός*.

Μεταδιδακτορική έρευνα:

- Θέμα: «Υμνογραφικά για τους αγίους ισαποστόλους Κωνσταντίνο και Ελένη». Η έρευνα εκπονείται στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών και Πολιτισμικών Σπουδών, Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Διαχείρισης Πολιτισμικών Αγαθών.

Διδακτική Εμπειρία σε ΑΕΙ:

- 2017: Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης, με αντικείμενο «Το υμνογραφικό είδος του Κανόνα» (ΕΕΒΦ302-Εαρινό εξάμηνο) στο πλαίσιο του έργου «Απόκτηση Ακαδημαϊκής Διδακτικής Εμπειρίας σε Νέους Επιστήμονες Κατόχους Διδακτορικού στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης (ΥΠ1)».
- 2018: Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης, με αντικείμενο «Βυζαντινή Υμνογραφία» (ΥΒΦ 271- Εαρινό εξάμηνο) σύμφωνα με τις διατάξεις του Π.Δ. 407/80.
- 2018: Διδασκαλία γραμματικής στο πλαίσιο του υποχρεωτικού φροντιστηρίου για το μάθημα «Βυζαντινό Επίγραμμα» στους φοιτητές του Τμήματος Ελληνικής Φιλολογίας κατά το εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2017-2018.

ΟΝΟΜΑ: Πασχάλης

ΕΠΩΝΥΜΟ: Νικολάου

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Επίκουρος Καθηγητής Λογοτεχνικής Μετάφρασης

ΙΔΡΥΜΑ: Ιόνιο Πανεπιστήμιο

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Για τον Άγγελο της Θεσσαλονίκης: Βαλκανικές και ελληνικές εμπειρίες
στο ποιητικό έργο της Vesna Goldsworthy*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Η ανακοίνωση εξετάζει την επαφή και τον διάλογο της ποιήτριας και μυθιστοριογράφου από την Σερβία Vesna Goldsworthy με τον ελληνικό χώρο, όπως κυρίως παρουσιάζεται μέσα στα κείμενα της πρώτης αγγλόφωνης συλλογής της *The Angel of Salonika* (Salt Publishing; 2011). Μας ενδιαφέρει ο ρόλος της γεωγραφικής και γλωσσικής απόστασης από τα Βαλκάνια που επανακαθορίζει οπτική και στίχο (και προϋπάρχει στην προσέγγιση του *Inventing Ruritania: The Imperialism of the*

Imagination, της μελέτης που είχε εκδώσει η Goldsworthy το 1998), ελευθερώνοντας αυτοβιογραφικές τάσεις και κοινωνικό-ιστορικό σχόλιο. Οι στίχοι της Goldsworthy παράλληλα υιοθετούν, στο πλαίσιο μιας δεύτερης περιόδου στην καριέρα της –είχε εκδώσει την πρώτη της ποιητική συλλογή στα σερβικά σε μικρή ηλικία και προστέθηκαν αρκετές ακόμη μέχρι να μεταναστεύσει στο Η.Β. στα μέσα της δεκαετίας του '80 (όπου τώρα είναι Καθηγήτρια στο Τμήμα Λογοτεχνίας και Δημιουργικής Γραφής του Πανεπιστημίου East Anglia)– αγγλόφωνες συμβάσεις, και η πρόσληψη γίνεται αρχικά εντός του βρετανικού λογοτεχνικού συστήματος. Η συνομιλία με το έργο του Σεφέρη στο *The Angel of Salonika* εμφανίζεται σε πολλά από τα ποιήματα, αλλά και στο αυτοβιογραφικό επίμετρο που τα συνοδεύει: επιτρέποντας στην Goldsworthy να συνδυάσει μνήμες του ελληνικού χώρου, τον οποίο επισκέπτονταν συχνά στην εφηβεία της, με τις τραυματικές εμπειρίες ενός πολέμου που καθόρισε την πρόσφατη ιστορία της δικής της πατρίδας.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Ο Πασχάλης Νικολάου είναι Επίκουρος Καθηγητής Λογοτεχνικής Μετάφρασης στο Τμήμα Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης και Διερμηνείας του Ιονίου Πανεπιστημίου. Το βιβλίο του, *The Return of Pytheas: Scenes from British and Greek Poetry in Dialogue* εκδόθηκε το 2017 και έχει επίσης συνεπιμεληθεί τους τόμους *Translating Selves: Experience and Identity between Languages and Translation* (Continuum, 2008) και *Richard Berengarten: A Portrait in Inter-Views* (Shearsman, 2017). Στο μεταφραστικό του έργο ανήκουν τα επιλεγμένα ποιήματα του Νάσου Βαγενά στα αγγλικά (Anvil Press Poetry, 2010) καθώς και η δίγλωσση έκδοση *12 Greek Poems After Cavafy* (Shearsman, 2015). Πέρα από μελέτες σε συλλογικούς τόμους, έχουν παράλληλα δημοσιευθεί πολλές βιβλιοκριτικές, άρθρα και μεταφράσεις του σε λογοτεχνικά περιοδικά στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

ΟΝΟΜΑ: Σταυρούλα

ΕΠΩΝΥΜΟ: Ντινούδη

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Υποψήφια Διδάκτωρ

ΙΔΡΥΜΑ: Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Ομοιότητες και διαφορές σχετικά με τα ήθη των βαλκανικών χωρών στον Πολυπαθή του Γρ. Παλαιολόγου, την Κομψή ιστορία Το καθ' Ευμενείαν και Σαπφιάδην του Κ. Ρωσσέτη και Το σαγανάκι της τρέλας του Ρήγα (:)

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Ο Πολυπαθής (1839) του Γρηγορίου Παλαιολόγου είναι ένα πικαρικό μυθιστόρημα, με κεντρικό ήρωα τον Αλέξανδρο Φαβίνη, που ανήκει στην περίοδο του Ρομαντισμού. Στην παρούσα ανακοίνωση θα αναλυθεί η όψη της Κωνσταντινούπολης και των βαλκανικών χωρών, όπως περιγράφονται από τον κεντρικό ήρωα του έργου. Ταυτόχρονα θα γίνει μια σύγκριση των ηθών που περιγράφονται στον Πολυπαθή με την περιγραφή των ηθών στα έργα του Διαφωτισμού Κομψή ιστορία Το καθ' Ευμενείαν και Σαπφιάδην (1799-1801) του Κωνσταντίνου Ρωσσέτη (ήθη της Κωνσταντινούπολης) και το θεατρικό έργο Το

σαγανάκι της τρέλας (1786) του Ρήγα (για τα ήθη της Μολδοβλαχίας). Ωστόσο, εκτός από αυτά, στον *Πολυπαθή* γίνεται και εκτεταμένη αναφορά στα ήθη που επικρατούν στον ελλαδικό χώρο και πιο συγκεκριμένα στην Αθήνα. Η πρωτεύουσα του ελληνικού κράτους αποτελεί το «λιμάνι» του Αλέξανδρου Φαβίνη, αφού επιλέγει να περάσει το τέλος της πολυτάραχης ζωής του σ' ένα υποστατικό της ελληνικής υπαίθρου. Με τη σύγκριση των περιγραφών στα ήθη της Κωνσταντινούπολης, Βουκουρεστίου και Αθήνας θα έρθουν στην επιφάνεια οι ομοιότητες και οι διαφορές που υπάρχουν στο συγκεκριμένο τοπικό άνυσμα, καθώς επίσης θα γίνει κατανοητός ο τρόπος ζωής τους όσον αφορά τη διοίκησή τους, τα ήθη τους, τις συνήθειές τους, κτλ.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Σπουδές:

2015: Μεταπτυχιακές Σπουδές (Β' κύκλος) στον Τομέα Βυζαντινής και Νεοελληνικής Φιλολογίας στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας

2014: Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης στη Νεοελληνική Φιλολογία. Τίτλος κύριας μεταπτυχιακής εργασίας: *Το μυθιστόρημα στην θεωρία και την πράξη την εποχή του Διαφωτισμού*

2011-2014: Μεταπτυχιακές Σπουδές (Α' κύκλος) στον Τομέα Βυζαντινής και Νεοελληνικής Φιλολογίας στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας

2007-2011: Προπτυχιακές Σπουδές στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας

Δημοσίευση:

«Από τη μυθιστορία στο μυθιστόρημα. Η εξέλιξη της ταυτότητας του ήρωα στον *Πολυπαθή* του Γρ. Παλαιολόγου», *Ταυτότητες: Γλώσσα & Λογοτεχνία*, Πρακτικά Προσυνεδριακής Συνάντησης Μεταπτυχιακών Φοιτητών και Υποψήφιων Διδασκτόρων για τα 20 χρόνια λειτουργίας του Τμήματος Ελληνικής Φιλολογίας του Δ.Π.Θ., Κομοτηνή, 8 Οκτωβρίου 2015, Σαΐτα, Καβάλα 2017, 42-57.

ΟΝΟΜΑ: Κωστάντω

ΕΠΩΝΥΜΟ: Ξέρρα

ΧΩΡΑ: Αλβανία

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Λέκτορας Τμήματος Ελληνικής Γλώσσας, Λογοτεχνίας και Ελληνικού Πολιτισμού

ΙΔΡΥΜΑ: Πανεπιστήμιο Αργυροκάστρου

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Η υφιστάμενη κατάσταση της ελληνικής γλώσσας στην Αλβανική επικράτεια

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Η ελληνική και η αλβανική είναι δύο από τις γλώσσες των Βαλκανίων με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά γνωρίσματα και ιδιαίτερες ιστορικές αναδρομές. Χρησιμοποιούνται από δύο γειτονικούς λαούς που όχι απλά συμβιώνουν ο ένας δίπλα στον άλλο αιώνες τώρα, αλλά έχουν και πυκνή επικοινωνία μεταξύ τους. Στο διάβα της ιστορίας έχουν αναπτύξει ποικίλων ειδών σχέσεις και συναλλαγές, οι οποίες έχουν επηρεάσει άμεσα και τις γλώσσες.

Στο πλαίσιο της ανακοίνωσης θα δούμε την εξάπλωση της ελληνικής γλώσσας στην Αλβανική επικράτεια πριν και μετά το 1990. Η ελληνική χρησιμοποιείται ως μητρική γλώσσα από τα μέλη της Εθνικής Ελληνικής Μειονότητας (ΕΕΜ) στην Αλβανία και ως δεύτερη/ξένη γλώσσα από αρκετούς Αλβανούς. Θα δούμε την ισχύουσα κατάσταση της ελληνικής σε κάθε περίπτωση και θα επικεντρωθούμε στην διδασκαλία της ελληνικής – μητρικής γλώσσας στα δημόσια ελληνικά σχολεία της ΕΕΜ στην Αλβανία.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Θέση εργασίας: 1997 – μέχρι σήμερα: Λέκτορας / Τμήμα Ελληνικής Γλώσσας, Λογοτεχνίας και Ελληνικού Πολιτισμού / Πανεπιστήμιο Αργυροκάστρου

Επιστημονικά ενδιαφέροντα: Εισαγωγή στη Θεωρητική Γλωσσολογία, Ονοματολογία, Λεξικολογία – Λεξικογραφία, Διδακτική Μεθοδολογία, Μεθοδολογία της διδασκαλίας της γλώσσας και της λογοτεχνίας

Διατριβή: *Ελληνο - αλβανική και άλβανο – ελληνική λεξικογραφία.*

Εκδόσεις σχολικών εγχειριδίων για τα δημόσια σχολεία της Εθνικής Ελληνικής Μειονότητας στην Αλβανία:

Κωστάντω Μπαρούτα – Ξέρρα, «Μητρική γλώσσα 1», ΒΟΤΕΜ, 2016

Κωστάντω Μπαρούτα – Ξέρρα, Ολιέτα Πόλιο, Ευανθία Μπαρούτα « Η γλώσσα μου 4», ΒΟΤΕΜ, 2013

Ομάδα καθηγητών «Μητρική γλώσσα 6», ΒΟΤΕΜ, 2016

Κωστάντω Μπαρούτα – Ξέρρα, Μιρέλα Καραντζά – Κώτσια, «Μητρική γλώσσα 8», ΒΟΤΕΜ, 2018

Kostando Baruta Ksera “Gjuha shqipe dhe leximi letrar 2”, ΒΟΤΕΜ, 2012

Kostando Baruta Ksera “Gjuha shqipe 1”, ΒΟΤΕΜ, 2012

ΟΝΟΜΑ: Αλεξία

ΕΠΩΝΥΜΟ: Ορφανού

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό

ΙΔΡΥΜΑ: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

ΟΝΟΜΑ: Μαρία

ΕΠΩΝΥΜΟ: Καραβασίλη

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: M.Sc. Βιβλιοθηκονόμος-Φιλολόγος

ΙΔΡΥΜΑ: Α.Σ.ΠΑΙ.ΤΕ.

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Ελληνικές κοινωνικές συσσωματώσεις της Φιλιππούπολης
με φιλεκπαιδευτικό χαρακτήρα*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Η έρευνα εστίασε στη Φιλιππούπολη της σημερινής Βουλγαρίας και στην περιοχή της, όπου αναπτύχθηκαν αξιόλογες ελληνικές ορθόδοξες κοινότητες. Μελετήθηκαν ελληνικές κοινωνικές συσσωματώσεις με φιλεκπαιδευτικό χαρακτήρα που δραστηριοποιήθηκαν στα τέλη του 19ου αιώνα και στις αρχές του 20ού. Η

έρευνα εστίασε στη συμβολή των κοινωνικών αυτών συσσωματώσεων στη διάδοση και στην ανάπτυξη της ελληνικής παιδείας. Επίσης, στη διερεύνηση των στάσεων των συλλόγων αυτών απέναντι σε μη μέλη των ελληνικών ορθόδοξων κοινοτήτων και στις σχέσεις που ανέπτυξαν με αυτά σε μία περίοδο ανάπτυξης των εθνισμών, όπως αυτή διαμορφώθηκε από τα τέλη του 19ου αιώνα μέχρι τους βαλκανικούς πολέμους.

ΣΥΝΤΟΜΑ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ:

Η Αλεξία Ν. Ορφανού γεννήθηκε και ζει στην Αθήνα. Εργάζεται ως Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό στη Σχολή Επιστημών της Αγωγής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Σπούδασε στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Γαλλική Γλώσσα & Φιλολογία στη Φιλοσοφική Σχολή και Κοινωνική Θεολογία στη Θεολογική Σχολή. Παρακολούθησε μεταπτυχιακές σπουδές στα Παιδαγωγικά στη Γαλλία στο Université Stendhal Grenoble III, στην Αγγλία στο Institute of Education του University of London και στην Ελλάδα όπου αναγορεύθηκε διδάκτωρ της Παιδαγωγικής του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας. Έχει συμμετάσχει σε πολυάριθμα ελληνικά και διεθνή συνέδρια και έχει δημοσιεύσει άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά και βιβλία.

Η Μαρία Μ. Καραβασίλη σπούδασε Αρχειονομία, Βιβλιοθηκονομία και Μουσειολογία στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο και Ιταλική Γλώσσα & Φιλολογία στη Φιλοσοφική Σχολή του Ε.Κ.Π.Α. Ακολούθησε μεταπτυχιακές σπουδές με θέμα την «Πολιτισμική Πληροφορική και Επικοινωνία (Κατεύθυνση Μουσειολογίας)» στο Τμήμα Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου και με θέμα την «Κριτική και Έκδοση Ιστορικών και Αρχαικών Πηγών» στο Τμήμα Ιστορίας του Ιονίου Πανεπιστημίου. Εργάστηκε ως βιβλιοθηκονόμος σε ιδρύματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και στη Βιβλιοθήκη της Ιεράς Μητροπόλεως Χαλκίδος, Ιστιαίας και Βορείων Σποράδων. Είναι γραμματέας του Συλλόγου Αποφοίτων Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Μουσειολογίας του Ιονίου Πανεπιστημίου.

ΟΝΟΜΑ: Αλεξία

ΕΠΩΝΥΜΟ: Ορφανού

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό

ΙΔΡΥΜΑ: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Η διοίκηση του Γεωργίου Βέροβιτς (Djordje Berović of Skadar)
ως ηγεμόνα της Σάμου (1894-1896). Η συμβολή του
στη δημοσιονομική πολιτική, τη δημόσια διοίκηση και την ανάπτυξη της παιδείας*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Η Υψηλή Πύλη όρισε ηγεμόνα τον Γεώργιο Βέροβιτς στην ημιαυτόνομη Ηγεμονία της Σάμου που ήταν υπό οθωμανική επικυριαρχία. Παρέμεινε στο αξίωμα τα έτη 1894-1896. Είναι περισσότερο γνωστός για τη διοίκησή του στην Κρήτη. Η παρούσα έρευνα προσπαθεί να φωτίσει την περίοδο της διοίκησής του στη Σάμο και να αναδείξει το πολύπλευρο έργο του στη δημοσιονομική πολιτική, τη δημόσια διοίκηση και την ανάπτυξη της παιδείας. Η έρευνα αποτελεί συμβολή στη βιογραφία

του και αναδεικνύει πτυχές της τοπικής ιστορίας. Στην κοινή γνώμη των Σαμίων θεωρείτο Αλβανός. Η έρευνα προσπαθεί να φωτίσει την αντίληψη του «εθνικά διαφορετικού» στα τέλη του 19ου αιώνα στο πλαίσιο της ημιαυτόνομης ηγεμονίας υπό οθωμανική επικυριαρχία όπου επικρατεί το ελληνικό στοιχείο.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Η Αλεξία Ν. Ορφανού γεννήθηκε και ζει στην Αθήνα. Εργάζεται ως Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό στη Σχολή Επιστημών της Αγωγής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Σπούδασε στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Γαλλική Γλώσσα & Φιλολογία στη Φιλοσοφική Σχολή και Κοινωνική Θεολογία στη Θεολογική Σχολή. Παρακολούθησε μεταπτυχιακές σπουδές στα Παιδαγωγικά στη Γαλλία στο Université Stendhal Grenoble III, στην Αγγλία στο Institute of Education του University of London και στην Ελλάδα όπου αναγορεύθηκε διδάκτωρ της Παιδαγωγικής του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας. Έχει συμμετάσχει σε ελληνικά και διεθνή συνέδρια και από το 1998 έχει δημοσιεύσει άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά και βιβλία.

ΟΝΟΜΑ: Μιχαήλ

ΕΠΩΝΥΜΟ: Παλάγκας

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Ιστορικός - Κάτοχος μεταπτυχιακού τίτλου στην Ιστορία Χωρών Χερσονήσου του Αίμου

ΙΔΡΥΜΑ: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Όψεις της ελληνογιουγκοσλαβικής συνεργασίας κατά τις πρώτες δεκαετίες του Ψυχρού Πολέμου: Η περίπτωση της συμφωνίας της διασυνοριακής επικοινωνίας μεταξύ των δύο χωρών (1959)

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Οι εξελίξεις στην Κύπρο μετά το 1955 συνέβαλαν στην ψύχρανση των σχέσεων Ελλάδας – NATO και στη χάραξη μιας περισσότερο ανεξάρτητης εξωτερικής πολιτικής από την κυβέρνηση Καραμανλή. Σε αυτό το πλαίσιο, ενισχύθηκαν οι σχέσεις με τη Γιουγκοσλαβία, η οποία τηρούσε πολιτική ίσων αποστάσεων έναντι των δύο συνασπισμών επιχειρώντας να παίξει ηγετικό ρόλο στο στρατόπεδο των Αδεσμεύτων. Αποκορύφωμα αυτής της συνεργασίας αποτέλεσε η υπογραφή 10 συμφωνιών εμπορικού, οικονομικού και τεχνικού χαρακτήρα τον Ιούνιο του 1959. Το μεγαλύτερο ενδιαφέρον συγκέντρωσε η συμφωνία διασυνοριακής επικοινωνίας, η οποία προέβλεπε ελεύθερη μετακίνηση πολιτών, οι οποίοι θα ήταν κάτοχοι ειδικών αδειών, σε μία ζώνη βάθους 10 χιλιομέτρων από κάθε πλευρά των συνόρων, συμπεριλαμβάνοντας τη Φλώρινα και το Μοναστήρι. Ωστόσο, στην Ελλάδα η συμφωνία προκάλεσε αντιδράσεις από τοπικούς φορείς της Δυτικής Μακεδονίας. Επίσης, πολιτικοί παράγοντες, όπως ο Σοφοκλής Βενιζέλος τάχθηκαν ενάντια στη συμφωνία.

Μετά το 1960, η επίλυση του Κυπριακού, η αναθέρμανση των σοβιετογιουγκοσλαβικών σχέσεων αλλά και η ενίσχυση του ρόλου της Γιουγκοσλαβίας υποβάθμισαν την αξία του ελληνογιουγκοσλαβικού άξονα. Η

αλλαγή της γιουγκοσλαβικής εξωτερικής πολιτικής και η δυναμικότερη προβολή από το Βελιγράδι μειονοτικών ζητημάτων επέβαλαν στην Αθήνα να προχωρήσει στη μονομερή αναστολή της μεθοριακής επικοινωνίας το Μάρτιο του 1962. Η επανεμφάνιση του Κυπριακού το 1963 – 65 έστρεψε την Ελλάδα σε αναζήτηση νέων βαλκανικών ανοιγμάτων. Αποτέλεσμα ήταν η υπογραφή νέων συμφωνιών με το Βελιγράδι το φθινόπωρο του 1964 και η επανενεργοποίηση της μεθοριακής συμφωνίας την οποία και, τελικώς, κατήγγειλε το Απριλιανό καθεστώς.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Απόφοιτος του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Α.Π.Θ, 2006. Μεταπτυχιακός κύκλος σπουδών στην Ιστορία Χωρών Χερσονήσου του Αίμου με κύρια Μεταπτυχιακή εργασία: *Όψεις των ελληνογιουγκοσλαβικών σχέσεων κατά την περίοδο 1955–1965*, 2009. Βλ. <https://ikee.lib.auth.gr/record/113504/files/Binder1.pdf>

Μετάφραση (σε συνεργασία με τον κ. Αθανάσιο Λούπα) από τη σερβική γλώσσα συλλογής εγγράφων για το βιβλίο του κ. Σπυρίδωνα Σφέτα, *Γιουγκοσλαβία– Κύπρος. Έγγραφα από τα γιουγκοσλαβικά αρχεία (1967 – 1974)*, University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2016. Συμμετοχή στο 14ο Πανελλήνιο Συμπόσιο Ιστορίας, Λαογραφίας, Βλάχικης Παραδοσιακής Μουσικής και Χορών, στο 3ο Συνέδριο των Νεοελληνιστών των Βαλκανικών Χωρών και στο 6ο Ευρωπαϊκό Συνέδριο Νεοελληνικών Σπουδών.

ΟΝΟΜΑ: Γεώργιος

ΕΠΩΝΥΜΟ: Παναγόπουλος

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Αναπληρωτής Καθηγητής Δογματικής της Ορθόδοξης Εκκλησίας

ΙΔΡΥΜΑ: Ανωτάτη Εκκλησιαστική Ακαδημία Βελγίας Ιωαννίνων

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Ο όσιος Βασίλειος της Ροϊάνα Marului και ο προδρομικός ρόλος του στην ησυχαστική αναγέννηση του 18ου αιώνα στον ελλαδικό χώρο: Πολυεθνικές διασταυρώσεις στο κοινό υπόβαθρο της ορθόδοξης πνευματικότητας

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Ο όσιος Βασίλειος (Μπασίλε) της Ποϊάνα Μαρούλου (1692-1767), ρωσικής καταγωγής, υπήρξε ιδρυτής της ομώνυμης Σκήτης το 1733 και πρωτοπόρος συλλέκτης και αντιγραφέας νηπτικών κειμένων μεταφρασμένων στη σλαβωνική. Η αναβίωση της πρακτικής της νοεράς προσευχής με βάση την σχετική ησυχαστική παράδοση, που εγκαινιάζει στο πρώτο μισό του 18ου αιώνα, τον αναδεικνύουν σε πρόδρομο του όσιου Παΐσιου Βελισκόφσκι αλλά και των δικών μας Κολλυβάδων. Μεταξύ άλλων ο Μπασίλε συνέθεσε ένα έργο για την καρδιακή προσευχή, το οποίο σώθηκε μόνον σε μια ελληνική μετάφραση στο αθωνικό χειρόγραφο Παντελεήμονος 848 fo 1-54.

Στην εισήγηση εστιάζω το ενδιαφέρον μου στην περί νοεράς προσευχής και νήψεως διδασκαλία του Ρώσου μοναχού που γονιμοποίησε τη ρουμανική πνευματικότητα και, μαζί με τον όσιο Παΐσιο, ανοίγει το μονοπάτι που οι λεγόμενοι Κολλυβάδες θα ευρύνουν λίγες δεκαετίες αργότερα σε λεωφόρο επανεύρεσης των νηπτικών και ησυχαστικών θεμελίων της ορθόδοξης πνευματικότητας στο πλαίσιο

μιας πολύπτυχης δραστηριότητας ανανεωτικής της ορθόδοξης εκκλησιαστικής αυτοσυνειδησίας (διδασκαλία, έκδοση πατερικών έργων, συλλογή και ερμηνεία νομοκανονικών κειμένων, λειτουργική ανανέωση κ.ά.).

Απώτερος στόχος της εισηγήσεως είναι ανάδειξη του οικουμενικού χαρακτήρα και του εσωτερικού δυναμισμού της ορθόδοξης ησυχαστικής παρακαταθήκης σε μια περίοδο κατά την οποία το σταδιακά αναδυόμενο αίτημα εθνικής ολοκλήρωσης των υπόδουλων χριστιανικών λαών επιφέρει ρωγμές στο “ancien régime” της τραυματισμένης αλλά διασωζόμενης υπό την οθωμανική δουλεία ορθόδοξης οικουμενικότητας με συνέπεια τις εσωτερικές και κάποτε σφοδρές εκείνες εντάσεις που χαρακτηρίζουν τις εποχές «ορίων» και «μεταβάσεων».

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ :

Ο Γεώργιος Δ. Παναγόπουλος (1966) γεννήθηκε στην Πάτρα και είναι Αναπληρωτής Καθηγητής της Ορθόδοξης Δογματικής στην Ανωτάτη Εκκλησιαστική Ακαδημία Βελγίας. Σπούδασε Νομική, Θεολογία και Βυζαντινολογία στα Πανεπιστήμια Αθηνών και Μονάχου. Το 2006 ανακηρύχθηκε διδάκτωρ Θεολογίας του ΑΠΘ. Μιλιά ή διαβάζει Γερμανικά, Αγγλικά, Γαλλικά, Ιταλικά, Λατινικά και Ρωσικά και είναι μέλος 4 επιστημονικών Εταιρειών. Έχει συμμετάσχει σε πάνω από 40 Συνέδρια και Ημερίδες στην Ελλάδα και το Εξωτερικό. Πιο πρόσφατα βιβλία του: *Ζητήματα Εκκλησιολογίας*, Αθήνα 2016· *Ορθόδοξο δόγμα και θεολογικός εκσυγχρονισμός*, Αθήνα 2017.

ΟΝΟΜΑ: Γεώργιος Αλέξανδρος (George Alexandru)

ΕΠΩΝΥΜΟ: Παπαδόπουλος (Papadopol)

ΧΩΡΑ: Ρουμανία

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Απόφοιτος Μεταπτυχιακών Σπουδών – Μεταφραστής – Διερμηνέας

ΙΔΡΥΜΑ: Πανεπιστήμιο Βουκουρεστίου

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Οι πρόσφυγες του ελληνικού εμφυλίου στη Ρουμανία

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Η ανακοίνωση περιγράφει την κοινωνική και ανθρωπιστική υπόσταση του προσφυγικού δράματος που εκτυλίχθηκε μετά το τέλος του Ελληνικού Εμφυλίου Πόλεμου 1946-1949. Θα εστιάσουμε κυρίως στα προβλήματα, τις ανάγκες και τις δυσκολίες αφομοίωσης των πολιτικών προσφύγων στη ρουμανική κοινωνία και την προσαρμογή τους σε μια άγνωστη χώρα, άλλης νοοτροπίας που όμως τους υποδέχτηκε φιλόξενα.

Στην ανακοίνωση θα γίνει μια παρουσίαση της τυπολογίας των προσφύγων και των συνθηκών διαβίωσής τους στη Ρουμανία από την άφιξή τους, μέχρι την επανένωση των οικογενειών. Επίσης, θα γίνει μια σύντομη αναφορά στην περίπτωση του μεγαλύτερου οικισμού Ελλήνων πολιτικών προσφύγων στη Ρουμανία, του οικισμού Florica, από την αρχή της δημιουργίας του, μέχρι την κατάργησή του από τις ρουμανικές αρχές το 1953.

Μια ακόμα παράμετρος που αποτέλεσε αντικείμενο της έρευνάς μας ήταν ο ρόλος του Ρουμανικού Ερυθρού Σταυρού στην υποδοχή και στην υποστήριξη των προσφύγων, όπως φαίνεται μέσα από το αρχείο του οργανισμού.

Τέλος, θα αναγνωσθούν αποσπάσματα συνεντεύξεων που έγιναν με πρόσφυγες πρώτης και δεύτερη γενιάς, ώστε να συμπληρωθεί η εικόνα της συγκεκριμένης μελέτης μέσω των αφηγήσεων των απλών ανθρώπων που έζησαν τα γεγονότα από «πρώτο χέρι».

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Ο Παπαδόπουλος Γεώργιος Αλέξανδρος (Papadopol George Alexandru) είναι Ιδρυτής και Πρόεδρος της Επαγγελματικής Ένωσης Μεταφραστών και Διερμηνέων (Asociația Profesională Interpretorilor Traducătorilor- APIT) της Ρουμανίας από το 2014. Από το 2003 είναι μεταφραστής και διερμηνέας νεοελληνικής γλώσσας, εξουσιοδοτημένος από το Υπουργείο Δικαιοσύνης της Ρουμανίας. Έχει εργαστεί κατά την περίοδο 2010-2015 ως Εκπαιδευτής, Διευθυντής Προγράμματος, Συντονιστής Έργου και Διαχειριστής Έργου σε Ευρωπαϊκά Προγράμματα Διαχείρισης Ανθρώπινου Δυναμικού. Από το 2007 και μέχρι σήμερα είναι ιδιοκτήτης της μεταφραστικής εταιρίας EKFRASIS με έδρα στο Βουκουρέστι, Ρουμανία. Οργάνωσε και συμμετείχε ως ομιλητής σε διάφορα γεγονότα του μεταφραστικού κλάδου και ως πρόεδρος της Επαγγελματικής Ένωσης Μεταφραστών και Διερμηνέων, υπεράσπισε τα επαγγελματικά συμφέροντα των μεταφραστών και διερμηνέων της Ρουμανίας.

Το 2016 πραγματοποίησε μια μελέτη της αγοράς μετάφρασης και διερμηνείας σε εθνικό επίπεδο, την οποία παρουσίασε το 2016 στο πλαίσιο του Μεταφραστικού Φόρουμ, μέρος της ευρωπαϊκής πρωτοβουλίας, [TranslatingEurope](#), στο Βουκουρέστι, Ρουμανία. Αποφοίτησε από τη Σχολή Γενικής Ιατρικής του Πανεπιστημίου Ιατρικής και Φαρμακολογίας «Carol Davila» Βουκουρεστίου το 2002. Το 2018 ολοκλήρωσε τις μεταπτυχιακές σπουδές του στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Μεταφρασεολογίας του Πανεπιστημίου Βουκουρεστίου στη Σχολή Ξένων Γλωσσών και Λογοτεχνιών, με ειδικότητα στην Νέα Ελληνική Γλώσσα. Το 2018 το Πανεπιστήμιο Βουκουρεστίου - Σχολή Ξένων Γλωσσών και Λογοτεχνιών του απένευσε το βραβείο «Δημοσθένης Ρούσσο» για την καλύτερη μεταπτυχιακή εργασία στον τομέα νεοελληνικών σπουδών με θέμα: *Οι Πρόσφυγες του Ελληνικού Εμφυλίου 1946-1949 στη Ρουμανία*.

ΟΝΟΜΑ: Δέσποινα

ΕΠΩΝΥΜΟ: Παπαστάθη

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό

ΙΔΡΥΜΑ: Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

«Η αιτία του θανάτου;»

Για μια ποιητική του βαλκανικού αστυνομικού διηγήματος στον 21ο αι.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Η αναφορά στον όρο *αστυνομικό διήγημα* μοιάζει με πορεία σε ναρκοθετημένη περιοχή, καθώς το αστυνομικό είναι ίσως το μόνο λογοτεχνικό είδος που έχει προκαλέσει εμπαιθείς αντιδράσεις, αλλά και διθυραμβικές κριτικές. Ξεκινώντας από την ιστορία-αίνιγμα, το μυστήριο του κλειδωμένου δωματίου, το

«σκληρό» αστυνομικό αφήγημα, το «μαύρο» μυθιστόρημα με όλες τις δυνατές παραλλαγές του –το νομικό, το κατασκοπευτικό, το ψυχολογικό, το πολιτικό, το ρατσιστικό, κ.α. θρίλερ– το αστυνομικό ως λογοτεχνικό είδος συνιστά αντικείμενο συστηματικής έρευνας. Η αστυνομική λογοτεχνία είτε ως διανοητικό παιχνίδι, είτε ως απεικόνιση της κοινωνίας και των θεσμών της κεντρίζει το ενδιαφέρον των αναγνωστών. Στα Βαλκάνια η εξέλιξη του είδους είναι συνυφασμένη με τις πολιτικές εξελίξεις μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, τον Ψυχρό Πόλεμο, τον κομμουνισμό, τα στρατιωτικά καθεστώτα, που καθόρισαν ακόμα και τη δυνατότητα συγγραφής αστυνομικών ιστοριών.

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η χαρτογράφηση μέσα από ενδεικτικά παραδείγματα αστυνομικών διηγημάτων, τα οποία έγραψαν πρόσφατα συγγραφείς από την Ελλάδα, τη Βουλγαρία, τη Ρουμανία, την Κροατία, κτλ., της ανθρωπογεωγραφίας, του χωροχρόνου και των θεματικών μοτίβων που αναδεικνύουν τον ευρύτερο κοινό προβληματισμό των δημιουργών πάνω σε ζητήματα της επικαιρότητας, όπως η ακόρεστη επιθυμία για οικονομικό κέρδος –έστω και παράνομο– οι επιπτώσεις του δανεισμού σε ελβετικό φράγκο, το Brexit, οι τρομοκρατικές επιθέσεις, η δράση των αντιεξουσιαστών, ο τρόμος που προκαλεί η βία των τζιχαντιστών, κ.α. Οι συγγραφείς υιοθετώντας διάφορες παραλλαγές του είδους το αναδεικνύουν ως το κατάλληλο όχημα επικοινωνίας ανάμεσα στους αναγνώστες και ευρύτερα τους λαούς των Βαλκανίων, καθώς μοιράζονται κοινές εμπειρίες και βιώματα.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Η Δέσποινα Παπαστάθη σπούδασε Φιλολογία στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, όπου εκπόνησε τη μεταπτυχιακή της εργασία (2008) και υποστήριξε τη διδακτορική της διατριβή (2014). Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στη νεοελληνική λογοτεχνία του 20ού και 21ου αι., σε ειδολογικά ζητήματα, στη σχέση της λογοτεχνίας με άλλες τέχνες, όπως η φωτογραφία, η ζωγραφική, η γλυπτική. Εργάστηκε ως Καθηγήτρια Φιλολόγος για πολλά έτη στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, ενώ σήμερα υπηρετεί και διδάσκει στο Τμήμα Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων ως Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό. Μελέτες και άρθρα της έχουν δημοσιευτεί σε έγκριτα επιστημονικά περιοδικά και έχει λάβει μέρος με εισηγήσεις σε επιστημονικά συνέδρια. Τον Ιούλιο του 2018 κυκλοφόρησε το βιβλίο της: *Κική Δημουλά «αχθοφόρος μελαγχολίας». Ποίηση και ποιητική του πένθους*, Gutenberg, Αθήνα 2018.

ΟΝΟΜΑ: Ευσταθία

ΕΠΩΝΥΜΟ: Παρασκευά

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Υποψήφια διδάκτωρ του Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας

ΙΔΡΥΜΑ: Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Εθνικές ταυτότητες στο Μακεδονικό Αγώνα και τους Βαλκανικούς Πολέμους
στα σχολικά Νεοελληνικά Αναγνώσματα του Μεσοπολέμου*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Στα Βαλκάνια, η δημιουργία κρατών-εθνών σηματοδοτείται από ιστορικά γεγονότα εθνικής σημασίας. Η Ιστορία κάθε έθνους οφείλει να αναπαράγει αυτά τα γεγονότα, ακόμη και με την εκχώρησή τους στο πεδίο της Λογοτεχνίας, για τη συγκρότηση της εθνικής συνείδησης. Τα σχολικά Νεοελληνικά Αναγνώσματα του Μεσοπολέμου, συναρθρώνοντας τους στόχους του ελληνικού έθνους-κράτους και την επιδίωξη της εθνικής ολοκλήρωσης, με εθνοκεντρικό προσανατολισμό, ανθολογούν κείμενα προς αυτή την κατεύθυνση, δηλαδή τη διαμόρφωση εθνικής ταυτότητας του «εθνικού εαυτού». Στις αρχές του 20^{ου} αιώνα, η Μακεδονία υπήρξε πεδίο συγκρούσεων και διεκδικήσεων μεταξύ Ελλήνων, Τούρκων και Βουλγάρων. Αυτή η διαμάχη αποτυπώνεται στο λόγο των σχολικών αναγνωσμάτων, με αποτέλεσμα στη συνείδηση των Ελλήνων μαθητών να καλλιεργείται μια λανθάνουσα αντιπάθεια για τον «εθνικό άλλο» και ταυτόχρονα ένας θαυμασμός για τον «εθνικό εαυτό», στοιχεία που εγγράφονται στην εθνική τους ταυτότητα.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Εκπαίδευση:

Υποψήφια Διδάκτωρ του Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης.

Μεταπτυχιακό του Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης (Αριστα 9,45), Σεπτέμβριος 2015- Σεπτέμβριος 2017.

Πτυχίο της Φιλοσοφικής Σχολής του Τμήματος Φιλολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Λίαν Καλώς 6,836), Σεπτέμβριος 1987- Ιούνιος 1991.

Επαγγελματική δραστηριότητα:

1999: Μόνιμος διορισμός στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (πρώτος γραπτός διαγωνισμός εκπαιδευτικών, ΑΣΕΠ 1998).

Σεμινάρια - συνέδρια:

Παρακολούθηση πλήθους σεμιναρίων και συνεδρίων.

Συνεργασία με το Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας με την πραγματοποίηση διδασκαλιών, για την πρακτική άσκηση των φοιτητών, στο 3^ο ΓΕΛ Κομοτηνής, όπου υπηρετώ.

ΟΝΟΜΑ: Μιχαήλ

ΕΠΩΝΥΜΟ: Πασχάλης

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Ομότιμος Καθηγητής Κλασικής Φιλολογίας

ΙΔΡΥΜΑ: Πανεπιστήμιο Κρήτης

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Ξαναδιαβάζοντας τα Ολύμπια του Ρήγα σε σύγκριση με το ιταλικό πρωτότυπο

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Η ελληνική μετάφραση του λιμπρέτου *L'Olimpiade* του Μεταστασίου τυπώθηκε ανώνυμα στη Βιέννη το καλοκαίρι του 1997 στο τυπογραφείο των

Αδελφών Πούλιου και αποτελεί πιθανότατα έργο του Ρήγα. Αποτελούσε το πρώτο μέρος του *Ηθικού Τρίποδα*, έφερε τον τίτλο *Τα Ολύμπια, δράμα του Αββά Μεταστασίου του Ιταλού, μεταφρασθέν εις την ημετέραν διάλεκτον*, και υπηρετούσε το πατριωτικό-απελευθερωτικό πρόγραμμα του Ρήγα με αποδέκτες τους Έλληνες, τις ελληνικές κοινότητες και τους απανταχού ελληνόφωνους και ελληνομαθείς (μόνο στο Ιάσιο απεστάλησαν 700 αντίτυπα της Α΄ έκδοσης του *Ηθικού Τρίποδα*). Η ανακοίνωση επαναξιολογεί τον σκόπιμο αναλυτικό χαρακτήρα της μετάφρασης, η οποία συχνά επεξηγεί και ερμηνεύει, σε αντίθεση με την επιβεβλημένη λιτότητα του πρωτοτύπου, που ανήκει στα *drammi per musica*. Επίσης καταπιάνεται με τα κύρια ονόματα της μετάφρασης, τα οποία, σε σύγκριση με αυτά του πρωτοτύπου, αποκαλύπτουν ενδιαφέροντα στοιχεία πραγματολογικής, ερμηνευτικής και ποιητολογικής φύσεως. Για παράδειγμα, στον κατάλογο των αθλητών που συμμετέχουν στους Ολυμπιακούς αγώνες (1, 5, 334-336) ο Ρήγας περιλαμβάνει το όνομα «Ιφικλος ο Κορίνθιος», ενώ σε όλες τις ιταλικές εκδόσεις το όνομα αναφέρεται ως «Erilo di Corinto». Το όνομα «Erilo» δεν είναι αρχαιοελληνικής αλλά λατινικής προέλευσης, απαντά στον Βιργίλιο (*Αινειάδα* 8,563) ως «Eriulus» και αποδίδεται στον βασιλιά της Πραίνεστης. Επειδή το όνομα ήταν λατινικό, ο μεταφραστής το αντικατέστησε με το επίσης τρισύλλαβο αλλά ελληνικότατο όνομα «Ιφικλος». Εντύπωση προκαλεί επίσης το γεγονός ότι ο Ρήγας τοποθετεί τον ποταμό Ασωπό, που διατρέχει τα σύνορα της Αττικής και Βοιωτίας και εκβάλλει στον νότιο ευβοϊκό κόλπο, στην περιοχή της Κορίνθου και ότι στο ίδιο χωρίο αποκαλεί τη Σικυώνα «Σικυωνία» (1, 8, 457-461· βλ. επίσης 3, 10, 1773-1775 και 1842-1843). Στη *Χάρτα* και τον *Νέον Ανάχαρσιν* ο Ασωπός εμφανίζεται στη σωστή γεωγραφική θέση, ενώ το τοπωνύμιο αναφέρεται ως «Σικυών». Το δεύτερο λάθος γίνεται μάλλον για χάρη της ομοιοκαταληξίας, διότι η πεζή «Υπόθεσις» αναφέρει τον Κλεισθένη ως «βασιλέα της Σικυώνας» («*re di Sicione*»). Το λάθος ως προς τη γεωγραφική θέση του Ασωπού εμφανίζεται στο πρωτότυπο και μάλιστα σε δύο σημεία, αλλά ο μεταφραστής επέλεξε να το διατηρήσει, παρά το γεγονός ότι εισαγωγικά παραπέμπει «εις την Χάρταν [του]» για την κατανόηση του δράματος και συνεπώς για την ακρίβεια των πληροφοριών. Στη μετάφραση η σειρά αναγραφής των ονομάτων στην αρχή της κάθε σκηνής είναι πληρέστερη και ακολουθεί τη σειρά εμφάνισης των χαρακτήρων, «διορθώνοντας» το πρωτότυπο που τις περισσότερες φορές δεν τηρεί αυτόν τον κανόνα. Τα ονοματοπαίγνια μέσω των ομοιοκαταληξιών είναι πολύ συχνότερα στη μετάφραση από ό,τι στο πρωτότυπο και παρουσιάζουν εξαιρετικό ενδιαφέρον, δεδομένου ότι τα διπλά και πλαστά ονόματα αποτελούν δομικό στοιχείο του δράματος. Τέλος παρατηρούνται προσθήκες και παραλείψεις ονομάτων, που οφείλονται σε διάφορους λόγους.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Ο Μιχαήλ Πασχάλης είναι Ομότιμος Καθηγητής Κλασικής Φιλολογίας στο Πανεπιστήμιο Κρήτης. Έχει συγγράψει πάνω από 100 άρθρα για τη λογοτεχνία της ελληνιστικής εποχής, των κλασικών ρωμαϊκών χρόνων και της ύστερης αρχαιότητας, για την πρόσληψη της αρχαιότητας στις νεότερες λογοτεχνίες και για την ευρωπαϊκή και τη νεοελληνική λογοτεχνία.

Έχει εκδώσει, επιμεληθεί ή συνεπιμεληθεί 13 βιβλία στα παραπάνω αντικείμενα. Η μονογραφία του με τίτλο *Ξαναδιαβάζοντας τον Κάλβο: Ο Ανδρέας Κάλβος, η Ιταλία και η αρχαιότητα* (Ηράκλειο 2013, ΠΕΚ) τιμήθηκε με το βραβείο δοκιμίου της Ακαδημίας Αθηνών. Το 2015 δημοσίευσε το βιβλίο από τον *Ομηρο στον Σαίξπηρ: Μελέτες για τα κρητικά μυθιστορήματα του Νίκου Καζαντζάκη* (Ηράκλειο, ΕΚΙΜ).

Ολοκληρώνει μονογραφία με τίτλο: *Η κρητική λογοτεχνία της ακμής και οι Ακαδημίες: μια συνάντηση που δεν έγινε ποτέ.*

ΟΝΟΜΑ: Αντώνης

ΕΠΩΝΥΜΟ: Πετρίδης

ΧΩΡΑ: Κύπρος

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Αναπληρωτής Καθηγητής Κλασικής Φιλολογίας

ΙΔΡΥΜΑ: Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

«πλάι στο ποτάμι, εκεί στο πέραςμα»: ο Έβρος ως λογοτεχνικός καθρέφτης σε δύο διηγήματα της Νάσιας Διονυσίου

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Η Κύπρια συγγραφέας Νάσια Διονυσίου πρωτοεμφανίζεται στα ελληνικά γράμματα με τη συλλογή διηγημάτων *Περιττή Ομορφιά* (Αθήνα: Το Ροδακίό 2017, κυπριακό κρατικό βραβείο διηγήματος 2017). Η συλλογή αποτελεί μια συνεκτική αφηγηματική σύνθεση από δώδεκα ποιητικότερα αφηγήματα, αισθαντικές πυρηνικές ιστορίες. Η συλλογή είναι στην ουσία της μια συνεκτική, ενιαία αφηγηματική σύνθεση, μια κυκλική πορεία από την Απαρχή στην Έξοδο της ζωής, από το Φως στο Σκοτάδι και πάλι στο Φως (ή έστω την ανακάλυψη πως και μες στο σκοτάδι μπορεί να λάμπει για λίγο το φως, ως Σέλας). Στους ενδιάμεσους σταθμούς αυτής της πορείας διαδραματίζονται όλα εκείνα τα συμβάντα, που καθιστούν τη ζωή Περιττή αλλά Όμορφη, ακόμη και μες την ασχήμια της: ο Έρωτας, η Σεξουαλικότητα, η Μητρότητα, η Βιοτική Πάλη, η Κοινωνική Αδικία, η Μετανάστευση, η Προσφυγιά, η Επιβίωση, η Απώλεια, η Μοναξιά, η Επανασύνδεση, η Γαλήνη.

Τα διηγήματα «Στο Πέρασμα» και «Ο Φράχτης» υποδεικνύουν, με αόριστες αλλά εύγλωττες αναφορές, ως αφηγηματικό πλαίσιο τον Έβρο και ως θεματικό κέντρο, αντίστοιχα, το πέραςμα των Σύρων προσφύγων μέσα από τον ποταμό και το εγχείρημα ανάσχεσης αυτού του περάσματος με φράχτη. Η μετανάστευση, η προσφυγιά, η απώλεια, η αγωνία της επιβίωσης, αλλά και η αδαής ξενοφοβία, η αμφίπλευρη περιχαράκωση, η αδελφοκτόνα διαστρεβλωτική λογική συνυφαίνονται με αναμνήσεις και βιώματα από τον γενέθλιο τόπο της συγγραφέως, και εν τέλει καθίστανται λογοτεχνικός καθρέφτης του καθολικού αιτήματος για ζωή.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Ο Αντώνης Κ. Πετρίδης, απόφοιτος του Τμήματος Φιλολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και διδάκτωρ του Κολλεγίου Trinity του Πανεπιστημίου του Cambridge (2005), είναι σήμερα Αναπληρωτής Καθηγητής στη Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου, στο οποίο διδάσκει από το 2007.

Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα επικεντρώνονται κυρίως στο αρχαίο ελληνικό και ρωμαϊκό δράμα και στη σύγχρονή τους πρόσληψη. Ανάμεσα στα δημοσιεύματά του ξεχωρίζει η μονογραφία *Menander, New Comedy and the Visual* (Cambridge: Cambridge University Press 2014) και οι τόμοι *Greek Tragedy After the Fifth Century* (Cambridge: Cambridge University Press 2018, συνεπ. Βάιος Λιαπής), *Debating with*

the Eumenides (Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing 2018, συνεπ. Βάιος Λιαπής και Μαρία Παύλου) και *New Perspectives on Postclassical Comedy* (Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing 2010, συνεπ. Σοφία Παπαϊωάννου). Επί του παρόντος επεξεργάζεται μια καινούρια κριτική και σχολιασμένη έκδοση του μενάνδρειου *Δυσκόλου*, που θα εκδοθεί από το Oxford University Press.

ΟΝΟΜΑ: Βασιλική

ΕΠΩΝΥΜΟ: Πέτσα

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Μεταδιδακτορική Ερευνήτρια - Διδάσκουσα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας

ΙΔΡΥΜΑ: Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου - Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Συνυπάρχοντας με τον Βαλκάνιο Άλλο στις αρχές του 21^{ου} αιώνα:

Εθνική ταυτότητα, φύλο και σεξουαλικότητα στις ταινίες

Όμηρος (Γιάνναρης, 2005) και Ξενία (Κούτρας, 2014)

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Στόχος της ανακοίνωσης είναι η εξέταση της κινηματογραφικής κατασκευής της αλληλεπίδρασης του ελληνικού στοιχείου με τον Βαλκάνιο Άλλο στις αρχές του 21^{ου} αιώνα. Αν, κατά τη δεκαετία του 1990, με την κατάρρευση των κομμουνιστικών καθεστώτων και την εντατικοποίηση της μετακίνησης πληθυσμών, η κινηματογραφική παραγωγή εστίασε αναστοχαστικά στη διερεύνηση της εθνικής ταυτότητας κυρίως μέσα από το πρίσμα της ιστορικής αναζήτησης, προτάσσοντας τη θεματική της, με ποικίλους όρους, διακριτά κίνητρα, και αβέβαιη έκβαση, «συνάντησης» με τον Βαλκάνιο Άλλο, είτε εντός είτε εκτός συνόρων, ελληνικά κινηματογραφικά κείμενα που εμφανίστηκαν στις αρχές του 21ου αιώνα δραματοποιούν τους όρους, τα κενά και τις αντιφάσεις της συνύπαρξης της ελληνικότητας με τη βαλκανικότητα εντός της ελληνικής επικράτειας. Τούτη η θεματική στροφή των Ελλήνων δημιουργών, που συναρτάται με αντίστοιχες εξελίξεις στο κοινωνικο-πολιτισμικό πεδίο στα ελληνικά συμφραζόμενα, αφορά σε ένα πρώτο επίπεδο την αποτύπωση της διασπορικής βαλκανικής συνθήκης και επικεντρώνεται στη σύνθετη ταυτοτική συγκρότηση και τις δυσκολίες διαβίωσης του μεταναστευτικού υποκειμένου ως «υπάλληλου» (*subaltern*) εντός του ηγεμονικού πολιτισμικού πλαισίου της χώρας υποδοχής (εν προκειμένω, της Ελλάδας). Από μια εναλλακτική οπτική, όμως, θα υποστηριχτεί πως στις ταινίες αυτές, όπου δεσπόζει η θεματική της συμβίωσης γηγενούς/ών και διασπορικού βαλκανικού υποκειμένου, ενώ παράλληλα εγείρονται ζητήματα φύλου, σεξουαλικότητας και σεξουαλικής ταυτότητας, επιδιώκεται –περισσότερο ή λιγότερο επιτυχώς– πρωτίστως η αποδόμηση της εθνικής ταυτότητας, αρθρωμένης με όρους περιχαράκωσης και εθνοτικής καθαρότητας. Η εκ του σύνεγγυς ανάγνωση δύο αντιπροσωπευτικών κινηματογραφικών έργων της περιόδου, που εμφανίστηκαν με διαφορά σχεδόν μιας δεκαετίας, του *Ομήρου* (Γιάνναρης, 2005) και της *Ξενίας* (Κούτρας, 2014), με άξονα τις έννοιες του έθνους, του φύλου και της σεξουαλικότητας, θα αναδείξει τα διακριτά αισθητικά μέσα και τις ιδεολογικές στρατηγικές που χαρακτηρίζουν τη συγκεκριμένη τάση της εγχώριας κινηματογραφικής παραγωγής.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Η Βασιλική Πέτσα είναι διδάκτωρ του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, όπου και εκπονεί μεταδιδακτορική έρευνα με θέμα τις ελληνικές ταινίες δρόμου και περιπλάνησης (Υπότροφος ΙΚΥ). Είναι Διδάσκουσα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο και έχει γράψει μία νουβέλα, δύο συλλογές διηγημάτων και ένα μυθιστόρημα.

ΟΝΟΜΑ: Βάλτερ (Walter)

ΕΠΩΝΥΜΟ: Πούχνερ (Puchner)

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Ομότιμος Καθηγητής Ομότιμος Καθηγητής Τμήματος Θεατρικών Σπουδών

ΙΔΡΥΜΑ: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Γεωγραφικές μακροδομές της βαλκανικής λογοτεχνίας
στην πρόσληψη δυτικών προτύπων και η ενδιάμεση θέση των ελληνικών*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Η μελέτη κοινοποιεί τα αποτελέσματα μιας σφαιρικής συγκριτικής εξέτασης των βαλκανικών λογοτεχνιών από το 15^ο έως τον πρώιμο 20^ο αιώνα, από την άποψη της αφομοίωσης λογοτεχνικών προτύπων από τη Δύση. Προχωρεί σε ένα μοντέλο σχετικά με τις γεωγραφικές μακροδομές της ανταπόκρισης σε τέτοια πρότυπα και δίνει σχετικά παραδείγματα. Κατονομάζει τα κέντρα νεωτερισμών, που επηρέασαν τη Βαλκανική στη μισή αυτή χιλιετίδα και προσδιορίζει και άλλα κοινά χαρακτηριστικά των βαλκανικών λογοτεχνιών. Η συγκριτική φιλολογία της Βαλκανικής είναι ένα από τα ζητούμενα του μέλλοντος.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Γεννήθηκε στη Βιέννη το 1947. Σπούδασε Επιστήμη του Θεάτρου (Θεατρολογία) στο Πανεπιστήμιο της Βιέννης και το 1972 απέκτησε τον τίτλο του διδάκτορα της Φιλοσοφικής Σχολής, με μια εργασία για το νεοελληνικό θέατρο σκιών. Το 1977 ανακηρύχθηκε υφηγητής, στο ίδιο Πανεπιστήμιο, με μια διατριβή για τη γέννηση του θεάτρου στον ελληνικό λαϊκό πολιτισμό. Από τότε έχει εγκατασταθεί μόνιμα στην Ελλάδα, συνεχίζει όμως να διδάσκει για 30 χρόνια στο Πανεπιστήμιο της Βιέννης σε μορφή εντατικών μαθημάτων. Το 1975 παντρεύεται την παιδίατρο Α. Μαλαμίτση. Διδάσκει επί δώδεκα χρόνια ιστορία θεάτρου στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Κρήτης. Το 1987 εκλέγεται Πρόεδρος του Τμήματος Φιλολογίας στο Ρέθυμνο. Παράλληλα διδάσκει ως Επισκέπτης Καθηγητής (Gastordinarius) στο Πανεπιστήμιο του Graz της Αυστρίας στην έδρα της Ethnologia Europaea (1985-86, 1988). Από το 1989 διδάσκει στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, στην αρχή στο Τμήμα Φιλολογίας και από το 1991 στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών, στο οποίο έχει διατελέσει Πρόεδρος και Αναπληρωτής Πρόεδρος. Έχει μετακληθεί πολλές φορές ως Επισκέπτης Καθηγητής σε ευρωπαϊκά και αμερικανικά πανεπιστήμια. Το 1994 εκλέγεται αντεπιστέλλον μέλος της Αυστριακής Ακαδημίας Επιστημών, το 1995 διδάσκει ως Επισκέπτης Καθηγητής στο Ινστιτούτο Βυζαντινολογίας και

Νεοελληνικών Σπουδών στο Πανεπιστήμιο της Βιέννης. Το 2001 παρασημοφορείται για τις επιστημονικές του επιδόσεις με την ανώτατη διάκριση του «Αυστριακού Σταυρού Τιμής για την Επιστήμη και την Τέχνη». Το 2002 εκλέγεται Πρώτος Αντιπρόεδρος της Ελληνικής Λαογραφικής Εταιρείας, αξίωμα που κατέχει έως σήμερα. Το 1996/97, 1999/2000 και 2003/06 τελεί γενικός συντονιστής των Επιτροπών Κρίσεως του Α΄, Β΄, και Γ΄ Διεθνούς Θεατρικού Διαγωνισμού του Ωνασείου Ιδρύματος. Έχει δημοσιεύσει περί τα 80 βιβλία, πάνω από 300 μελέτες και γύρω στις 1000 βιβλιοκρισίες και βιβλιοπαρουσιάσεις. Χώρος των ερευνητικών του ενδιαφερόντων είναι η Ιστορία και Θεωρία του ελληνικού, μεσογειακού και βαλκανικού θεάτρου, η Συγκριτική Λαογραφία, οι Βυζαντινές και Νεοελληνικές Σπουδές, φιλολογικά και ιστορικά θέματα, η έκδοση κειμένων, καθώς και η Θεωρία του Θεάτρου και του Δράματος. Στις 22/11/2018 του απονεμήθηκε ο τίτλος του Επίτιμου Καθηγητή από το ΕΚΠΑ.

ΟΝΟΜΑ: Θεοδόσης

ΕΠΩΝΥΜΟ: Πυλαρινός

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Ομότιμος Καθηγητής Νεοελληνικής Λογοτεχνίας

ΙΔΡΥΜΑ: Ιόνιο Πανεπιστήμιο

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Ο Κώστας Βάρναλης μαθητής στη Φιλιπούπολη (1901)

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Από ανέκδοτο τεκμήριο (7.6.1901) θα παρουσιαστεί ως μαθητής ο Κώστας Βάρναλης στη Φιλιπούπολη. Ενδιαφέρον πρόσθετο έχουν οι μαρτυρίες για συμμαθητές του.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Ο Θεοδόσης Πυλαρινός είναι ομότιμος καθηγητής της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας του Ιονίου Πανεπιστημίου. Το μεγαλύτερο μέρος των μελετών του αναφέρεται στην Επτανησιακή Σχολή, την κυπριακή λογοτεχνία και τη Γενιά του 1970. Συνεργάστηκε σε διάφορα λογοτεχνικά και επιστημονικά περιοδικά, καθώς και σε συλλογικούς τόμους, δημοσιεύοντας άρθρα, μελέτες και κριτικές. Υπήρξε επιστημονικός υπεύθυνος στα *Κερκυραϊκά Χρονικά* και στον *Ιόνιο Λόγο*, περιοδική έκδοση του Ιονίου Πανεπιστημίου. Μελέτες του: *Τα διηγήματα της Ειρήνης Δεντρινού* (Ίδρυμα Ουράνη 2014), *Τα Κριτικά κείμενα του Ι. Πολυλά* (Ίδρυμα Ουράνη 2015), *Η αλληλογραφία του Αντ. Μυστακίδη με τον πεζογράφο Γ.Φ. Πιερίδη* (Λευκωσία 2016), *Ο Κύκλος του Φοίβου Σταυρίδη*, Ίδρυμα Φοίβου Σταυρίδη – Αρχαία Λάρνακας, Λάρνακα 2017 (μαζί με τους Νίκο Νικολάου-Χατζημιχαήλ και Απόστολο Κουρουπάκη), *Για τον Αντώνη Φωστιέρη, Κριτικά κείμενα* (Λευκωσία 2017).

ΟΝΟΜΑ: Δημήτριος

ΕΠΩΝΥΜΟ: Ρούμπος

ΧΩΡΑ: Βουλγαρία

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Αναπληρωτής Καθηγητής Πολιτισμολογίας

ΙΔΡΥΜΑ: Πανεπιστήμιο του Βελίκο Τύρνοβο «Αγ. Κυρίλλου και Μεθοδίου»

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Η επίδραση της ελληνικής γλώσσας στη διαμόρφωση εθνικής ταυτότητας
και γλωσσικής συνείδησης στα Βαλκάνια (18^{ος}-19^{ος} αι.)*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Η παρούσα έρευνα υπογραμμίζει τον θετικό ρόλο της ελληνικής γλώσσας στην πολιτισμική εξέλιξη των βαλκανικών λαών και εστιάζει στη θέση που έχει η γλώσσα στη διαμόρφωση εθνικής ταυτότητας και γλωσσικής συνείδησης κυρίως των Βουλγάρων και Ρουμάνων. Ιδιαίτερα δίνεται έμφαση στον παράγοντα ελληνική παιδεία, που αναμφίβολα διετέλεσε σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη της βαλκανικής διανόησης, είτε με τα ελληνικά σχολεία στα Βαλκάνια, είτε με τα πρώτα ανώτατα ελληνικά εκπαιδευτικά ιδρύματα, με άμεσο αποτέλεσμα τη διαδικασία οικοδόμησης της εθνικής ταυτότητας των λαών της Βαλκανικής. Η ελληνική γλώσσα αποδεικνύεται ότι είναι ο μεσολαβητής της πολιτισμικής προσαρμογής της βουλγαρικής κοινωνίας προς το σύγχρονο αστικό πολιτισμό κατά το πρώτο μισό του 19^{ου} αι. Στην περίπτωση δε της Ρουμανίας η διανόηση με άριστη γνώση της ελληνικής έχει τη δυνατότητα για πρόσβαση στην ελληνική λογοτεχνία, μέσω της οποίας αγγίζει τα ευρωπαϊκά λογοτεχνικά μοντέλα, από τα οποία αντλεί ιδέες για να διαμορφώσει τις απόψεις της πάνω σε βασικά ζητήματα της περιόδου.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Ο Δημήτριος Ρούμπος γεννήθηκε στην Αθήνα το 1967. Σπούδασε Ιστορία και Αρχαιολογία στο Πανεπιστήμιο του Βελίκο Τύρνοβο Βουλγαρίας «Αγ. Κυρίλλου και Μεθοδίου». Από το 1996 διδάσκει στο Πανεπιστήμιο του Βελίκο Τύρνοβο στο Τμήμα Κλασικών και Ανατολικών Γλωσσών και Πολιτισμών». Το 2003 υποστήριξε με επιτυχία τη διδακτορική του διατριβή με θέμα *Η συμμετοχή Βούλγαρων καθηγητών και μαθητών στην Ιερά Θεολογική Σχολή της Χάλκης*. Το 2010, έπειτα από την υποστήριξη της υφηγεσίας του με θέμα *Το Πανεπιστήμιο Αθηνών και ο εκσυγχρονισμός της βουλγαρικής κοινωνίας το 19^ο αι.* διατελεί Αναπληρωτής Καθηγητής Πολιτισμολογίας. Από το 2006 και έως σήμερα είναι υπεύθυνος του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας και Πολιτισμού του Πανεπιστημίου, διοργανώνοντας πολυσχιδείς δραστηριότητες που προάγουν τον ελληνικό πολιτισμό. Τα επιστημονικά του ενδιαφέροντα (μονογραφίες, διδακτικά βιβλία κ.ά.) επικεντρώνονται στις ελληνοβουλγαρικές πολιτιστικές σχέσεις. Οι δημοσιεύσεις του περιλαμβάνουν άρθρα, για την ιστορία της ελληνικής γλώσσας, τη διδασκαλία της ελληνικής ως ξένης γλώσσας, την ιστορία της νεοελληνικής λογοτεχνίας, τον ρόλο του ελληνικού διαφωτισμού στην ανάπτυξη της βουλγαρικής κοινωνίας 19^ο-20^ο αι., καθώς και για τη σχέση πολιτισμού και μετάφρασης. Από το 2008 έως και τον Ιούνιο του 2015 κατείχε τη θέση του διευθυντή της Εστίας του Ελληνικού Ιδρύματος Πολιτισμού στη Βουλγαρία.

ΟΝΟΜΑ: Βαρβάρα

ΕΠΩΝΥΜΟ: Ρούσσου

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Ε.ΔΙ.Π. Τμήματος Θεωρίας και Ιστορίας Τέχνης της ΑΣΚΤ

ΙΔΡΥΜΑ: Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Το παράδειγμα των ποιητριών Κάρμεν Σύλβα και Ελένης Γεωργίου
(τέλη 19^{ου} - αρχές 20^{ου} αι.): μια αμφίδρομη ελληνορουμανική σχέση
στη συνάρθρωση φύλου και εθνικής ταυτότητας*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Η βασίλισσα της Ρουμανίας Ελισάβετ, γίνεται γνωστή στην Ελλάδα ως ποιήτρια Κάρμεν Σύλβα. Ιδιαίτερα προσφιλής είναι, στα τέλη του 19^{ου} και τις αρχές του 20^{ου} αι., σε γυναικεία περιοδικά (*Εφημερίς των Κυριών*, *Βοσπορίς* αλλά και οθωμανικά γυναικεία έντυπα). Το όνομά της απαντά ωστόσο και σε άλλα έντυπα, όπως, συχνά, στο λαϊκό περιοδικό *Μπουκέτο*, και μάλιστα μετά το θάνατό της. Η Ελένη Γεωργίου, άγνωστη ουσιαστικά στην Ελλάδα, εκδίδει στο Βουκουρέστι την μοναδική γνωστή έως τώρα ποιητική της συλλογή ενώ το όνομά της δεν ανευρίσκεται μεταξύ των ποιητριών στον ελληνικό περιοδικό τύπο της εποχής. Και οι δύο ποιήτριες κινούνται στη συνάρθρωση φύλου και εθνικής ταυτότητας. Στην περίπτωση της Ελισάβετ, ο συνδυασμός φύλο-ποιητική ιδιότητα αποβαίνει, μαζί με το βασιλικό αξίωμά της, ισχυρός παρωθητικός παράγοντας για τις συχνές αναφορές στον ελληνικό τύπο. Στην περίπτωση της Ελένης Γεωργίου είναι εμφανής στην ποίησή της η έμφυλη υποκειμενοποίηση συναρμοσμένη με την προβολή του εθνικού στοιχείου.

Η ανακοίνωση διερευνά το ζήτημα της δόμησης της έμφυλης ταυτότητας συνδυαστικά με την συγκρότηση της εθνικής ταυτότητας και ειδικά τα σημεία στα οποία συγκλίνει ή διαφοροποιείται, σε επίπεδο έμφυλης-εθνικής ταυτότητας, το έργο των δύο γυναικών που έζησαν σε κοινό χωροχρονικό πλαίσιο. Ως απόρροια του παραπάνω, εξετάζεται και ο βαθμός που το έργο τους εγγράφει/αναπαράγει την ιστορική συνθήκη και κατά πόσον και πώς μια τέτοια εγγραφή αποτυπώνει μια αμφίδρομη σχέση μεταξύ Ελλάδας-Ρουμανίας.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Αποφοίτησα από τον Νεοελληνικό Τομέα της Φιλοσοφικής Σχολής του ΕΚΠΑ. Το 2002 τελείωσα τον πρώτο κύκλο μεταπτυχιακών σπουδών (Μ.Δ.Ε.-Master) στο Πανεπιστήμιο Κρήτης με ειδίκευση στην Νεοελληνική Λογοτεχνία και ο τίτλος της μεταπτυχιακής μου εργασίας ήταν *Οι πρώτες εμφανίσεις του ελεύθερου στίχου και η υποδοχή του από την κριτική*. Το 2009 περάτωσα την διδακτορική μου διατριβή στο ΕΚΠΑ με τίτλο *Ο ελεύθερος στίχος υπό το πρίσμα της σύγχρονης μετρικολογίας. Τα πρώτα ελληνικά ελευθερόστιχα ποιήματα (1900-1945)*. Το 2018 περάτωσα στο Τμήμα Θεωρίας και Ιστορίας της Τέχνης της Α.Σ.Κ.Τ. Αθηνών τη δεύτερη διδακτορική μου διατριβή με τίτλο *Ο μακρύς δρόμος της γυναικείας ποιητικής παράδοσης των Ελληνίδων από τον 19^ο στον 20^ο αιώνα*. Υπηρετώ στην Εκπαίδευση. Έχει εγκριθεί η μετάταξή μου ως Ε.ΔΙ.Π. στο Τμήμα Θεωρίας και Ιστορίας της Τέχνης της Α.Σ.Κ.Τ.

ΟΝΟΜΑ: Βασίλης

ΕΠΩΝΥΜΟ: Σαμπατακάκης

ΧΩΡΑ: Σουηδία

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Διευθυντής Κλασικών και Ρομανικών Γλωσσών στο Πανεπιστήμιο της Lund - Πρόεδρος Ευρωπαϊκής Εταιρείας Νεοελληνικών Σπουδών

ΙΔΡΥΜΑ: Lund University

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Κοινωνικά ήθη και έθιμα σε Ελλάδα και Μικρά Ασία
στο δεύτερο ήμισυ του 18ου αιώνα
μέσα από κείμενα Σουηδών περιηγητών*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Σουηδοί περιηγητές με επιστημονικά ενδιαφέροντα επισκέπτονται την Ελλάδα και τη Μικρά Ασία κατά τον δέκατο όγδοο αιώνα. Κοινός τόπος, πέραν των επιμέρους ενδιαφερόντων τους, είναι η καταγραφή των εντυπώσεών τους για το ανθρώπινο δυναμικό, καθώς και για θέματα παιδείας, γλώσσας, θρησκείας, τοπικής οικονομίας, πολιτισμού και κοινωνικής ζωής. Χάρη στις σπουδές τους διαθέτουν πολύ καλή γνώση της αρχαίας ιστορίας και έχουν πολύ καλή γνώση της ελληνικής γλώσσας της εποχής τους.

Συνεπώς αντλούν και καταγράφουν με ευκολία τα στοιχεία που θεωρούν ενδιαφέροντα προς κοινοποίηση, σύμφωνα με τους κανόνες της «αποδημικής λογοτεχνίας» της εποχής. Επιπλέον επιχειρούν να περιγράψουν όσα βλέπουν λαμβάνοντας υπόψη και τις ταξιδιωτικές μαρτυρίες παλαιότερων περιηγητών. Αποδεικνύονται έτσι πολύτιμοι καταγραφείς της καθημερινής ζωής, των ηθών και των εθίμων των ελληνόφωνων αλλά και άλλων πληθυσμιακών ομάδων που συναντούν.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Ο Βασίλης Σαμπατακάκης είναι διευθυντής Κλασικών και Ρομανικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Lund και διδάκτορας φιλολογίας του ίδιου πανεπιστημίου.

Στα ερευνητικά του ενδιαφέροντα περιλαμβάνονται η γλώσσα και η λογοτεχνία της βυζαντινής και της αναγεννησιακής κρητικής ποίησης.

Το 2011 έλαβε πενταετή χρηματοδότηση από το Ερευνητικό Συμβούλιο της Σουηδίας (Vetenskapsrådet) και, σε συνεργασία με άλλους τρεις ερευνητές διαφορετικών γνωστικών αντικειμένων, ερευνά το έργο του Σουηδού περιηγητή, ελληνιστή και ανατολιστή J. J. Björnståhl, ο οποίος πέθανε στη Θεσσαλονίκη το 1779. Η έρευνα αυτή θα δημοσιευτεί σε δύο τόμους το 2019-2020.

Παράλληλα προετοιμάζει την έκδοση του ανέκδοτου ταξιδιωτικού ημερολογίου του Σουηδού πάστορα A. F. Sturtzenbecker, ο οποίος περιηγήθηκε τον ελλαδικό χώρο το 1784. Επιπλέον έχει συμμετάσχει στο ερευνητικό πρόγραμμα «Ζέφυρος» που έγινε με τη συνεργασία του Ιδρύματος Σύλβια Ιωάννου και το Πανεπιστήμιο Κύπρου.

Είναι αρχισυντάκτης και υπεύθυνος έκδοσης του ετήσιου επιστημονικού περιοδικού *Scandinavian Journal of Byzantine and Modern Greek*, το οποίο υπάρχει και σε διαδικτυακή μορφή (<http://journals.lub.lu.se/index.php/sjbmgs>) και αποτελεί συνεργασία του Νεοελληνικού Τμήματος του Πανεπιστημίου της Lund με το Τμήμα Αρχαίων Ελληνικών και Βυζαντινών Σπουδών του Πανεπιστημίου της Uppsala.

Έχει υπάρξει supervisor σε διδακτορικές διατριβές και διπλωματικές εργασίες που εκδόθηκαν στη Σουηδία, και είναι υπεύθυνος πολλών μεταπτυχιακών εργασιών στο Τμήμα του. Είναι επίσης μέλος τριμελών επιστημονικών επιτροπών για δύο

γλωσσολογικές διατριβές, στο Πανεπιστήμιο Κρήτης και στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων.

Έχει καταγράψει την ετυμολογία των λέξεων της σουηδικής γλώσσας που έχουν ελληνική ρίζα και έχει γράψει άρθρα πάνω στην ελληνική γλώσσα και κοινωνία σε σουηδικές εγκυκλοπαίδειες.

Τέλος, έχει μεταφράσει βυζαντινή και νεοελληνική λογοτεχνία (από την Ελλάδα και την Κύπρο) στη σουηδική γλώσσα.

ΟΝΟΜΑ: Έλενα

ΕΠΩΝΥΜΟ: Σαρτόρι

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Επίκουρη Καθηγήτρια

ΙΔΡΥΜΑ: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*«Ο μέγας Παν δεν πέθανε!»
Επιτελέσεις ανάμεσα στο αρχαϊκό και το ενδεχόμενο
παράδειγμα της νεωτερικότητας*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Η κατασκευή του υποκειμένου, καθώς και της πολλαπλότητας της ταυτότητας του, απέβησαν καθοριστικές διεργασίες ως προς τους όρους ποιητικής παραγωγής, στον κύκλο της νεωτερικότητας. Η ιστορική εμπειρία του υπερρεαλισμού, όπως και των γενεσιουργών διαδικασιών της ρωσικής προεπαναστατικής νέας τέχνης, κομίζουν τεκμήρια διαμόρφωσης τέτοιων υποκειμένων. Η εκκρεμότητα της αποκρυστάλλωσης του ποιητικού υποκειμένου εγείρει το ερώτημα της κλίσης του προς αρχαϊκά, εξίσου και προς μελλοντικώς ενδεχόμενα πρότυπα.

Η γεωγραφική και πολιτισμική περιοχή των βαλκανικών παραδόσεων παρέχει πεδίο προσόδου για την παραγωγή του καλλιτεχνικού έργου της νεωτερικότητας, σε συνάφεια με τις επιτελεστικές προϋποθέσεις συγκρότησης του υποκειμένου, όπως περιγράφηκε. Ενδεικτικά, εδώ θα διερευνηθούν τα βιοματικής βαθμίδας διαβήματα του Ανδρέα Εμπειρικού (ως κατασκευές αλληγορικής ουτοπίας) και του Θάνου Βελλούδιου (ως πρακτικές ιδιόρρυθμου βίου), αμφότερα όπως αυτά αντιπαρατίθενται στις παράλληλες διαδικασίες κανονιστικού λόγου της εποχής, αποβλεπτικού προς την συγκρότηση μιας εθνικής ταυτότητας.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Η Έλενα Σαρτόρι είναι Επίκουρη Καθηγήτρια στο Τμήμα Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλαβικών Σπουδών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και μεταφράστρια. Γεννήθηκε και ολοκλήρωσε τις εγκύκλιες σπουδές της στη Μόσχα. Αποφοίτησε από το Τμήμα Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών της Σχολής Φιλολογίας του Κρατικού Πανεπιστημίου Λομονόσοφ της Μόσχας. Το 2010 υποστήριξε την διδακτορική της διατριβή με θέμα *Το περιοδικό Το 3ο Μάτι (1935-1937)*, όπου μελετάται η ιστορική έκδοση της πνευματικής πρωτοπορίας του Μεσοπολέμου. Στον κύκλο του ερευνητικού της ενδιαφέροντος εγγράφονται οι

Πολιτισμικές Σπουδές, η Ιστορία και Θεωρία της λογοτεχνίας και της τέχνης, ζητήματα γλωσσολογίας και μεταφρασεολογίας.

ΟΝΟΜΑ: Μανόλης Γ.

ΕΠΩΝΥΜΟ: Σέργης

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Καθηγητής Λαογραφίας Τμήματος Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού Παρευξινίων Χωρών

ΙΔΡΥΜΑ: Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Στους αρχέγονους συντροφικούς κήπους της Βαλκανικής:
τα θρακικά δρώμενα Καλινίτσα / Αγιόγιαννος / Γιάγιαννος
και η ρουμανική Sânzienne / Drăgaică, με έμφαση στην δεύτερη*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Η 23^η και 24^η Ιουνίου ήταν κατ' εξοχήν «διαβατήριες ημέρες» στον «κύκλο του χρόνου» για τον ελληνικό και τον ρουμανικό λαό. Σχετίζονταν πρωτίστως με τις (φοβερές και επικίνδυνες για τον αρχαϊκό άνθρωπο) τροπές του ηλίου, με την Ημέρα του Μεσοκαλόκαιρου, το πέρασμα από το θερινό στο χειμερινό ηλιοστάσιο και ως τέτοιες, θεωρούνταν «επικίνδυνες», γι' αυτό και συνοδεύονταν από πλήθος τελετουργίες και μαγικές δράσεις.

Στην παρούσα συγκριτικής φύσεως εργασία μελετώ δύο πανάρχαια δρώμενα του ευρύτερου θρακο-δακικού χώρου, απόηχους (με τις μορφές της Καλινίτσας και της Sânzienne / Drăgaică) της κοινής προϊστορικής Μεγάλης Θεάς, τα οποία (δρώμενα) υπέστησαν τις μεταλλάξεις τους (πρωτίστως των ονομάτων τους) υπό την επίδραση της χριστιανικής θρησκείας. Με δεδομένο ότι προσφάτως ασχολήθηκα με την θρακική περίπτωση, η εργασία εστιάζεται στην ρουμανική: περιγράφεται το δρώμενο της Sânzienne / Drăgaică, αναλύονται άσματά του και επιμέρους αξιοπρόσεκτες τελετουργίες του, επισημαίνονται οι «παραδοσιακές» λειτουργίες του (η λειτουργικότητά του), συνδέεται με την αρχέγονη φυτολατρεία (*sânzienne* είναι τα φυτά Κολιτσίδες, *Γιάγιαννος* σε πολλά μέρη της Θράκης είναι ο απήγανος, στο Διδυμότειχο *Αγιόγιαννος* είναι ο αμάραντος, και τα τρία ιερά φυτά με ποικίλες θεραπευτικές, γονιμικές ιδιότητες), κ.ά.

Αποδεικνύεται άλλη μια φορά ότι ο «κοινός βαλκανικός πολιτισμός» δεν αποτελεί τυχαία διαπίστωση και ότι η επιλογή μιας *συγκριτολογίας* εντός ενός συγκεκριμένου (υπαρκτού) γεωγραφικού χώρου (κατοικουμένου προ αιώνων από ιστορικούς λαούς με ποικίλες αλληλεπιδράσεις και επιρροές) αποτελεί μίαν -καθ' όλα ορθή- μεθοδολογική διαδικασία.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

- Βασικές σπουδές στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών (Τμήμα Φιλολογικό, 1975-1979): πτυχίο Ελληνικής Φιλολογίας.
- Θητεία στη Β'θμια Εκπαίδευση ως φιλόλογος (1982-1992, 2002-2005).
- Επιστημονικός συνεργάτης στο Κέντρο Συντάξεως του Ιστορικού Λεξικού της Ακαδημίας Αθηνών (1992-1995 και 2002-2003).

- Μεταπτυχιακές σπουδές στη Λαογραφία, στο Παιδαγωγικό Τμήμα της Δημοτικής Εκπαιδευσεως του Πανεπιστημίου Αθηνών: κάτοχος του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδικότητας (Master) στη Λαογραφία, με βαθμό «άριστα».
- Διδάκτωρ Λαογραφίας, με βαθμό άριστα, για την εργασία *Εφημερίδες και Λαογραφία. Η ταυτότητα μιας τοπικής εφημερίδας. Διαθλάσεις της Ιστορίας και της Ελληνικής κοινωνίας του 19ου αι. και των αρχών του 20ού* (2000).
- Επίκουρος Καθηγητής Λαογραφίας επί θητεία στο Τμήμα Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού Παρευξινίων Χωρών του Δημοκριτείου Παν/μίου Θράκης (2005). Μετέπειτα εξέλιξη στις σχετικές βαθμίδες.
- Καθηγητής Λαογραφίας στο Τμήμα Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού Παρευξινίων Χωρών του Δημοκριτείου Παν/μίου Θράκης (ΦΕΚ 722 / 24. 7. 2017, τχ Γ', σ. 5264).

ΟΝΟΜΑ: Κώστας

ΕΠΩΝΥΜΟ: Σκορδύλης

ΧΩΡΑ: Ηνωμένο Βασίλειο

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Λέκτορας Νέων Ελληνικών

ΙΔΡΥΜΑ: Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Μετάφραση και ιδιοπολιτισμικά στοιχεία:
Ο Καζαντζάκης στα αλβανικά και στα ρουμάνικα*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Ένα από τα κύρια προβλήματα στη μετάφραση λογοτεχνικών κειμένων, αλλά και στη μετάφραση γενικότερα, είναι η απόδοση της πολιτισμικής ιδιαιτερότητας του κειμένου-πηγή. Οι ιδιοπολιτισμικές αναφορές αντικατοπτρίζουν την κοσμοθεωρία ενός πολιτισμού, παραπέμποντας σε στοιχεία που σχετίζονται με τα έθιμα, την πολιτική, τον τρόπο ζωής, την τέχνη, τη γαστρονομία κτλ. Η λογοτεχνία παίζει σημαντικό ρόλο στην εξαγωγή του πολιτισμού ενός τόπου και η μετάφραση ιδιοπολιτισμικών στοιχείων αποτελεί βασικό εργαλείο για τον καθορισμό της ταυτότητας και για τη διευκόλυνση (ή μη) της διαπολιτισμικής κατανόησης. Ο μεταφραστής πρέπει να λάβει υπόψη του την πολιτισμική απόσταση μεταξύ του κειμένου-πηγή και των αναγνωστών-στόχου. Τα «διαπολιτισμικά κενά» λειτουργούν σε δύο κυρίως επίπεδα: στη μη ύπαρξη εννοιολογικών μονάδων που απαντούν στο κείμενο-πηγή και στις διαφορετικές συνδηλώσεις διαφόρων λεξικολογικών στοιχείων που απαντούν και στα δύο γλωσσικά και πολιτισμικά συστήματα. Στην ανακοίνωση αυτή, θα εξερευνήσω τις πρακτικές που χρησιμοποιούν οι μεταφραστές στη μεταφορά στοιχείων που υποδηλώνουν την ελληνική πολιτισμική ιδιαιτερότητα στις μεταφράσεις δημοφιλών έργων του Νίκου Καζαντζάκη στα αλβανικά και στα ρουμάνικα, προσπαθώντας να διατυπώσω μια τυπολογία των μεταφραστικών τεχνικών που χρησιμοποιούνται και να εντοπίσω τους παράγοντες που καθοδηγούν τους μεταφραστές στις επιλογές τους.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Λέκτορας Νέων Ελληνικών, Peter's College, University of Oxford. Επιμελητής περιοδικού *Modern Greek Studies Online* και προσφάτως (με τη Λ. Γιαννακοπούλου) του τόμου *Culture and Society in Crete: from Kornaros to Kazantzakis* (Cambridge Scholars 2017).

ΟΝΟΜΑ: Ηλίας

ΕΠΩΝΥΜΟ: Σκουλίδας

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Επίκουρος Καθηγητής Νεώτερης και Σύγχρονης Βαλκανικής ιστορίας

ΙΔΡΥΜΑ: Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Οι ακτιβιστές του «βορειοηπειρωτικού ζητήματος»: από τη θεσμική αναγνώριση στη δημόσια ιστορία

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Με βάση αρχεία, τον τύπο της Ηπείρου αλλά και δημόσια μνημεία, αντικείμενο μελέτης αποτελούν τα πρόσωπα που έλαβαν μέρος στον «βορειοηπειρωτικό αγώνα»: ποιοι είναι, αριθμητικά δεδομένα, η πολιτική τους συμπεριφορά, οι μεταγενέστερες προσπάθειές τους για οικονομικές διεκδικήσεις από το ελληνικό κράτος, το νομικό πλαίσιο της θεσμικής τους ένταξης, όπως προτάθηκε και για τους «μακεδονομάχους».

Σε ένα δεύτερο επίπεδο ερευνάται η συζήτηση για αυτούς τους αγωνιστές στη δημόσια ιστορία: με ποιους όρους πραγματοποιείται η θεσμική αποκατάσταση της μνήμης στο δημόσιο χώρο, η ύπαρξη τόπων μνήμης, λειτουργικών κυρίως ή συμβολικών, η διεξαγωγή εορτών μνήμης.

Στην ουσία έχουμε να κάνουμε με μία «ξεχασμένη εθνική υπόθεση», με έναν περιθωριοποιημένο δημόσιο λόγο σχετικό με τις αλυτρωτικές διεκδικήσεις του ελληνικού κράτους.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Ο Ηλίας Γ. Σκουλίδας είναι Ιστορικός, Επίκουρος Καθηγητής Νεώτερης και Σύγχρονης Βαλκανικής Ιστορίας στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Οι δημοσιεύσεις του αφορούν τις περιφερειακές συγκρούσεις, τις ελληνοαλβανικές σχέσεις κατά την εποχή των εθνικισμών και τη βαλκανική ιστορία την περίοδο του πρώιμου Ψυχρού Πολέμου.

ΟΝΟΜΑ: Άλκηστη

ΕΠΩΝΥΜΟ: Σοφού

ΧΩΡΑ: Γαλλία

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Maître de Conférences στο Νεοελληνικό Ινστιτούτο της Σορβόνης

ΙΔΡΥΜΑ: Sorbonne Université

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

«*Η Ελλάδα κατά των βαρβάρων*» και «*οι δούλοι της Γερμανίας*». 1917-1918

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Ο τίτλος της προτεινόμενης ανακοίνωσης αποτελεί σύνθεση δύο τίτλων άρθρων της εφημερίδας *Φιλελεύθερος – Le Libéral*. «Όργανον βενιζελικών, πολιτικών, οικονομικών και φιλολογικών», που εκδιδόταν στο Παρίσι το 1917 και το 1918. Το σπάνιο αυτό έντυπο βρέθηκε στο Αρχείο του Hubert Pernot, το οποίο φυλάσσεται στο Νεοελληνικό Ινστιτούτο της Σορβόνης.

1917-1918. Ο Εθνικός Διχασμός, η Προσωρινή Κυβέρνηση της Θεσσαλονίκης και η κήρυξη πολέμου στις Κεντρικές Δυνάμεις. Η προώθηση των βουλγαρικών δυνάμεων στην Ανατολική Μακεδονία, το μέτωπο της Θεσσαλονίκης και η Στρατιά της Ανατολής. Η κατοχή της Σερβίας από την Αυστροουγγαρία και τη Βουλγαρία. Το ιταλικό προτεκτοράτο της Κεντρικής και Νότιας Αλβανίας. Η «Δημοκρατία της Κορυτσάς».

Βασιζόμενοι στην εφημερίδα θα προσπαθήσουμε να σκιαγραφήσουμε την πρόσληψη αυτών των γεγονότων από τους Έλληνες της διασποράς στη Γαλλία του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου και του Clemenceau.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Η Άλκηστη Σοφού είναι πτυχιούχος του Τμήματος Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου της Θεσσαλονίκης. Έκανε μεταπτυχιακές σπουδές στο Νεοελληνικό Ινστιτούτο της Σορβόνης. Το 2007 αναγορεύτηκε διδάκτορας του Τμήματος Κλασικών Σπουδών του Πανεπιστημίου της Σορβόνης (Παρίσι 4). Το θέμα της διδακτορικής της διατριβής ήταν: *L' Ephéméris. Un journal grec libéral dans la Viennedes Habsbourg*. Από το 2012 είναι Maître de Conférences στο Νεοελληνικό Ινστιτούτο της Σορβόνης, όπου διδάσκει λογοτεχνία και σε μεταπτυχιακό επίπεδο διαπολιτισμικές σχέσεις Ελλάδα και Ευρώπης τον 18^ο και 19^ο αιώνα (ιδεολογία, γλώσσα, ταυτότητες) με ιδιαίτερη έμφαση στις διαμεσολαβήσεις, στην ιστορία των ιδεών και στον τύπο του 18^{ου} και 19^{ου} αιώνα. Είναι επίσης υπεύθυνη εκπόνησης προγράμματος διδασκαλίας των νέων ελληνικών του Διαπανεπιστημιακού Κέντρου Εκμάθησης Γλωσσών (SIAL) του Πανεπιστημίου της Σορβόνης. Είναι συνεργάτης του προγράμματος του Ινστιτούτου Ιστορικών Ερευνών του ΕΙΕ και της Γαλλικής Σχολής Αθηνών «Πολιτισμικοί διαμεσολαβητές ανάμεσα στην Ελλάδα, τη Γαλλία και άλλες ευρωπαϊκές χώρες. 1830-1974» (Médiateurs culturels entre la Grèce, la France et autre pays européens). Από το 2013 έως τον Μάιο του 2018 ήταν πρόεδρος της Γαλλικής Εταιρείας Νεοελληνικών Σπουδών. Από τον Οκτώβριο του 2018 είναι Αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Νεοελληνικών Σπουδών.

ΟΝΟΜΑ: Χρυσόθεμις

ΕΠΩΝΥΜΟ: Σταματοπούλου-Βασιλάκου

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Καθηγήτρια Θεατρολογίας – Ιστορίας και Βιβλιογραφίας του Νεοελληνικού Θεάτρου Τμήματος Θεατρικών Σπουδών

ΙΔΡΥΜΑ: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Οψεις του πολιτισμού στην κωνσταντινουπολίτικη ελληνική κοινότητα:
Η εν Φαναρίω Λέσχη «Μνημοσύνη» και το θέατρο (19^{ος}-20^{ός} αιώνας)*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Δημιουργήματα των πιο φιλοπρόοδων και ευπαιδευτων μελών της Κ/πολιτικής ελληνικής κοινότητας, οι ελληνικές συλλογικότητες (Σύλλογοι, Λέσχες, Εκπαιδευτήρια κ.ά.) αποτέλεσαν φυτώρια για την καλλιέργεια, μεταξύ άλλων, και του θεατρικού φαινομένου.

Στην παρούσα εισήγηση, θα επικεντρωθούμε στην παρουσίαση των ποικίλων δραστηριοτήτων της Λέσχης «Μνημοσύνης» σε σχέση με το θέατρο όπως:

α) τη διοργάνωση επαγγελματικών και ερασιτεχνικών παραστάσεων

γ) τη διοργάνωση διαλέξεων και λαϊκών μαθημάτων γύρω από το θέατρο και

δ) τη συγγραφή θεωρητικών κειμένων σε σχέση με το θέατρο αλλά και θεατρικών έργων από λόγιους και εκπαιδευτικούς που δραστηριοποιήθηκαν στους κόλπους του ανωτέρω πνευματικού συλλόγου (βλ. περίπτωση του Ιωάννη Ραπτάρχη, του Ανδρέα Σπαθάρη, κ.ά).

Τα ανωτέρω παραδείγματα θα επιτρέψουν τη συναγωγή γενικότερων συμπερασμάτων για τη συμβολή των ελληνικών συλλογικοτήτων στην πολύπλευρη ανάπτυξη του θεατρικού φαινομένου στην πολυπολιτισμική κοινωνία της Πόλης κατά την εξεταζόμενη περίοδο, συμπληρώνοντας έτσι ένα σημαντικό κενό στην πολιτιστική ιστορία του ευρύτερου Ελληνισμού των νεοτέρων χρόνων.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Η Χρυσόθεμις Σταματοπούλου-Βασιλάκου είναι Καθηγήτρια Θεατρολογίας – Ιστορίας του Νεοελληνικού Θεάτρου του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών, Πρόεδρος του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών (2017-) και Διευθύντρια του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (2015-).

Αντικείμενα του επιστημονικού της ενδιαφέροντος αποτελούν το ελληνικό θέατρο του 19ου και 20ού αιώνα, ιστορία και συγκριτική δραματολογία, με έμφαση στο θέατρο του μείζονος Ελληνισμού, καθώς και θέματα που άπτονται της θεατρικής βιβλιογραφίας και τεκμηρίωσης.

Έχει εκδώσει και επιμεληθεί δεκατρείς (13) αυτοτελείς τόμους, ενώ περισσότερες από εξήντα (60) επιστημονικές μελέτες της έχουν δημοσιευτεί σε συλλογικούς τόμους, επετηρίδες και περιοδικά στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Υπήρξε επίσης συντονίστρια πέντε (5) εκδόσεων του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου την περίοδο 2006-2009.

Έχει συμμετάσχει με ανακοινώσεις της σε επιστημονικά συνέδρια, ελληνικά και διεθνή. Έχει επίσης αναλάβει και ολοκληρώσει με επιτυχία σειρά ερευνητικών προγραμμάτων.

Για τη συμβολή της στη μελέτη της ιστορίας του μικρασιατικού ελληνισμού, έχει τιμηθεί από τον Νέο Κύκλο Κωνσταντινουπολιτών, την Εστία Νέας Σμύρνης, καθώς και από μικρασιατικούς συλλόγους της περιφέρειας.

ΟΝΟΜΑ: Πηνελόπη
ΕΠΩΝΥΜΟ: Στράτη
ΧΩΡΑ: Ελλάδα
ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Υποψήφια διδάκτωρ
ΙΔΡΥΜΑ: Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*«...από τον τάφο μου που παραμένει ακόμη άγνωστος και σε μένα»:
ο Μέγας Αλέξανδρος του Κυριάκου Χαραλαμπίδη*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Ο ποιητής Κυριάκος Χαραλαμπίδης αφορμάται συχνά από τις αρχαίες πηγές ή από γεγονότα της επικαιρότητας για να στοχαστεί πάνω στην ίδια την ουσία της ιστορίας και του μύθου, διαπερνώντας τα όρια της συγκεκριμένης ιστορικής συγκυρίας ή μυθικής αφήγησης. Με ματιά διερευνητική, συχνά υπαινικτική ή σκωπτική, και με τεχνικές που αναδεικνύουν τη διαχρονικότητα και διατοπικότητα της ποίησής του, ο ποιητής καταδεικνύει τη ματαιότητα των ανθρωπίνων, ακόμη και όταν οι διακειμενικές του αναφορές σχετίζονται με μεγαλειώδη ιστορικά γεγονότα ή με προσωπικότητες μυθικών διαστάσεων, όπως ο Μέγας Αλέξανδρος. Ενδεικτικά της τεχνικής του είναι τα ποιήματα «Θάνατος του Μεγάλου Αλεξάνδρου» από τη συλλογή *Δοκίμιν* (2000) και «Αλέξανδρος για Ηφαιστίωνα» από την πρόσφατη συλλογή *Ηλίου και Σελήνης άλωσ* (2017), τα οποία συνιστούν ένα ιδιότυπο ποιητικό σχόλιο για τις συνέπειες από τις ελλειπείς ή και αντιφατικές μαρτυρίες των ιστορικών πηγών και των αρχαιολογικών πορισμάτων, αφενός για την αιτία θανάτου του Μεγάλου Αλεξάνδρου, και αφετέρου για το ταφικό μνημείο που ανακαλύφθηκε πρόσφατα στον τύμβο Καστά στην Αμφίπολη.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Η Πηνελόπη Στράτη σπούδασε Ελληνική Φιλολογία με ειδίκευση στη Νεοελληνική Λογοτεχνία στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (1983-1987). Έκτοτε διδάσκει στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.

Κατέχει μεταπτυχιακό τίτλο στις Κλασικές Σπουδές (MA in Classics) από το Royal Holloway and Bedford New College σε συνεργασία με τα King's College και University College London του Πανεπιστημίου του Λονδίνου (2004).

Είναι επίσης πτυχιούχος του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Δημοκρατικού Πανεπιστημίου Θράκης (2013).

Είναι υποψήφια διδάκτωρ του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου και μελετά την πρόσληψη του αρχαιοελληνικού μύθου στην ποίηση του Κυριάκου Χαραλαμπίδη.

Έχει λάβει μέρος με εισηγήσεις σε διεθνή επιστημονικά συνέδρια και έχει συμμετάσχει στην επιστημονική, την οργανωτική και την επιτροπή κριτών σε εκπαιδευτικά και επιστημονικά συνέδρια.

Εργασίες και άρθρα της έχουν δημοσιευτεί σε έντυπα και ηλεκτρονικά λογοτεχνικά και επιστημονικά περιοδικά.

ΟΝΟΜΑ: Δημοσθένης

ΕΠΩΝΥΜΟ: Στρατηγόπουλος

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Επίκουρος Καθηγητής Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Γραμματείας - Ελληνικής Παλαιογραφίας Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας

ΙΔΡΥΜΑ: Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Χειρόγραφο του 19ου αιώνα από την Μαρώνεια
στην Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Στον κώδικα ΕΒΕ 2358 περιέχονται και 12 φύλλα χειρογράφου που δεν ανήκουν σε αυτόν, αλλά έχουν τοποθετηθεί εκεί μεταγενέστερα. Πρόκειται για ανέκδοτη ακολουθία στην αγία Παρασκευή την Επιβατηνή, η μνήμη της οποίας εορτάζεται στις 14 Οκτωβρίου. Το χειρόγραφο γράφτηκε στις 15 Οκτωβρίου 1887 στη Μαρώνεια από τον Φ. Σακελλίδη, και μέχρι στιγμής δεν γνωρίζουμε πώς βρέθηκε στη συλλογή της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος. Το γεγονός ότι το χειρόγραφο γράφτηκε στη Μαρώνεια, όπου και μάλλον εψάλλη για πρώτη φορά η ακολουθία στη μνήμη της αγίας Παρασκευής της νέας, «ἤς τὸ πάνσεπτον λείψανον σῶον ἄχρι τοῦ νῦν ἐν Μολδαβίᾳ ὄν, ἄπειρα θαύματα καθ' ἑκάστην ἐκτελεῖ», τού προσδίδει ιδιαίτερη αξία και υποδεικνύει ότι χρειάζεται περαιτέρω έρευνα.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Σπουδές

1983-1988: Προπτυχιακές σπουδές στη Φιλοσοφική Σχολή του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, στο Τμήμα Φιλολογίας, απ' όπου αποφοίτησα με το γενικό βαθμό «ΑΡΙΣΤΑ».

1990-1993: Μεταπτυχιακές σπουδές στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών. Μάρτιος

1996: Β' κύκλος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και ανάληψη εκπόνησης Διδακτορικής Διατριβής.

Φεβρουάριος 2003: Διδάκτορας του τομέα ΜΝΕΣ, του Τμήματος Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Α.Π.Θ. με το γενικό βαθμό «ΑΡΙΣΤΑ».

Επαγγελματική εμπειρία

1993-1996: Αναπληρωτής καθηγητής στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.

1996-1999: Μόνιμος καθηγητής στο Γυμνάσιο Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης Σατών στη Θράκη.

1999-2001: Εκπαιδευτική άδεια από το ΥΠΕΠΘ για την εκπόνηση Διδακτορικής Διατριβής.

2001-2002: Απόσπαση στο 17ο Γυμνάσιο Περιστερίου.

2002-2011: Απόσπαση από το ΥΠΕΠΘ στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου της πόλης Niš (Σερβία), όπου υπηρέτησα ως Λέκτορας.

2008-2009: Διδάσκων στη βαθμίδα του λέκτορα, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5 του ΠΔ 407/80, στο Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας του Δ.Π.Θ. για τη διδασκαλία του μαθήματος «Ελληνική Παλαιογραφία».

2013-2016: Λέκτορας στο Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας του Δ.Π.Θ.

2017-έως σήμερα: Επίκουρος Καθηγητής στο Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας του Δ.Π.Θ.

Ερευνητικά ενδιαφέροντα
Ελληνική Παλαιογραφία, Βυζαντινή και Μεταβυζαντινή Υμνογραφία, Αγιολογία,
Ιστορία των Λειτουργικών βιβλίων, Σχεδογραφία.

ΟΝΟΜΑ: Πολυξένη
ΕΠΩΝΥΜΟ: Συμεωνίδου
ΧΩΡΑ: Ελλάδα
ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Υποψήφια διδάκτωρ Νεοελληνικής Φιλολογίας
ΙΔΡΥΜΑ: Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

ΟΝΟΜΑ: Βασίλης
ΕΠΩΝΥΜΟ: Μακρυδήμας
ΧΩΡΑ: Ελλάδα
ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Διδάκτωρ Νεοελληνικής Φιλολογίας - Συμβασιούχος Διδάσκων στο
Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας
ΙΔΡΥΜΑ: Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Η πρόσληψη των Βαλκανικών Πολέμων από τους
δημοσιογράφους-λογοτέχνες των εφημερίδων Ακρόπολις και Νέον Άστρ
(Οκτώβριος 1912 – Ιούλιος 1913)*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Ως γνωστόν, από τα πρώτα χρόνια ανάπτυξης του ημερήσιου Τύπου, οι άνθρωποι που τον εμπύχωναν ήταν στην πλειονότητά τους λογοτέχνες, οι συνεργασίες των οποίων εκτείνονταν πέρα από τη λογοτεχνία ή την κριτική της, διαμορφώνοντας μία πλούσια αρθρογραφία πάνω σε ζητήματα πολιτικά, κοινωνικά, ιδεολογικά, γλωσσικά, εκπαιδευτικά κ.ά. Αυτό το υλικό θα επιχειρήσουμε να αξιοποιήσουμε στην παρούσα ανακοίνωση, η οποία επικεντρώνεται στα ημερήσια έντυπα *Ακρόπολις* του Βλάση Γαβριηλίδη και *Νέον Άστρ* του Γεράσιμου Πετροβίκη, με στόχο την αποδελτίωση και αξιολόγηση της δημοσιευμένης εκεί ύλης, είτε αμιγώς λογοτεχνικής είτε γραμμένης από λογοτέχνες, την περίοδο των Βαλκανικών Πολέμων (1912-13). Μέσα από το εγχείρημα επιδιώκεται η ανάδειξη της διαπλοκής Λογοτεχνίας - Ιστορίας, με την παράλληλη δημιουργία ενός παραρτήματος πολύπλευρα χρήσιμου τόσο για τον φιλόλογο όσο και για τον ιστορικό, όπου θα καταλογογραφείται το υπό μελέτη υλικό.

Αποκλείοντας από το πεδίο της έρευνάς μας τη σχετική, ογκώδη ειδησεογραφία, και εστιάζοντας σε: α) ανταποκρίσεις δημοσιογράφων-λογοτεχνών από τα μέτωπα του πολέμου (λ.χ. των Γ. Αθανασιάδη-Νόβα και Κ. Ουράνη)· β) χρονογραφήματα που περιγράφουν εντυπώσεις και εικόνες από τον πόλεμο, αποτυπώνοντας σκέψεις, συναισθήματα, αναμνήσεις κ.λπ. (λ.χ. του Σπ. Σπυριδωνίδη)· γ) ποιήματα εμπνευσμένα από το κλίμα του πολέμου ή γενικά εθνικοπατριωτικού περιεχομένου (λ.χ. των Κωστή και Λέανδρου Παλαμά, Άγγελου Σικελιανού, Σ. Σκίπη, Φ. Γιοφύλλη, Τ. Παπατσώνη)· δ) κείμενα απομνημονευματογραφικού χαρακτήρα (λ.χ. «Ιστορικά σελίδες του πολέμου μας: Ημερολόγιον [...]» «Από τας πολεμικές μας σελίδας: Αναμνήσεις [...]»· ε) κριτικά άρθρα και σημειώματα για την «πολεμική φιλολογία», κατά τον όρο της εποχής, όπου

επισκοπείται η σχετική με τον πόλεμο εκδοτική παραγωγή και παραστασιολογία· και τέλος, στ) παρουσιάσεις της λογοτεχνικής και πνευματικής κίνησης των εμπλεκόμενων στον πόλεμο χωρών (λ.χ. «Κριτικά μελέται: η ποίηση των Βαλκανικών»· «Η φιλολογία των εμπολέμων: Η σερβική ποίηση»), σκοπός της εργασίας μας είναι να διερευνηθεί ο τρόπος με τον οποίο προσλαμβάνουν τα γεγονότα του πολέμου οι λογοτέχνες που συνεργάζονται με τα δύο έντυπα. Η καθοριστική τους συμβολή έγκειται, μεταξύ άλλων, στην ενδυνάμωση της άρθρωσης, εκ μέρους των δύο ημερήσιων εντύπων, ενός πατριωτικού λόγου που επιδιώκει την εμπλοκή της χώρας στον πόλεμο, προκειμένου να διασφαλιστεί η εδαφική της επέκταση.

ΣΥΝΤΟΜΑ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ

Η Πολυξένη Συμεωνίδου σπούδασε Ελληνική Φιλολογία στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης (2005-2009), απ' όπου έλαβε και Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης στη Νεοελληνική Φιλολογία (2014). Σήμερα είναι υποψήφια διδάκτωρ του ίδιου πανεπιστημίου και υπότροφος του Ελληνικού Ιδρύματος Έρευνας και Καινοτομίας (ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ). Στη διδακτορική της διατριβή ασχολείται με τη λογοτεχνική κριτική στις εφημερίδες *Το Άστυ* (1890-1907) και *Νέον Άστυ* (1901-1919). Δημοσιεύσεις: «“Βιομηχανική φιλολογία”»: απόψεις κριτικών της εφ. *Το Άστυ* για την παραλογοτεχνία κατά την τελευταία δεκαετία του 19ου αι.» (υπό δημοσίευση)· «Στέφανος Στεφάνου, ένας λησμονημένος κριτικός: Διερεύνηση και αποτίμηση της κριτικής του παραγωγής στην εφημερίδα *Το Άστυ* (1890-1900)» (2018)· «Το ζήτημα της εθνικής ταυτότητας και των ξένων επιδράσεων στη νεοελληνική λογοτεχνική παραγωγή: μία παρουσίασή του μέσα από τον λόγο των κριτικογράφων του *Άστεως* 1891-1899» (2018)· «Τα φιλολογικά ψευδώνυμα στην εφημερίδα *Το Άστυ* 1890-1899» (2017)· «Το ζήτημα της αυτογνωσίας στους “Αργοναύτες” του *Μυθιστορήματος*: μία πρώτη προσέγγιση της πλατωνικής επίδρασης στο σεφερικό έργο» (2017).

Ο Βασίλης Μακρυδήμας σπούδασε Νεοελληνική Φιλολογία στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων (2005-2009), απ' όπου έλαβε Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης (2013) και Διδακτορικό Δίπλωμα (2018) στο ίδιο αντικείμενο. Σήμερα είναι συμβασιούχος διδάσκων στο Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης. Η διδακτορική διατριβή του είχε ως αντικείμενο την ποίηση και το κριτικό-δοκιμιακό έργο του Τ. Κ. Παπατσώνη, καθώς και την πρόσληψή τους από τις αρχές του 20^{ου} αι. μέχρι σήμερα. Επιλογή δημοσιεύσεων: «Μίνως Ζώτος και Στάθης Ζαρκιάς: Η άβυσσος του “καρυωτακισμού” και οι λησμονημένοι μιας γενιάς» (υπό δημοσίευση)· «“Ποιητή, μας προδίδεις”; Η γραμμή υπεράσπισης του Τ. Κ. Παπατσώνη για τον “Πρόλογο” στον *Λυρικό Βίο* του Άγγελου Σικελιανού» (2018)· «Τάκη Παπατσώνη, *Μολδοβαλαχικά του μύθου*: από τις πολιτισμικές συγκρούσεις στη χριστιανική ομοιογένεια. Ένα ιδιότυπο ρομαντικό όραμα» (2018)· «“Αναστάσιμο”: Ιστορία και μεταφυσική σε ένα αθησαύριστο ποίημα του Παπατσώνη (1949)» (2017)· «Μαντώ Αραβαντινού: Η αυθυπαρξία του ποιητικού λόγου» (2016).

ΟΝΟΜΑ: Αλεξάνδρα

ΕΠΩΝΥΜΟ: Σφοίνη

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Κύρια Ερευνήτρια

ΙΔΡΥΜΑ: Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών - Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Γλώσσες και πολιτισμική ηγεμονία στα Βαλκάνια:
ο ρόλος της ελληνικής (18^{ος}-μέσα 19^{ου} αιώνα)*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Στον βαλκανικό χώρο -τη σημερινή Ρουμανία, Βουλγαρία, Σερβία, Αλβανία- η ακτινοβολία της ελληνικής γλώσσας και του πολιτισμού ήταν έντονη. Ιδιαίτερα στην περιοχή της σημερινής Ρουμανίας, τις λεγόμενες Παραδουνάβιες Ηγεμονίες, τη Βλαχία και τη Μολδαβία, όπου οι πολιτισμικές επικοινωνίες ανάμεσα σε Έλληνες και Ρουμάνους διέγραψαν μακρά ιστορία, ήδη από τον 15ο αιώνα με την εγκατάσταση πολλών Ελλήνων φυγάδων στα εδάφη τους, την ίδρυση ελληνικών σχολείων και Ακαδημιών. Η ελληνική επιτέλεσε τον ρόλο διάμεσης γλώσσας για τη μετάφραση ιερών κειμένων σε βαλκανικές γλώσσες, καθώς και για την επικοινωνία των Βαλκάνιων με τις δυτικές γλώσσες και την ευρωπαϊκή παιδεία, όπως φαίνεται από το πλήθος των μεταφράσεων. Από την άλλη πλευρά, η εκμάθηση ανατολικών γλωσσών και μάλιστα της τουρκικής βασίστηκε στη διαμεσολάβηση της ελληνικής για τη σύνταξη των πρώτων εργαλείων εκμάθησής της, καθώς φαίνεται από τη χειρόγραφη ελληνοτουρκική γραμματική του Ρουμάνου Jenaachita Vacarescu, το χειρόγραφο λεξικό του Λουκά Γιαγκουλαίου Δελλά Ρώκκα (τέλος 18^{ου} αι.), τη *Γραμματική Γραικικο-τουρκική* και το *Λεξικόν πρόχειρον της Γραικικής και Τουρκικής διαλέκτου* (Βιέννη 1812) του Δημήτριου Αλεξανδρίδη, που απευθύνονταν στους χριστιανούς της Ανατολής.

Η ανακοίνωση προτίθεται να εστιάσει στη γνώση και στον διαμεσολαβητικό ρόλο της ελληνικής ως γλώσσας πολιτισμού στα Βαλκάνια, στα εργαλεία γλωσσομάθειας και στις μεταφράσεις, από τον 18^ο ως τα μέσα του 19^{ου} αιώνα, οπότε η πορεία των λαών του βαλκανικού χώρου προς την εθνική αυτογνωσία οδηγεί στη διεκδίκηση για την καλλιέργεια και τη χρήση των εθνικών γλωσσών και στη αμφισβήτηση της ελληνικής πολιτισμικής ηγεμονίας.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Η Αλεξάνδρα Σφοίνη είναι Κύρια Ερευνήτρια στο Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών, Τμήμα Νεοελληνικών Ερευνών, στον Τομέα «Ιστορία του Πολιτισμού: Παιδεία, Θεσμοί, Τέχνη», Πρόγραμμα «Νεοελληνική Γραμματολογία και Ιστορία των Ιδεών, 15ος-20ός αι.» του Εθνικού Ίδρυματος Ερευνών και είναι επιστημονική υπεύθυνη του ερευνητικού έργου «Γλωσσομάθεια, μεταφράσεις, έννοιες, 15ος-20ός αι.». Έχει δημοσιεύσει μονογραφίες και άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά γύρω από θέματα κοινωνικής και πολιτισμικής ιστορίας, ιστορίας των ιδεολογιών και των νοοτροπιών, του εκπολιτισμού και των πολιτισμικών μεταφορών από Δύση και Ανατολή στον ελληνικό χώρο κατά τα νεότερα χρόνια.

ΟΝΟΜΑ: Δημήτρης
ΕΠΩΝΥΜΟ: Τζελέπης
ΧΩΡΑ: Ελλάδα
ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Εκπαιδευτικός - Υποψήφιος διδάκτωρ
ΙΔΡΥΜΑ: Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Ο Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος ο «εξ απορρήτων» (1641-1709) στα Βαλκάνια:
«ο τας συνθήκας θεις και διαλλάζας Οθωμανούς και Γερμανούς»*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Θέμα της ανακοίνωσης είναι η τριαντάχρονη σχεδόν πολιτική-διπλωματική πορεία του Αλέξανδρου Μαυροκορδάτου του «εξ απορρήτων» (1641-1709) από τα 1671 έως και τα 1699. Πιο συγκεκριμένα, θα παρουσιαστεί η περίοδος της διπλωματικής-πολιτικής του ζωής από τα πρώτα του βήματα -τότε που βρέθηκε, ως γραμματέας, στο πλευρό του Παναγιώτη Νικουσίου- μέχρι και τη συνθήκη του Κάρλοβιτς, της οποίας υπήρξε, ως «εξ απορρήτων» της Υψηλής Πύλης, πρωταγωνιστικό πρόσωπο. Ανάμεσα στα δύο αυτά χρονικά ορόσημα, γίνεται αναφορά και στις προσωπικές του περιπέτειες, τις οποίες είχε έπειτα από την αποτυχημένη απόπειρα των Οθωμανών να καταλάβουν τη Βιέννη.

Η ανακοίνωση στηρίζεται στην υπάρχουσα περί Μαυροκορδάτου βιβλιογραφία, επισημαίνοντας, όμως, όπου καθίσταται αυτό αναγκαίο, και τις ελλείψεις της. Παράλληλα, παρουσιάζονται και νέα στοιχεία τα οποία αντλούνται τόσο από το ίδιο το έργο του συγγραφέα (για παράδειγμα, από τις επιστολές του ή τις «εφημερίδες» που ο ίδιος συνέταξε) όσο και από τις ιστορικές πηγές της εποχής του. Δίνεται, τέλος, έμφαση στη σχέση του ιστορικού Μαυροκορδάτου με τον πολιτικό-διπλωμάτη Μαυροκορδάτο.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Ο Δ. Τζελέπης γεννήθηκε το 1978 στον Αχινό Σερρών. Μετά τις εγκύκλιες σπουδές, φοίτησε στο Τμήμα Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών, απ' όπου και αποφοίτησε στα 2000. Συνέχισε τις μεταπτυχιακές του σπουδές στο ίδιο Πανεπιστήμιο, τις οποίες ολοκλήρωσε το 2002. Από το 2004 μέχρι και σήμερα εργάζεται στη δημόσια εκπαίδευση, στο 1ο ΓΕΛ Κομοτηνής. Τέλος, από το 2016 είναι υποψήφιος διδάκτωρ του Τμήματος Ελληνικής Φιλολογίας του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης, με επιβλέποντα καθηγητή τον κ. Ν. Μαυρέλο. Θέμα της διδακτορικής του διατριβής είναι η κριτική έκδοση των *Ρωμαϊκών* του Αλέξανδρου Μαυροκορδάτου του «εξ απορρήτων».

ΟΝΟΜΑ: Παναγιώτα
ΕΠΩΝΥΜΟ: Τζιβάρρα
ΧΩΡΑ: Ελλάδα
ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Επίκουρος Καθηγήτρια Ιστορίας Βενετοκρατούμενου Ελληνισμού
Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας
ΙΔΡΥΜΑ: Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Ο δάσκαλος από το Βυθκούκι και ο ιππότης από την Άρτα:
μια μικρή ιστορία για ένα μεγάλο χειρόγραφο και μία μεγάλη βιβλιοθήκη*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Στην ανακοίνωση θα παρουσιαστεί η ύπαρξη ενός χειρογράφου, που έως σήμερα θεωρούνταν χαμένο, στα ράφια μιας βιβλιοθήκης, η τύχη της οποίας παραμένει ακόμα άγνωστη. Το χειρόγραφο, ένα ογκώδες φιλολογικό σύγγραμμα, στον τύπο των Φρασεολογίων, γράφτηκε από έναν δάσκαλο του 18^{ου} αιώνα, ο οποίος ξεκίνησε από το Βυθκούκι στην περιοχή της Κορυτσάς και ανέπτυξε μία πολύ σημαντική διδασκαλική δραστηριότητα στη βαλκανική χερσόνησο. Το χειρόγραφο αυτό κατέληξε στη βιβλιοθήκη ενός παθιασμένου βιβλιόφιλου και συλλέκτη από την Άρτα, ο οποίος είχε δημιουργήσει μία πολύτιμη βιβλιακή συλλογή με χειρόγραφα και σπάνιες εκδόσεις. Η ανακοίνωση στοχεύει στην «πλήρωση» ενός μικρού κενού στο ράφι της μεγάλης βιβλιοθήκης του Δημητρίου Μόστρα, με την «τοποθέτηση» του χειρογράφου του Ευστρατίου.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Η Παναγιώτα Τζιβάρα γεννήθηκε το 1963 στην Πολύδροσο Φωκίδας. Σπούδασε στη Φιλοσοφική Σχολή του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, στο Τμήμα Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών. Ανακηρύχθηκε διδάκτορας του Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας του Δ.Π.Θ. το 2000. Έχει διδάξει Νέα Ελληνικά στο πανεπιστήμιο του Βαρί της Ιταλίας, στη Σχολή Ξένων Γλωσσών και Λογοτεχνιών, με την ιδιότητα του Λέκτορα στην Έδρα της Νεοελληνικής Γλώσσας και Φιλολογίας. Εργάστηκε στη Μέση Εκπαίδευση και από το 2004 υπηρετεί στο Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας του Δ.Π.Θ. Στα ερευνητικά της ενδιαφέροντα εντάσσεται η μελέτη των πνευματικών σχέσεων των βενετοκρατούμενων κτήσεων με τη μητρόπολη τη Βενετία, η διακίνηση των χειρογράφων κωδίκων και εντύπων και συνακόλουθα των ιδεών στη διάρκεια των 16ου-18ου αιώνων, η ανάδειξη της λογιосύνης των κατοίκων του βενετοκρατούμενου και οθωμανοκρατούμενου ελληνικού χώρου.

ΟΝΟΜΑ: Βάλια

ΕΠΩΝΥΜΟ: Τσάιτα-Τσιλιμένη

ΧΩΡΑ: Ελβετία

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Chargée de cours

ΙΔΡΥΜΑ: Πανεπιστήμιο της Γενεύης (Université de Genève)

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Κυνηγητό του Βάσκο Πόπα και Προδοσία της Μαρίας Πολυδούρη:
δύο ποιήματα-πνεύμονες μιας ιστορίας γραμμένης για όλον τον κόσμο*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Στο πλαίσιο της συγκεκριμένης ανακοίνωσης θα επιχειρήσω μια αναλυτική ανάγνωση και ερμηνεία δύο ποιημάτων που μοιάζουν να συμπληρώνουν το ένα το άλλο. Ο Βάσκο Πόπα στο ρόλο του αφηγητή και η Μαρία Πολυδούρη στο ρόλο του ήρωα, δημιουργούν δύο φωνές των οποίων η σύλληψη έχει ως αποτέλεσμα το στήσιμο μιας ιστορίας-«παιχνίδι» που μας αφορά όλους, καθώς η έννοια του

κυνηγητού και της τιμωρίας συνυπάρχουν και αλληλεπιδρούν σε πολλούς χώρους της ανθρώπινης ύπαρξης.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Η Βάλια Τσάιτα-Τσιλιμένη γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη.

Είναι Chargée de cours και διδάσκει λογοτεχνία, γλώσσα και μετάφραση στο Πανεπιστήμιο της Γενεύης, όπου εκπόνησε τη διδακτορική της διατριβή πάνω σε θέματα ταυτότητας, κοινωνικής κριτικής και λογοτεχνικής γραφής στη λεγόμενη «γενιά του 1920» στην Ελλάδα.

Το μεταπτυχιακό της δίπλωμα (Master II) το απέκτησε από το Πανεπιστήμιο της Σορβόνης στο Παρίσι (Paris-Sorbonne IV), όπου δούλεψε πάνω σε ένα συγκριτικό θέμα: *Όψεις του έργου του ποιητή Κώστα Ουράνη σε σύγκριση με τα Άνθη του Κακού του Baudelaire*.

Το πτυχίο της το απέκτησε από το Τμήμα Φιλολογίας (MNEΣ) της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Έχει συμμετάσχει σε πολλά συνέδρια ποικίλων θεματικών.

Πέρα από τα ακαδημαϊκά της καθήκοντα, ασχολείται με τη μετάφραση, τη φωτογραφία, και έχει, πρόσφατα (Ιούλιος 2017), εκδώσει την πρώτη της ποιητική συλλογή με τίτλο *Άγρια Χόρτα* από τις εκδόσεις Κίχλη.

ΟΝΟΜΑ: Αναστασία

ΕΠΩΝΥΜΟ: Τσαπανίδου

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Μεταδιδακτορική Ερευνήτρια Τμήματος Φιλολογίας

ΙΔΡΥΜΑ: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Κ. Σ. Πέρβελης: ένας περιφερόμενος λογοτέχνης και θεατράνθρωπος
στα Βαλκάνια του ύστερου 19^{ου} αιώνα*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Προλογίζοντας το τετράτομο μυθιστόρημά του *Ράκη και σάρωθρον* (1885-1886), ο λησμονημένος σήμερα Κωνσταντίνος Σ. Πέρβελης αυτοσυστήνεται ως Αθηναίος που «λαβών την βακτηρίαν του» περιπλανήθηκε επί εννέα έτη μακριά από τον γλυκό ουρανό της πατρίδας του και τώρα επιστρέφει «Οδησσοθεν Αθήναζε». Η προσωπική αυτή μαρτυρία συναριθμείται στα λιγοστά του βιογραφικά στοιχεία που διαθέτουμε προς το παρόν, και τα οποία για τα τέλη του 19^{ου} αιώνα διαγράφουν ένα ευρύ γεωγραφικό άνυσμα μετακινήσεων του Πέρβελη στα Βαλκάνια και στην ανατολική λεκάνη της Μεσογείου γενικότερα. Συγγραφέας μυθιστορημάτων, διηγημάτων και θεατρικών κειμένων, θιασάρχης και ηθοποιός, ο πολύπλαγκτος και πολυπράγμων Αθηναίος, την εικοσαετία 1879-1899 αφήνει ίχνη της συγγραφικής και καλλιτεχνικής του διαδρομής στην Κωνσταντινούπολη, Ρωσία, Βουλγαρία, Ρουμανία, Μακεδονία, Θεσσαλία, Αθήνα/Πειραιά, Σύρο, Κύπρο και Αίγυπτο. Τα περισσότερα γεωγραφικά στίγματα σχετίζονται με τη θεατρική του πορεία ως θιασάρχης και ηθοποιού, μια καλή ιδέα όμως των περιπλανήσεών του μας δίνουν και οι εντοπισμένες έως σήμερα εκδοτικές του απόπειρες (σημειωτέον ότι τουλάχιστον τέσσερα θεατρικά έργα του λανθάνουν): *Το μέγαρον Κρέβερ*, μυθιστόρημα

πρωτότυπον (Αθήνα 1874), *Η με πέρνεις ή σε σκατώνω* [sic], κωμωδία (Αθήνα 1877), *Ράκη και σάρωθρον*, μυθιστόρημα πρωτότυπον (Οδησσός 1886-87), *Ο δραματοουργός*, τραγωδία (Οδησσός 1887), *Το όνειρον*, δράμα οικογενειακόν πρωτότυπον (Οδησσός 1888 και β' έκδοση: Λάρνακα 1896), *Η Γιαννούλα*, δράμα πρωτότυπον (Οδησσός 1888 και β' έκδοση: Αθήνα 1893), *Λαΐς η Κορινθία*, τραγωδία (Κωνσταντίνα 1892), *Ποτέ μη φταίξης στο χωριό*, διήγημα ειδυλλιακόν (Κάιρο, 1899).

Στο πλαίσιο αναηγάφησης του νεοελληνικού θεατρικού 19^{ου} αιώνα που επιχειρείται τα τελευταία χρόνια, ιδιαίτερα από θεατρολόγους που ασχολούνται με τις εξελίξεις στον βαλκανικό χώρο, οι μνείες στον θεατράνθρωπο Πέρβελι τείνουν σταδιακά να πυκνώνουν (εξ όσων γνωρίζω, στην Κωνσταντίνα Ριτσάτου πιστώνεται η πιο ολοκληρωμένη μέχρι σήμερα απόπειρα ανίχνευσης της συνολικής θεατρικής του δραστηριότητας). Παραμένει ωστόσο ουσιαστικά ασχολίαστη η μυθιστοριογραφία και διηγηματογραφία του, οι οποίες συστήνουν τον κεντρικό άξονα της προτεινόμενης ανακοίνωσης. Η εκδοτική γέφυρα που στήνει ο Πέρβελις μεταξύ Οδησσού, Αθήνας και Καΐρου στα τέσσερα προαναφερθέντα διηγήματα και μυθιστορήματά του έχει γραμματολογική αξία, διευρύνει τις γνώσεις μας για την εξωελλαδική λογοτεχνική κίνηση που διαμορφώνεται σε δύο μείζονα ομογενειακά κέντρα του ελληνισμού, με την Οδησσό ειδικότερα να αποτελεί τον κύριο πόλο της συνολικής εκδοτικής δραστηριότητας του Πέρβελι, ενώ ταυτόχρονα δημιουργεί ερωτήματα για τις συγγραφικές φιλοδοξίες του, αλλά και την αναγνωστική πρόσληψη των κειμένων του από ένα ετερογενές (γεωγραφικά και πολιτισμικά) ελληνόγλωσσο κοινό. Ειδικά δε ως προς την κριτική πρόσληψη του λογοτεχνικού του έργου, φαίνεται πως αυτή ακριβώς η γεωγραφική διασπορά του κράτησε τον Πέρβελι στο περιθώριο και αποτέλεσε τροχοπέδη ώστε να συζητηθούν στοιχειωδώς από τη λογιόσυνη του ύστερου 19^{ου} αιώνα κάποια χαρακτηριστικά του, τα οποία, ωστόσο, ιδωμένα με σημερινά αξιολογικά κριτήρια, αποκτούν ξεχωριστό ενδιαφέρον (ιδιαίτερα στο τετράτομο μυθιστόρημα *Ράκη και σάρωθρον* που μας καταθέτει από την Οδησσό). Ανάμεσά τους ξεχωρίζουν η συχνά ιδιότυπη, εκκεντρική και ενίοτε ανατρεπτική γραφή του, η έφεσή του σε μια αφηγηματική μετα-γλώσσα σπάνια στην εποχή του, καθώς και οι γόνιμοι εμβολιασμοί της μυθοπλασίας με στοιχεία από τον κόσμο του θεάτρου, που διοχετεύονται εξίσου στη δομή της (π.χ. η σκηνοθετική διάσταση της αφήγησης και η μετατροπή του αναγνωστικού κοινού σε θεατρικό), στη θεματική της (π.χ. οι καλλιτεχνικοί θίασοι και οι εγκληματικές συμμορίες-θίασοι) και στο ιδεολογικό της περιεχόμενο (π.χ. η υποκριτική τέχνη ως καλλιτεχνική δημιουργία και ως κοινωνική συμπεριφορά).

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Είμαι μεταδιδακτορική ερευνήτρια του Τμήματος Φιλολογίας του Α.Π.Θ. στον Τομέα των Μεσαιωνικών και Νεοελληνικών Σπουδών. Στο ίδιο τμήμα ολοκλήρωσα τις προπτυχιακές μου σπουδές, τη μεταπτυχιακή μου διατριβή για τον συγγραφέα του 19^{ου} αι. Κωνσταντίνο Ράμφο και τη διδακτορική μου διατριβή για την αναπαράσταση της Κωνσταντινούπολης στην ελληνική πεζογραφία της περιόδου 1830-1880. Η μεταδιδακτορική μου έρευνα επεκτείνει το θέμα της δ.δ. και μελετά την Κωνσταντινούπολη ως λογοτεχνικό τόπο στην ελληνική πεζογραφία της περιόδου 1880 - Α' Παγκόσμιος πόλεμος. Η λοιπή ερευνητική μου δραστηριότητα περιλαμβάνει δημοσιεύσεις σε επιστημονικά περιοδικά, ανακοινώσεις σε συνέδρια της Ελλάδας και του εξωτερικού, ομιλίες/διαλέξεις, συνεργασία με το Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας του Δ.Π.Θ. στη διοργάνωση επιστημονικού συνεδρίου για το λαϊκό μυθιστόρημα του 19^{ου} αι. και στη συγκρότηση βιβλιογραφικής βάσης δεδομένων για την πεζογραφία της εικοσαετίας 1880-1900, καθώς και συνεπικουρία

στη διδασκαλία δύο μαθημάτων του Τμήματος Φιλολογίας του Δ.Π.Θ. για το εαρινό εξάμηνο 2017-2018.

ΟΝΟΜΑ: Γεώργιος

ΕΠΩΝΥΜΟ: Τσιγάρας

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Αναπληρωτής Καθηγητής Ιστορίας της Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Τέχνης Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας

ΙΔΡΥΜΑ: Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Η Ελληνική Γραμμή του Περικλή Γιαννόπουλου,
η βυζαντινή παράδοση και η γενιά του '30*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Ο Γεώργιος Τσιγάρας γεννήθηκε στην Πάτρα, όπου ολοκλήρωσε τις εγκύκλιες σπουδές του. Σπούδασε Θεολογία στη Θεσσαλονίκη και Βυζαντινολογία στη Βιέννη. Στο Πανεπιστήμιο της Βιέννης, παράλληλα με τις βασικές του σπουδές στο Ινστιτούτο Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών, παρακολούθησε μαθήματα Ιστορίας της Βυζαντινής Τέχνης, Ιστορίας Δυτικής Μεσαιωνικής Τέχνης, Νεοελληνικής Ιστορίας και Λογοτεχνίας και Ιστορίας της Ορθόδοξης Θεολογίας. Το 1998 αναγορεύθηκε διδάκτορας Θεολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και το 2005 διδάκτορας Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου της Βιέννης. Τον Ιούλιο και Αύγουστο του 1984 εργάστηκε στη βιβλιοθήκη των χειρογράφων και στην πινακοθήκη της Μονής Αγίας Αικατερίνης στο Όρος Σινά. Κατέγραψε και διευθέτησε το Αρχείο του Μητροπολίτου Σμύρνης Χρυσοστόμου, ερεύνησε και κατέγραψε τις εικόνες και τα κειμήλια των Ελληνικών Κοινοτήτων Αγίου Γεωργίου και Αγίας Τριάδος Βιέννης, μελέτησε και δημοσίευσε τις φορητές εικόνες και τα ιερά σκεύη του Εκκλησιαστικού Μουσείου της Μητροπόλεως Λήμνου. Από το 2001 είναι μέλος της συντακτικής ομάδας του επιστημονικού περιοδικού *Περί Θράκης*. Από το 2011 διδάσκει ως Επίκουρος Καθηγητής Ιστορία της Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Τέχνης στο Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης. Τα επιστημονικά του ενδιαφέροντα επικεντρώνεται στη μελέτη της βυζαντινής και μεταβυζαντινής ζωγραφικής στο Άγιον Όρος, στη Θράκη και στην Κεντρική Ευρώπη, καθώς και στη μελέτη της θεωρίας της βυζαντινής και μεταβυζαντινής τέχνης. Δημοσίευσε μελέτες για τη θεωρία της βυζαντινής τέχνης και για την ιστορία της μεταβυζαντινής τέχνης σε ελληνόγλωσσα και ξενόγλωσσα επιστημονικά περιοδικά και σε συλλογικούς τόμους, ενώ έχει συγγράψει 8 βιβλία.

ΟΝΟΜΑ: Στέφανος
ΕΠΩΝΥΜΟ: Τσιόδουλος
ΧΩΡΑ: Ελλάδα
ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Επίκουρος Καθηγητής Λαϊκής Τέχνης και Ζωγραφικής
ΙΔΡΥΜΑ: Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Ο Κράλι Μάρκο στις λαϊκές παραδόσεις της Δυτικής και Κεντρικής Μακεδονίας

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Ο Κράλι Μάρκο είναι ο δημοφιλέστερος ήρωας των Νότιων Σλάβων. Ως ιστορικό πρόσωπο, έζησε τον 14ο αιώνα και η δράση του συνδέεται με την παρουσία των Τούρκων στη Βαλκανική χερσόνησο. Ο μεταγενέστερος θρύλος επικάλυψε τις πραγματικές ιστορικές διαστάσεις της δράσης του και τον μεταμόρφωσε σε έναν υπερφυσικό ήρωα με απίστευτες φυσικές δυνάμεις. Πλήθος λαϊκών παραδόσεων και τραγουδιών εξυμνούν τα κατορθώματά του.

Με βάση τις τοπικές παραδόσεις που επιβιώνουν μέχρι σήμερα στον βόρειο ελλαδικό χώρο και συγκεκριμένα στη Δυτική και Κεντρική Μακεδονία, επιχειρείται στην παρούσα ανακοίνωση η πρόσληψη του ήρωα από τον παραδοσιακό κόσμο της υπαίθρου. Οι εν λόγω παραδόσεις καταγράφηκαν, έπειτα από επιτόπια έρευνα, κυρίως κατά το χρονικό διάστημα 2008- 2012.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Ο Στέφανος Τσιόδουλος γεννήθηκε στα Ιωάννινα το 1968. Σπούδασε ζωγραφική στην Α.Σ.Κ.Τ., στο εργαστήριο του Δημήτρη Μυταρά. Είναι διδάκτωρ του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων (2005) και διδάσκει Ζωγραφική, Λαϊκή Τέχνη και Υλικό Πολιτισμό στη Σχολή Καλών Τεχνών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Έχει γράψει τα βιβλία *Η Ζωγραφική των σπιτιών του Ζαγορίου, τέλη 18ου-αρχές 20ού αιώνα, Ιστορική και πολιτισμική προσέγγιση*, έκδ. Ριζάρειο Ίδρυμα, Αθήνα 2009 και *Τιμωρία, η σκοτεινή όψη της σεξουαλικότητας. Ερωτικές σκηνές και οι σιωπηλές αφηγήσεις τους στις παραστάσεις της Κόλασης, 13ος-19ος αιώνες*, έκδ. Futura, Αθήνα 2012.

ΟΝΟΜΑ: Βασίλειος
ΕΠΩΝΥΜΟ: Τσιότρας
ΧΩΡΑ: Ελλάδα
ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Διδάκτωρ Αρχαίας Ελληνικής Φιλολογίας - Διδάσκων Π.Δ. 407/80
ΙΔΡΥΜΑ: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Φαναριώτες λόγιοι και διδάσκαλοι
και η παράδοση των επιστολών του Θεόφιλου Κορυδαλλέως*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Από την προσωπική αλληλογραφία του ονομαστού Αθηναίου φιλοσόφου Θεόφιλου Κορυδαλλέα (1570-1646) έχουν εντοπιστεί έως σήμερα περίπου 30 επιστολές, πρωτότυπες, από τις οποίες δύο είναι αυτόγραφες, ιδιόχειρες του λογίου,

ενώ άλλες δύο είναι εισαγωγικές/προσφωνητικές σε συγκεκριμένα συγγράμματά του. Καθώς διευρύνονται οι παλαιογραφικές μας γνώσεις για τους Έλληνες βιβλιογράφους του 17^{ου}-18^{ου} αι. μέσω της ψηφιοποίησης των συλλογών χειρογράφων μεγάλων και μικρότερων Βιβλιοθηκών στην Ελλάδα και το εξωτερικό, αλλά και λόγω της συστηματικής επιστημονικής έρευνας των τελευταίων πενήντα χρόνων, καθίσταται πλέον εφικτό να εντοπιστούν και να ταυτιστούν με σχετική ασφάλεια δείγματα γραφής ιδιόχειρα λογίων και διδασκάλων που διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο στην παιδεία των Νεοελλήνων της εποχής εκείνης. Τέτοιοι ήταν οι μαθητές του Κορυδαλλέως στην Πατριαρχική σχολή της Κωνσταντινούπολης, όπου αυτός δίδαξε αριστοτελική φιλοσοφία επί σειρά ετών. Στον μόχθο αυτών των ανθρώπων φαίνεται ότι οφείλεται η αντιγραφή και διάσωση όχι μόνο των διδακτικών συγγραμμάτων αλλά και των επιστολών του Κορυδαλλέως: πρόκειται για τους πνευματικούς διαδόχους και συνεχιστές του εκπαιδευτικού και φιλοσοφικού/επιστημονικού του έργου, τον Ευγένιο Γιαννούλη και τον Ιωάννη Καρυοφύλλη, οι οποίοι αντιγράφουν *ιδία χειρί* όσες επιστολές είχε απευθύνει παλαιότερα ο δάσκαλός τους σε αυτούς τους ίδιους ή όσες άλλες έτυχε να βρουν.

Βέβαια, όλος αυτός ο αντιγραφικός ζήλος των δύο αυτών πιο στενών και οικείων μαθητών του φιλοσόφου θα μπορούσε να αποβεί κυριολεκτικά μάταιος λόγω της μεγάλης αστάθειας και επικινδυνότητας, η οποία χαρακτήριζε την κατάσταση των Ελλήνων, και δη των Φαναριωτών αριστοκρατών, στην Οθωμανική πρωτεύουσα. Η βιβλιοθήκη του Καρυοφύλλη διαλύθηκε μετά τον θάνατο των τελευταίων άμεσων απογόνων του (μέσα 18^{ου} αι.) και τα χειρόγραφα του διασκορπίστηκαν. Ωστόσο, *τύχη άγαθῆ*, το ιδιωτικό αρχείο και η αλληλογραφία της κωνσταντινουπολίτικης αυτής αρχοντικής οικογένειας περιήλθε στην κατοχή, ίσως λόγω κάποιας μακρινής συγγένειας, του γνωστού λόγιου Φαναριώτη και αξιωματούχου του Οικουμενικού Πατριαρχείου Νικόλαου Καρατζά (1705-1787). Το αρχείο αυτό, που περιελάμβανε επιστολές και χειρόγραφα βιβλία, ο Καρατζάς το αποκατέστησε συμπληρώνοντας ο ίδιος με το χέρι του χάσματα και το οργάνωσε, ώστε να αποτελεί οργανικό και χρηστικό μέρος της δικής του βιβλιοθήκης, η οποία, όπως έχει τεκμηριωθεί από πολλές έρευνες τα τελευταία ιδίως χρόνια, ήταν πλουσιότατη και σε έντυπα βιβλία και σε χειρόγραφα. Από τους κώδικες των επιστολαρίων του Καρατζά, που διασώζουν επιστολές του Κορυδαλλέως, έχουν μελετηθεί συστηματικά και διεξοδικά δύο, ο κώδ. *Βιβλιοθήκης Ρουμανικής Ακαδημίας 974* και ο κώδ. *Bibliothèque Nationale, Parisinus Supplement gr. 1044*. Σε αυτούς οι επιστολές είναι ιδιόχειρες του Γιαννούλη και προέρχονται από το αρχείο Καρυοφύλλη. Ωστόσο, έχουμε την πληροφορία από επιστολή του Καρατζά ότι αναζητούσε και από το Άγιο Όρος επιστολές του Κορυδαλλέως, για να εμπλουτίσει τις συλλογές επιστολών Ελλήνων μεταγενεστέρων. Η μέχρι τώρα έρευνα δεν μπόρεσε να τεκμηριώσει ότι ευοδώθηκε αυτό το εγχείρημα.

Στόχος της παρούσας εισήγησης είναι να παρουσιάσει αναλυτικότερα τη συμβολή του Ιωάννη Καρυοφύλλη και *δι' αυτού* του Νικόλαου Καρατζά στη διάσωση της κορυδαλλικής επιστολογραφίας. Από την έρευνα διαπιστώθηκε ότι μεταξύ των χειρόγραφων κωδίκων που ανήκαν άλλοτε στη λαμπρή Βιβλιοθήκη Καρατζά είναι και οι κώδικες *Μουσείου Μπενάκη 93* και *Βιβλιοθήκης Χίου «Ο Κοραΐς» 1557*. Ο πρώτος αποτελεί, όπως προκύπτει από τον γραφικό χαρακτήρα, σε μεγάλη έκταση αυτόγραφο του Ιωάννη Καρυοφύλλη, ενώ ο δεύτερος είναι εξ ολοκλήρου αντιγραμμένος από τον Καρατζά. Ο Καρυοφύλλης επιχείρησε να συγκεντρώσει και να αντιγράψει με το χέρι του κείμενα που αφορούσαν τον δάσκαλό του αλλά και επιστολές του, όσες βρήκε τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή (γύρω στα μέσα του 17^{ου} αι.). Αργότερα (μέσα 18^{ου} αι.), ο Καρατζάς αφενός επιδιόρθωσε το

χειρόγραφο τεύχος του Καρνοφύλλη, συσταχώνοντας το με άλλα τεύχη και σπαράγματα, και αφετέρου σε κάποια άλλη χρονική στιγμή, όταν κατήρτιζε τα χειρόγραφα-επιστολάρια του, συμπεριέλαβε σε αυτά κάποιες άλλες επιστολές του Κορυδαλλέως, που βρήκε είτε στο αρχείο Καρνοφύλλη είτε αλλού. Από τις επιστολές αυτές αδημοσίευτες ή ελλιπώς δημοσιευμένες είναι δύο, προς τον Ευγένιο Γιαννούλη και τον Φαναριώτη αριστοκράτη Κωνσταντίνο Ιουλιανό. Αυτές λοιπόν εκδίδονται στην παρούσα εργασία με τον απαραίτητο σχολιασμό για τους αποδέκτες και τις συνθήκες σύνταξής τους. Παράλληλα, παρουσιάζονται συνοπτικά εν είδει καταλόγου και οι παραλήπτες των υπόλοιπων επιστολών του Αθηναίου λογίου, πατριάρχες, ιερωμένοι και *οφικιάλιοι* του Πατριαρχείου, Φαναριώτες αριστοκράτες, λόγιοι και διδάσκαλοι στα εκπαιδευτήρια του Νεοελληνισμού. Οι επιστολές αυτές αποτυπώνουν με ενάργεια και δραματική αμεσότητα τα εκπαιδευτικά και εκκλησιαστικά γεγονότα του ταραγμένου 17^{ου} αι.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Ο Βασίλειος Τσιότρας είναι διδάκτωρ Αρχαίας Ελληνικής Φιλολογίας (Τμήμα Φιλολογίας, ΑΠΘ) και Μεταδιδάκτορας του Τμήματος Φιλοσοφίας & Παιδαγωγικής (ΑΠΘ). Έχει διδάξει ως Ειδικός Επιστήμονας (Π.Δ. 407/80) στο Τμήμα Ιστορίας Αρχαιολογίας & Κοινωνικής Ανθρωπολογίας (Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας) μαθήματα Αρχαίας Ελληνικής Φιλολογίας (2000-2004) και στο Τμήμα Φιλοσοφίας & Παιδαγωγικής (ΑΠΘ) μαθήματα Διδακτικής Μεθοδολογίας του μαθήματος των Αρχαίων Ελληνικών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (2007-2017). Υπηρετεί ως Καθηγητής Φιλολόγος στη Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Δυτικής Θεσσαλονίκης. Έχει λάβει μέρος ως εισηγητής με ανακοίνωση σε δεκαοκτώ επιστημονικά συνέδρια και ημερίδες (με κριτές), ενώ έχει συγγράψει δύο μονογραφίες (*Η εξηγητική παράδοση της Γεωγραφικής ύφηγησης του Κλαυδίου Πτολεμαίου. Οι επώνυμοι Σχολιαστές*, Αθήνα 2006, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, σσ. 495 και *Η Αρχαία Ελληνική Θεματογραφία στο Λύκειο. Συμβολή στη διδακτική του «αδίδακτου» κειμένου*, [Ο Εκπαιδευτικός σήμερα 9], Αθήνα 2008, Τυπωθήτω-Δαρδανός, σσ. 166) και είκοσι πέντε (25) εργασίες δημοσιευμένες σε επιστημονικά περιοδικά (*Epigraphica Anatolica*, *Ο Ερανιστής*, *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, *Ελληνικά*, *Ο Φιλολόγος*) και πρακτικά ελληνικών και διεθνών συνεδρίων & ημερίδων με κριτές. Η έρευνά του εστιάζεται: α) Στη διδακτική μεθοδολογία του μαθήματος της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση με έμφαση στην εφαρμογή καινοτόμων διδακτικών πρακτικών, β) στην ιστορία της νεοελληνικής ανώτερης εκπαίδευσης κατά την περίοδο του Θρησκευτικού Ουμανισμού ή Κορυδαλλισμού (17ος-18ος αι.) και γ) στον χώρο της αρχαίας ελληνικής πεζογραφίας, με έμφαση στην παλαιογραφία, την εκδοτική και την κριτική αρχαιόγλωσσων αστρονομικών και γεωγραφικών κειμένων.

ΟΝΟΜΑ: Ελισάβετ (Λίζυ)

ΕΠΩΝΥΜΟ: Τσιριμώκου

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Ομότιμη Καθηγήτρια Γενικής και Συγκριτικής Γραμματολογίας

ΙΔΡΥΜΑ: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Η διαβαλκανική γεφυροποιία του Ίβο Αντριτς

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Μέσα από τη «βοσνιακή τριλογία» (*Το γεφύρι του Δρίνου, Το χρονικό του Τράβνικ, Δεσποινίδα*), γραμμένη στα χρόνια του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου στο Βελιγράδι, αλλά δημοσιευμένη μετά το τέλος του, το 1945, ο Αντριτς διατρέχει τέσσερις αιώνες Ιστορίας και τέσσερις θρησκείες, στοχαζόμενος πάνω στην εθνοποικιλότητα της περιοχής. Πρωταγωνιστικός και ενωτικός κρίκος των διαφόρων ιστοριών που παρατίθενται, το γεφύρι (τα γεφύρια), διαχρονικό σύμβολο διαλόγου, ανοιχτής επικοινωνίας, ειρηνικών δοσοληψιών και πολιτισμικών ανταλλαγών.

* Τα τρία μυθιστορήματα (καθώς και άλλα πεζογραφήματα του Αντριτς) κυκλοφορούν στα ελληνικά από τις εκδόσεις Καστανιώτη.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Η Λίζυ Τσιριμώκου σπούδασε φιλολογία και φιλοσοφία στην Αθήνα (1967-1972) και στο Παρίσι (1972-1979) και από το 1979-1980 έως και το 2016 δίδαξε Θεωρία της Λογοτεχνίας και Συγκριτική Γραμματολογία στη Φιλοσοφική Σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Επιστημονικά ενδιαφέροντα: Λογοτεχνία της πόλης, Ευρωπαϊκή & ελληνική λογοτεχνία 18^{ου}, 19^{ου} και 20ού αιώνα, ζητήματα Ιστορίας και Λογοτεχνίας (Ιστορική ποιητική), Θεωρία και ιστορία των λογοτεχνικών ειδών.

ΟΝΟΜΑ: Αλίκη

ΕΠΩΝΥΜΟ: Τσοτσορού

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό Διδασκαλείου Νέας Ελληνικής

ΙΔΡΥΜΑ: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Διαδρομές στα Βαλκάνια της ελληνικής μεταπολεμικής πεζογραφίας

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Στην Ήπειρο του Σωτήρη Δημητρίου, στα μυθιστορήματά του *Ν' ακούω καλά το όνομά σου* και *Τους τα λέει ο Θεός*, η παρουσία ελληνικών και αλβανικών ομάδων και παραδοσιακών κοινοτήτων στην Ήπειρο και στο τμήμα της Νότιας Αλβανίας, όπου βρίσκονται οι κοινότητες και οι πόλεις των Βορειοηπειρωτών, ορίζεται από την αδιάλειπτη κίνηση των χαρακτήρων από τόπο σε τόπο, από πόλη σε πόλη, από βουνό σε βουνό. Τα τοπωνύμια, τα οποία συνδέονται με τις αδιάκοπες μετακινήσεις των χαρακτήρων του Δημητρίου, συνιστούν βασικό άξονα της αφήγησης. Τα κοινά στοιχεία στις διαδρομές τους μας οδηγούν σε παλαιότερες εποχές, όταν οι ελληνικές κοινότητες της Ηπείρου επικοινωνούσαν ελεύθερα, πριν το 1945 κλείσουν τα σύνορα και η επικοινωνία μεταξύ συγγενών χαθεί αμετάκλητα και πριν το αλβανικό καθεστώς χωρίσει τους πολίτες ανάλογα με τον πολιτικό τους προσανατολισμό. Αλλά και μετά το άνοιγμα των συνόρων στη δεκαετία του 1990 η πορεία συνεχίζεται και οι

ήρωες ξεκινούν νέες διαδρομές, αφού διασχίζουν πλέον ολόκληρη την Αλβανία και την Ελλάδα με προορισμό νοτιότερες περιοχές.

Στο ηπειρώτικο τοπίο του Χριστόφορου Μηλιώνη, στη συλλογή διηγημάτων του *Καλαμάς και Αχέροντας*, γύρω από τους ορεινούς όγκους των ελληνοαλβανικών συνόρων οι διαδρομές των χαρακτήρων που αναδύονται στα έργα του συνιστούν τον καμβά επικοινωνίας μεταξύ Ελλήνων και Αλβανών, σε μια μεθόριο γραμμή όπου ο πόλεμος και η πολιτική φαινομενικά μόνο χωρίζουν τους γειτονικούς πληθυσμούς, όπου τα βουνά και τα ποτάμια αποτελούν τα σημεία επαφής τους. Οι ήρωες του Μηλιώνη επικοινωνούν μεταξύ τους ενάντια στους χωρισμούς των συνόρων τόσο μέσα από πραγματικές όσο και από νοητές διαδρομές.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Η Αλίκη Τσοτσορού γεννήθηκε στην Αθήνα. Απόφοιτος της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, με μεταπτυχιακές σπουδές στο King's College του Πανεπιστημίου του Λονδίνου. Εργασίες της για τη Νέα Ελληνική Λογοτεχνία και τη διδασκαλία της Νέας Ελληνικής ως ξένης γλώσσας έχουν δημοσιευθεί σε περιοδικά (*Χάρτης, Γράμματα και Τέχνες, Θέματα Λογοτεχνίας*) και έχουν παρουσιαστεί σε ημερίδες, ευρωπαϊκά και διεθνή συνέδρια. Είναι μέλος της συγγραφικής ομάδας τεσσάρων εγχειριδίων για τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας ως ξένης. Έχει μεταφράσει τα βιβλία: *Η Ελλάδα και ο Ελληνιστικός κόσμος, Υπέρ Πατρίδος - Πατριωτισμός ή Κοσμοπολιτισμός;* και *Η επίδραση του Μότσαρτ*. Εργάστηκε ως σύμβουλος σεναρίου ντοκιμαντέρ για τον ποιητή Τάκη Αντωνίου. Ποιήματά της έχουν δημοσιευθεί σε περιοδικά και εφημερίδες. Το 2004 εκδόθηκε η ποιητική συλλογή της με τίτλο *Φωνή Αιωρούμενη* και το 2011 η συλλογή *Στο Μεσολόγγι*. Από το ακαδημαϊκό έτος 1991-92 διδάσκει την ελληνική ως ξένη γλώσσα στο Διδασκαλείο Ελληνικής Γλώσσας του Πανεπιστημίου Αθηνών. Είναι διδάκτωρ του Τομέα Νέας Ελληνικής Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Ε.Κ.Π.Α. και μέλος της Ελληνικής Εταιρείας Γενικής και Συγκριτικής Γραμματολογίας.

ΟΝΟΜΑ: Σταυρούλα

ΕΠΩΝΥΜΟ: Τσούπρου

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Μέλος Συνεργαζόμενου Εκπαιδευτικού Προσωπικού

ΙΔΡΥΜΑ: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Τα Μικρά ταξείδια του Δημήτρη Νόλλα στα Βαλκάνια του 1993

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Στον τόμο *Μικρά ταξείδια* (όπου περιλαμβάνονται ταξιδιωτικές εντυπώσεις βασισμένες σε ημερολογιακές σημειώσεις από τον Ιανουάριο του 1991 μέχρι την άνοιξη του 1998) και στην φερώνυμη πρώτη Ενότητα, ο συγγραφέας Δημήτρης Νόλλας έχει συμπεριλάβει τρία «κείμενα μαρτυρίας» με τους τίτλους «Η λευκή πόλη», «Η σαβανωμένη πολιτεία» και «Τα κάστρα». Τα κείμενα αυτά, τοποθετημένα χρονικά στα έτη 1993–1994, αναφέρονται στην εμπόλεμη κατάσταση των Βαλκανίων

κατά την αντίστοιχη περίοδο και, βέβαια, στον τρόπο με τον οποίο την προσέλαβε και την αντιμετώπισε ο συγγραφέας κατά την διάρκεια των «επισκέψεων» του εκεί. Το Βελιγράδι, το Βούκοβαρ, το Νόβι Σαντ, οι άνθρωποί τους, η Τέχνη αυτών και τα πιστεύω τους, οι στενές σχέσεις τους με την Ελλάδα και τους Έλληνες στο βάθος των ιστορικών χρόνων, καθώς και η κοινή τους, συχνά ματωμένη, πορεία απασχολούν τον Δημήτρη Νόλλα στο μέτρο που αναδεικνύουν, τις κρίσιμες αυτές ώρες, «τα αληθινά, πραγματικά πρόσωπα», όπως και τα ποικίλης μορφής και αδιαμφισβήτητης σπουδαιότητας ίχνη τού ελληνικού πολιτισμού στις γείτονες χώρες.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Η Σταυρούλα Γ. Τσούπρου (Αθήνα, 1968), δρ. Ελληνικής Φιλολογίας ΕΚΠΑ, είναι νεοελληνίστρια φιλόλογος, πανεπιστημιακός, δοκιμιογράφος, διηγηματογράφος και κριτικός λογοτεχνίας. Σπούδασε στην Φιλοσοφική Σχολή τού Πανεπιστημίου Αθηνών όπου και εκπόνησε την βαθμολογημένη με άριστα Διατριβή της (2005). Αρχικά εργάστηκε στον ιδιωτικό τομέα ως Φιλόλογος της ελληνικής, της αγγλικής και της γαλλικής γλώσσας (κατέχει επίσης διπλώματα της Γερμανικής, της Ιταλικής και της Ισπανικής). Κατά τα ακαδημαϊκά έτη 2006-2009 δίδαξε (ως Διδάσκουσα Π.Δ. 407/80) τα μαθήματα της «Νεοελληνικής Λογοτεχνίας», της «Νεοελληνικής Φιλολογίας» και της «Συγκριτικής Γραμματολογίας» στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου / Καλαμάτα, ενώ, παράλληλα, στην διάρκεια των ακαδημαϊκών ετών 2007-2011, παρέδωσε σεμινάρια σε μεταπτυχιακούς φοιτητές (με αντικείμενο την Θεωρία Λογοτεχνίας) στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης / Τομέας Ανθρωπιστικών Σπουδών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, στο Τμήμα Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού Παρευξείνιων Χωρών του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης (Κομοτηνή) και στο Τμήμα Φιλολογίας / Τομέας Μεσαιωνικών και Νεοελληνικών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Κατά τα ακαδημαϊκά έτη 2012-2013 και 2013-2014 δίδαξε «Ιστορία Νεότερης Ελληνικής και Ευρωπαϊκής Λογοτεχνίας» στην Δραματική Σχολή «Κεντρική Σκηνή» στην Αθήνα. Από το ακαδημαϊκό έτος 2014-2015 διδάσκει το μάθημα «Νεοελληνική Φιλολογία: 19ος & 20ός αιώνας» ως μέλος Συνεργαζόμενου Εκπαιδευτικού Προσωπικού στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο. Στο ερευνητικό έργο της έχει ασχοληθεί συστηματικά με την Θεωρία της Λογοτεχνίας και την εφαρμογή της στην Ανάλυση των λογοτεχνικών κειμένων, ενώ έχει συμμετάσχει με Ανακοίνωση σε περισσότερα από σαράντα Διεθνή Συνέδρια και Διεπιστημονικές Ημερίδες στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Έχει δημοσιεύσει μελέτες της για μία σειρά παλαιότερων και σύγχρονων πεζογράφων, κυρίως, αλλά και ποιητών, ενώ συνεργάζεται τακτικά με τον ημερήσιο και περιοδικό, έντυπο και ηλεκτρονικό, Τύπο. Είναι μέλος της Ελληνικής Εταιρείας Γενικής και Συγκριτικής Γραμματολογίας, της Εταιρείας Παπαδιαμαντικών Σπουδών και της Εθνικής Εταιρείας των Ελλήνων Λογοτεχνών.

Έχουν εκδοθεί τέσσερις συλλογές δοκιμίων της, ενώ εκδόθηκε και η διατριβή της, με τον τίτλο *Το Παρακείμενο και η ...-(Δια)κειμενικότητα ως Σχόλιο στο πεζογραφικό έργο τού Τάσου Αθανασιάδη (και στα 21 εγκιβωτισμένα ποιήματα του πεζογράφου)*, από το Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη (2009). Την Άνοιξη του 2013 κυκλοφόρησε η πρώτη συλλογή Διηγημάτων της με τον τίτλο *Σε κοιτούν και το Καλοκαίρι* τού 2015 η δεύτερη συλλογή, με τον τίτλο *Οι αντίχειρες των παλαιών θεών*, ενώ τον Φεβρουάριο του 2016 εκδόθηκε μία επιλογή από Διηγήματά της μεταφρασμένα στην αγγλική γλώσσα, με τον τίτλο *And Tomorrow is Now* (εκδόσεις Ρώμη). Τα δύο τελευταία συστεγάστηκαν στην δίγλωσση έκδοση *Και το αύριο, τώρα*

είναι (Γρηγόρης, 2017). Ακολουθεί η συλλογή με τον τίτλο *Βαριετέ* (Γρηγόρης, 2018).

ΟΝΟΜΑ: Νικόλαος

ΕΠΩΝΥΜΟ: Τσουρής

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Υποψήφιος διδάκτωρ Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας

ΙΔΡΥΜΑ: Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Το περιοδικό Παιδικός Αστήρ (1911-1913)
και οι «Μαγικές Εικόνες» των Βαλκανικών Πολέμων*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Η ανακοίνωση αυτή έχει ως σκοπό της να παρουσιάσει τον τρόπο με τον οποίο το παιδικό και οικογενειακό περιοδικό *Παιδικός Αστήρ* χρησιμοποιεί το εφεύρημα της «Μαγικής Εικόνας» για να τονίσει με παιγνιώδη τρόπο τις ελληνικές επιτυχίες των Βαλκανικών Πολέμων και να τονώσει τα πατριωτικά αισθήματα και την εθνική υπερηφάνεια του αναγνωστικού του κοινού. Ο «Παιδικός Αστήρ» είχε εκδοτική ζωή από τις 1 Οκτωβρίου του 1911 έως το τέλος του 1913, με τόπο έκδοσής του την Αθήνα. Αρχικά εκδιδόταν κάθε δεκαπενθήμερο, ενώ από την αρχή του 1913 κυκλοφορούσε κάθε δεκαήμερο. Το περιοδικό επιδίωκε την ψυχαγωγική, διδακτική, ηθικοπλαστική και πατριωτική καλλιέργεια των αναγνωστών του μέσα από την ποικίλη ύλη του, η οποία περιλάμβανε διηγήματα, εικονογραφημένα παραμύθια, μυθιστορήματα, άρθρα με θέματα πραγματογνωσίας, γεωγραφίας, ιστορίας και φυσικής, ποιήματα, πνευματικές ασκήσεις, μαγικές εικόνες, διαγωνισμούς, εικόνες, χάρτες κ.ά.

Συγκεκριμένα οι «Μαγικές Εικόνες» ήταν εικόνες (ή σκίτσα) που συνοδεύονταν από ένα πολύ μικρό διήγημα ή υποστηρικτικό κείμενο. Οι αναγνώστες του περιοδικού ενθαρρύνονταν, χρησιμοποιώντας κάποια στοιχεία που τους δίνονταν και εξασκώντας την παρατηρητικότητά τους, να απαντήσουν σε μια απλή ερώτηση ή να ανακαλύψουν την κρυμμένη λύση μέσα στην εικόνα. Η παρούσα ανακοίνωση ανιχνεύει τα ποικίλα εθνικοπατριωτικά μηνύματα, καθώς και την εικόνα του εθνικού Άλλου, όπως αυτά αναδεικνύονται μέσα από τις «Μαγικές Εικόνες».

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Ο Νικόλαος Τσουρής είναι υποψήφιος διδάκτωρ του Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας του ΔΠΘ. Είναι δάσκαλος-Συντονιστής Εκπαιδευτικού Έργου και Αναπληρωτής Οργανωτικός Συντονιστής του Περιφερειακού Κέντρου Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού (ΠΕ.Κ.Ε.Σ.) Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης. Έχει δίπλωμα μετεκπαίδευσης του Διδασκαλείου «Δημήτρης Γληνός», είναι πτυχιούχος των Τμημάτων Ψυχολογίας της Φιλοσοφικής του Α.Π.Θ και Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και κάτοχος Masters του ΕΑΠ και του Τμήματος Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού των Παρευξείνιων Χωρών του ΔΠΘ. Έχει γράψει τα βιβλία: *Η ελληνορθόδοξη εκπαιδευτική δραστηριότητα στο Βιλαέτι της Αδριανούπολης (19^{ος} αιώνας)* και *Η Περιπέτεια των*

Πειραματικών Σχολείων (1929-2014). Από την ίδρυση στον «πρότυπο» μετασχηματισμό: ΖΗΤΗ 2015.

ΟΝΟΜΑ: Δημήτριος

ΕΠΩΝΥΜΟ: Φεγγομύτης

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Μεταπτυχιακός Φοιτητής Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας

ΙΔΡΥΜΑ: Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*ΟΥΛΚΙΟΥ (ÜLKÜ): Μία τουρκόφωνη εφημερίδα της Κομοτηνής
κατά τη διάρκεια του μεσοπολέμου*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Σχετικά με το περιεχόμενο της ανακοίνωσης θα παρουσιαστεί η τουρκόφωνη εφημερίδα **ΟΥΛΚΙΟΥ (ÜLKÜ)** που εκδιδόταν στην Κομοτηνή κατά τα έτη 1933-36. Θα γίνει αναφορά των ιστορικών στοιχείων της εφημερίδας για την αρχή και το τέλος της έκδοσής της, τους εκδότες της (Φαΐκ Ισμαήλ, Ισμαήλ Σαδίκ), των αριθμό των φύλλων της, τη γενική πολιτική κατεύθυνση της εφημερίδας στην ελληνική και τουρκική πολιτική σκηνή, την γραφή την οποία χρησιμοποιεί (οθωμανική γραφή) καθώς και τη σταδιακή αλλαγή της στο λατινικό αλφάβητο. Επίσης, θα γίνει περιγραφή των θεμάτων που υπάρχουν στα πρωτοσέλιδα της εφημερίδας, όπου απεικονίζεται η γενική κατάσταση της μουσουλμανικής μειονότητας της Θράκης. Τέλος, θα παρατεθούν ορισμένα αντιπροσωπευτικά αποσπάσματα από τα πρωτοσέλιδα της εφημερίδας.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Εκπαίδευση:

1996-1998: Εισαγωγή μέσω Πανελληνίων Εξετάσεων και φοίτηση στη Σχολή Αστυφυλάκων.

2013-2017: Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης. Απόφοιτος του Τμήματος Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού Παρευξείνιων Χωρών - Κατεύθυνση Τουρκικής Γλώσσας και Πολιτισμού.

2017- : Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης - Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας - στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακό Σπουδών: «Σπουδές στην Τοπική Ιστορία – Διεπιστημονικές Προσεγγίσεις» .

Επιστημονικά ενδιαφέροντα: Οθωμανική και Τουρκική Ιστορία, Αρμενική Ιστορία και Λαογραφία, Ιστορία της Θράκης.

ΟΝΟΜΑ: Βασιλική
ΕΠΩΝΥΜΟ: Φίλιου
ΧΩΡΑ: Ελλάδα
ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Υποψήφια διδάκτωρ Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας
ΙΔΡΥΜΑ: Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Η αποκατάσταση των προσφύγων στον προσφυγικό συνοικισμό
«Ρέμβης-Σταθμού» της Κομοτηνής, από το 1923 και μετά*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Αμέσως μετά από τη Μικρασιατική Εκστρατεία και Καταστροφή (Αύγουστος 1922), το ελληνικό κράτος δέχτηκε περίπου 1.220.000 πρόσφυγες από τη Μικρά Ασία, τον Πόντο, την Ανατολική Θράκη κ.α. Από αυτούς, σύμφωνα με την απογραφή του 1928, οι 200.000 περίπου πρόσφυγες εγκαταστάθηκαν στην ελεύθερη Θράκη. Η παρούσα ανακοίνωση αποτελεί μια προσπάθεια της μελέτης των ζητημάτων που σχετίζονται με τα μέτρα για την αποκατάσταση των προσφύγων που έλαβε αρχικά η Επιτροπή Αποκαταστάσεως των Προσφύγων (1923-1930) και κατόπιν η ελληνική πολιτεία (1931 κι εξής), στο πλαίσιο της ομαλής οικονομικής και κοινωνικής ένταξής τους στον πολεοδομικό και κοινωνικό ιστό της πόλης Κομοτηνής.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Η Βασιλική Φίλιου είναι απόφοιτος του Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης, πραγματοποίησε μεταπτυχιακές σπουδές στο πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών «Σπουδές Νοτιοανατολικής Ευρώπης» του Τομέα Διεθνών Σπουδών του Τμήματος Νομικής του Δ.Π.Θ (τίτλος διπλωματικής: *Η προσφυγική εγκατάσταση στο Νομό Ροδόπης (1923-1930): Η περιοχή των Σαπών*) και εκπονεί διδακτορική διατριβή στο Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας του Δ.Π.Θ. Έλαβε μέρος με ανακοίνωση σε επιστημονικά συνέδρια και δημοσίευσε μελέτες σε επιστημονικά περιοδικά και τόμους. Κυρίως ασχολείται ερευνητικά με την αποκατάσταση των προσφύγων στη Θράκη μετά το 1923.

ΟΝΟΜΑ: Ασημάκης
ΕΠΩΝΥΜΟ: Φλιάτουρας
ΧΩΡΑ: Ελλάδα
ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Λέκτορας Ιστορικής Γλωσσολογίας Τμήματος Ελληνικής Φιλολογίας
ΙΔΡΥΜΑ: Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

ΟΝΟΜΑ: Αγγελική
ΕΠΩΝΥΜΟ: Μουζακίτη
ΧΩΡΑ: Ελλάδα
ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Δρ. Βαλκανικής Ιστορίας - Μέλος Ε.ΔΙ.Π
ΙΔΡΥΜΑ: Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

ΟΝΟΜΑ: Χριστίνα
ΕΠΩΝΥΜΟ: Μάρκου
ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Επίκουρη Καθηγήτρια Βουλγαρικής Γλώσσας και Φιλολογίας
ΙΔΡΥΜΑ: Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

ΟΝΟΜΑ: Άνκα

ΕΠΩΝΥΜΟ: Ρατζένοβιτς

ΧΩΡΑ: Σερβία

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Ανώτερη Λέκτορας

ΙΔΡΥΜΑ: Φιλολογική Σχολή Πανεπιστημίου του Βελιγραδίου

ΟΝΟΜΑ: Σπύρος

ΕΠΩΝΥΜΟ: Κιοσσές

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Ε.ΔΙ.Π. Τμήματος Ελληνικής Φιλολογίας

ΙΔΡΥΜΑ: Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Η λόγια ποικιλία της νέας ελληνικής
στο διαβαλκανικό ιστορικό μικροσκόπιο της γλωσσικής επαφής*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Τα λόγια στοιχεία (λεξικές μονάδες, τεμάχια, συνάψεις, διαδικασίες) της σύγχρονης νέας ελληνικής, που αφορούν όλα τα επίπεδα γλωσσικής ανάλυσης (φωνολογία, μορφολογία, σημασιολογία, σύνταξη, πραγματολογία) και το λεξιλόγιο, προέρχονται από προγενέστερη φάση της ελληνικής γλώσσας και στη συγχρονία αποτελούν συνήθως στοιχεία περιφερειακά/αποκλίνοντα/απολιθωματικά και/ή χρησιμοποιούνται κατά βάση στο επίσημο/τυπικό/υψηλό χρηστικό επίπεδο, κυρίως στον γραπτό λόγο, λ.χ. *πτωχοκομείο, ιερά εξέταση, εαρινό εξάμηνο, εν κατακλείδι* κλπ. Σε άλλες περιπτώσεις η λόγια ποικιλία είναι αναγκαστική επιλογή λόγω έλλειψης ανταγωνιστή και/ή σημασιολογικής/πραγματολογικής εξειδίκευσης και σε άλλες είναι προαιρετική συνήθως ως αποτέλεσμα ιδεολογικής επιλογής, λ.χ. *θύρα 7* (Ολυμπιακού) vs *πόρτα σπιτιού, Λευκός Πύργος* vs *άσπρος πύργος, Τράπεζα της Ελλάδας/Ελλάδος*. Η παρούσα εργασία συνεχίζει την εργασία των Φλιάτουρα, Radjenovic, Κιοσσέ, Μάρκου, Μουζακίτη (2018), η οποία, με βάση τη μελέτη περίπτωσης των σερβικών, προτείνει ως στρατηγική εκμάθησης για τη δυσκολία της λόγιας ποικιλίας της ελληνικής στους βαλκανόφωνους μαθητές την αντιπαραβολική μελέτη ανάμεσα στις γλώσσες. Συγκεκριμένα, η παρούσα εισήγηση εξειδικεύεται σε μια νέα οπτική της διαγλωσσικής αντιπαραβολικής μελέτης των ζευγών λόγιας/μη λόγιας ποικιλίας της νέας ελληνικής, λ.χ. *ξηρός/ξερός, υψηλός/ψηλός, θύρα/πόρτα* κ.λπ., σε τέσσερις βαλκανικές γλώσσες διαφορετικής καταγωγής (αλβανικά, βουλγάρικα, σέρβικα και ρουμάνικα) με έμφαση στα ρουμάνικα και τα βουλγάρικα, λ.χ. σέρβικο *nafoza* «άρτος της εκκλησίας» (πβ. *hleb-a* «ψωμί, άρτος»), ρουμανικό *Călcâiul lui Ahile* «αχίλλειος πτέρνα», βουλγαρικό *nafoza* ή *artos* «άρτος της εκκλησίας» (πβ. *hl'ab* «ψωμί, άρτος»), επιχειρώντας να διαπιστώσει τον βαθμό δανεισιμότητας ή διαγλωσσικότητας των λόγιων στοιχείων και να ερμηνεύσει υπό το πρίσμα ιστορικών δεδομένων και συνθηκών γλωσσικής επαφής τα συμπεράσματα που θα προκύψουν, ειδικά για τη ρουμανική (λ.χ. Βαλκανικό Sprachbund κλπ.).

ΣΥΝΤΟΜΑ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ:

Ο Ασημάκης Φλιάτουρας είναι Λέκτορας Ιστορικής Γλωσσολογίας στο Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης. Έχει εκπονήσει

διδασκαλική διατριβή στο Τμήμα Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών με θέμα *Μορφολογική ανάλυση των νεοελληνικών οικονομικών του νομού Αχαΐας*. Έχει περισσότερες από 30 δημοσιεύσεις σε περιοδικά, πρακτικά συνεδρίων, συλλογικούς τόμους και βιβλία, με βασικότερες τη συμμετοχή του στη συντακτική ομάδα του *Λεξικού της αρχαίας ελληνικής γλώσσας* (ΟΕΔΒ) για το Γυμνάσιο και τη συγγραφή του βιβλίου *Η μορφολογική αλλαγή στην ελληνική γλώσσα* (εκδόσεις Πατάκη). Ασχολείται με θέματα ετυμολογίας και διαχρονικής αλλαγής της ελληνικής με έμφαση στη σχέση αρχαίας και νέας ελληνικής, στην ιστορική μορφολογία και στη σχέση της ελληνικής με άλλες γλώσσες.

Η Αγγελική Μουζακίτη είναι διδάκτωρ Βαλκανικής Ιστορίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και από τον Νοέμβριο του 2017 εργάζεται ως ΕΔΙΠ (Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό) στο Τμήμα Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού Παρευξείνιων Χωρών του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης. Εργάστηκε για πέντε χρόνια ως αποσπασμένη φιλόλογος στο Λεκτοράτο Νεοελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου ΑΙ. Ι. Cuza του Ιασίου στη Ρουμανία, όπου ασχολήθηκε τόσο με τη διδασκαλία της νέας ελληνικής γλώσσας ως ξένης σε όλα τα επίπεδα ελληνομάθειας όσο και με το σχεδιασμό και την οργάνωση πολιτιστικών δραστηριοτήτων και επιστημονικών ημερίδων. Έχει δημοσιεύσει άρθρα σε πρακτικά συνεδρίων και επιστημονικά περιοδικά και έχει αναλάβει την επιμέλεια μελετών πάνω σε ζητήματα ταυτότητας και ετερότητας, σύγχρονης βαλκανικής ιστορίας και ιστοριογραφίας αλλά και πάνω σε ζητήματα διδασκαλίας της νέας ελληνικής ως ξένης σε ρουμανόφωνους. Γνωρίζει καλά αγγλικά, ρουμανικά, σερβικά και γερμανικά.

Η Χριστίνα Μάρκου είναι Επίκουρη Καθηγήτρια με γνωστικό αντικείμενο «Βουλγαρική Γλώσσα και Φιλολογία» στο Τμήμα Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού των Παρευξείνιων Χωρών του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης. Τα επιστημονικά και ερευνητικά ενδιαφέροντά της είναι στη σφαίρα της Συγκριτικής Σλαβικής και Βαλκανικής Γλωσσολογίας, της Σημασιολογίας, της Φρασεολογίας και της Εθνογλωσσολογίας.

Η Άνκα Ρατζένοβιτς σπούδασε Νεοελληνική Φιλολογία στο Τμήμα Νεοελληνικών Σπουδών της Φιλολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου του Βελιγραδίου. Η διδακτορική της διατριβή (2017) στην ίδια σχολή είχε ως αντικείμενο την οριστική των παρελθοντικών χρόνων στην νέα ελληνική και σερβική γλώσσα. Υπηρετεί ως Ανώτερος Λέκτορας στο Τμήμα Νεοελληνικών Σπουδών της Φιλολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου του Βελιγραδίου. Ασχολείται ιδιαίτερα με τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας με έμφαση στη συγκριτική μελέτη. Έχει διδακτική εμπειρία στη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας σε Σέρβους φοιτητές στο Τμήμα Νεοελληνικών Σπουδών. Έλαβε μέρος σε διεθνή συνέδρια Γλωσσολογίας και έχει δημοσιεύσει συναφείς με τη γλωσσική εκπαίδευση.

Ο Σπύρος Κιοσσές εργάζεται ως Ε.ΔΙ.Π. Νεοελληνικής Λογοτεχνίας – Δημιουργικής γραφής στο Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας του Δ.Π.Θ. Είναι απόφοιτος του Τμήματος Φιλολογίας του Α.Π.Θ. και ολοκλήρωσε μεταπτυχιακές σπουδές στα κλασικά γράμματα (Αηντς, Μ. Βρετανία) και στην εκπαιδευτική έρευνα (Οξφόρδη, Μ. Βρετανία). Είναι διδάκτορας Νεοελληνικής Λογοτεχνίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και έχει εργαστεί ως μεταδιδακτορικός ερευνητής στο Τ.Ε.Φ. – Δ.Π.Θ. (Δημιουργική Γραφή). Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα εστιάζονται στη

Δημιουργική Γραφή, στη θεωρία και στη διδακτική της λογοτεχνίας, θέματα με τα οποία ασχολήθηκε σε δημοσιεύσεις σε περιοδικά και ανακοινώσεις σε συνέδρια. Είναι συγγραφέας του βιβλίου *Εισαγωγή στη δημιουργική ανάγνωση και γραφή: Η συμβολή της αφηγηματολογίας* (εκδ. Κριτική, 2018).

ΟΝΟΜΑ: Βασίλης

ΕΠΩΝΥΜΟ: Φούκας

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Επίκουρος Καθηγητής Ιστορίας της Νεοελληνικής Εκπαίδευσης

ΙΔΡΥΜΑ: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

ΟΝΟΜΑ: Μενέλαος

ΕΠΩΝΥΜΟ: Τζιφόπουλος

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Εντεταλμένος Διδάσκων στο Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας

ΙΔΡΥΜΑ: Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Εκπαιδευτικός δανεισμός και ο μύθος του Προκρούστη: Το 'παράδειγμα' της εκπαίδευσης των διδασκαλιστών στα Βαλκάνια τον 19ο αιώνα

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Οι Έλληνες, οι Βούλγαροι και οι Τούρκοι κάτοικοι των Βαλκανίων, παρά τις διαφορές στην κουλτούρα ή στη θρησκεία και παρά το γεγονός των σχέσεων κυρίαρχου και υποτελούς, ζουν για μια μεγάλη ιστορική περίοδο όχι μόνο στην ίδια γεωγραφική περιοχή, αλλά και κάτω από τον ίδιο κρατικό οργανισμό. Έτσι, αλληλοεπηρεάζονται σε μια σειρά από ζητήματα της κοινωνικής και οικονομικής ζωής και της κουλτούρας. Σταδιακά αρχίζουν να διαμορφώνουν διαφορετική εθνική ιδεολογία, να αυτονομούνται και να συγκροτούν διακριτές εθνικές και κρατικές οντότητες. Οι επιδράσεις μεταξύ τους, όμως, δεν παρατηρούνται μόνο στην πρώτη περίοδο της μη αμφισβήτησης της οθωμανικής κυριαρχίας, αλλά συνεχίζονται και στον 19ο αιώνα, τον αιώνα των αποσχίσεων και των εθνικιστικών αντιπαραθέσεων.

Την περίοδο αυτή, μάλιστα, που διαμορφώνονται τα κοσμικά - εθνικά εκπαιδευτικά συστήματα και μειώνεται ο ρόλος των εκκλησιαστικών και μοναστηριακών σχολείων, οι αλληλεπιδράσεις και οι αντιγραφές είναι εμφανώς διακριτές στις παιδαγωγικές αντιλήψεις, στον τρόπο οργάνωσης και στο περιεχόμενο των σχολείων. Κατά τον 19ο αιώνα, επίσης, ιδρύονται τα πρώτα δημόσια σχολεία θηλέων, οι πρώτοι γυναικείοι σύλλογοι και εκδίδονται τα πρώτα γυναικεία περιοδικά. Στο ίδιο πλαίσιο, το επάγγελμα της δασκάλας εμφανίζεται και καθιερώνεται ως δημόσιο γυναικείο επάγγελμα τον 19ο αιώνα.

Ανάμεσα στην Ελλάδα, στη Βουλγαρία και στην Τουρκία, παρά τις χρονικές αποκλίσεις, παρατηρείται παράλληλη πορεία αναφορικά με την εμφάνιση του επαγγέλματος της δασκάλας έως την πλήρη κοινωνική αποδοχή της. Τόσο η εκπαίδευση των διδασκαλιστών όσο και οι πρώτες δασκάλες εμφανίζονται αρχικά στους ελληνόφωνους πληθυσμούς, οι οποίοι είναι οι πρώτοι που αποκτούν εθνική και ευρύτερα δυτικότερη αστική συνείδηση.

Στην παρούσα εισήγηση διερευνάται η εκπαίδευση των διδασκαλισσών στις τρεις χώρες κατά τον 19ο αιώνα και ανιχνεύονται οι παράλληλες πορείες και οι αλληλεπιδράσεις στην οργάνωση και στο περιεχόμενο των σχολών εκπαίδευσής τους, ενταγμένες στο ευρύτερο εκπαιδευτικό, κοινωνικο-οικονομικό και ιδεολογικό πλαίσιο.

ΣΥΝΤΟΜΑ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ:

Ο Βασίλης Α. Φούκας είναι Επίκουρος Καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο «Ιστορία της Νεοελληνικής Εκπαίδευσης» στο Τμήμα Φιλοσοφίας-Παιδαγωγικής της Φιλοσοφικής Σχολής του Α.Π.Θ. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα και οι δημοσιεύσεις του εντάσσονται στους τομείς: Ιστορία της αγωγής και των παιδαγωγικών ιδεών, Ιστορία της Εκπαίδευσης, Ιστορία της εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών, Ιστορία της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης στην Ελλάδα, Μεθοδολογικές προσεγγίσεις στην Ιστορία της Εκπαίδευσης, Ιστορία, μνήμη και αφήγηση, Τοπική εκπαιδευτική ιστορία και Ιστορία των σχολείων της Θεσσαλονίκης. Είναι Πρόεδρος του Παραρτήματος Μακεδονίας της Παιδαγωγικής Εταιρείας Ελλάδος, μέλος επιστημονικών παιδαγωγικών εταιρειών και της Διεθνούς Ένωσης Ιστορικών της Εκπαίδευσης (ISCHE) και έχει συμμετάσχει σε επιστημονικά συνέδρια και ημερίδες ως εισηγητής. Στη συγγραφική του δραστηριότητα συγκαταλέγονται μονογραφίες, επιμέλειες επιστημονικών τόμων, συμμετοχές σε συλλογικούς τόμους, δημοσιευμένα επιστημονικά άρθρα και ανακοινώσεις στο πλαίσιο επιστημονικών συνεδρίων και ημερίδων.

Ο Μενέλαος Χαρ. Τζιφόπουλος είναι διδάκτωρ Παιδαγωγικής και Εντεταλμένος Διδάσκων στο Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης. Στο πλαίσιο των επιστημονικών και ερευνητικών του ενδιαφερόντων επιχειρεί τη διερεύνηση ζητημάτων Σχολικής Παιδαγωγικής, Εκπαίδευσης Εκπαιδευτικών και Πρακτικής Άσκησης. Έχει ακαδημαϊκές διακρίσεις, μονογραφίες, δημοσιεύσεις σε αναγνωρισμένα επιστημονικά περιοδικά, σε πρακτικά διεθνών και πανελληνίων συνεδρίων και αρκετές συμμετοχές σε, σχετικά με την ειδίκευσή του, επιστημονικά συνέδρια.

ΟΝΟΜΑ: Καλλιόπη-Άντεια

ΕΠΩΝΥΜΟ: Φραντζή

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Ομότιμη Καθηγήτρια Νεοελληνικής Φιλολογίας

ΙΔΡΥΜΑ: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Αίμος. Ανθολογία Βαλκανικής Ποίησης:
Ένα εγχείρημα άμεσης επικοινωνίας των βαλκανικών λαών

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Η πρωτοβουλία των «Φίλων του περιοδικού Αντί» για την έκδοση της συγκεκριμένης ανθολογίας βαλκανικής ποίησης στηρίχθηκε στην αναγνώριση της αναγκαιότητας επικοινωνίας των λαών των Βαλκανίων, χωρίς τη διαμεσολάβηση των μεγάλων γλωσσών, που ήταν ο συνήθης μεταφραστικός κανόνας. Γι' αυτό το σκοπό

δημιουργήθηκε ένα μεταφραστικό δίκτυο, ικανό να αναλάβει το σύνθετο έργο της μετάφρασης από το κάθε βαλκανικό κράτος προς όλα τα υπόλοιπα. Η ποίηση επιλέχθηκε ως ο προνομιακός τύπος, όπου η επικοινωνία επικεντρώνεται κατά κανόνα στην κοινή ανθρώπινη μοίρα. Έχοντας αναλάβει μεγάλο μέρος του συντονισμού αυτής της πολυσχιδούς εκδοτικής προσπάθειας θα περιγράψω την εμπειρία διαμόρφωσης του μνημειώδους συλλογικού αυτού έργου δίδοντας έμφαση στην οργανωτική μέθοδο αλλά και στο πλήθος διαδικαστικών δυσκολιών που αντιμετώπισε η ολοκλήρωσή του.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Η Καλλιόπη-Άντεια Φραντζή είναι ποιήτρια, φιλόλογος και πανεπιστημιακός. Είναι απόφοιτος του Αμερικανικού Κολλεγίου Ελλάδος (Pierce College). Σπούδασε στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών και είναι διδάκτωρ της Νεοελληνικής Φιλολογίας με μεταπτυχιακές σπουδές στο Πανεπιστήμιο Παρίσι IV στην Σορβόνη. Δίδαξε Νεοελληνική Λογοτεχνία στο Τμήμα Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (1985-2012). Έκτοτε είναι Ομότιμη Καθηγήτρια στο ίδιο πανεπιστήμιο. Συνεργάστηκε με το Τμήμα Θεάτρου του ΑΠΘ και διετέλεσε προσκεκλημένη καθηγήτρια στο Τμήμα Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου της Κύπρου. Εργάστηκε ερευνητικά στο New York University και στο Columbia University της Νέας Υόρκης, Η.Π.Α.

Στα γράμματα εμφανίστηκε το 1975 με την συμμετοχή της στην ποιητική συλλογή «Ποίηση 7» (*Μετά τη σιωπή*). Υπήρξε τακτική συνεργάτρια και συμμετείχε στην συντακτική επιτροπή του περιοδικού *Αντί* από το 1975 έως την διακοπή της έκδοσής του το 2008. Από το 1995 έως το 2008 συμμετείχε στην οργανωτική επιτροπή και συντόνισε την έκδοση *Αίμος. Ανθολογία Βαλκανικής Ποίησης* (6 τόμοι στις εξής γλώσσες: αλβανικά, βοσνιακά, βουλγαρικά, ελληνικά, ρουμανικά, σερβικά), εκδ. «Φίλοι του περιοδικού *Αντί*», 2006-2008. Είναι μέλος του Σωματείου «Θεατρική Συντεχνία», της «Εταιρείας Συγγραφέων», της Πολιτιστικής Εταιρείας «Οι φίλοι του περιοδικού *Αντί*», της μη κερδοσκοπικής Εταιρείας «Μανόλης Αναγνωστάκης» και των «Αρχείων Σύγχρονης Κοινωνικής Ιστορίας».

ΟΝΟΜΑ: Σταματία

ΕΠΩΝΥΜΟ: Φωτιάδου

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Υποψήφια Διδάκτωρ Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας

ΙΔΡΥΜΑ: Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Η ελληνική Μεγάλη Ιδέα σε περιόδους κρίσης: Ο ελληνοβουλγαρικός ανταγωνισμός και η ελληνοτουρκική προσέγγιση στα τέλη του 19^{ου} αιώνα

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Η βουλγαρική εθνική κινητοποίηση, η οποία έλαβε απειλητικές διαστάσεις για τις ελληνικές επιδιώξεις την δεκαετία του 1870 με την ίδρυση της Βουλγαρικής Εξαρχίας, ανάγκασε την Ελλάδα να επαναπροσδιορίσει τις ιδεολογικές της πεποιθήσεις. Σταδιακά, το ελληνικό ιδεολογικό και πολιτικό δόγμα διαχωρίστηκε σε δύο κύριες συνιστώσες: αφενός στην προώθηση της ελληνοτουρκικής συνεργασίας

και αφετέρου στην ήδη επικρατούσα αντίληψη ενός ομόδοξου βαλκανικού συνασπισμού.

Η παρούσα μελέτη επιχειρεί να εστιάσει στις μεταβολές των κυρίαρχων ιδεολογικών τάσεων του ελληνικού κράτους, από την ίδρυση της Βουλγαρικής Εξαρχίας (1872) μέχρι το τέλος της Βαλκανικής κρίσης (1878) με σκοπό να αναδείξει τον ελληνοβουλγάρικο ανταγωνισμό ως τον καθοριστικό παράγοντα για την αναδόμηση της ελληνικής Μεγάλης Ιδέας.

Η ανάλυση των αντιδράσεων του ελληνικού Τύπου τη συγκεκριμένη περίοδο, επιδιώκει να συνεισφέρει σε γενικότερα πλαίσια στην κατανόηση των κυρίαρχων ιδεολογικών τάσεων που διαχώριζαν την ελληνική κοινωνία, και ειδικότερα να προσφέρει μία αντικειμενική προσέγγιση αναφορικά με την σταδιακή απομάκρυνση της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής από το δόγμα της βαλκανικής συνεργασίας. Ταυτόχρονα, η συγκριτική παράθεση και ο διαχωρισμός των ελληνικών εφημερίδων αναφορικά με το ιδεολογικό και πολιτικό υπόβαθρο, θα επικεντρωθεί στις επίσημες πολιτικές απόψεις που εκφράστηκαν κατά την διάρκεια σημαντικών γεγονότων της περιόδου δημιουργώντας έναν συνδετικό κρίκο μεταξύ των εννοιών «ιδεολογικό δόγμα» και «εθνική εξωτερική πολιτική».

Εν κατακλείδι, η ανάλυση των επίσημων πολιτικών και ιδεολογικών θέσεων του ελληνικού Τύπου θα επισημάνει την πολλαπλότητα και τις αποκλίσεις που έλαβε η Μεγάλη Ιδέα από τις διεθνείς εξελίξεις, σε μία περίοδο όπου η αναχαίτιση του Πανσλαβισμού αποτελούσε κοινό συμφέρον τόσο για την Ελλάδα όσο και για την Οθωμανική Αυτοκρατορία.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Η Σταματία Φωτιάδου είναι Υποψήφια διδάκτωρ του Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης. Ολοκλήρωσε τις προπτυχιακές της σπουδές στο τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας του Δ.Π.Θ. και απέκτησε το μεταπτυχιακό της δίπλωμα με τίτλο «Διεθνείς σχέσεις στην νοτιοανατολική Ευρώπη» από το Τμήμα Νομικής του Δ.Π.Θ. Η έρευνά της επικεντρώνεται στην Βαλκανική Ιστορία του ύστερου 19^{ου} αιώνα και ειδικότερα στην ανάλυση του ελληνικού και βουλγάρικου μεγαλοϊδεατισμού, σε περίοδο κρίσης. Η έρευνα επιδιώκει να αναδείξει τις προεκτάσεις των δύο αντικρουόμενων εθνικισμών, όταν το ελληνικό κράτος επεδίωκε την εδαφική επέκταση στις οθωμανικές επαρχίες της Μακεδονίας και Θράκης και οι Βούλγαροι επεδίωκαν την εθνική τους ανεξαρτησία.

ΟΝΟΜΑ: Αναστασία

ΕΠΩΝΥΜΟ: Χαμάτσου

ΧΩΡΑ: Κύπρος

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Ειδική Επιστήμονας στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας

ΙΔΡΥΜΑ: Πανεπιστήμιο Κύπρου

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Κύπρος - Γιουγκοσλαβία 1960-1992

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Στη μελέτη αυτή επιχειρείται η καταγραφή των σχέσεων Κύπρου-Γιουγκοσλαβίας σε μια περίοδο τριών δεκαετιών 1960-1992 (από την περίοδο της ίδρυσης της πρώτης μέχρι τη διάλυση της δεύτερης). Οι σχέσεις των δύο χωρών παρά, τις πολλές κοινωνικοπολιτικές και οικονομικές διαφορές, συνέκλιναν προς μια κοινή στόχευση μέσα στο κίνημα των Αδεσμεύτων, του οποίου και υπήρξαν ιδρυτικά και ηγετικά μέλη. Αυτές οι σχέσεις με αυτούς του άξονες θα εξεταστούν στην ανακοίνωση.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Γεννήθηκα στο Ιδάλιον της Κύπρου. Είμαι απόφοιτος του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών και κάτοχος διδακτορικού τίτλου του Τμήματος Πολιτικών Επιστημών και Ιστορίας του Παντείου Πανεπιστημίου.

Συμμετείχα σε τοπικά και διεθνή επιστημονικά συνέδρια και έχω δημοσιεύσει άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά και τόμους, στην Κύπρο και στο εξωτερικό, για τη Νεώτερη και Σύγχρονη Ιστορία της Κύπρου, την Τοπική Ιστορία και τη Διδακτική της Ιστορίας, τομείς των ερευνητικών μου ενδιαφερόντων.

Εργάστηκα σε ερευνητικά προγράμματα του γαλλικού Πανεπιστημίου Nancy II, του Πανεπιστημίου Αθηνών και ως Μεταπτυχιακή Συνεργάτιδα στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Κύπρου.

Στο ίδιο Τμήμα δίδαξα και διδάσκω ως Ειδική Επιστήμονας, Νεώτερη Ιστορία της Κύπρου, Προφορική Ιστορία και Διδακτική της Ιστορίας.

Υπηρετώ σε σχολεία της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης στην Κύπρο, έχοντας παράλληλα την έρευνα και την επιμέλεια της συγκρότησης του Δημοτικού Ιστορικού Μουσείου και Αρχείου Ιδαλίου.

ΟΝΟΜΑ: Ίλια

ΕΠΩΝΥΜΟ: Χατζηπαναγιώτη-Sangmeister

ΧΩΡΑ: Κύπρος

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Καθηγήτρια Νεοελληνικής Φιλολογίας Τμήματος Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών

ΙΔΡΥΜΑ: Πανεπιστήμιο Κύπρου

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Ο αναγνώστης και ο βιβλιοπώλης του: αναγνώσματα
του ιατροφιλόσοφου Ευθύμιου Αθανασίου στα χρόνια 1788-1810*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Οι έλληνες και ελληνόφωνοι ιατροφιλόσοφοι συγκροτούν μια κοινωνική ομάδα η οποία διαμορφώθηκε κατά τον 18^ο αι. και αξίζει να ερευνηθεί προσεκτικά σε σχέση με τον ρόλο που διαδραμάτισε κατά τη μετάβαση της ελληνικής κοινωνίας, όπως επίσης και άλλων κοινωνιών των Βαλκανίων και της οθωμανικής αυτοκρατορίας, στη νεωτερικότητα. Άνθρωποι με σπουδές σε πανεπιστήμια του εξωτερικού, με γνωριμίες και επιρροή στην κοινωνία των τόπων εγκατάστασής τους και κάτοχοι αξιόλογων βιβλιοθηκών, οι έλληνες και ελληνόφωνοι ιατροφιλόσοφοι συνέβαλαν σημαντικά στο άνοιγμα της ελληνικής και της οθωμανικής κοινωνίας

προς τη Δύση και στην εκκοσμίκευση της ελληνικής σκέψης στα χρόνια του Διαφωτισμού.

Ανάμεσα στους Έλληνες και ελληνόφωνους ιατροφιλοσόφους συγκαταλέγονται επιφανείς μορφές, όπως ο Α. Κοραΐς, ο Γ. Σακελλάριος, ο Μ. Περδικάρης, ο Δ. Αλεξανδρίδης, ο Ι. Βηλαράς και Ν. Πίγκολος. Η μεγάλη όμως μάζα της κοινωνικής αυτής ομάδας απαρτίζεται από πρόσωπα σχεδόν ή εντελώς άγνωστα σήμερα, τα οποία έζησαν και έδρασαν στον ευρύτερο τότε ελληνικό χώρο και όπου αλλού υπήρχε σημαντική ελληνική παρουσία στα Βαλκάνια και στη Διασπορά. Πολλοί από αυτούς εγκαταστάθηκαν στο φαναριώτικο περιβάλλον των Παραδουνάβιων Ηγεμονιών, όπου κάποιοι αναδείχθηκαν σε επιφανή μέλη της επιχώριας, πολυεθνικής κοινωνικής ελίτ, αναπτύσσοντας μάλιστα σημαντική δράση στην πνευματική ζωή, όπως δείχνουν οι περιπτώσεις του Σίλβεστρου Φιλίτη και του Κωνσταντίνου Καρακάσση, ιδρυτικών μελών της Φιλολογικής Εταιρείας του Βουκουρεστίου.

Η παρούσα ανακοίνωση θα εστιάσει στην περίπτωση του σχεδόν άγνωστου γιατρού και τέκτονα Ευθύμιου Αθανασίου, ο οποίος φαίνεται να εκπροσωπεί τον μέσο όρο του Έλληνα ιατροφιλοσόφου της εποχής. Ειδικότερα, η ανακοίνωση θα εξετάσει άγνωστο αρχαιακό υλικό για παραγγελίες ξενόγλωσσων βιβλίων που πραγματοποίησε στα χρόνια 1788-1810 ο Ευθύμιος Αθανασίου, ενώ ήταν εγκατεστημένος στο Ιάσιο. Με βάση το υλικό αυτό, θα διερευνηθούν οι πνευματικοί ορίζοντες του Αθανασίου, ως εκπροσώπου μιας συγκεκριμένης κοινωνικής ομάδας, και ο ρόλος της ομάδας αυτής στη μεταφορά γνώσης και στην πρόσληψη νεωτεριστικών ιδεών.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Η Ίλια Χατζηπαναγιώτη-Sangmeister είναι Καθηγήτρια Νεοελληνικής Φιλολογίας στο Τμήμα Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κύπρου. Βασικές σπουδές στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (πτυχίο Βυζαντινής και Νεοελληνικής Φιλολογίας, 1988) ♦ Μεταπτυχιακές σπουδές (νεοελληνική φιλολογία, ιστορία νοτιοανατολικής Ευρώπης, εθνολογία) στο Πανεπιστήμιο της Βιέννης (Ph.D. 1997) ♦ Εργάστηκε σε ερευνητικά προγράμματα του Κέντρου Νεοελληνικών Ερευνών (Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών/Κ.Ν.Ε., Αθήνα, 1992-1998) και των Institut für Byzantinistik und Neogräzistik και Institut für Romanistik του Πανεπιστημίου Βιέννης (1989, 1994-1996) ♦ Δίδαξε στο Rheinische Friedrichs-Wilhelm Universität της Βόννης ως Λέκτορας των Νεοελληνικών Σπουδών (1997-2002) και στο Πανεπιστήμιο της Βιέννης ως επισκέπτρια Καθηγήτρια (2007) ♦ Υπήρξε υπότροφος του Ωνασείου Ιδρύματος (1991) και διετέλεσε Visiting Research Fellow του Πανεπιστημίου του Princeton (2009) ♦ Διδάσκει στο Πανεπιστήμιο Κύπρου από το 2002. Ερευνητικά ενδιαφέροντα: Ευρωπαϊκός και νεοελληνικός Διαφωτισμός ♦ νεοελληνική λογοτεχνία (17ος-19ος αι.) ♦ ευρωπαϊκή και νεοελληνική ταξιδιωτική γραμματεία ♦ εκδοτική και βιβλιογραφία ♦ ιστορία του βιβλίου και της ανάγνωσης ♦ ιστορία των ιδεών και των εννοιών ♦ πολιτισμική ιστορία (18ος-19ος αι.). Για τις επιστημονικές δημοσιεύσεις της βλ. <https://ucy.ac.cy/dir/el/component/comprofiler/userprofile/ilia>

ΟΝΟΜΑ: Στέλλα Σπ.

ΕΠΩΝΥΜΟ: Χελιδώνη

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Επίκουρη Καθηγήτρια Νεοελληνικής Φιλολογίας με έμφαση στην Πρώιμη Γραμματεία Τμήματος Ελληνικής Φιλολογίας

ΙΔΡΥΜΑ: Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Ένας Σέρβος στον θρόνο του Οικουμενικού Πατριαρχείου.

Οι αφηγήσεις του γεγονότος και η σημασία τους

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Χρονικές διηγήσεις και Πατριαρχικές ιστορίες μαρτυρούν την άνοδο στον θρόνο του Οικουμενικού Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως, με απόφαση του Σουλτάνου Μεχμέτ του Πορθητή το 1475, ενός Σέρβου ιερομόναχου, που έμεινε στην ιστορία ως ο Οικουμενικός Πατριάρχης Ραφαήλ Α΄. Στην ανακοίνωση παρουσιάζονται τα αφηγηματικά κείμενα που εξιστορούν το γεγονός και εξετάζεται η ιστορική και η γραμματολογική σημασία τους. Ειδικότερα, σε σχέση με το γεγονός, α) σχολιάζεται η στάση των Ελλήνων, καθώς και β) το αν η πρόσληψή του εκ μέρους τους αντιστοιχεί ή όχι με την εικόνα που είχαν διαμορφώσει οι Βυζαντινοί για τους Σέρβους και γ) εξετάζεται η σημασία του γεγονότος τόσο στο πλαίσιο της ζωής των Ελλήνων της Κωνσταντινούπολης, αλλά και εν γένει των υπόδουλων Ελλήνων, μέσα στην πρώτη εικοσιπενταετία μετά την Άλωση, όσο και στο πλαίσιο των σχέσεων μεταξύ των τουρκοκρατούμενων ομόθρησκων Σέρβων και Ελλήνων. Αφ' ετέρου, διερευνάται η σημασία, από αφηγηματική και γλωσσική άποψη, των πρώιμων αυτών νεοελληνικών κειμένων που παραδίδουν όσα συνέβησαν.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Η Στέλλα Σπ. Χελιδώνη είναι Επίκουρη Καθηγήτρια Νεοελληνικής Φιλολογίας με έμφαση στην Πρώιμη Γραμματεία στο Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης. Σπούδασε στο Τμήμα Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και στην École des Hautes Études en Sciences Sociales (E.H.E.S.S. – Παρίσι, Γαλλία), όπου μαθήτευσε δίπλα στον θεωρητικό της λογοτεχνίας Claude Bremond. Κύρια επιστημονικά και ερευνητικά ενδιαφέροντά της αποτελούν η βυζαντινή δημόδης και η πρώιμη νεοελληνική γραμματεία (ιδιαίτερα το δημόδες βυζαντινό ερωτικό μυθιστόρημα), η έκδοση υστεροβυζαντινών και νεοελληνικών κειμένων, η σημειολογία των αφηγηματικών παραδόσεων, η θεωρία της λογοτεχνίας, η ελληνική και δυτικοευρωπαϊκή ρητορική παράδοση, η σχέση της πολιτικής και της κοινωνικής ιστορίας καθώς και της ιστορίας των ιδεών και της φιλοσοφίας με τη νεοελληνική λογοτεχνία.

Ενδεικτικά δημοσιεύματα: *Το πρότυπο και η ποιητική του μεσαιωνικού μυθιστορήματος «Διήγησις εξάιρετος Βελθάνδρου του Ρωμαίου*, «Velthandros and Chrysantza: A Precursor of the European Fantastic Roman», «Τα μοτίβα της ερωτικής θεματικής σε έργα της πρώιμης νεοελληνικής γραμματείας: υπερεθνικά στερεότυπα ή δείκτες της ελληνικής πολιτισμικής ταυτότητας των συγγραφέων;», «Μια εκκλησιαστική παράδοση κρυμμένη στο “Κοινωνικόν Μυθιστόρημα” του Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη *Η Φόνισσα*», «Το διήγημα του Γ. Βιζυηνού *Μεταξύ Πειραιώς και Νεαπόλεως* και το ζήτημα του ειδολογικού χαρακτήρα του», «*Η ζωή εν*

τάφω του Στράτη Μυριβήλη: Μια σημειωτική προσέγγιση ως προς την πρόσληψη του έργου ή ένα έργο ανοιχτό στην περιπέτεια της ανάγνωσης».

ΟΝΟΜΑ: Μαρία

ΕΠΩΝΥΜΟ: Χουλιάρα

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Υποψήφια Διδάκτωρ Τμήματος Ελληνικής Φιλολογίας

ΙΔΡΥΜΑ: Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Ο Ελληνισμός και τα Βαλκάνια ανάμεσα στη νεοτερικότητα
και την παράδοση τον 18^ο αιώνα:*

Η περίπτωση του Ευγένιου Βούλγαρη και του μαθητή του Ιώσηπου Μοισιόδακα

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Τον 18^ο αιώνα οι ελληνόφωνοι πληθυσμοί στην Οθωμανική Αυτοκρατορία έρχονται σε επαφή με το ιδεολογικό ρεύμα του Διαφωτισμού. Ο Ευγένιος Βούλγαρης θεωρείται από την πλειονότητα των ερευνητών του ως ο εισηγητής των ιδεών του Διαφωτισμού και των επιστημών στα καθ' ημάς. Με το εκπαιδευτικό του έργο και τους «νεωτερισμούς» που εισήγαγε συνέβαλε στη σύνδεση της ελληνικής παιδείας με την ευρωπαϊκή σκέψη. Το 1753, πλούσιος σε εκπαιδευτική εμπειρία από τη θητεία του ως Σχολάρχης στην Μαρουτσαία Σχολή των Ιωαννίνων και στην Κοζάνη, γνωστός για τη ρηξικέλευθη για την εποχή του διδασκαλία, αναλαμβάνει τη Σχολαρχία της Αθωνιάδας. Στον κατάλογο των μαθητών του συγκαταλέγεται και ο Ιώσηπος Μοισιόδαξ από την Τσερναβόδα. Ο Ιώσηπος απογοητευμένος από την «πτωχή διδασκαλία» που συνάντησε κατά την περιπλάνησή του σε ελληνικά εκπαιδευτικά κέντρα, προκειμένου να ικανοποιήσει τη δίψα του για μάθηση βρίσκει ενδιαφέρον στο αναμορφωμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα της Αθωνιάδας όπου, κατά τη διετή του παραμονή, έρχεται συστηματικά σε επαφή με τον Διαφωτισμό. Μετά τη φοίτησή του στην Αθωνιάδα συνεχίζει τις σπουδές του διευρύνοντας τους πνευματικούς του ορίζοντες στην Πάδοβα και προσεγγίζει με διαφορετικό τρόπο τη νεοτερικότητα. Μαθητής και δάσκαλος, χωρίς μεγάλη διαφορά στην ηλικία, δραστηριοποιούνται εκπαιδευτικά, στον υπό την οθωμανική κατοχή ελλαδικό χώρο ο Ευγένιος και στις παραδουνάβιες χώρες ο Ιώσηπος, συντελώντας στην αναμόρφωση της ελληνικής παιδείας και την πνευματική αλλαγή στον ελλαδικό κόσμο και στα Βαλκάνια.

Κοινός τόπος στο βίο τους είναι ότι η νεωτερίζουσα διδασκαλία τους δεν γινόταν αποδεκτή στις σχολές που είχαν αναλάβει τη Σχολαρχία. Η εισαγωγή των νέων επιστημονικών επιτευγμάτων στα εκπαιδευτικά τους προγράμματα προκαλούσε αντιδράσεις στους συντηρητικούς κύκλους, με αποτέλεσμα την απομάκρυνση από τα καθήκοντά τους.

Στην παρούσα ανακοίνωση θα γίνει μια σύντομη αναφορά στη συμβολή των δύο αυτών μεγάλων λογίων ανδρών στην πολιτισμική ανανέωση του ελληνισμού και των Βαλκανίων κατά τον 18^ο αιώνα, μέσα από την σύγκρουσή τους με την «παράδοση».

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Σπουδές:

2006-2011: Πτυχίο Ελληνικής Φιλολογίας (Ειδ. Μεσαιωνική και Νεοελληνική Φιλολογία), Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

2011-2013: Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

2014-σήμερα: Υποψήφια διδάκτωρ Τμήματος Ελληνικής Φιλολογίας, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

Ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια: «Κρίση πνευματική, κρίση θρησκευτική – πολιτική στον ελληνικό κόσμο: Η παρέμβαση του Ευγένιου Βούλγαρη», «Η Collectio Epistolica του Ευγένιου Βούλγαρη και οι διακειμενικές σχέσεις της με τις Επιστολές του Αλέξανδρου Μαυροκορδάτου», «Το άνοιγμα του Ευγένιου Βούλγαρη στην κοινωνία και στη σύγχρονη του πραγματικότητα μέσα από τα έργα του *Σχεδιάσμα περί της ανεξιθρησκείας και Αδολεσχία Φιλόθεος*», «Διερεύνηση της ταυτότητας του φιλοσόφου Ευγένιου Βούλγαρη όπως διαφαίνεται στο έργο του *Τα αρέσκοντα τοις φιλοσόφοις*».

ΟΝΟΜΑ: Φωτεινή

ΕΠΩΝΥΜΟ: Χριστακούδη-Κωνσταντινίδου

ΧΩΡΑ: Βουλγαρία

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Επίκουρη Καθηγήτρια

ΙΔΡΥΜΑ: Πανεπιστήμιο της Σόφιας «Άγιος Κλήμης της Αχρίδας»

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

*Εθνικές και Βαλκανικές ιδιαιτερότητες της αισθητικής
του ελληνικού ποιητικού Συμβολισμού*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Ο ελληνικός ποιητικός Συμβολισμός καθιερώθηκε στα σύνορα δύο αιώνων και εμπλούτισε την Ελληνική λογοτεχνία από αισθητική, φιλοσοφική και μετρική άποψη. Τα γαλλικά και γερμανικά ποιητικά πρότυπα, τα οποία ακολούθησε, λειτουργούν σαν παραδείγματα υψηλής τέχνης, αλλά ο ελληνικός ποιητικός συμβολισμός, όπως θα δούμε, δεν τους είναι απόλυτα «πιστός». Η ελληνική ποίηση από το τέλος του 19^{ου} αιώνα μέσω των αισθητικών ποιημάτων του Γρυπάρη, της ηδονιστικής ποίησης του Μαλακάση, της λυρικής φωνής του Πορφύρα και τους δραματικούς στίχους του Χατζόπουλου παραμένει βαθιά ελληνική, συνδεδεμένη με τις αρχαίες παραδόσεις και κοσμοθεωρία της όμορφης μεσογειακής Ελλάδας. Ο Κωνσταντίνος Χατζόπουλος (1868-1920), ο Ιωάννης Γρυπάρης (1872-1942), ο Μιλτιάδης Μαλακάσης (1869-1943), ο Λάμπρος Πορφύρας (1878-1932), ο Λορέντζος Μαβίλης (1860-1912) κ.α. εμβαθύνουν στον κόσμο του καθαρού ονείρου, οδηγούμενοι από την επιθυμία να αναστήσουν την ποιητική δύναμη του λόγου και μέσω της υποβλητικότητάς του να αποκαλύψουν τα μυστικά του σύμπαντος, τα οποία είναι κλειδωμένα στις μουσικές του αντιστοιχίες.

Οι ποιητές της γενιάς του '90 του 19^{ου} αιώνα σφραγίζουν την αισθητική επανάσταση, η οποία άρχισε στη Γαλλία και κατέλαβε όλη την Ευρώπη. Νομίζω ότι στις βαλκανικές παραλλαγές του Συμβολισμού, όσο έντονα και να παρατηρείται η απομάκρυνση από την πραγματικότητα στο φημισμένο πύργο από ελεφαντόδοντο,

ταυτόχρονα διατηρείται η επίμονη επαφή με αισιόδοξες ιδέες, εμπνευσμένες από την αγάπη για τη ζωή - έτσι τα βόρεια τοπία ζεσταίνονται από τον καυτερό ήλιο του Νότου, τα έντονα χρώματα και οι ισχυρές ηχητικές αντιλήψεις συναντιούνται σε έναν υπέροχο ποιητικό χώρο που παρεμβάλλεται και η συναισθησία.

Στο πλαίσιο του μύθου του Πλάτωνα για τη σπηλιά, ο υπαρκτός κόσμος θεωρείται κακό αντίγραφο του φωτεινού, χαρούμενου, μακρινού και, πιθανότατα, μη εφικτού για τον άνθρωπο, αλλά παρόλα αυτά, δυνατικός, ιδανικός κόσμος. Η αισιόδοξη αυτή πλευρά της ελληνικής ποίησης, όσο και αν είναι θολή στο έργο του Πορφύρα και πιο έντονη στο έργο του Χατζόπουλου, δίνει ζωντάνια στα ποιήματά τους. Παρόμοιες αντιλήψεις παρατηρούνται και στη δημιουργία του Βούλγαρου ποιητή Χρίστο Ιάσενοβ. Για «ιδιόρρυθμη αισιόδοξη απαισιοδοξία» η οποία συναντιέται στο έργο του Σέρβου Συμβολιστή Μάτεϊ Ράκιτς μιλάει η ερευνήτρια του φαινομένου καθ. Λίλια Κίροβα, αναφέροντας και τις εξάισιες περιγραφές της φύσης του Κροάτη ποιητή Ιόβαν Ντούτσιτς («Φωτεινό ηλιοβασίλεμα»). Εκείθεν και ο εντελώς προσωπικός χαρακτήρας του Συμβολισμού στον χώρο της βαλκανικής ποίησης.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Σπουδές:

1996-2001: Πτυχίο Βαλκανικών Σπουδών, Πανεπιστήμιο της Σόφιας Άγιος Κλήμης της Αχρίδας (Sofia University St. Kliment Ohridski)

2003-2006: Διδακτορικό με θέμα *Οι μοντέρνες λογοτεχνικές τάσεις και η ελληνική ποίηση (στις πρώτες δεκαετίες του 20^{ου} αιώνα)*, Ινστιτούτο Βαλκανολογίας, Βουλγαρική Ακαδημία Επιστημών

Επαγγελματική εμπειρία:

Ιανουάριος 2005 έως και σήμερα:

Επίκουρη Καθηγήτρια στο Πανεπιστήμιο της Σόφιας Άγιος Κλήμης της Αχρίδας (Sofia University St. Kliment Ohridski), Έδρα Γενικής, Ινδοευρωπαϊκής και Βαλκανικής Γλωσσολογίας

ΟΝΟΜΑ: Ελένη

ΕΠΩΝΥΜΟ: Χριστοδουλάκη

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος Δημιουργικής Γραφής

ΙΔΡΥΜΑ: Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Ο Δ. Χατζής από τη σελίδα στο σανίδι. Αφηγηματολογική προσέγγιση της δραματοποίησης του Τέλους της μικρής μας πόλης

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Κύριο θέμα της ανακοίνωσης αποτελεί η μελέτη και η προσπάθεια προσέγγισης της απάντησης στο ερώτημα: κατά πόσο η θεατρική μεταφορά ενός πεζού κειμένου αποδίδει στην ολότητα της το εννοιολογικό περιεχόμενο του; Ως σημείο αναφοράς για τη μεταφορά πεζού σε θεατρικό λόγο εξετάζεται ένας από τους μεγαλύτερους έλληνες διηγηματογράφους της μεταπολεμικής περιόδου με ιδιαίτερους δεσμούς με τα Βαλκάνια, ο Δημήτρης Χατζής (1913-1981), και

συγκεκριμένα η συλλογή διηγημάτων του *Το τέλος της μικρής μας πόλης*. Επιχειρείται αφηγηματολογική ανάλυση του διηγήματος του Δ. Χατζή «Μαργαρίτα Περδικάρη» σε συνάρτηση με το θεατρικό κείμενο του Γεράσιμου Σταύρου *Καληνύχτα Μαργαρίτα*. Ενώ παράλληλα επιχειρείται η αφηγηματολογική ανάλυση του διηγήματος του Δ. Χατζή «Ο Ντετέκτιβ» σε συνάρτηση με τη συγκριτική αφηγηματολογική ανάλυση του διηγήματος με το εγχείρημα δραματοποίησης του από την εισηγήτρια. Η ανακοίνωση εστιάζει κατά κύριο λόγο στην κειμενική ανάλυση δύο ειδών λόγου, του θεατρικού και του πεζού. Ως εργαλειακός άξονας της προσέγγισης χρησιμοποιήθηκε η θεωρία της αφηγηματολογίας. Μη μένοντας μόνο στο αυστηρό πλαίσιο της, που προσδιορίζει κατά κύριο λόγο την ανάλυση του αφηγηματικού λόγου όσον αφορά στα γλωσσικά του στοιχεία, αλλά εξετάζοντας την με την ευρύτερη θεώρηση του τρόπου με τον οποίο γίνεται η παραγωγή και η πρόσληψη των αφηγήσεων, η θεωρία της αφηγηματολογίας μπορεί να φανεί ιδιαίτερα διαφωτιστική στη συγκριτική ανάλυση διαφορετικών ειδών λόγου.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Η Ελένη Χριστοδουλάκη έλαβε μεταπτυχιακό δίπλωμα από το μεταπτυχιακό πρόγραμμα «Δημιουργικής Γραφή» του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας και είναι θεατρική συγγραφέας.

ΟΝΟΜΑ: Κυριακή

ΕΠΩΝΥΜΟ: Χρυσομάλλη-Henrich

ΧΩΡΑ: Γερμανία

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Εντεταλμένη με τη διδασκαλία της Ελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας

ΙΔΡΥΜΑ: Christian-Albrechts-Universität zu Kiel

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

Το γεφύρι με τις τρεις καμάρες του *Ισμαήλ Κανταρέ και το ελληνικό δημοτικό τραγούδι* Το γιοφύρι της Άρτας: *συγκλίσεις και αποκλίσεις*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Ο Αλβανός συγγραφέας Ισμαήλ Κανταρέ είναι παρών στην ελληνική βιβλιογορά με τουλάχιστον 25 μεταφρασμένα βιβλία, μυθιστορήματα, διηγήματα, ποιήματα κ. ά. Το 1989 εξέδωσε *Το γεφύρι με τις τρεις καμάρες (Ura me tri harqe)*, κείμενο στο οποίο ενσωμάτωσε μυθιστορηματικά τον θρύλο/την παραλογή του *Γιοφυριού της Άρτας*, ο οποίος είναι και σε μας πλατιά διαδεδομένος και πολύ αγαπητός. Στην προκειμένη περίπτωση ενδιαφέρον έχει βέβαια να διαπιστώσει κανείς με ποιο τρόπο χειρίστηκε ο συγγραφέας τον θρύλο, πού συγκλίνει και πού αποκλίνει από την ελληνική παράδοση, ισχυριζόμενος μάλιστα ότι το θέμα κατάγεται από την Αλβανία, σε αντίθεση προς τον Νικόλαο Πολίτη που δηλώνει ότι οι υπόλοιποι βαλκανικοί λαοί παρέλαβαν από τα ελληνικά τον μύθο. Πρόκειται για μια αλληγορία και προσπάθεια «εκμοντερνισμού» του σχετικού μύθου, πράγμα το οποίο μπορεί να λάβει χώρα μόνο σε μια εποχή που είναι ακόμη δεκτική σε παρόμοια συμφραζόμενα. Έτσι, τοποθετεί το κείμενό του σε ένα καθαρά δηλωμένο χρονικό πλαίσιο, στο έτος 1377, όταν πρόκειται να αναγερθεί μια πέτρινη γέφυρα, και τα αντίθετα συμφέροντα μιας «Εταιρείας Πορθμείων» και μιας «Εταιρείας Γεφυριών και Δρόμων» οδηγούν

στη συμφορά: Η δολιοφθορά που επιφέρει η πρώτη εταιρεία στη χτιζόμενη γέφυρα τιμωρείται από τη δεύτερη με το «χτίσιμο» μέσα σε μια καμάρα του δολιοφθορέα. Ήδη γίνεται φανερή η αλλοίωση του θρύλου, ο οποίος αποκτά στοιχεία πρωτοκαπιταλιστικής οικονομικής οργάνωσης. Το κείμενο, σε πρωτοπρόσωπη αφήγηση από το στόμα και ιδίως με τη γλώσσα ενός μοναχού, αντιτίθεται στα μοντερνιστικά στοιχεία του περιεχομένου.

Είχα την τύχη να κατέχω μια γερμανική μετάφραση του κειμένου και να βρω πρόσφατα αντίστοιχη ελληνική για να διαπιστώσω με έκπληξη πως διαφέρουν σε αρκετά σημεία, γεγονός στο οποίο θα αναφερθώ – αλλά φυσικά μια τέτοια σύγκριση θα ήταν πιο αξιόπιστη και ενδιαφέρουσα, αν θα μπορούσε κανείς να παραβάλει τις μεταφράσεις με το πρωτότυπο κείμενο. Καθώς όμως δεν ξέρω αλβανικά, θα περιοριστώ συγκριτικά στα ενδοκειμενικά σημεία τριβής.

Θα γίνει σύντομα λόγος και στις δραματοποιήσεις της παραλογής στον ελληνόφωνο χώρο από επώνυμους μάλιστα λογοτέχνες, τους Βουτιεριδή, Χορν, Θεοτοκά και Καζαντζάκη, στο κείμενο του οποίου βασίστηκε η όπερα *Πρωτομάστορας* του Μανόλη Καλομοίρη.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Σπουδές στο Τμήμα Μ.Ν.Ε.Σ. του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.
Διδακτορική διατριβή στο Πανεπιστήμιο Αμβούργου (επιβλέπων καθηγητής Α. Καμπύλης).

Συμμετοχή σε συνέδρια και δημοσιεύσεις σε επιστημονικά περιοδικά πάντοτε σε σχέση με τη θεωρία της λογοτεχνίας και την εφαρμογή της σε νεοελληνικά κείμενα.

Διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας και λογοτεχνίας στο Πανεπιστήμιο του Κιέλου.

Μεταφράσεις από τα γερμανικά:

Franz K. Stanzel, *Θεωρία της αφήγησης*, 1999

Christa Wolf, *Ένα πρότυπο παιδικής ηλικίας*, 2006

Christa Wolf, *Μοιρασμένος ουρανός*, 2009

Siegfried Lenz, *Γραφείο απολεσθέντων αντικειμένων*, 2010

Wolfgang Beutin κ. ά., *Ιστορία της γερμανικής λογοτεχνίας*, 2016

ΟΝΟΜΑ: Μαρία

ΕΠΩΝΥΜΟ: Ψάχου

ΧΩΡΑ: Ελλάδα

ΙΔΙΟΤΗΤΑ: Διδάκτωρ Νεοελληνικής Φιλολογίας

ΙΔΡΥΜΑ: Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Αχαΐας

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ:

«Ένα ιστορικό ζήτημα μπορεί να γίνει τόσο πολυσήμαντο, ώστε να εκχωρηθεί στη δικαιοπραξία της ποίησης» (Μίμης Σουλιώτης)

*Ο αντίκτυπος της σχέσης Ελλήνων της μετεμφυλιακής περιόδου
με τους γειτονικούς βαλκανικούς λαούς και η σύγχρονη βαλκανική τραγωδία
στην ελληνική μεταπολεμική πεζογραφία και ποίηση (Ερμηνευτικό σχέδιασμα)*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Στόχος της παρούσας ανακοίνωσης είναι, μέσω μιας αντιπροσωπευτικής ερμηνευτική καταγραφής δημιουργών και έργων, να αναδείξει τα όρια και τους τρόπους που η ελληνική μεταπολεμική πεζογραφία και ποίηση προσέλαβαν και απέδωσαν τη σχέση του ελληνικού λαού με τους λαούς των Βαλκανικών κρατών σε δυο κρίσιμες ιστορικά περιόδους. Αρχικά, μετά το τέλος του ελληνικού εμφυλίου και κατά το ταξίδι διαφυγής πολλών Ελλήνων πολιτικών προσφύγων σε χώρες του Ανατολικού Συνασπισμού, και στη συνέχεια κατά τη διάρκεια των εξελίξεων της διάσπασης των Βαλκανίων (1990). Μια προσεκτική περιδιάβαση σε ένα δυναμικό λογοτεχνικό πεδίο, που διαρκώς εμπλουτίζεται, αναδεικνύει μιαν αμφίδρομη δυναμική σχέση επικοινωνίας, αλλά και αντιπαράθεσης μεταξύ των λαών με σημεία αφοράς σε κυρίαρχους αξιακούς κώδικες πολιτικής ηθικής.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Η Μαρία Ψάχου είναι Φιλολόγος, διδάκτωρ Νεοελληνικής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Ζει και εργάζεται στην Πάτρα ως μόνιμη εκπαιδευτικός στη Μέση Εκπαίδευση, ενώ παράλληλα έχει διδάξει με σύμβαση 407 στο Τμήμα Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών με αντικείμενο τη Μεταπολεμική Λογοτεχνία. Το κυρίως ερευνητικό της πεδίο αφορά στην Μεταπολεμική Λογοτεχνία, ποίηση και πεζογραφία και έχει παρουσιάσει μελέτες της στο Colloquium του Τμήματος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών, αλλά και στο Μεταπτυχιακό Τμήμα του. Είναι υπό έκδοση η διδακτορική της διατριβή για την Ποιητική Γενιά του '70 (εκδόσεις Κέδρος) (προσβάσιμη στο ΕΚΤ), ενώ έχουν δημοσιευτεί πολλές μελέτες της σε περιοδικά και συλλογικές εκδόσεις. Μέρος του δημοσιευμένου έργου της υπάρχει στο academia.edu.

ΣΥΝΕΔΡΟΙ

Avginova-Nikolova Emiliya	14
Bakuleva Olga	15
Blagojević Gordana	16
Bzinkowski Michał	17
Costea Iuliana	18
Çete Asli	18
Chikovani Ana	19
Demirözü Damla	20
Dikin Georgi	21
Dinu Tudor	22
Georgieva Tina	24
Kelağa Ahmet İbrahim	25
Klimova Ksenia	26
Konstantinova Yura	27
Kostić Pahnoglu Tamara	28
Tkalac Dragana - Basic Maya -Kostić Antonina	28
Mihaylova Zdravka	30
Miotto Marco	31
Moennig Ulrich	32
Morfakidis Motos Dimitris Miguel	34
Moscu Georgiana Xanthula	34
Mutavdžić Predrag - Καμπούρης Αναστάσιος	35
Payır Sada	36
Petrescu Ștefan	37
Popova Neli	38
Scalora Francesco - Vuturo Francesca Paola	39
Sfirschi-Lăudat Margareta	40
Simonova-Grozdeva Velichka - Hristova Mariya	42
Şişmanoğlu Şehnaz Şimşek	43
Sotirova Nataliya	44
Stojičić Vojkan - Λαμπροπούλου Μάρθα - Milojević Ivana - Dmitrović Dina	45
Uncu Edith	47
Vassileva Elmira	48
Vounchev Boris - Strikova Irina	49
Yordanova-Petrova Desislava	50
Αθανασοπούλου Αφροδίτη	51
Αλεξιάδης Μηνάς	52
Αλεξιάδου Θεοδούλη (Λίλυ)	53
Αλεξίου Μαρία	54
Αμοιρίδου Μαρία	55
Αμοιρίδου Στεφανία	56
Αντωνίου Μιχαέλα	57
Αρβανιτάκη Αικατερίνη	58
Βαγγελοκόστας Γιάννης	59
Βαλσαμίδης Πασχάλης	60

Βαρβούνης Μανόλης Γ.	61
Βαρελάς Λάμπρος	62
Βασιλειάδης Βασίλης	63
Βασιλειάδης Παύλος - Παπαευθυμίου Ευανθία	64
Βόγλη Ελπίδα	65
Βουτσά Στυλιανή	67
Βρούτση Ιουλιανή	68
Γαλανάκης Αθανάσιος Β.	69
Γεωργακάκη Κωνσταντζα	70
Γεωργιάδου Ζωή	71
Γεωργίου Ελένη	72
Γεωργιτσογιάννη Ευαγγελία	74
Γιαννάτου Αγγελική	75
Γραβάνης Στέφανος	76
Δαλκαβούκης Βασίλης - Αποστολίδου Αλίκη	78
Δεληγιάννης Χρήστος - Χαράλαμπος Μπαμπούνης	79
Δημάση Μαρία - Μουζακίτη Αγγελική	81
Δημητρακάκης Γιάννης	82
Θεολόγου Χρύσα	83
Ιακωβίδου Σοφία	84
Ιωάννου Κυριάκος	85
Καραβασίλη Μαρία	86
Καρακώστα Κωνσταντίνα	86
Καράμπελας Σάββας	88
Καραντζόλα Ελένη - Παπαϊωάννου Αναστάσιος	88
Καργιώτης Δημήτρης	90
Καρρά Άνθη - Σαλακίδης Γιώργος	91
Κατσιαρδή-Hering Όλγα	92
Καψωμένος Ερατοσθένης	94
Κιορίδης Ιωάννης	95
Κιοσσές Σπύρος - Σχοινά Κατερίνα	97
Κόκκορης Δημήτρης	98
Κόνια Ελπίδα	100
Κονταλή Αθηνά	101
Κοντογεώργη Θεοδώρα	102
Κότσικας Δημήτριος	103
Κούγκουλος Θανάσης Β.	104
Κούζας Γιώργος	106
Κουζίνη Μαρία-Ελένη	107
Κουντουράκης Δημήτριος	108
Κουρμαντζή Ελένη	109
Κράββα Βασιλική	110
Κράββας Γεώργιος	112

Κυρκούδης Θεόδωρος	113
Κωστακιώτης Γιώργος	114
Κωτόπουλος Τριαντάφυλλος - Βακάλη Άννα - Χατζηπαναγιωτίδη Άννα	115
Λαδογιάννη Γεωργία	118
Λαμπίρης Φώτιος	118
Λενακάκης Ανδρέας	119
Λίτινα Μαρία	120
Λούρη Χριστίνα	121
Μαθιουδάκης Νίκος - Γιωτοπούλου Δήμητρα	123
Μαντούβαλος Ίκαρος	124
Μαραζόπουλος Πέτρος	126
Μάρκου Αικατερίνη	127
Μαυρέλος Νικόλαος	128
Μαχά-Μπιζούμη Νάντια	130
Μηνάογλου Χαράλαμπος	131
Μιχάλαγα Δέσποινα	132
Μοίρας Λεωνίδα	133
Μότσιος Γιάννης	133
Μουζάκης Στυλιανός	134
Μουσικούδη Ιωάννα	135
Μπακιρτζής Ιωάννης	136
Μπάντιου Μαρίνα	137
Μπάρκας Παναγιώτης	139
Μπαρούτα Ευανθία - Ξέρρα Κωστάντω	140
Μπελόκα Σοφία	142
Μπουκάλας Παντελής	143
Μπουμπάρης Νικόλαος	143
Ναξίδου Ελεονώρα	144
Νεραντζής Ιωάννης	145
Νιάρος Σωκράτης	147
Νικολαΐδου Αφροδίτη - Βενάκη Ηλέκτρα	148
Νικολάου Αναστασία	149
Νικολάου Πασχάλης	150
Ντινούδη Σταυρούλα	151
Ξέρρα Κωστάντω	152
Ορφανού Αλεξία - Καραβασίλη Μαρία	153
Ορφανού Αλεξία	154
Παλάγκας Μιχαήλ	155
Παναγόπουλος Γεώργιος	156
Παπαδόπουλος (Papadopol)	
Γεώργιος Αλέξανδρος (George Alexandru)	157
Παπαστάθη Δέσποινα	158
Παρασκευά Ευσταθία	159

Πασχάλης Μιχαήλ	160
Πετρίδης Αντώνης	162
Πέτσα Βασιλική	163
Πούχγερ (Puchner)Βάλτερ (Walter)	164
Πυλαρινός Θεοδόσης	165
Ρούμπος Δημήτριος	166
Ρούσσου Βαρβάρα	167
Σαμπατακάκης Βασίλης	168
Σαρτόρι Έλενα	169
Σέργης Μανόλης Γ.	170
Σκορδύλης Κώστας	171
Σκουλίδας Ηλίας	172
Σοφού Άλκηστη	172
Σταματοπούλου-Βασιλάκου Χρυσόθεμις	173
Στράτη Πηνελόπη	175
Στρατηγόπουλος Δημοσθένης	176
Συμεωνίδου Πολυξένη - Μακρυδήμας Βασίλης	177
Σφοίνη Αλεξάνδρα	179
Τζελέπης Δημήτρης	180
Τζιβάρα Παναγιώτα	180
Τσάιτα-Τσιλιμένη Βάλια	181
Τσαπανίδου Αναστασία	182
Τσιγάρας Γεώργιος	184
Τσιόδουλος Στέφανος	185
Τσιότρας Βασίλειος	185
Τσιριμώκου Ελισάβετ (Λίζυ)	187
Τσοτσορού Αλίκη	188
Τσούπρου Σταυρούλα	189
Τσουρής Νικόλαος	191
Φεγγομύτης Δημήτριος	192
Φίλιου Βασιλική	193
Φλιάτουρας Ασημάκης - Μουζακίτη Αγγελική - Μάρκου Χριστίνα - Ρατζενοβιτς Άνκα - Κιοσσές Σπύρος	193
Φούκας Βασίλης - Τζιφόπουλος Μενέλαος	196
Φραντζή Καλλιόπη-Άντεια	197
Φωτιάδου Σταματία	198
Χαμάτσου Αναστασία	199
Χατζηπαναγιώτη-Sangmeister Έλια	200
Χελιδώνη Στέλλα Σπ.	202
Χουλιάρα Μαρία	203
Χριστακούδη-Κωνσταντινίδου Φωτεινή	204
Χριστοδουλάκη Ελένη	205
Χρυσομάλλη-Henrich Κυριακή	206
Ψάχου Μαρία	207

**Το 4ο Συνέδριο των Νεοελληνιστών των Βαλκανικών Χωρών
πραγματοποιείται με την οικονομική στήριξη:**

Ευρωπαϊκή Εταιρεία Νεοελληνικών Σπουδών
European Society of Modern Greek Studies

**ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ
ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΡΑΚΗΣ**

A.Φ.Μ. 094195820

Π.Μ.Σ.

**«Σπουδές στην Τοπική Ιστορία - Διεπιστημονικές Προσεγγίσεις»
Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας Δ.Π.Θ.**

Χορηγία:

RAMADA®
PLAZA BY WYNDHAM
THRAKI